

Biblioteka

ANTOLOGIJA

ZBORNİK ČUVARA PRIRODE

Grupa autora

Izdavač:

Kreativna radionica Balkan

Za izdavača:

Stevan Krstec

Redakcijski kolegijum:

Marina Đenadić, Dragana Popović, Tijana Krstec, Snežana Samčević Cvetkoski, mr Milenko Mihajlović, Stevan Krstec

Lektor:

Dr Stevan Jakšić

Dizajn korice:

Zvonimir Stanković

Dizajn teksta:

Vesna Petrinović

Marketing:

www.krbalkan.rs

Štampa:

SZGR Jovan

Tiraž:

300

ISBN 978-86-6403-114-1

*Zbornik
čuvara prirode*

Beograd
2020

Ljornik
čuvara prirode

BUKA U SAOBRAĆAJU I ŽIVOTNA SREDINA

Buka je jedan od vodećih problema u urbanim sredinama naše zemlje, Evrope, ali i u svetu. Evropska zajednica već 20 godina reguliše nivo buke usvojenim smernicama kako bi se smanjilo zagađenje ovim putem. Buka je podmukli neprijatelj ljudskog sluha, jer ga oštećuje polako i neprimetno. Ovaj proces se po pravilu odvija lagano, ali sa progresivnim napredovanjem. Posledice su ireverzibilne i trajne.

Stambena naselja su područja u gradovima koja su posebno osetljiva na buku od strane saobraćaja. Prekoračenje dozvoljenih nivoa buke može znatno da utiče na kvalitet života u njima. Buka se može definisati kao neželjeni i neprijatan zvuk koji neumereno uznemirava naše svakodnevne aktivnosti. Meri se decibelima, ali nije jačina zvuka jedina stvar koja utiče na naš doživljaj zvuka. Neočekivani zvuk, udarci basa koji se ponavljaju, škripa, cika ili vriska takođe mogu da smetaju ili čak da budu iritantni.

Postoji mnogo izvora buke u stambenim gradskim područjima: saobraćaj, i to pre svega drumski, ali i železnički i avio-saobraćaj, u zavisnosti od lokacije stambenog naselja, zatim buka iz nestambenih okolnih sadržaja, kao što su industrija, gradilišta, rekreativne površine, tržni centri, školski objekti itd.

Buka može da ima neželjena dejstva na okruženje i na kvalitet života pojedinca i zajednice. 1996. godine Evropska komisija je izdala „Green Paper” u kojem je objavila da je procenjeno da je 20% građana Evropske unije bilo izloženo takvim nivoima buke koje naučnici i zdravstveni eksperti smatraju neprihvatljivim, pri kojima većina ljudi postaje razdražljiva, dolazi do poremećaja sna i zdravlje može biti ugroženo.

Izloženost buci takođe je povezana i sa brojnim mogućim fizičkim efektima kao što su: prehlade, promene krvnog pritiska, druge kardiovaskularne promene, problemi sa digestivnim sistemom, kao i hroničan umor. Dokazano je da duga izloženost nivoima buke od 80 decibela ili više može da izazove gluvoću. Glavni izvori buke u stambenim naseljima su: saobraćaj; industrija, komercijalni, rekreativni, ugostiteljski sadržaji i sl.

Jedan od najrasprostranjenijih problema u oblasti zaštite životne sredine u gradovima uopšte, pa i u stambenim područjima, koji se pri tom i povećava, drumski je saobraćaj. Za to postoji nekoliko razloga. Pre svega, u prošlosti urbano planiranje nije bilo dobro integrisano sa transportnim planiranjem, što je omogućilo da se stambena naselja i glavne gradske saobraćajnice pojave veoma blizu jedni drugih, bez odgovarajućih tampon zona između.

Neadekvatne aktivnosti i sadržaji u neposrednom okruženju stambenih naselja su teška industrija, auto-putevi, železničke stanice, aerodromi itd. Tako na primer, teška industrija treba da od stambenih naselja bude razdvojena lakom industrijom, rekreativnim objektima i površinama i/ili komercijalnim sadržajima. Takođe, neprihvatljivom nivou buke u stambenim naseljima može doprineti i promena namene u određenim područjima tokom godina.

Poznati su primeri (u svetu, ali i kod nas) gde se objektima, koji su nekada bili namenjeni industriji, menja namena, te oni postaju stambeni. Na taj način može doći do situacije da „novi” stambeni objekti imaju u neposrednom okruženju industrijske, što dovodi do povećanog rizika od ugroženosti bukom, usled neadekvatne distribucije sadržaja.

*Jesen u
Beogradu 1*

*Jesen u
Beogradu 2*

ШУМСКА ВИЛА

Била је свила, била је дуга,
лахор је била и шумска вила.
Дотичућ' сваког, давала му крила,
да узлети, да полети, слободе сјајем
бескрајно да светли.
У цветноме пољу, цвет је сама била,
травка свака, њој је друга била.
И жубора поток слатку причу ниже,
к'о ђердан од злата, око њеног врата.
Лепа је то вила била, од шуме је косе плела.
Она шуми песме пој, даривала за спокој.
Надметања цвркутања птица
зором раном будила су бића.
Нестала је шума, са њом нестала вила,
сад се неко пита, ма, да ли је и била?

ZAR NAM TREBA?

Zar nam treba, zbog kljove ubiti slona...
ili radi roga, nosoroga?
Zar nam treba, trofeja soba...
bunda od nerca ili za sreću šapa zeca?
Zar nam treba u kavezu, papagaj, grlica...
i zbog perja da se čupa rajska ptica?
Zar nam treba, priroda, uništena i pokorena?
Zar nam sve to treba i ove pesme reči?
Ne, ne trebaju reći ako smo (NE)SVESNI.

Miodrag Stojanovič – Krle

I bumbara let
oprašuje poljski cvet
čuvajmo taj svet.

Krle...

haiku

Plameni jezik
obasjava u noći
gore nam pluća.

Krle...

haiku

PREDATOR

U tankoj niti je suština života...
nestaje, kao sunce iza oblaka.
Utaban mi trag, tražim spas...
Ispod ovog, zajedničkog neba.
U krugu dana i noći, sekunda...
a godine brišu, sećanja.
Skloništa nigde, čistina.
Predator, me oseća, njuši,..
vuče u bezdan, mrcvari
još, se kao mačka s' mišom igra.

ŠUGAVA NOĆ

Gledam kako mjesec dan u noć prevrće...
kiša lije, ulice puste.
Ništavna je ova noć, zakačila me prošlost...
ponovo sam navikao da budem sam.
Sada, seda do sede, odnosi ti vreme...
ljubavi malo, prazne ruke, nežnosti željne.
Ljubav, neprobojni zid, na njemu stao je sat..
petnaest do ponoći, na peronu sam čekanja.
Poslednja stanica, naša prolaznost...
večiti je prah zemaljski.
I dalje kiša lije, puste su ulice, šugava je noć.

KROZ PESMU PRIČA-ČIČA...

Sreo sam starog čiču, malo smo čavrljali...
za zdravlje se pitali.
Čiča poče priču o svom mačku Ćiri, kaže...
uhvatio je hrčka, tamo iza šupe, jadnik
nije stigao do rupe.
Taman htjedoh čiču da o mačku pitam...
a on preokrenu priču, osetih nešto u glasu.
Sećaš li se moje kobile, ma znaš, one riđe?
Eh! Da, oždrebila se, kod gazde Ćetka, Đokova...
dva, lijepa ždrepcica, isto kao i ona su riđi.
Gledam čiču, malo je setan pogled mu u daljinu.
Zasuče brk, smota krdzu i reče, daće mi jednog...
ako poživim zvat ću ga Riđan, eh! da Riđan.

NOSTALGIJA...

Tela grč, nemira strasti...
zov srca, duše skitnice,..
okovanih sloboda, izlaz traže.
Nostalgija, kurva, grešnost krije..
mirisom tu je, telo znojem mije.
Prodiru sećanja, zaigranih noći...
željnih, nekih novih svitanja,..
svojom voljom u slobodi.

STRUJA

Slapovi Vučijanke natapaju
Kruške Vilijamovke,
Svetac ih blagosilja,
Sa planine putem bilja.
Putem svega seme klija,
Sunce miluje, varoš sija.
Tragovi Zelengrada
Zvanog Skobaljić grada.
A temelji govore,
Šta tu ljudi stvore,
Pa se mnoge more
U Raj pretvore.

Vetar njiše
grančice sa drveća
dečica mašu

...

Šuma je Zemljin dah
deca radosno trče
čistim stazama

...

Sunčev zrak sjaji
rosa je ukras cveća
pčelice zuje

...

Dečica kupe
papiriće u parku
klikeri čisti

Milan Marjanović

ALEJA PLATANA

Alejom platana kiša sipi
Septembar na izmaku -
Nož u stomaku.

Sutra će umreti ova stabla
Uz koja sam odrastao.
Na mesto njih će dići
Grandiozan tržišni centar.

Ljudi koji su sadili platane
Ko zna gde su
Možda ih sutra vetar
Nanese na ovu adresu.

Da brane i svojim životom
Ako treba,
U crnom krugu,
Komadić plavog neba.

I na kraju da vam poručim
Pesnički lako,
Čuvajte svoje korenje jako!

ЛИПА

Она стоји. Сва је у белом.
Кô да је спремна за вечни сан.
Црна се слутња над њоме надвила,
кô да се спрема поново рат.

Јаук и врисак у тишини шушти,
док лишће њено под њоме пада.
А она мирна, као у војсци.
Можда се још увек нечему нада.

И тада, док над хумком својом
беспомоћно стоји, остадоше кô
долине пусти они њени снови,
а били су велики кô планине они.

Снила је снове о пролећу новом,
док падала је тихо грана по грана.
Сви смо слушали ту чудну дреку...
Тад видех да липу секу.

НЕПРОЛАЗНА МЛАДОСТ

Не дирајте хлад,
оставите у миру та дрва,
ту, под крошњама жедним
почива ми љубав прва.

Не скрнавите паркове,
и клупицу отупелу, стару,
ту, љубио сам је ноћима
и прозвао за љубав праву.

Од буке машина не чујем грају,
наших двеју лица, младост што их краси,
у некадашњем цветном рају
сав се живот људском руком загаси.

Ждерачи земље, весници смрти,
царство природе сада је у тами,
а онај рајски врт и непролазна младост,
још једино у сећању чами.

ЈЕЗЕРО СНОВА

На језеро дођох да
пробудим успаване наде,
да поверим води најдражи сан.
Изговорим тиху молитву,
док се буди нови дан.

Причали су о том језеру:
„Тамо се остварују снови.”
Обневиде очи од лепоте.
Слушати цвркут птица-милине.
Ту се досегне радост и суштина.

Не дам своје језеро снова -
оно ме дивотом окува.
Ту никада не умире љубав.
Пуни се душа, весели се срце
пред том нестварном лепотом.
Бранићу од ухода језеро
песмом. Ако треба - и животом.

BETONIRANJE

Menjate zeleno za sivo
Pa zašto vam je to drvo krivo
Zar vam smeta meka trava
I cvrčak što se u njoj izležava
Sečete, gazite nemilice
Plašite leptire, veverice i ptice
Gde će sad mrav kuću da sprema
Na kom će listu bubamara da drema
Očiju nevidnih od zlosti
Pustoš iz duše prenosite
Ali jedno morate da znate
Oblake ne možete da betonirate

ČARAPE, LJUBAV I DEPRESIJA

„Opet nemam dve iste čarape... ma nemam ni jedne upotrebljive” - Petar je preturao po svojoj jedinoj ladici.

„Nađi neke slične, šta fali ako su rasparene, ko će da ti gleda baš u čarape”. - Marija je samo nemarno dobacila.

„Neću različite čarape, hoću dve iste, razumeš?”

„Ne razumem, ja nosim tako i šta mi fali? Uzmi neke moje, I onako nosimo isti broj”

„Daj bre, tvoje sve imaju neke aplikacije, srca, cvetiće, mačiće, kućiće...”

Marija je duboko uzdahnula, gledajući ga kao dete koje se prvi put sprema samo za školu.

„Obuj duboke cipele, vrlo jednostavno i neće se videti”

„A, šta ako hoću da obujem patike, i to plitke?”

„A, šta fali dubokim cipelama?”

„Napolju je 30 stepeni, to fali”

„A, znači vrućina ti je...e pa onda obuj patike na bosu nogu” - lupila je dlanom o dlan, kao da je pronašla spasonosno rešenje.

„Ženo, hoću čarape i obući ću ono šta ja hoću”.

„Što višeš? Obuj šta hoćeš. Što me pitaš onda?”

„Ko te šta pitao? Kako šta hoću kada nemam!”

„Ljudi u Africi nemaju šta da jedu, nemaju vodu, osnovne uslove za život.”

„Izvini, a kakve veze imaju pomenuti ljudi u Africi sa mojim čarapama, molim te?”

„Eto, stalno su nasmejani, a nemaju ništa. A pogledaj sebe, sav si pocrveneo, koprivnjača ti izašla po vratu i licu... I to zbog čega, zbog par čarapa?”

„Poludela si... ne, ne ti si već odavno luda i nemam pojma zašto se raspravljam sa tobom” - besno je tresnuo rukom o fijoku koja je na trenutak zavibrirala da bi se smirila dok joj deo ručke ostao mlitavo da visi.

„Je l' vidiš šta si uradio, budalo jedna agresivna?”

Ustala je kako bi odmah pokušala da je popravi. Nije podnosila polomljene, rasklimatane stvari po kući.

„Je l' vidiš, polomio si je!” - suze su joj krenule.

„Popraviću je, daj nećeš valjda da plačeš zbog jedne ručke? I onako je bila klimava...”

„Nije to samo ručka, vidiš kako si agresivan! I vičeš! Mene to plaši! - suze su joj se i dalje slivale.

„Nisam namerno, daj prestani” - znao je težinu svake njene suze. Ponekad mu je bilo tako teško da se kreće po kristalnoj rešetki koju je razapela po celoj kući.

Prišao joj je i ona se zagnjurila u njegove grudi.

„Obećaj da nećeš više da vičeš na mene. Nisam ja kriva što sam luda” - promumlala je tako zagnjuren, loveći vazduh zapušenim nosom.

„Ali ja nisam vikao na tebe, i, naravno bre, nisi luda. To sam rekao, bez veze!”

KOMAD

„Ne volim te uvek” čujem kao eho, u zveckanju šoljice za kafu, u lavežu pasa, u šumu krošnji, u koraku, u dodiru...svuda...

Rekla sam ti da odeš, jer mi nije dovoljno tek izrezano parče od punog kruga ljubavi. Malo mi je da nastavim put, u dvoje. Ne znam kako me to voliš, kako biraš dane, minute...

Kažeš da bi umro bez mene. Ne znam, kako bi kad imaš samo te komade voljenja. Zapakuj ih u fišek od starih novina i ponesi. One druge mi ostavi, da ne nosiš teret uzalud.

Ja sam te volela potpuno okruglo, bez povučenih linija. Pun krug čokoladne torte, tek ponekad, sa mrvom gorčine nerastvorene grudve kakao praha. Ali progutam je, prevlada uvek onaj pun slatkoće.

Alava prosto. Ili namerno zaboravljam oporost. Ne znam, ne poznajem sebe baš toliko.

„Ako odem, neću se vratiti, samo da znaš” dodaješ još jednu pogrešnu notu u već klimavoj melodiji.

„Pa idi, olakšaj mi, jer nije mi dobro...od jeke glasova koji se sudaraju nasumično...”

A ja sam htela, mogla sam da te volim svakog sekunda, svakog dana... do kraja. I samo da si prećutao, nastavila bih. Samo da si prećutao, volela bih te zauvek.

Osećam da se budim iz ljubičastih snova koji se raspršuju i gube boju...i sada te ne volim više svakog sekunda, svakog dana...

Eho je nadjačao, izgrebao zidove komore i stanjio zaliske...vo-ljenje je izbledelo, ispralo se...

Samo da si prećutao ovoj ženi koja ne ume da voli delimično, na komad...

OSIGURAAČ

Mrak je došao odjednom, gust i ne znam da li sam zatvorila oči ili tek tako zurim...Ne plašim se, jer toliko mrakova sam već videla, a nikad ništa u njima. Ali zato, toliko toga u sebi...

„Nestalo je struje, samo da uzmem sveću pa da nastavimo” - psihijatar je rekao potpuno mirnim glasom dok sam se ja već prepustila svom mraku...

„Dodaj mi taj osigurač iz prve fijeke” - Vlada je pokušavao da nam vrati svetlo. Preturala sam pod slabašnim svetlom upaljača i našao jedan.

„Uf, izgleda da ovaj nije dobar, ima li još koji?”

„Nema” - prebiralala sam između šrafcižera, utikača, prekidača...

„Možda možemo ovaj da popravimo” - sišao je sa merdevina i zajedno smo nastavili da čeprkamo tražeći parčiće žice.

„Možemo da nastavimo” - glas psihijatra me je trgao, a plamičak sveće vratio među svet.

„Meni fale licne... znate” - rekoh.

„Molim?” - njegovo lice je delovalo nekako razvučeno senkama koje je bacao plamičak.

„Doktore, ja ili imam manjak ili višak licni, razumete?”

„Ne razumem, kako to mislite?”

„Ne umem da nađem meru, sredinu, pravi broj žica za osigurač...i zato se stalno gasi svetlo u meni...kratki spojevi...ili je mrak ili požar...”

Фотографије имају једну поруку БЕЗ ОБЗИРА НА ЊЕГОВЕ
ГОДИНЕ, ДРВО ЗАВРЕЂУЈЕ ИСТО ИНТЕРЕСОВАЊЕ
(ауторка)

СЈАЈНА НОЋ

Стрпљење добија своју награду.

Ноћ постаје најсјајнија,

дани су били исувише мрачни.

Скуп истих жеља, мисли и надања

стварају магију.

Док ноћ одмиче

умор се повлачи и сан бежи нам.

И сви су једно

док мађионичари изводе свој трик.

Отворених очију, мисли и срца

препуштамо се макар били бачени

на хриди.

Једна младост одлази,

друга долази несвесна своје

пролазности,

корачајући стопама претходних.

Још једна сјајна ноћ

има свој почетак и крај.

PUŠKOM NA SLAVUJA

Kad se samo sjetim kako je nekada, ne tako davno, dolazak u selo Plavno kraj Knina, tromedi Dalmacije, Bosne i Like, bio dolazak u svijet ptica. Cvrkut ptičijeg carstva nosio se danima, mjesecima, godinama, pozivajući na povratak kojem se nije moglo odoljeti.

Koga je ikada ugostio koncert plavanjskih ptica, u šumarcima, proplancima, poljima, gorama, strehama, prostorima ptičije slobode, tišina bez slavuja rastužuje. Utihnuli su koncerti pernatih muzičara. Oglase se tek poneki samci snažne intuicije samoodržanja skriveni u svojim skrovištima.

Osmjele se ponekad pojedinačnim pjevom, dozivajući... Lokalno stanovništvo tužno. Nemoćno, pred lovcima Lovišta Zrmanja i gostiju lovišta. Često govore stranim jezicima i pucaju u sve što leti. Ptice su za njih tek gurmanski obrok.

Kada bi barem imali mjeru. Ali, to nisu ptice njihovog neba i koncert njihova pjeva ne dopire do njihovih duša. Savjest i svijest koju su negdje po strani ostavili, ne stiže do onih koji bi dom ptica trebali poštovati barem jednako toliko koliko ti lovci poštuju navike svojih skupih lovačkih pasa, koje za skupim terenskim automobilima na kukama u savremenim boksovima voze plavanjskim puteljcima.

Ostaje tek vjera u ustrajnost leta i pjeva, izvedbu prirode, kojoj će se i cijevi lovačkih pušaka pokoriti... uho zastati u svečanoj tišini čarolije pjeva slavuja.

Marina Raičević

- Čuvari prirode zaspali su na dužnosti.
- Crna Zemljo, neka su ti laki „teški” ljudi!
- Nijedna prirodna katastrofa nije katastrofalnija od društvene.
- Na putevima reke novih automobila... U rekama, školjke starih!
- Nemojte sve što čujete da bacite u reku, ionako su nam reke zagađene.
- Ni pred zakonom prirode nismo svi jednaki - nekom čekić pliva, nekom slamka tone.
- Ne bi Drina bila toliko lepa da je prava.
- Mesta okupana suncem divno mirišu.
- Bespotrebno je boriti se za svoje mesto pod Suncem jer ono pripada svima. Naučiti da se na suncu uživa - to je potrebno.
- Tragove u vremenu ostavljaju oni čija dela prkose sezoni suša i velikih kiša.
- Optičke iluzije su prirodna pojava. Sve ostale pripadaju ljudskoj prirodi.
- Da smo zajedno čuvali ovce, više bismo se „šišali”.
- ALFA žena i ALFA muškarac nikada ne stignu do OMEGE.
- Molim estradne zvezde da se sklone u stranu. Gledala bih malo u nebo.
- Društveno-politička klima povoljna je za rast i razvoj najrazličitijih „cvečki”.
- Čovek zna kada da podvije rep, izbací kandže... Zna da nanjuši opasnost i zaurla ponekad, a onda se ljuti kada mu kažu da je prava životinja.
- Dokle god ne zaklanjaju tvoje Sunce, dopusti drugima da žive u svojim oblacima.
- Starenje tela je neminovnost. Podmlađivanje duha-neophodnost.
- „Bele vrane” i „crne ovce” oduvek su svet činile šarenijim.

UMETNIK NAD UMETNICIMA

Htela bih da budem kompozitor, pa da svakom notom i svakim akordom dotaknem najudaljenija srca. Moja muzika bila bi nežna, ali i dovoljno jaka da probudi sve one koji su zaboravili kako se voli i kako se bori protiv mraka.

Htela bih da budem i slikar, pa da svakim potezom četkice dočaram sve što osećam i o čemu maštam. Na mojoj paleti stajale bi vesele i tople boje koje bi razgalile ovaj turoban i hladan svet. Moje slike i crteži bili bi dovoljno veliki da u njih stane sve što lepoti i ljubavi teži.

Onda razmišljam... Ne moraš da budeš kompozitor da bi ti zatreperila duša dok slušaš melodiju koja opija harmonijom zvuka. Ne moraš da budeš ni slikar da bi zadržan stajao pred slikom na kojoj su zaplesale boje.

Zapitam se i kako bi izgledao ovaj svet da istu boju i miris ima svaki cvet, da svaka ptica ima isti cvrkut i isti let, da svaki potok teče podjednako brzinom i žubori na isti način, da nebom brode oblaci koji imaju samo oblik kvadrata i da ni na šta drugo ne mogu da zaliče...

I na kraju, shvatim da je priroda najveći umetnik. Samo ona ima čarobne note i boje i verujem da bi, kada bi mogla, pitala svakog od nas - Ako bi na planeti postojala samo jedna boja, koja bi omiljena bila tvoja?!

Miroslava Radojević

Lisine kod Despotovca 1

Lisine kod Despotovca 2

VERNIK

Moja je crkva šuma, kamen klupica nežna,
moj propovednik je vuk i lisica bela, snežna.

Božije reči mi prenose veseli leptiri u letu
a ljubav njegova se oseća u svakom ježevom pokretu.

Odajemo mu počast uz pesme ptice i ja
jer prava vera iskrena pod njihovim krilima se sakrila.

Nijedna ljudska građevina sa Božijom se ne meri,
uzalud su sve te cigle, kad ne leže na veri.

Jer ljudska vera tako je lažna kao i govor koji prosipaju,
zato se ja pod krošnjama molim
oni iskrenošću Božijom obasipaju.

HOĆEŠ LI?

Hoćeš li me uvek ovako snažno grliti
čak i kada porasteš veća od mene
ili ćeš se možda nekad predomisлити
i pustiti srce da bez tvog zagrljaja vene?

Hoćeš li me uvek ovako ljubiti
čak i kad budeš imala decu svoju
ili ćeš naše poljupce zaboraviti
jer nije prijatno ljubiti izbranu kožu moju?

Hoćeš li mi uvek govoriti da me voliš
kao i kad si predškolsko dete bila
ili ćeš posle godinu dana prestati da brojiš
kad si mi poslednji put to rekla moja mila?

Hoćeš li mi uvek pružati svoje ruke
da ti pomognem da ustaneš posle pada
ili ćeš sama rešavati svoje životne muke
i zaboravićeš da sam i ja nekad bila mlada?

Hoćeš li me se sećati kada jednom odem
na ono mesto što nikako nije bajka,
da li ću zauvek u tvom sećanju da budem
kako sam te volela i grlila ja, tvoja majka?

U SUZI SAM TE SAKRILA

U suzi svojoj sam te sakrila
od radoznalih i zlobnih ljudi,
trepavicom sam te pokrila
ne želim niko da te probudi.

Čuvam te od urokljivih pogleda
ljudi što sreću narušavaju
jer ono što kao ljubav izgleda
odmah da pokvare pokušavaju.

Zavist je ljudska najteža bolest
od koje se uvek treba sakrivati
na pogrešne puteve je navest'
i najbolje se velom bola pokrivati.

Zato sam te u kapi suze sakrila
nek pomisle da patim i plačem
a naša ljubav ima sve veća krila
i u srcu od sreće skačem, skačem...

PRESTAĆU

Prestaću
da želim nemoguće,
zakopaću želje u kovčeg realnosti
i sahraniću ga,
po svim standardima života
uz opelo
i suze,
pratiće nas povorka nasmejanih lica
onih ljudi što želje i nemaju.
Jer niko ne voli one koji se ističu.

Prestaću
da sanjam neostvarivo,
spakovaću snove u plastičnu kesu
da ne dišu
da se uguše,
baciću ih u zagađenu reku punu ljudskog smeća
I neće niko ni primetiti
jer koga je i briga
za još jedan san
u moru košmara od otpadaka.

Prestaću
da volim nevoljivo
jer ko na ovom svetu voli
oluje, gromove, zemljotrese, tamu...
Spakovaću tu ljubav u džepove sunčevih zraka
neka je sprže
unište
istope.
A ja, ja ću naći neke druge znakove
i jezike
da Bog postoji.
Jer ko kaže da je on samo u suncu
i proleću
i nežnim talasima.
Zar nije na početku bila tama?

Prestaću
da želim
da sanjam
da volim.

I postaću
samo jedna od mnogih
ljudskih ljuštura koja je umislila
da poseduje svoj život
i da caruje nad njim.

POEZIJA SI TI

Tog svetkovanja noćnog mirise kapi nesanice šire,
a naša krotka ludost lagano romori čudesnom romansom
u povetarac obzorja razgaljenog, razigranog,
u poeziju koja na tebe neponovljivu miriše.
Jutrom bude se gnezda naših slasnih ptica
i prhne želja u trenu,
dok mali drhtaj nade večno sneva
da spas je preleteti zakorovljenu tminu
a grcaj jedan nepregledan, od ljubavi silne opijen,
poneće uzdah mek bez misli
i bez reči dozivan iz daljine rumenilom koje bludi
i sve sam dalje od ljudi,
od tvog zvonkog smeška i toplih ti grudi.
Kao dete mucam ime za bolest tešku,
šapćem priznanje a znam da i molitva mi je greh,
patnja mi se sprema zimoćom
što mori kroz setu devičansku mi dušu,
nakon praznične noći pune slasnog krika,
kao kaznu za nasušni greh koji niko mi uzeti neće
ni prašnjavi drum, ni svela put, ni golišavo tuđe drveće.

OGLEDALA

Sedim na pramcu čamca i uživam u jednom od najlepših prirodnih ogledala u Srbiji. U ogledalu uramljenom krivudavim meandrima Uvca ogleda se nebo, oblaci, litice, šume, ptice, beloglavi supovi. Sve slike su duplirane, obojene nijansama zelene, plave, sive i bele boje. Osećam se svečano, obavijena lepotom prirode. Lepota bez granica. Žao mi je što nisam slikar pa da ovekovečim bar donekle ovu lepotu i prenesem osećaj spokojstva koje zeleno plave nijanse Uvca, kao infuziju pronose kroz mene.

Istovremeno sam i tužna, što deo tog ogledala ne mogu da uramim i nosim kao medaljon oko vrata, da me štiti odbijajući zlobne poglede. Za ogledala postoji verovanje da imaju tajne moći, da simbolizuju mudrost, stvaralačku energiju, božansku inteligenciju, sadržaj srca i čistoću. Treperim od radosti što mi priroda nenadano uručuje nesvakidašnji poklon, božanstveno ogledalo u kome ne vidim ni sebe, niti ičiji pogled osim nebeskog. U blizini se nalazi manastir Mileševa i freska Belog Anđela, pa verujem da se u ovom ogledalu nalazi samo mistični pogled Belog Anđela koji je sinonim za spasenje i nadu, koja mi je u ovom momentu više nego potrebna.

Slušam o beloglavim supovima i pratim ih pogledom dok preleću sa jedne na drugu liticu skoro ne pomerajući krila. Deluju dostojanstveno, impresivno i kao da znaju da se upravo raspreda priča o njima. Posebno mi je zanimljiv podatak da spadaju u jedne od najdruštvenijih ptica, da se gnezde u kolonijama, da hranu dele među sobom, da ženka nosi samo jedno jaje godišnje, da se na gnezdu smenjuju mužjak i ženka, a da mladunčad dugo ostaju sa roditeljima. Saznanje da su parovi verni jedno drugom doživotno, čak i nakon smrti onog drugog me je posebno dirnulo. Znači i među beloglavim supovima ima sudbinske ljubavi.

Povremeno se okrećem prema suprotnom kraju čamca i bacam pogled na mog beloglavog supa, koji uživa ništa manje nego ja.

ЧОВЕК ОСЕЋА И ВОЛИ

Ноћ је узвишена, дан је леп -
висока планина и мирна река;
Звучно је море, ваздух је свеж -
небо плаво, трава зелена;
Златно је сунце, месец је пун -
светлуца прашина и сјајне звезда;
Роса је чиста, снег је бео -
снажан талас и дубок вир;
Песак је ситан, камен је тврд -
пећина влажна, извор хладан;
Крошње су пуне, памук је мек -
ломи се трска и њише грана;
Ватра гори, поток жубори -
пуца лед, мирише цвет;
Восак се топи и врца мед,
преде вуна, затеже струна;
Етар мирује, еони теку;
ветар милује и жена љуби.
Застане срце, душа заболи -
човек осећа, човек воли!

ПРИРОДА ЦРВЕНОГ И ПЛАВОГ СЛЕЗА

Свако има своју башту „слезових” боја. На њеном зеленом тепиху расуте су успомене једног детињства. Од жутих маслачака који брзо оседе и одлете, до дражесних и насмејаних љубичица. Од белих рада, расположених за игру, до постиђених и клонулих висибоба. Од лековитог кукурека до отровног једића. Засађене, усправне воћке-изазови наших наивних покушаја да искорачимо у свет одраслих. Неспретна успињања уз сиву испуцалу кору и ломљиве гране стабала били су само наговештаји напорних атлетских вишебоја. Нежно убрани црвени и плави плодови чувани су у крхким ручицама као најдубље тајне. Разбарушене крошње ових засада широке као љубавни загрљаји. У њиховој интими су узбудљиво куцала девојачка и младићка срца. Становници овог шареног света беху слова, песмице и игре. Весели плесни парови, развијена кола и безбрижна врћења у круг у чијем је центру сијало златно сунце. Пропусне међе чудесних живих ограда су прве забране и искушења. Заводљиви мириси, само бескрајно естетско искуство. Доживљаји које још увек чувамо у преградама варљиве чулности.

Онда су дошли кишни облаци. Наше башче, њиве и маслинасте оранице натапала је вода живота. Из плодног хумуса израстали су класови жита и чокоти винове лозе. Очекивала нас је жетва и берба. Воденички точак се окретао и правио грају, врење је у бурадима започело, ми смо били мирни, пажљиви слушаоци. Звезде стајачице су такође биле неме, упаљене за свечаност. Гледајући у звездано небо наших икона сетили смо се својих грехова. Тај осећај кривице и искупљења!? Оставили смо безазлену децу тамо на ливади, а спремала се олуја? Већ се спремају жртвени обреди хлеба и вина. Можда се опет родимо?

У љубави ће се помирити старо и ново, у божанској лепоти ће се исцелити...

У тај врли, обновљени свет стићи ће нови становници. Пролазећи кроз кривудае литерарне путељке пратиће договорене координате и оријентире. Заједно са повратком, померањем и променом оријентације, затвориће се још један круг. То је композиција смисла, одисеја духа, унутрашњи времеплов истине. Јер је тај давнашњи осећај безбрижности, безазлености и среће беше светионик свих наших наредних путовања. Опет ћемо са дедовима на далеке путе, у хајдучке пустиловине и ловачке приче... Свакако никуда без штапа и канапа, без зеленог вука, лисице плаве и гаравог мачка.

Дивно је бити радознао, слободан и ведар. Лепо је бити насмејан, занесен и разигран у свету тајни. Добро је трагати за смислом живљења. Овај повратак и маштовито понирање у свет „слезових” боја драгоцен је инспирација и надахнуће. Ипак безбојна стварност је другачија и захтева више труда, напора и учења. Потребни су подвизи, борба са собом, сарадња са другима и вера да ће следећи дан бити сунчан и плаветан. Често недостају инспиратори наших детињих радости и слатких привиђења, чувари природе у рајским баштама. Недостаје и оно пуцкетање ватре коју би пред зору ложио деда. Недостаје и њена светлост, музикалност и топлота. Нема ни његових усуканих бркова који покривају брижан осмех. Изостаје и онај месечев сјај у бакиним црним очима који осветљава наше сањиве ноћне излете. Ипак са овим делима лепе књижевности бивамо оплемењени и подстакнути да напредујемо ка добру, истини и љубави. Свако признање, похвала и друштвена улога имаће смисла само ако сачувамо понеки цвет на обронцима душе.

Заиста, требаће нам доста времена да постанемо вечито млади!

USPAVANKA

Brzinom vijugavih letećih oblaka ogolela šumica topole je drhtala. Teško je disala. Sivo je vladalo na novembarskom nebu. Preko nje su preletali prozirno tamni paučinasti oblaci donoseći davno očekivanu kišu. Nije bilo kapi već sitna sipnja hladna od reskog novembarskog vazduha obojenog mirisima pozne jeseni.

Gledala je kako vreme proleće pored nje. Kako se smenjuju lomne grane i opustele njive. Nije im udahnjavala život. Nije se trudila da ih zaustavi i na tren vrati zeleni sjaj. Prihvatila je svakidašnjicu kao potpuno prirodnu stvar, kao normalnost u pustoši bez naznaka za promenom. Tuga ju je preplavila stečena gubitkom brzih letećih prolećnodošlica.

Nedostajali su joj.

Ljudski glasovi su se gubili pod zvukom pustog jesenjega dana. Samo je jato crnih vrana nadletalo banatska polja. Njihov grak je leteo daleko. Obećavao je. Opominjao. Plašio. Smeštao se u njenom golom granju i najavljiavao svoje carstvo.

Ugušila je osećaj nemira koji je u naletu vraninog leta padao po njenim krilima. Nije dozvolila da je obuzme silina praznih reči i neispunjenih obećanja. Nije dozvolila da se zlobni kamen zavisti smesti na njenim grudima. Zatvorila je oči. Gavranov glas se otelotvorio.

Postao je živ. Pričao je najlepše uspavanke ispevane od prvog dana stvaranja zelenog. Čvršće je stisnula kapke. Brzinom tonjenja u san potražila je u pamćenju ranojesenju lepotu. Poslednju svest je zadržala za zlatni zalazak sunca.

Utonula je u san.

BUĐENJE PESNIKA

Ranojutarnja izmaglica se sebično pruža na sve četiri strane naše ravnice. Opominje. Vlada. Na davno postojeće more upućuju samo glave crpnih stanica koje se neumorno klanjaju svima koji prolaze. Svojom bukom javljaju da vlaga u vazduhu doprinosi njihovoj propasti. Posiveli divovi odudaraju od okoline. Ipak postoje. Opstaju u vremenu.

Čekajući jesenje kiše i hladnoću usamljeno drveće kraj puteva posustalo odbacuje lišće. S prvim mrazovima potpuno će ogoleti. Tužna slika u prvom probuju svetlosti.

Na istoku jutarnje rumenilo izbija. Kao svakoga dana, tera neprijatno i u punom sjaju pokazuje lepotu ravnice. Šumarci se ponosno uzdižu svojim zlatnim bogatstvom. Hrle nekuda u neobojeno nebo s ogromnom željom da se delić žute lepote prenese na visine. U njima se skriveni život priprema za sunčani dan. Postoji nezavisno od ljudi. Usamljeni čičak čeka prolaznika, ne bira, da svoju buduću decu pošalje u novi svet, u neke nove daljine. Jedino ždralovi, I divlje guske remete tišinu jesenjeg jutra. Njih put nosi preko ravnice, pa zastanu da svojim dugim vratovima pozdrave prolaznika. Ljudima se ne približavaju, jer su u njih davno izgubili poverenje.

Tu su i jata čvoraka. Sivi oblak leti, pa se svom snagom obrušava na ovršena polja suncokreta ili na neobrani kukuruz. Senka se spaja i razdvaja, podiže se i spušta. Živi.

Vetrov ples obuhvata čoveka. Poskakuje, pocupkuje i bar malo zaboravlja na svakodnevicu. Predaje svoje telo i dušu nečemu uzvišenom, nečemu što se dešava samo jednom godišnje s jeseni. Čovek probudi pesnika u sebi. Plete stihove. Izgovara reči zagrejane toplinom svoga daha. Osmehne se.

Pogleda oko sebe. Svestan je svoje malenkosti i nebitnosti. Ipak naučen na život u nepreglednoj ravnici, nastavlja dalje. Odbacuje misli, uzima svoj teret i žuri.

Slika na svili

КАМЕН

Денес разговарам со каменот.
Легната ја чувствувам
топлината на твоето срце
секој откуцај, твојот здив, твоето тело.
Денес разговарам со каменот кој има душа.
Живите карпи ја прекутеа тишината на морето.
Додека ме покриваа брановите,
легната на карпата ја слушам тишината.
Брановите ме носат.
Камењата се распеаа од ударот на морето.
Денес разговарам со каменот.
Ја слишам тишината на морето,
го слушам твоето срце.
Денес разговарам со каменот кој има душа.
Само карпите и пештерите ме слушаат,
одекнуваат од моите издивки!
Врвовите на планините се соединија,
ги повторуваат откуцаите на срцето!
Денес разговарам со каменот.
Секој збор, секоја издивка и тишината,
молкот на мојата душа,
денес беа исклесани на каменот!

KAMEN

Danas razgovaram s kamenom.
Legnuta osjećam toplinu tvoga srca
svaki otkucaj, tvoj uzdah, tvoje tijelo.
Danas razgovaram s kamenom koji ima dušu.
Žive stijene prešutjeli su tišinu mora.
Dok su me pokrivali valovi,
legnuta na stijenu slušam tišinu.
Valovi me nose.
Kamenja su se raspjevala od udara mora.
Danas razgovaram s kamenom.
Slušam tišinu mora,
slušam tvoje srce.
Danas razgovaram s kamenom koji ima dušu.
Samo stijene i špilje slušaju me,
odjekuju od mojih izdisaja!
Vrhovi planina spojili su se,
ponavljaju otkucaje srca!
Danas razgovaram s kamenom.
Svaka riječ, svaki izdisaj i tišina,
muk moje duše,
danas bili su isklesane na kamenu!

САСВИМ ПРИРОДНО

Риба не иде на тренинг
већ без икаквог напора плива,
жаба не настоји бити оперска дива
она једноставно - крекеће.

Река не жели да јури брзо
она напосто тако тече,
дрво не планира да расте
но природно у висину креће.

Зашто би гмизале ласте
кад им је својствено да лете,
како да се ја уозбиљим
кад се у мени још врпољи дете?

Како да сузбијем овај немир
кад у мени пулсира цео свемир?

Ствари су онакве какве јесу,
а не какве би неко хтео да буду,
како ти можеш бити мој краљ
кад си створен за дворску луду?

MOJ BISER

(Priča iz opusa VELIKI I MALI)

Moj biser, moje kristalno dete koga nisam rodila, mada ona nekim danima tvrdi da jesam, moja Marta, bila je preko vikenda na moru.

Pre odlaska, pitala sam je, ja čovek, ja, riba nebeska, ja, njena drugarica za igru i dežurna na „Centrali za izmišljanje”, šta će mi s mora doneti.

„Doneću ti školjku s biserom!” – rekla je s čarobnim sjajem u nestašnim okicama.

Ne znam kako sam je ja - njena sanjarska majka u nekim danima, ja - dete kad mu vreme nije i žena sa 4 Č u meni neravnomerno raspoređenih – gledala?

Svoje oči ne mogu videti dok u njene gledam!

Ne moram ni videti. Znam. Bile su zanesene, jer su gledale onog koga vole.

Danas se vratila s mora. Prilazim joj i ljubim je, srećna što se vratila.

„Stigla si, Ljubičice moja!”

„Stigla!”

„E, gde je moja školjka?” – pitam je.

„Evo je!” – ispruži Marta svoju ručicu prema meni.

Pružih svoju ruku, prema školjci koja je virila između njenih prstića. Sjaj bisera mi zamagli pogled, pa se pretvori u jednu toplu suzu, koja kliznu prema mom grlu.

Uzeh bisernu školjku, stisnuh je čvrsto u šaku i prislonih na srce.

Dodirnuh mesto, na koje spremam leptire, oblake, trešnje, makove, zagrljaje, dirljive pesme, Ruse, zanosne kule, plave cvetne potoke šimširovih suza, osmehe, poljupce...

Na mesto na kom čuvam sve poklone moje rođene i nerođene dece i dragih ljudi koji imaju sjajnu, čistu dušu.

Ne raspoređujem ih, oni se slažu sami od sebe i prave koncentrične krugove.

I nikom od onih koji ne mogu videti školjku i onih koji bi rekli da školjka ne postoji, da je detetu bila prazna šaka, ne dam da mi tu harmoniju u riznici remeti.

Ne, nikom od takvih slabovida srca, ne dam da brka moje krugove.

ПАЛИНДРОМИ

- Уви у мараму Иву!
- Нас урања сањар у сан.
- Да, сеју дар радује сад.
- Еј уче? Не, те Васа савете не чује.
- Ово мир Окано? Но опет и нема. Миту ћутим. А мени теп'о он, онако римов'о...
- Улис: „А Неђо, да Ката до података, дође на силу?“
- Е јаде, ни на Туциндан надницу Тани не даје?
- Едо, он јуче нечујно оде...
- Уја Вук: „Идем у кино, а он и кум Еди, кувају!“
- А крава крај јарка – варка!
- Хамдо, ујина мора на Романију одмах.
- Ања, волим и ум му и миловања.
- Еда, претурала Маја мала. Рутер паде!
- И прти терет и трпи.
- Е с Миром, сморим се.
- Ту Пеђа нађе пут.
- Ана, галами и мала Гана!
- Јури, ма да! Само дама Сидо, нама та хита, тиха. Таман, 'оди сама дома, сада мируј.

Biljana Hukić

POLJE MAKA

Gorela sam istinama, dok sam
darovala kap krvi u život
pretvorenu, podelila sebe
na jutro, rađajući nadu i noć,
umirući sa željom.
U polju maka bezglasno vrištala,
na klupi pred ruševinom
odmarala, snagu prosila,
pod suncem lice umivala.
Pratila damare, gostila i čekala
dok se sat javljao kao kukavica,
minute krao, probudio me dana prošlog.
Vreme odbrojava, poziva
danas živim sutra, sa vama
kap krvi delim dok postojim,
ti si san koji sanjam, volim.
Vredelo je probuditi se, deliti
za tebe, biti kap koju treba piti
vredelo je izvor života biti!

Milan Vujko

Dvije se trešnje
drže za ruke kao
zaljubljeni par!

ГОДОВИ

Тихо је расло дрво, год по год,
столар је оштрио старо глето,
спреман да прави од њега брод,
кад једном дозри то дрво свето,
водиће љубав прастаро глето.

Гордо је храст ширио крошњу,
примао уморне људе у хлад.
Сваког пролећа мењао ношњу,
весело је трептао листић млад,
Када је примао људе у хлад.

Чекала земља жућкасти жир
зрело је дрво бацало семе,
у вечни живот, у Божији мир
у плодни втрлог те страсти неме.
Зрело је дрво бацало семе.

Умро је столар у позно лето
не дочека старац да стаса храст.
Са сетом сања његово глето
мирисних дасака жудњу и сласт.
Не дочека старац да стаса храст.

Једнога лета у сред олује,
пови се дрво, пуче на пола
у гробу столар на усуд пљује.
Кад лоше крене сам гурни кола.
Пови се дрво, пуче на пола.

Ниче младица из жира жутог
два три листића, ни једног года,
ако се спаси од грома љутог
предаће земљи запис свог кода.
И стасаће храст, сан сваког брода.

Упорна биљка обнавља себе,
немуштим гласом годове броји,
а за то време људи се требе
на сваком тргу споменик стоји.
Немуштим гласом страдале броји.

Не виде умови шта ради жир,
памет без душе атоме цепа
када нови прасак донесе мир,
бројаће годове прошлост слепа.
Памет без душе атоме цепа!

HAJDE U PRIRODU

Hajde, hajde u prirodu,
gde sunčeve lađe plove.
Ne propuštaj dobru zgodu,
u zagrljaj sve nas zove.

Jutro nek nas obraduje,
kad pošalje jato ptica,
sunce nežno pomiluje,
vetrić malo zagolica.

Hajde, hajde sad ovamo,
ko leptiri da šaramo,
ko skakavci da skačemo,
od radosti procvetamo.

Poj slavuja baš nam godi,
livada je meka svila.
Od miline u prirodi
ko da rastu nama krila.

Razigrani, tako čili,
a priroda lepa, čista.
Tu bi rado boravili
dok sunce na nebu blista.

Zaplešimo sa brezama,
pevajmo sa plavom rekom.
Svi smo danas, blago nama,
obuzeti srećom nekom.

Жељко Марковић

- Заљубио сам се на први поглед. Видео сам чисту природу.
- Последице глобалног загревања треба ставити на терет онима који ведре и облаче.
- Човек се према Кумовој слами понаша као да је Алајбегова.
- Све питоми људи, а од дивљих депонија се не може никуда проћи.
- У току је глобално загревање. Треба подићи температуру у јавности.
- Човек је вешт све вештачки да створи. Једино није вешт природу да сачува.
- У фабрикама са прљавим технологијама раде чисти пролетери.
- Човечанство је много напредовало. Довољно да себе уништи.
- Нема ништа ново под капом небеском. Само озонске рупе.
- Смеће бацамо где стигнемо. Тако нећемо стићи далеко.
- Управљамо отпадом. Бацамо га где му није место.
- На квалитет живота утиче квантитет смећа.
- Аерозагађење виси у ваздуху.
- Пред налетом дивљака, природа је прва на удару.
- Воће и поврће је здраво, ако се не отрујемо кад га поједемо.
- Терасе су нам чисте. Са њих бацамо смеће.
- Дивље депоније су тамо где је стигла цивилизација.
- Враћамо се природи, увек кад треба да бацимо смеће.
- Секундарне сировине су наш примарни проблем.
- Радијација цури. Планета је ушла у црвено!

PEŠTERSKA BIVOLICA

U vremena davna
na naša polja ravna
dovedoše na povoću
crnu bivolicu

Doveli je kažu naši
vitezi krstaši
ili možda s povoćem u ruci
doveli je Turci

Vele prva da je bila hroma
kupio je Pešterac od Roma
iz Indije, svezanu kanapom
i gonjenu štapom

Od daleke Azije do naših brda
sve je zemlja tvrda
a bivoli vole blato
više nego ljudi zlato

Mi nemamo močvare
nego plitke bare
pa je ko iz topa
naučila da kopa

Eh indijska kravo
nije ti baš pravo
što si bila boginja visoka
a sada si stoka

Pešterac više ne umije
bez krave iz Indije
a ona bi možda rađe
neku močvaru da nađe

Možda joj i sada fali
vitez što pred sobom pali
il' joj fali da od žege
sakrije se ispod čerge

* *Pjesmom o bivolici želim da skrenem pažnju na jednu autohtonu životinjsku vrstu koja izumire nama pred očima. Nekada simbol našeg kraja sada je rijetkost. Njeno porijeklo i postojanje u našim krajevima je jednako misteriozno i tiho kao i njeno izumiranje.*

DRVO

To drvo je trpilo
urezane potpise
imena
sa početnim malim slovom
i datum zločina

Drvo je to
oguljeno bilo
i bičovano lancem
ljuljaške

Zaboli su mu
gvozdene klince
u živo meso

Mravi i bube
pili su sok
iz rana

I na kraju
osudiše ga
da postane
papir i krlja

Rastrgoše drvo
i ono pade
ali ne umrije
već postade poezija

Zapamtismo riječi
posljednjega stiha:
Oprosti im Majko
ne znaju šta rade

Bjeloglavi sup

Čobanin jaše bivolicu

VODA IZVOR ŽIVOTA

Na svijetu nema većeg dobra
nego što je prirodna voda,
voda iz zemlje ili oblaka,
dar je od Boga i izvor života.

Ona je vena za čovjeka i prirodu,
bez nje ljudi živjeti ne mogu,
ona je u potocima, rijekama, jezerima,
u moru, hrani, svim živim bićima.

S njom raste i trava i cvijeće,
uz vodu ništa uvehnuti neće,
ona je u svemu, drvetu, listiću
i u čovjeku u svakom djeliću.

Voda je za čovjeka najzdravije piće,
sve što vodu pije dugo zdravo bit će.
Štedi vodu, ne zagađuj, ne rasipaj,
voda je za život nezamjenljiv dar!

NA DIVANU

Noć na Divanu,
selo u tami
skriveno,
pored njega
plovi put
desno i lijevo.

Žmirkaju sijalice
kao da broje
dane i sitnice
tvoje i moje,
i drugo što je,
što živi u nama,
u duši i tijelu,
travi i svemu.

I gledam sa Divana,
selo leglo
po brdu i ravnici,
Makce lijepo,
pokriveno
zvjezdanim
nebom.

Olivera Šestakov

Pogled u lice
suncokreta u polju:
sišlo Sunce.

...

Kao na jezeru
raširena krila labuda
- beli ljljani.

...

Šušte talasi
zlatnog mora pod drvećem
- opalo lišće.

....

Teče život
ispod belog pokrivača
- zaleđena reka.

ХРИЗАНТЕМА

Посматрајући нежну хризантему,
поред ње и лепога јова,
опила ме нежност и лепота,
диван мирис и склад чистих боја.

Да је уберем имао сам жељу
али како када су диван пар,
увенуће једно без другог
а ја ћу понети грешан дар.

Не, ја то нисам могао учинити,
терет је то био претежак за мене,
већу ми радост причини жеља
да милујем латице њене.

Дивим се лепоти,
заливам љубављу сакривеном,
души мојој радост приреди
сусрет са сваком латицом њеном.

КАДА СВЕ УЦВЕТА

Киша лије дрвеће умива
процветала и крушка и шљива.
И остало воће се шарени,
на пољани тепих је зелени.

Расте трава свакога дана све је већа,
у дворишту пуно лепог цвећа.
Испред куће уцветао јоргован
да мирисом улепша нам дан.

Па и врапци са стреје одлећу,
гнезда своја праве на дрвећу.
Пчеле лете и праше цветове
да би могли убрати плодове.

Пролећна је природа лепа,
диван призор када све уцвета.
Она сва наша чула пробуди,
тада се човек лако заљуби.

АМБИЈЕНТ

Што је бисер мору,
цвеће на прозору,
и ружа у башти,
то си ти Каћа мојој машти.

Жеља за љубављу
непрестано тиња,
јер моја си блудња,
моја чежња дивна.

Од осмеха твога
топим се од среће,
желим да уберем
тако дивно цвеће.

Да њега негујем и чувам
не дајући да свене,
и да стално буде
као украс поред мене.

У таквоме амбијенту
што срце ми снови,
душа би пронашла
себи срећу, мира.

БЕЛА БРЕЗА

Витке и поносне брезе беле
шумом се листова дозивају.
Високе до неба, сигурне и смеле
брујем лишћа мир призивају
Зову је сребрном краљицом шума
јер лекова разних може дати.
Треба савести и бистрина ума
вредност њена да се схвати.

Идите високо до бесне Власине
зађите дубоко у њене брезовике.
Смирићете сумње а доћи до истине
челом уз белу кору просто, без вике.

KAD JE ČOVJEK ŽIVOTINJA

Životinje, domaće i divlje,
Uglavnom su i dobre i divne,
A što nisu bojnije i „življe”
Na ljude su strašno kivne!

Bog je dao, a čovjek ne pazi,
Nestale su mnoge u toj borbi,
Od sopstvene kože, čizma ih pogazi,
Glave su im, bukvalno u torbi!

Bunde, kape i šubare razne,
Griju tijela, prazne glave krase,
A šume nam kò pustinje prazne,
Ko je zato krivac, dobro zna se!

Da l' zbog hira, ili zarad mode,
Čovjek trijebi, ubija i ruši.
Ne misleći, predaleko ode,
Mnoge vrste, već ima na duši!

Dokle tako, ima li granice?
Pametnom je priroda svetinja.
Evo za sve jedna pitalica:
Da l' je čovjek post'o životinja?

Što ubija bez pravog razloga,
Je li svjestan štete takvog lova,
Da l' ga savjest nagriza zbog toga,
Kakvog li smo to postali kova?!

(НЕ)ВОЉЕНО ДРВЕЋЕ

Преселих се у Костолац
На крају прошлог века.
Родих двоје Костолчана,
Њу и њега.

Расла сам заједно с њима
У парку,
У шетњама,
У играма
Испод крошњи
Дивног дрвећа.

Одлепршали су из
Родног им града,
А када се врате
Пролећа овог,
Неће их опијати мирис
Липе под прозором нашим.

Остало је само дебло,
Рањено, убого и голо.
Осуђено да буде
Тужно и невољено.

ВИДОВИТА

Загледах се у ране
Речима злобних нанете.
Увидех нељудска пророштва
Уткана у конопе ропске.
Спуташе ми мисли.
Зауздаше песму.

Видарица болест заустави
Спознавши истину ветра
Четвоространог.

Алем-камен бацих у ваздух,
Огњем запалих мисао
И видех
Све што од мене скривено беше.

Развеза се коноп,
А песма разлеже.

ТРАЖИМ

Лутам ноћас кроз трагове твојих речи,
Сечем мачем сећања,
Скидам прашину са страница давно прочитане књиге
И попут Аладина пуштам дух љубави из лампе.
Пробудила сам те из дугогодишњег сна,
Пустила да скиташ
Окамењеним залисцима срца
И слаткоречивошћу ме заводиш.
Кроз измаглицу варљиве наде
Наслућујем хладноћу наредног јутра.
Кроз уздах, осмех и реч
Заспалу на уранку
Тражим те безуспешно.

Тражим, а не налазим.

ОСМЕХ

Волим људе
Са осмехом на уснама,
Оним искреним,
Задовољним,
Магичним,
Враголастим,
Бесплатним,
Без задњих намера,
Лишеним потоње мисли,
Користи
И зависти.

Волим људе
Са осмехом у очима,
Оним искричавим,
Допадљивим,
Шеретским,
Мангупским,
Духовитим,
Безбрижним,
Нежним,
Лишеним сваког зла,
Предрасуда
И презира.

Волим људе
Са осмехом у рукама,
Оним раширеним,
Добродошлим,
Срдачним,
Отвореним за загрљај,
Нежност
И љубав.

Волим осмех
На твојим уснама,
У твојим очима
И твојим рукама.

Осмехни ми се
Како само ти умеш.

ХРЧАК

Беше жито покошено
и кући већ одвежено.
На стрњишту гомилице жита стоје,
хрчак је то спремио за залихе своје.
Однекуда човек иде
и хрчка на њиви виде?
Усправи' се хрчак, не жели да бежи,
на човека зубима режи.
Не плаши се он човека,
херој је од памтивека.

Martin Marek

HERČOK

(na janošičko-slovачkom diјalektu)

Uš sa žito otačilo
aj domov sa sa rozvozilo.
Na strňisku hrba žita,
herčok si ju sebe richtá.
Zrázu človek tu prichodí,
na herčoka pohľad hodí.
Zastaû herčok na zaňje nohe
a zuby si cerí svoje.
Ňebojí sa úom človeka,
cherój je od pamťiveka.

Zlatibor

Petar Jovanović

- O ekologiji bi da diskutuje svaki smrad.
- Zagađuju vazduh, a onda guraju glavu u pesak.
- Kad izribamo nesavesne, imaćemo čistu okolinu.
- Čim se digne prašina oko ministra ekologije, vrši se čistka.
- Ušli smo mu u trag, ala smrdi.
- Novi zakon o ekologiji bolji je. U tvrdom povezu je.
- Ovo mi ne miriše na dobro – reče tvor.
- Ukinuli su smrtnu kaznu. Umiranje od smoga je teža kazna.
- Bog je za sedam dana stvorio svet, osmog se počelo sa zagađivanjem.
- Vaše žrtve nisu uzaludne, njima ćemo dokazati da je okolina zagađena.
- Samoubice, manite se zagađivanja. Probajte s nečim drugim.
- Ne zagađujte sredinu, da bi imali lepše krajeve.
- Nema tri čiste, a diskutuje o ekologiji.
- On je naše gore list, požuteo je od smoga.
- Solili su nam pamet, a sada nam ispiraju mozak.
- Na mlađima svet ostaje i to zagađen.
- Uništiše šumske površine. Gde ćemo da vršimo nuždu?
- Direktor meteorološkog zavoda uhvatio je maglu.
- Da se može živeti i bez mozga dokazuju ovi što zagađuju okolinu.
- Fabrike zagađuju. Ko te hrani ima pravo i da te truje.
- Mnogo voli ekologiju. Vršiti i etničko čišćenje.
- Non-stop režemo stabla, a čuvamo šumu propisa.
- Čovek uništava prirodu. Stidi se svog porekla.

VODA

U Pismu je voda živa
ona nosi blagoslov
da se njome prosvetlimo
da se njome operemo
okupamo
umijemo.
Sve iz duše isperemo.
Da nam njena svetost
donese svetlost
duše i tela.
Sazdani smo od te vode
Bogom primljeni tom vodom.
Zato vodu sačuvajmo
jer je ona blagodat
i naše spasenje
duhovno osveženje.
Plod usahne bez vode.
Čovek može bez hrane
ali bez vode je ništa.
Ne slutim na Potop
ali potop nama preti
jer smo nečastivi
u nameri vodu istrebiti.

DRVO ZAPIS

Počeo je veliki božićni post u Srba. Suvomrazica je uzela maha. U malom mestu uz Moravu, pričaju da se nije desilo da pred Svetog Nikolu grmi i pada ledena kiša. Loše predskazanje.

Selo ima stari hrast, „Drvo zapis” nazvan Grm. Tu su se održavala saborna okupljanja, litije i slavlja. Kako nisu od napada Turaka, svojevremeno, mogli održati ni jednu crkvu, ovo postade njihova crkva.

Danas se loše predskazanje pretvori u realnost. U hrast Grm udari grom i vatra se razbukta oko hrasta. Svi seljani uplašeni, gasiše rasplamsalu vatru. Dok su žene zarobile prste brojanicom govoreći „Bogorodice spasi”, pijani Marko je psovao Boga i Bogorodicu. „Nesrećo jedna” - dobacila mu je žena.

Vatra se polako stiša i napusti svetište. Starina je odoleo i ovoj nemani. Desilo se da je jedan ništak nastradao, u pokušaju da uništi drvo. Poginuo je tako što je grana koju je sekao, pala na njega i ubila ga. Čak su i na pločici koju su utisnuli u drvo napisali „Čuvaj se grane koju sečeš”.

Drvo pamti dobre i loše ljude i godine. Kažu da je zavetni duh u hrastu.

Od nedavno je hrast počeo „plakati” I na tom mestu se pojavio lik Bogorodice. Mnogi su dolazili kao vernici, putnici namernici. Hrast Grm je kao velika svetinja postao mesto hodočasnika.

Grm je postao večno ognjište i svetište. Živa priča u koju svi veruju.

POSLJEDNJI SAN

Koliko dugo me nije bilo tu, tri ili četiri godine, ili možda pet?
Kako sam uopće

dopustila vremenu da me tako prevari, da prođe pored mene a
ja da se i ne osvrnem?

Čudni smo mi ljudi, u vječitoj potrazi za prioritetima, prioritete
zaboravljamo.

Šuma, velebna i stara, uzdiže se iznad mene. Još poneki list
treperi na vjetru, čeka svoj red da se pridruži bogatom plaštu koji
mi šušta pod nogama i odaje svaki novi korak. U kori stare bukve
nekoliko urezanih stihova. Ona i on, ispod godina 1948. Autentično
ili ne, ostaje svjedokom jednog vremena i jedne ljubavi. Ispred mene
proplanak a na njemu staro seosko groblje. Umjesto ograde, šuma sa
svih strana.

Groblje zaista nije mjesto gdje se čovjek može osjećati opušte-
no, ali ovo mjesto, samim svojim položajem i čudnom, nestvarnom
mirnoćom koju pruža, prošlošću koja vrišti iz svake pore, svakog
starog spomenika, svakog tog drveta koje ga okružuje, kao da zove
i ukazuje na sklad, simbiozu čovjeka i prirode. Lagani vjetrić niže
stare krošnje, sunce na zalazu probija se kroz šikarje do velebnih sta-
bala. Duboki jarci čuvaju tajne davnih zbjegova, kada je šuma i njene
strmine bila jedino utočište pred neprijateljskim vojskama. Stara de-
bla čuvaju i priče o zabranjenim ljubavima, ukradenim poljupcima,
izmamljenim uzdasima, pastirima i njihovim stadima, skloništima
ljubavnika. Sve je još tu, treperi negdje u zraku, u svakoj pori starih
stabala budi sjećanja davno ispričanih priča. Kažu mi da će šumu sa-
svim porušiti idućeg proljeća. Sa svakim porušenim stablom umrijet
će i jedno sjećanje.

Spavaj šumo. Sanjaj svoj posljedni san.

JESENJA

Nebom plutaju laži
uokvirene, sedefaste, fine
a ti treperiš na vjetru
treseš se i drhtiš
da l' od straha ili dolazeće zime
Još juče bio si zelen
uživao u majčinom krilu
danas je krošnja opustjela, tiha
smežuran, žut i sam, čekaš red
na ovom jesenjem piru
I pitaš se da l' to je vjetar i l' sudbine dah
što kida te i lomi
i ova kap što tijelom ti klizi
da l' magle je trag i l' je to suza što nazire kraj
I padaš
i padaš
vjetar te nosi, a krošnje pjevaju svoj jezivi poj:
znaj sve je zatvoren krug, početak i kraj
sve što je bilo i što treba doć'
iz pepala si stvoren, u pepeo ćeš poć'...

ЧУВАРИ ПРИРОДЕ

Земља је посебна планета,
део чудесног света.
Само на њој живота има,
дом је она свима.
Благо је наше највеће,
али ако нисмо одговорни
нећемо имати среће
да уживамо у њој
у чистој води тој.
Зато воду коју пијеш
немој да загађујеш,
јер ако природа пати
кроз твоје здравље штету ће да наплати.
Животиње, биљке прави су нам пријатељи
потребни нам да опстанемо живот цели.
Младице сади, да нестану шуме спречи,
јер нашу планету дрвеће лечи.

ДЕТЕ У ОДРАСЛОМ

Треба донети важне одлуке, куда кренути даље?
Запитати се какве ти поруке живот шаље.
Око мене се све мења
као и мој поглед на свет, можда је то до старења.
Заувек мора дете у одраслом да живи
и овом свету да се диви,
јер се само тако може поднети терет живота,
кад те задеси нека страхота.
Дете у теби живети мора,
тера те да наставиш даље,
јер после мрака свиће зора,
са радошћу дечијом
и помоћи нечијом,
победићеш све проблеме
у томе нема дилеме.

ПОГЛЕД ХЛАДАН

Погледах дубоко у очи твоје
у њима не видим лице своје.
Зашто? Зашто су твоје очи празне?
Да ли желе због нечег да ме казне?
Да ли се том хладноћом бране?
Да ти растанак и даљина не нанесу, на душу, ране?
Изгледа да од тебе одговоре нећу добити ја,
мада моје срце их већ зна.

НЕ ЗНАМ ЈА

У башти сам убрала иресе предивних боја,
у њиховој лепоти ужива сада душа моја,
иако још пати што више није твоја.
Цвеће стављам у хладну воду,
да му латице прерано не оду
да брзо не увене,
питама се колико дуго ћеш се сећати мене?
Да ли ће као и за цвеће бити у питању само дани,
да оно нестане
или ћу бити успомена у срцу твојем,
док оно куцати не престане.

СТИХОВИ - БИСЕРИ

Некада стихови навиру сами,
то ми на лице осмех мами,
јер ми је лакше када мисли на папир ставим,
можда кад их неко прочита, срећним га направим.
У песмама својим пишем о свему
о љубави, патњи, кад имам неку дилему.
Често док стигнем песми до краја
и одговоре у срцу спознам ја.

TUŽBALICA MAJKE ZEMLJE

Pluća me bole, ne mogu da dišem...
Rodila sam se iz Haosa
natkrilivši se plavilom prozračnim
protkanim iskrama ljubavi sunčanog diska.
Plavilo valovito beše i u nedrima mojim
- kolevka svega što je živo!

Pluća me bole, ne mogu da dišem...
Ni slutila nisam zmiju u tim nedrima,
što uze oblik čoveka i žene,
nakot stvorivši raznolik.
Plodove sa mene ubiraše hirovito
I kopaše po mojoj utrobi bez milosti.

Pluća me bole, ne mogu da dišem...
Gladnih su očiju i srca kamenog,
krađu moju i svoju budućnost,
zarad papirića sa slikom.
Poderaše mi haljinu plavu,
Kristalne kape razlomiše.

Pluća me bole, gušim se...
Sunce postade ubica i ne
nasmeja se više.
Gušim se u vatri i dimu bez slučajnosti.
Dobri sluga postade zao,
otevši se iz ruku pohlepnih.

Gušim se...

PUT U TAMNI VILAJET

Napuštamo more i svjetlost Dalmacije. Ljeto je u punom jeku. Autobus stenje kao ranjena zvijer. Pun je bosanskih radnika koji idu kući, jer nema više posla do jeseni zbog turističke sezone. I nešto turista koji se, kao neki pioniri, usudiše krenuti dalje od mora i istraživati. Jer, nije more sve!

Penjemo se polako u brda. Gore dolje, gore dolje, vijuga cesta. Prati nas nisko grmlje, poneka kuća, jezero, ovce koje pasu... Zrak stoji, ni disati se ne da. Čini mi se da je stoput veća sparina nego na moru.

A onda, Kupreška vrata. Nepregledne livade o obje strane ceste. Prolazimo ski-lift i kućice s tipičnim planinskim krovovima. Stoje tamo, kao da su izrasle između borova...

I onda kroz tunelčić...i odjednom se otvori svijet šume, svijet svježine, svijet bistrih izvora ...

Borova šuma nas primi u svoje krilo. Ulazimo u „tamni vilajet” što reče Andrić. Prodisah, oživjeh. Ovo je u mojim genima, ovaj zrak, ove šume, bistra voda, ovi mirisi, pomislih.

- Ma, šta u genima?! U srcu, u srcu ludice moja! Kakav tamni vilajet? Andrić nije znao za ekologiju, ne, ovo je „zeleni vilajet”, govorim sama sebi.

Napojih se poznatih mi mirisa iz djetinjstva, srce mi obuze milina, zatvorih oči...i zaspah. Sanjah kako trčim kao djevojčica kroz voćnjak moga djetinjstva. Nije mu ni rajski vrt bio ravan.

Autobus trzne na jednoj oštroj okuci, i probudih se.

Ne mogoh reći koliko sam dugo sanjala, da l' minut, da l' sat, al' zaklela bih se da je miris behara i cvijeta jabuke bio stvaran.

I ne, nisam bila žedna: napila sam se u snu te hladne, bistre vode sa izvora.

MIMIKRIJA

Dan, predug,
samotno ćuti,
zarobljen planinom.

Pred podne
šapuću vuci
i zavijaju ptice.

Jedino niko ne peva.

Tek šušti lišće
pod nogama
čoveka ili zveri,

(ko to u ovo vreme
koje ne otiče,
može znati?)

NEBESKE RUŽE

U nebeskim vrtovima,
spokojan,
ruže bez trnja okopavaš,
a u zemaljskom se
samo ostrugom okružuješ,
ne bi li ispružene gole dlanove,
nesvikle da uzvrate udarac,
od ujeda pomahnitalih pasa sačuvaao.

Da povučesh ruke sebi,
detinja bi duša,
kukavnošću i prevrtljivošću posramljena,
smesta, sve puteve lepoti sama presekla
i modra vrata pred sobom zatvorila,
a lonac zavisti,
stalno svežim lažima začinjavan,
novom bi sumnjom provrio:
„Što li čudak ne peva?!”

Bez izbora,
okom mudraca
na obe strane skrušeno poglédaš
i u sebe, uznesen, ponireš,
solju nezarasle ugrize zatvaraš
i čistih se misli
iznova lavežu izlažeš.

Jer znaš,
da tvoje nebeske ruže
samo zemaljska suza
može zaliti.

LEPTIR

Pevaš,

dok, sutonom ogrnut,
kamenčice besmisla
prebiraš,

a budućim burama,
odjednom neskroman,
ravnodušno leđa okrećeš

i sa osmehom posvećenog
osluškuješ
drhtaj leptira na ramenu,

svestan,
da sasušene tragove
u prazno oteklih dana,

uzalud oseci
odbeglim plimama
pravdaš.

NA PESKU SUZA

Kažu
da suze u pesku
ne ostavljaju trag.

A zar svako vlažno zrno
vasionu ne zaljulja,
i zvezde
u spoticanje
ne nagna,
i beskonačan niz
mučnih rađanja
u paklu vremena
ne izazva?

Jer svi smo,
nekad,
samo mrva zemlje bili,
i dobrim se
do suze uspeli.

Pa kako nepostojeći
sme da sudi
koliko ljudi postadosmo?

I ko,
zaista,
opakom mišlju
povratak pesku zasluži:

onaj koji suzu
u oko natera,
te mokrim tragom
kretanje prouzroči,

ili onaj,
što je ishitreno posla da,
bedna,
svetove razmiče?

NEVENI

Otrov,
u korov zaraslih dana.

Sam,
u polju nevena,
osluškuješ topot,
u laž ogrezlih varki.

Umesto cveta,
u tvojoj ruci kosa,
brušena jazom kljastih reči
i tuđim, plitkim dlanovima,
sejanih,
u gnezdu čekanja
okrilatelih sumnji.

Sečeš,
željan,
da kada svaka,
tebi namenjena,
sunčeva kaplja
srezana padne,
negde pred podne,
na rubu pokošenog neba,
ubereš
i na izmrvljeno srce
čvrsto stisneš,
svojim bilom,
davno zasađen krin.

POVRATAK

Putujem.
Groznice kišovitih leta,
šibanih gradom i gromovima,
i žeravicu pod petama
gasim spokojem
plivajućih mlinova na Muri.

U trstici,
među čapljama,
lišena pogubne želje za lêtom,
oči punim samo ljupkošću
slamnatih krovova,
a srce žalom,
što nikada pod nekim od njih
ne usnih.

Namerno izgubljena,
kao čovek bez zvezde,
skrivam se od sebe
u kozolcima i među čokotima,
tražim prebirući iglice
pod četinarima
i nalazim u poljima,
na vlažnim stabljikama
heljde i zlatnog hmelja.

Kad mi melodija prve pesme
bane na usne poput oluje,
opet postajem car na svome
i vraćenu zvezdu begunicu
kačim u već prepunoj kašči.
Pa nanovo stečeno blago
čuvam pod kamenom
i branim se od kukolja
sa dva gola dlana
i golubijom ćudi
svoje braće po srcu.

Odazivam im se
s nemirom žive
i neumitnošću povratka svakog,
kome je zemlja blage ruke
utisnula svoj beleg.

To Slovenija u meni,
moja triglavska ruža,
dok teče meseca i sunca,
plamti krvlju zlatoroga,
samo prividno
zaustavljenog u skoku.

MATRICARIA CHAMOMILLA

Милујем дахом нежне ти латице
док оду о савршенству стварам...
Разговарам са опојним мирисом,
исписом стихова величам тајну
о магији коју проносе векови...
Кажу - од тебе се праве лекови,
лице лепотом зрачи, блиста,
коса постаје, бујна, сјајна...
А није тајна да си остала иста,
стидљива биљка ливада наших.

Далеко од града, прашине буке,
гаје те марљиве травара руке.
Често се родиш самоникла...
Ветар те ствара, пренесе семе,
да помогнеш, ако затреба,
и намернику што пољем шета.
Па коме да таква лепота смета
што свевишњи поклони човеку,
из времена док је све почињало -
док је стварао земљу и реку?

Хтедох да скријем твоје име,
да га кроз саму песму наслуте,
да им се од осмеха озаре лица...
Ма зашто када си наша збиља -
већ овековечена камилица.

LJUBAV CVEĆA

Haljina mi je snegom beljena...
zima je peglala mraznim rukama,
za tebe čuvala, pevala uspavanke
ljubavi moja!

Previše nežne tvoje su latice,
zvonce ti stidljivo priziva proleće...
opojno miriše cvetanje tvoje
o milo moje!

O dobri, dragi, kukureče,
što svake zime umrtvljen spavaš,
nigde te nema, il' skupljaš snagu
za svoju dragu?!

Nekako s proleća uvek me budiš
da pravim društvo tvojoj visosti,
oglasim lepotu probuđenih boja -
nežnosti moja!

Za tebe čuvam vesnice moja,
svu nežnost prvih zagrljaja,
ali me i probuđena ljubomora ubi -
svako te ljubi!

Ma nisam kriva, ljubavi mila,
vidiš da stidljivo savijam glavu,
čuvam ja svoje belo lice za tvoje priče,
ljubav tvoju!

ZLATIBORSKI KONJ

Grivu mu vuče zvezda
na stranu ispovesti raznih noći.
Noć mu rezbari ritam,
bušeći njegov kas
jednom našom misli o sopstvenoj sudbini.
Njegovu snagu razveja
međusobna prisnost
neuhvatljivih oblika dana i noći,
zarivenih u
razne pejzaže nestalnosti.
Zora ga smesti među
svoje britke sastojke.
Krv Meseca struji
kroz njegove iluzije.
Noć šiba mešavinu
njegovu sa Mesecom
i namigivanjima hitrim beskrajnih prostora,
gde protrča njegov nespokoj.
Jaše ga međusobni dijalog mene i Meseca.
Vide ga ruke noći
u kojima nas čuva nespokoj Sunca.

ČUVARI PRIRODE

„Ako ne znate kako, posmatrajte pojave prirode, ona će vam dati jasne odgovore i inspiraciju” - citirah joj Nikolu Teslu, sav zanešen, u nadi da ću je fascinirati ovom rečenicom koju sam pročitao u jednom časopisu.

A ona me začuđeno pogleda, kao da me nije ni čula i najzad progovori - pogledaj u nebo vidiš li sve ove boje koje prožimaju nebo, oblike koji su tako savršeno nesavršeni? Blago sam okrenuo svoju glavu na gore. Nebo u svim nijansama od bele, preko jarko crvene, u pojedinim delovima tamne, i različiti oblici koje oblaci prave, otvoriše me da nastavim ovaj dijalog sa njom iako nisam video ništa novo. Na šta aludiraš, najzad upitah? A ona kroz osmeh odgovori - na tvoju opasku od juče, pre nego što smo dogovorili da dođemo na ovo predivno mesto, kako ne veruješ u toliko različitosti, kao i kako olako izgovaraš citat svetskog naučnika, koji ni sam ne razumeš i ne poštuješ da bi meni udovoljio. Nedovoljno zapažanje samo je oblik neznanja i uzrok mnogih problema – nastavila je ona sa osmehom.

U momentu je krenula da trči kroz taj prostor i najednom zastade; „Dođi, stani ovde, molim te!” Samo zastani i poslušaj. Krenuo sam kao omađijan za njom i zastadoh na tom mestu. Pokušao sam da osetim to mesto, zažmureh i najzad, osetih smiraj, osetih blaženstvo neko, dozvolio sam sebi da poverujem da je ona u pravu. Počeo sam da se smejem sam sebi. Uvek si u pravu, ti mala, progovorio sam, dok sam žmureći slušao tišinu, dok sam dubokim udahom mirisao svet oko sebe. Najzad, osetio sam i kapi kiše koja je upravo počela da pada po mome licu, to me je trglo i otvorih oči. Ona je i dalje stajala i žmureći uživala dok je kiša padala po njoj, po njenom licu. Gledao njeno lice, koje je i dalje odimalo smirenošću i pored kiše koja je padala sve jače i progovorih tiho:

- Pođimo kući draga, pada kiša.

Bilo mi je žao da prekidam njeno uživanje, ali sam još ubedljivije krenuo da pričam da bi me čula – a, već sam se i umorio, potrebno mi je samo da uđem u našu kuću, legnem i odmorim se.

Nije je radovala činjenica što njega ne može u potpunosti da obuzme ovaj predeo. Da ne deli njenu strast prema tradiciji, prirodi. Nelagoda od zatvorenog prostora nju je sputavala. Želela je uvek da boravi u prirodi, okružena svim lepotama koje priroda pruža. A on, on je voleo zatvoren prostor, nije razumeo njenu strast prema jednom cvetu, koji je ona mogla da miriše i gleda sa takvom pažnjom, da je ništa ne poremeti u tom momentu. Ali pomisli u sebi to je sve u redu, ponovo je pogledala u nebo i videla dva različita oblika na nebu, a ipak prave savršenu božansku harmoniju. „Dragi, pre nego krenemo učini mi još nešto, prošaputa mu na uho - vidiš li oko sebe ovaj prizor ceo - levo, desno, gore, dole. Pogledaj dobro sve. Da li vidiš, da li osećaš kao i ja da će ovo sve jednog dana nestati?”

Voleo je njenu filozofsku ličnost. To tako liči na nju, pomislio je u sebi, šta da joj odgovorim, a da je ne povredim, pomislio je dok je sve vreme razmišljao o svojoj udobnoj kući, bez insekata koji ujedaju, bez polena koji izaziva alergije, bez ovog mira koji ga užasava. On voli buku i gužvu. Draga, najzad progovori - šta da uradimo da sačuvamo prirodu?

Iznenadena njegovim pitanjem, očekivala je od njega potpuno drugačiju reakciju, pogleda ga i reče uzbuđeno, sa strašću deteta krenula je da se vrti u krug i da priča - borimo se za sebe, za ove predele, za to da ne uništimo potpuno ove mirise, ove boje. Borimo se tako što ćemo dati primer drugima, borimo se tako što ćemo biti u prirodi, povezani sa njom. Zagrliti drvo, valjati se po travi, mirisati cvet. Boriti se da ljudi ne ostavljaju đubre za sobom. Najzad, hvala ti! Ja znam da si ovo upitao zbog mene jer ne želiš da povrediš moja osećanja, ali to nije pravi motiv koji će tebe povući kao i ostatak čovečanstva da ne uništi ono što nam je najdragocenije.

Pogledaše se, ona ga uhvati za ruku i tužno prošaputa – pođimo kući. Svako je dobio svoje. Ona je dobila njegovu pažnju, ali ne i reše-

nje, koje pokušava da nađe već godinama, kako dopreti do nesvesnih i nesavesnih ljudi. A on njenu pažnju jer je shvatila da on brine o njoj i njenim potrebama.

Da li smo svesni da ranjavanjem i uništavanjem prirode uništavamo sebe, buduća pokolenja i da li nas to uopšte dotiče dok u jurnjavi za materijalnim gazimo sve pred sobom? Vadimo drvo po drvo da bi sagradili zgradu, put parking? Deca nam odrastaju u gradovima na asfaltu, ne poznajući prirodu energije oko nas, niti zakone prirode? Da li nas to dotiče uopšte istinski, dok iz svojih udobnih fotelja gledamo i čutimo na sve to?

POSLUŠAJ I POGLEDAJ

Kud smo pošli tako nasumice,
pa ne vidimo uplakano lice prirode.
Šta se dešava sa nama da ne čujemo
kako reka pomoć zove, ptica traži izvore
nove.

Obuzdajmo se pogledajmo oko sebe sokola
u visini, medveda u planini, svaku životinju
u domu svom. Ne kvarimo njihovu sreću gušeći ih
u smeću kome je mesto u kanti a ne u travi, proplanak
se od cveća pravi.

Ne uništavajmo za tren ono što se godinama stvaralo,
čekajmo malo nek korito reke bude bistro i čisto, šuma
puna drveća jer i ono je nečiji dom.

Ne ubijajmo bespotrebno i iz hobija ono što se za opstanak
bori. Trofej nek nam bude priroda čista,
voda bistra, šuma velikai kvalitetna
nek se odloži svaka materija štetna.

Čuvaj prirodu, deci primer daj, okolo otpad ne bacaj.

PROMATRAČ PTICA

Voda je idealna za promatranje ptica. Ali svejedno treba biti na oprezu, posebno ovih dana. Tiho se približavam, ne usudim se ni disati. Znojne ruke jedva namještaju objektiv. Trenutak prije no što ću pritisnuti okidač, grana pod mojim čizmama pukne. Ptica raširi krila i odleti. Udaljim se što tiše mogu. Kad uslikam dobru sliku, kasnije je mogu pronaći u nekoj od enciklopedija u knjižnici. Ovih dana skoro nitko ne odlazi u knjižnice, pa je tamo uvijek mir i tišina. Volim mir. Što sam mirniji, to više zapažam. Šteta što i ostali nisu shvatili da istinu mogu uvidjeti tek kada se umire, ušute, i počnu slušati. Možda je priroda nekad šaptala, davala nagovještaje onoga što dolazi. Ali ne više. Sada je vrištala. A kad vrišti ona, neizbježno joj se pridruže i ljudi. Ptice su kao ljudi. Najlakše ih je promatrati dok su u skupini. Tada zaborave koliko su zapravo ranjive. Možda zbog toga što, kao i mi, misle da se nesreća događa drugima. I one se odmaraju uz vodu. Ptice su tu u prednosti: prije od nas shvatile su da je čista voda privilegij. Za razliku od ljudi, ptice nisu zahtjevale odgovore. Samo su prihvaćale da ih se vidi, sa dovoljne udaljenosti. Shvaćam ih, jer je to sve što sam i ja ikada želio. Da me netko vidi, sa sigurne udaljenosti, i pomisli da sam dovoljno vrijedan da me zadrži u pamćenju. Krajičkom oka ugledam trepet krila. Prije nego što sam uspio pripremiti aparat, ptica je već poletjela. Zastala je na obližnjoj grani i pogledala me, kao da želi da je slijedim. Znam da ne smijem ići tamo, ali ne mogu odoljeti. Napokon sleti na bodljikavu žicu pored jezera. Zadržavajući dan, izoštrim sliku. A onda ptica odleti i u kadar mi upadne namršteno vojničko lice. „Ej, šta radiš? Jel ti to snimaš? Dolazi ‘vamo!’” Ni ne trudim se zaštititi kada mi iščupa aparat iz ruku. Vidi me, pomislim, a srce mi je poskoči od sreće.

JESEN U MENI

Volim ovu ranu jesen
kada na vočkama još plodova ima,
a na stablima šarenog lišća...
Kada trava kao tepih prekriva zemlju...
Kada se Sunčeve zrake probijaju kroz oblake...

Kako bih i sada bosonoga željela
kroz rosnu jutarnju travu da protrčim
kao nekada!

Ne volim kasnu jesen
sa hladnim kišnim danima, sa vjetrovima
koji kidaju i odnose lišće sa stabala,
pa ih ogole i potamne,
da se čini kao da umiru.

Rodih se u ranu jesen, godine neke,
i možda zato osjećam tu radost,
to šarenilo boja
koje me ponese i nadahne,
pa zažalim što slikar nisam...
Što mi ponekad nedostaje riječi
da oživim svu tu ljepotu...

BALADA O JEDNOM PLATANU

Pod mojim prozorom
je rastao on
široke krošnje,
stamen i lep.
U leto bujan, s jeseni zlatan.
Čudesno tih.
Dragi mi platan.

O njegovom hladu
ja ne bih da pričam,
jer nemam te reči hvale.
Ovog mi leta,
tako mi svega
i njegove grane fale.

Oni se pravdaju,
prazne im priče i
tako se smešno brane.
Gospodo draga,
posekli su ga
jer narodu smetaju vrane.

Pod mojim prozorom
samuje klupa,
a velik je ovo grad.
Ko da se pita
zašto je sama,
gde li se denuo hlad.

PECANJE

U tišini, pored vode
Daleko od gradske vreve
U pecanju ja uživam
Zaboravljam sve probleme.

Da voda smiruje
To ne kažu ljudi džabe,
Pogled mi je odlutao
Do jedne male žabe.

Vilini konjici susreću se
U zanosnom letu svom,
Pecajući ja uživam
U čarobnom prizoru tom.

Riba nešto i ne grize
Na mamac se ona ne da.
Balerina ni da mrdne,
Uzalud se u nju gleda.

U pecanju ja uživam
Bilo ribe ili ne.
Mene sve to čini srećnom,
Samo da sam kraj vode.

PRVOMAJSKI URANAK

Sunce kroz oblake promiče zrake,
Drveće se u rosi kupa
Grupa izletnika uz logorsku vatru
Posmatraju taj prizor skupa.

Mešaju se zraci sunca i vatre
Ostavljaju na nebu trag.
Ovaj prvomajski uranak
Nekako svima nam drag.

Posle neprospavane noći
Sa zorom smo se sreli,
Al' niko umor ne oseća
Svi smo orni i veseli.

Jutarnja svežina i čistina
Osećaj je rajski!
Celoj našoj grupi prija
Ovaj uranak prvomajski.

PESNIKOVA JESEN

Obralo se grožđe, jabuke i dunje
I sve se za zimu već polako sprema
Samo jedan pesnik o jeseni piše
Tu mu osta ljubav koje više nema

Prekrilo je lišće sve njegove želje
Po klupama starim ljubio je strasno
Okitila jesen sve u žuto zlato
A on srećan nije, plakao bi glasno

Traži je po parku, čuje kesten jeca
Pod nogama šušti suva trava tuge
Voleo je jako, snage više nema
Za ljubavi nove nit za oči druge

Pa zamoli nebo i oblake crne
Nek pošalju kišu da pada što jače
Da ne vidi niko, prolaznik što šeta
Kako jedan pesnik zbog ljubavi plače

ХРАСТ

Земљо моја, као храст си била
Стајала гордо на сред Балкана
Ширила гране по целој свету
А онда одједном остала сама
Ко ми те рани, рањиво моје
Чему ћу тужна, сада да се дивим
Ишчупаше срце храсту моме
Грачаницу како да преживим
Соћаницу, Соколицу, Девич
Свети Јоване не дај и крштавај
Све светиње, мога храста лепог
Богородице Љевишка... чувај
Чувај ми народ православни
Он оста само да приповеда
Да неће спуштати никада главу
И свој храст стари, никоме не да

ЖИВЕО ЖИВОТ У ЗЕЛЕНОМ РУХУ

Живео живот у зеленом руху,
на бистрој води и свежем ваздуху.
Живела брда, поља и проплани,
живела љубав и ђачки састанци.

Кличимо пољима и пшеници зрелој,
Ливадском цвећу, висibaби белој.
Славимо шуме, у њима је здравље,
Окупимо пријатеље, улепшајмо славље.

Сачувајмо природу, не дајмо да вене,
Заштитимо језера и долине сене.
Удахнимо ваздух свеж, умијмо се реком,
Уживајмо у чистоћи сматрајмо је леком.

Кад чувамо и ми њу, наградиће она нас,
Дароваће плодне њиве, поклониће златан клас.
Нек' живи живот у зеленом руху,
На бистрој води и свежем ваздуху.

CVJETIĆ

Cvjetiću moj, još si tu!
Samo se drži, biće još toplih dana.
Upijaj život, zatvori latice noću
Radujem ti se ljubavi mala,
u pjesmu pretvaram tvoju ljepotu,
slavim istu nam samoću.
Uskoro duvaće vjetar sa svih strana
Jesen je tu. Mačevi mraza sve su bliže.
Žalosna vrba niz kosu dugu
suze rastanka niže.
Drži se, cvijete moj.
Ni ja puno vremena nemam.
Zajedno s tobom umornu dušu
za oštru zimu spremam.

PONOĆNA LUNA NAD GRADOM

Širom otvorena vjeđa lunarnog blještavila
srebrno-bijelu svjetlost rasipa po zemlji,
bacajuć zrake naširoko, na sve strane,
gdje god ljudski pogled može dostići.

Kameno more prostrtog grada
večeras dobija neku posebnu notu.
Ulice bivaju obučene u novo ruho:
bjeličastu odoru sa posrebrenim rubom.

Rijeka, užurbano tekući, granice vidika
cijepa u dva nasuprot postavljena kolaža.
Ulice, postojane u svojoj samotnosti,
pužaju utočište svjetlosnim zavjesama.

Pokatkad se oglasi huk vjetra, kap kiše,
samotni jecaj zadnjeg lista što zemlju dotiče.
Cvrkut usamljene ptice na goloj grani...
Melodija prirode, u ovaj časak odabrani.

UKROTITELJ VJETRA

Ganjao je vjetar da bi ga ukrotio
zato što se protiv njega urotio.
Pa mu odnese krov iznad glave
i njene oči plave.
Htio je da ga strpa u flašu,
zatvori ispod čepa
dok mu ne vrati svaki dio crijepa.
Snaga mu golema, ali želja slijepa.
Smijaše se komšije iz sela
zbog njegovog suludog djela.
Nije mario za smijeh
dok vjetar ne otplati grijeh.
Spremio mu plastičnu flašu
da mu krevet nije hladan.
Ubacio meda da ne bude gladan.
Napravio jednu rupicu
da može da diše.
Ubacio olovku i papir
da o dragoj piše.

DUNAVE

Stolećima ti si arena događanja
čas čuvar čas rasipnik svoje moći
Večito mesto mitskih snoviđenja
zamagljena stvarnost ljubavnih noći

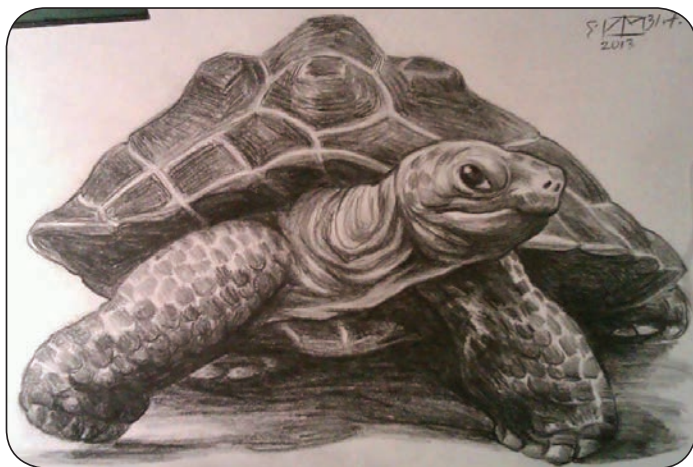
Zamršen lavirint ritova i rukavaca
Ogledalo bare životom uzavrele
Drhtaj grana, hor raspevanih ptica
Dom zrikavaca gde svetiljke pale.

Konjaniče što jezdiš na duge staze
Suvereno vladaj svojom riznicom
Čuvaru svog sveta ne daj da te gaze
Sa mesecom pleši našom ravnicom

Tamni virovi nek i dalje prkose
uvek spremni za avanturu novu.
Al' večiti putniče, damari te nose
Putuj! Prostranstva pučine tebe zovu.

KONJ - kreon - stilizovana figura format 60 x 45 cm

VELIKA KORNJAČA - olovka - format A4

Margita Zmijanović

LEPOTA STVARANJA

Telo moje diše,
Ptica u mom krilu,
Lepet krila u mom bilu.

Srce bilom kuca,
U bedeme misli kljuca,
Ruka leti ne zastaje.

Poleti mila, raširi krila,
Hvataj visine, plovi kroz tišine,
Ne obaziri se na upozorenja, barijere tamo nema.

Misao,
Pero u tvom desnom krilu,
Ruka,
Pero u tvom levom krilu.

Ptica moga bića,
Telo moje duše,
Leti kroz nadahnuće.

Margita Zmijanović

DEVOJKA SA PTICOM
- olovka i olovka u boji -
format 40 x 30 cm

LASICA - olovka - format A4

KAD SUTON LEGNE KRAJ MENE

Tako je ovde mirno,
Ništa više ne remeti tišinu u meni,
Pitam se, da li je to zbog omorine pred kišu.

Bagremov list, odvraća lice od svoda sveta,
U predvečerje,
Kiša će.

To me ne brine, ne uznemirava me plavo olovo,
Još pre nekog časa bilo je sunce,
I široke senke plovile su površinom mog tela.

Koža dobija tu čudnu ružičastu prozirnost,
od svetla i toplote,
Verujem, prodrla je duboko u mene.

Od netom sakrivenog životodara,
Ružičasta mi duša,
Barem ona, saglasna sa svetom,
U ovom sutonu.

Margita Zmijanović

ZEC - tuš - drvce - format 10 x 10 cm

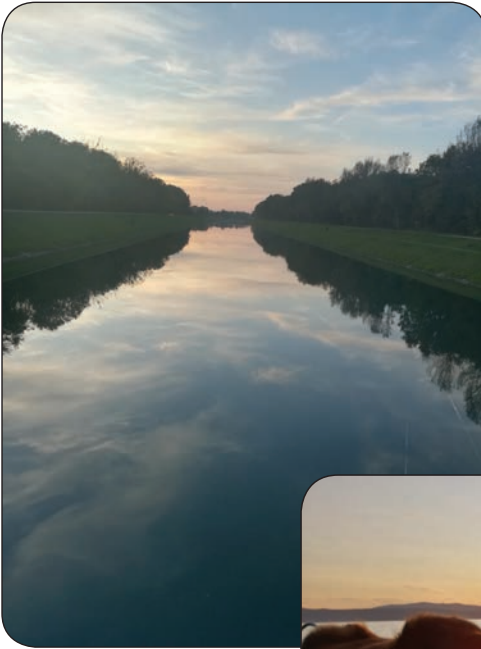
Margita Zmijanović

JEDNE NOĆI

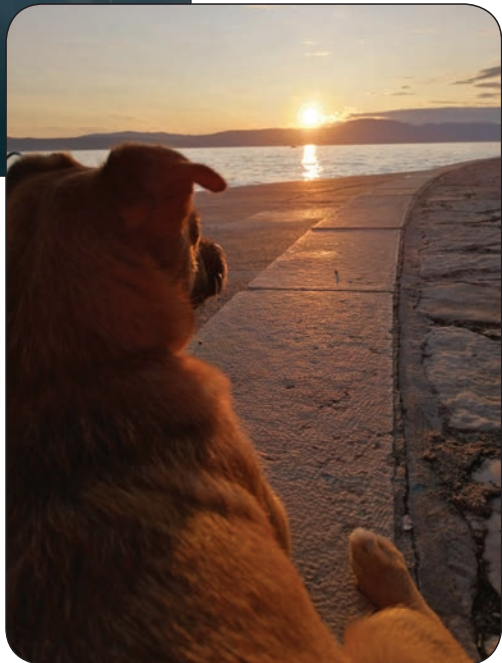
Kroz spiralu sazvežđa,
Jedne noći
U san,
Ti ćeš mi doći.

Vreme izbrisati neće,
Na dlanovima
Liniju sreće.

Nastavićeš dalje
Za horizont,
Zvezdo padalice,
Ostaće osmeh
Da ozari moje lice.

Drava 2

Zalazak

KORACI

Da svjesno uvijek nije i savjesno, ljudski rod dokazao je tijekom svog postojanja. U silnoj želji za napretkom i boljitkom, reže granu na kojoj sjedi.

Odluku o proglašenju Dana planeta Zemlja možemo usporediti sa svima nama poznatom izjavom Neil Armstronga kada je kročio na Mjesec: „Ovo je mali korak za čovjeka, a velik za čovječanstvo”.

Jednog dana, kada postanemo svjesni svojih koraka na Zemlji, djecu ćemo učiti kako je svaki korak velik za čovjeka, još veći za čovječanstvo, a najveći za Majku Zemlju.

Taj dan, na pola sata, ugasit ćemo svjetla u našem gradu. Kad sutradan upalimo svjetla, potrudimo se da ne živimo u mraku.

PISMO U BOCI

Šumilo je more. Riječi su šuštale na papiru. Čovjek je čovjeku pisao pismo. Bila je nekad u Sunčevom sistemu predivna planeta Zemlja. Imala je velike otoke prostranstvima razbacane. Otoci nisu imali granice. Ni imena. Imala je zelene livade, rijeke, mora i oceane. Imala je proplanke obronke i planine. Plavim nebom ptice su letjele. Morima i oceanima delfini plivali. Velike šume različite vrste nastanjivale. Rasli su mirisni i egzotični cvjetovi. Ljepota, sklad i mir su vladali. Bogovi su raj preselili na Zemlju.

Jednoga dana u raj stigli su ljudi. Zemlju, majkom su zvali. Prema majci majčinski se ponašali. Uzimali od majke samo ono i onoliko, koliko su trebali.

U to vrijeme nisam živio. Taj raj nisam upoznao. Ovo pismo piše čovjek iz drugog vremena. Iz vremena kada se prema majci kao prema maćehi ponašamo. Bliži se Dan koji smo majci Zemlji posvetili. Hoćemo li i taj dan u njezina njedra istresti nebrojeno metaka, bombi i granata? Hoćemo li ulicama gradova slaviti ljubav, ili ćemo suzama prati nedužnu krv? Pitat će nas Majka: „Djeco, što vam se dogodilo?” Hoćemo li joj istinu reći? Hoćemo li joj reći u što se pretvorio onaj isti čovjek, koji se nekada davno, u njezin raj doselio?

Pismo je zatvorio, u bocu stavio i nježno u more spustio.

ŽENA SAM

Kao trava sam. Zelena i rosna. Rastem pod Suncem odana i vjerna. Ne svima. Samo nekima. Onima koji to zasluže. Oblak sam taman. Vjetar snažan. Munje što nebo paraju. Kiša sam što s vjetrom sve pred sobom briše. Cvijet sam u vrtu života. Mirišem toplinom i ljubavlju. Mir sam i nemir. Vatra i voda. Ptica u letu ispod neba i zvijezda. Žena sam. Venera. Najsjajnija zvijezda Danica. Saturn sam sa sedam prstenova stisnuta među njima. Jedna sam od milijardi zvijezda u Mliječnoj stazi. Tračak svjetlosti njene. Zemljanka sam. Dio prirode. Tražim svoje mjesto pod Suncem.

Trudim se biti ono što od mene očekuju. I biti ono što jesam. Nije lako biti u pravu. I složiti se sa svima. Nerazumijevanje je dio odrastanja. Valjda!?

U miru svoje sobe, zamotana u deku, gledam igru svjetlosti i sjene. Mirišjava svijeća dogorijeva. Plamen se povija. Kao palma na vjetru. Kao čovjek u životu. Zamotana u deku sanjam. Čekam ljubav. I plačem. Pitam i preispitujem se. Sat na zidu otkucava ponoć. Razbija sjene. Gasim žarulju. Mjesečina u sobu ušetala. Tonem u san. Sanjam rijeku što vrtloži i kamen ljubi. Mladića sa psom. Jata ptica u letu. Leptira na cvijetu. Osjećam mir, toplinu i ljubav. Pokraj rijeke na štafelaju bijelo platno zategnuto. Uzimam kist. Paletom boja slikam život. Jednostavan. Moj život. Odrasla sam. I odrasla imam snove. Drugačije.

DA LI JE SUVIŠE KASNO?

Priroda, nešto toliko dragocjeno... a toliko uništeno. Ljudi nisu svjesni da uništavanjem prirode, unistavaju i sami sebe.

Priroda nas okružuje, prirodu udišemo, iz prirode smo nastali, u prirodu se vraćamo.

Da li je suviše kasno za promjenu? Da li nam je priroda okrenula leđa, kao što smo i mi njoj? Ili možda još postoji neka iskra mogućnosti?

Svaki dan kada ustanete, obasipaju vas vijesti: *Izgorila šuma, organizuje se lov, dogodila se neplanska sjeća...*

Uzrok toga smo mi. Tako da je zagađen vazduh, zagađena voda, zagađena hrana ...odraz nas. Odraz naših postupaka. Ali ako se pokrenemo možda uspijemo spasiti prirodu sa ivice propasti. Možda možemo spasiti stvari... Trebamo posaditi više drveća, imaćemo više vazduha. Trebamo reciklirati, trebamo svijesno odlagati fekalne materije... Trebamo... trebamo mi svašta ali da li ćemo to učiniti?

Sve su to samo nagađanja i mogućnosti... Na nama je to da li ćemo ih ostvariti ili ne. Na nama je to da li ćemo zapečatiti našu sudbinu, zajedno sa sudbinom prirode.

PRKOSNO STABLO

U parku jedno stablo hrabro stoji
Usamljeno silnim vjetrovima prkosi
Olujama brojnim koje nedaće nose
I poredak prirodni hoće da promjene

Srušit se neće to zeleno zdanje
Klonuti odbija uz brojne rane
Pod silnim nebom prkosi njima
Koji prirodu satiru bagerima

Krošnjom gizdavom se diči
Neće lako u daleko sjećanje ići
Grane u inat nadaleko pruža
Okružen krovovima visokih kuća

Da svaki list zraka sunca obasja
U punoj raskoši on da zasja
Da za primjer svima nama bude
Poklon zelenila da nam na prošlost ne osude

STARI HRAST

I ovog leta je na obali male rečice dolazilo mnogo izletnika. Malo dalje od obale je bio stari, veliki hrast, koji je mnogima služio kao mesto za odmor, jer ih je gustom krošnjom štutio od sunca. Tog lepog sunčanog dana, grupa izletnika je stigla, žurno se raspakovali ispod hrasta, a nekoliko odraslih je otišlo na kupanje. Ostali su sedeli, razgovarali i jeli u senci hrasta. Deca se u blizini razdragano jurila dovikujući se! Povetarac je milovao gusto lišće krošnje koje je tiho šaputalo višedecenijske bajke, koje niko nije slušao, a i da jeste, ne bi razumeo. Iznenada nebo se jako naoblačilo, pa su izletnici počeli da se brzo pakuju. Za sobom su ostavili otpatke koje je vetar, koji je sve jače duvao, raznosio na sve strane, kotrljajući ih dalje od hrasta uz zveket staklenih flaša i metalnih konzervi! Plastične kese su šuštale i visoko letele, neke se zakačile visoko na granama! Činilo se, da se vetar igra sa otpacima, papire i plastične flaše je otkotrljao daleko, dok su se grane povijale, a na zemlju su pale grančice koje je pokidao! Izletnici su otišli, plašeći se kiše, obala reke je opustela. Tada se iz sredine krošnje čuo šum, a onda duboki glas hrasta: „Hvala ti vetre, prijatelju moj, što si me oslobodio posetilaca! Ti jedini brineš za čistoću oko mene! Jedan dečak mi stablo nožem duboko zasekao, evo rana mi je duboka, ali nije velika, hteo je da ureže ime, ali star sam, kora mi debela i tvrda, pa nije mogao. Drugi je pokušao da se popne do krošnje uz stablo, ali je jako kolena izderao, a sa zemlje nije mogao da uhvati nijednu moju deblju granu. Video si koliko su otpadaka ostavili, ne bi ih pokupili ni da je tvoj unuk - povetarac, ostao celog dana! Dobro da si naišao, ti si jak i oduvaš sve, a čistoća će trajati samo dok si tu, a kada odeš i sunce ponovo zasija, doći će neki drugi ljudi...”

ALAS

Dok je držao štap, čekajući da ga trzaji upecane ribe prenu iz misli, lako ljuljanje čamca na talasima reke skoro ga uspavalo. Kosi jutarnji sunčevi zraci su se odbijali od vode, rasipajući jarku svetlost po bujnim zelenim krošnjama drveća, pa je sve okolo bilo čarobno. Posmatrajući tu lepotu, Aca se sećao, da su stari govorili, da voda ima moć da odnese brige, treba samo u tišini gledati u talase. Imao je veliku brigu koju je hrabro dugo nosio na plećima: kako da sa porodicom preživi?! Sa pedeset godina, ostao je ne svojom krivicom, bez posla, ali ko će pravdu da istera? To se pitali i mnogi drugi koji su bili iste sreće kao on! Zbog godina, drugi posao nije mogao da nađe! Nekoliko kolega je otišlo kod roditelja na selo da nastave sa poljoprivredom, a oni mlađi u inostranstvo! Aca je roditelje davno izgubio, a njihovu imovinu je podelio sa sestrom. Tada je kupio na obali reke lepu vikendicu, da kada se penzionise, sa porodicom uživa u čarima prirode. U gradu, gde je živeo nije mogao da ostane, bez primanja pa je svako proleće odlazio na reku i ostajao do jeseni, gde bi sa pecarošima, sa kojima se sprijateljio, često kuvali riblju čorbu, pekli ribu, šalili se i uz čašicu zaboravljali na probleme. Supruga je radila i brinula se o deci, da školu završe, a samo ponekad bi dolazili da ga posete, ali se sve više osećali kao stranci, a ne kao porodica. Sećao se da je u početku, kada je tek počeo da dolazi na reku, za sve bio Aca alas, a kasnije za mlade čika Aca, a od nedavno mu mnogi kažu deda Aco! Voleo je reku, brinuo se o čistoći obale i uvek bi sakupljao otpatke i zaboravljene stvari! Za bol u grudima, koji mu se sve češće javljao, pitao se da li su mu to poslednji dani, a ako jesu, da li bi talasi mogli da kraj odlože i da ga odnesu negde daleko...

ДРИНА ЈЕ РЕТКА СТИХИЈА

(2 јули 1953 године. Извод из дневничких записа).

Од Мачковог Камена сјактећи се приближава пљусак, небеска прскалица просипа потоп на подринска села. Облаци налегосе на Дрину, само нешто бубња.

Како ли је сада доле на Дрини поред Црног вира, где се окомито суновраћује клобучава широка матица. Када је сунчано, матица сјакти као жарећи истопљени челик, одједном заискри таласићима на сунцу као стотине разиграних вилиних коњица, варнице мали пенушави букови, а бела пена се скупља на камичцима. У безглавом трку, Дрина се сузи у трену, чини ми се да је можеш премостити. Али како Дрина постаде уска, она се претвори наједном у бездно, подивља моћнија него ли игде на другом месту, клокоће, клобуча, пени.

Дрина је у Црном виру од настанка дубила своје бездно корито испод уздигнутих сводова подводних стена, завукла се у дубине, зашла у Босну у подводне пећине. У дринским казанима оргијају огромне зелене водене масе, замишљам доле безброј свакојаких подводних створова, завлаче се у подводне лагуме. И тамо у потпуном мраку живе, тамо им је лепо.

„Zov divljine” sa rancem na leđima stazama kojima se retko ide - Gradac

„Zov divljine” sa rancem na leđima stazama kojima se retko ide - pešćano ostrvo na Dunavu

IZ DNEVNIKA JEDNOG VREMENA DOK
KLATNO SVOJOJ SENCI BEŽI

21.

Tišina se o svoj štropot lepi,
u ružičastoj kabanici,
nostalgično, gologlava šeta.
Raspeo se globus kao dečija lopta,
čežnja bešumno po njemu galopira.
Sasvim šašava ideja o lucidnosti,
netašnosti prasak
i majčinski trzaj okrilja,
Obrisi se spustili na reku
a iz očiju beže.
Vedrina se ote putem lastavice
u suton kao snoviđenje,
krugovi u lavirintu
prstenasto se sustižu,
meteorski karusel
ili pir veštica –
topla letnja kiša,
dok sunčeva buđenja sanja lišće
i klatno svojoj senci beži
o minutnu zapetu zakačeno.

IZ DNEVNIKA JEDNOG VREMENA DOK
KLATNO SVOJOJ SENCI BEŽI

22.

Asfaltna proročica
sa nebom u krilu i bedrima divojarca,
odbegloj nevesti u mimohodu
senovito se prikrada toplota.
Engadinom skupljana jedrina grožđa
u neko staro, etiketirano, vreme,
planina stenje i mladooka stabljika snom rudi.
U podne, kod „Bernara”,
točak u čemernoj tuzi
za vremenom koga više nema
I zavesa na kockice
u šaradi Binderskog kaleidoskopa,
dok slap puzavica pada sa grede.
Di džež oplakuje svoju prodanu dušu,
ritam za sitne pare,
programator priziva minute da se ojate,
golom nostalgijom još kafa čarlija.
Napukla magla, na bajonetu dana,
u podne udara
dok klatno svojoj senci beži
o minutnu zapetu zakačeno.

MIRIS PROLJEĆA

Miris proljeća.

Sakrivaju se i poslednji leptiri
ispred naleta kiše.

Tamni dani postaju sve crniji
neprospavane noći postaju sve teže.
Neprolazna ljubav i nevezano veže.

MIR, TIŠINA

Mir, tišina
haraju po stanu,
dijete nam spava a tebe još nema,
uporno se krećem s mučninom u stomaku
gubeći se lagano kò sopstvena sjena
u sutonu snova
nestalih još davno.

Mir, tišinu
snijeg prekrrio je,
bjelina ne izvijesnosti širi se svijetom
dok sama sjedim u svojoj samoći
bdijem nad zaspalim, umornim djetetom.

KAFA

Kao poražena od prolaznog života
sjedam umorna od napornog dana
kuvam kafu, miris me opija...
Prosipam je,
zar da pijem sama.

Samo sažaljenje juri kroz umorne vene,
uvijek blijedo lice boju mijenja...
Neću ovako.
Tačku ću da stavim.
Promijeniću život,
vrijeme je življenja.

NAŠE NOĆI

Potraži u noći, u tihoj samoći
gdje su naše šetnje ostale u tami,
kaži iskreno da li ćeš moći
odoljeti prošlosti što te opet mami.

Proviri u noći na daleke zvijezde
što kao da dišu dok na nebu se zlate
zaljuljaj se i ti, okreni, poskoči
pa možda se opet
naše noći vrate

ПРОФИТ

Распротранио се по целом шару
Одрао крзно са лешина дивљих животиња
Јер песма птица и слободан лет не пуни џеп
Посекао шуму кишну и крошњин хлад
Спалио прастару смолу из утробе замаљске
Отопио јој леднике пламеном чађавим
Од димњака начинио звоник новог доба
Дугу са неба удавио у локви коломаза
Исушио плодне њиве и речна корита
Сузбио зелен и укаљао плаветнило
И облацима тешким зацрнио беле градове

Подјармио работнике у долап зајма
Исплео мајчину пазарну корпу на фртаљ
За њ' је битисање непрестано гомилање
Те не зна за друге лепоте до имања
Нит лирске призоре помаза очним живцем
Нит му пој песме прозуја душом
Нит познаде драгоценост продуктовоности
Која се свија око милости попут повијуге
Па се убог размеће златним грумењем
Кочопери се осиромашеном друштву
Човек који је одузео месечевом камену светло

NA SAV GLAS FALI

Vizija razvoja bez destrukcije,
plastična ambalaža da na sve strane nije,
reka da čista svojim tokom plovi,
lovac zaštićenu mlad da ne lovi,
nebo da uvek prozračno bude,
manje zagađenja, više zalaganja
za mlade – buduće ljude
kojima zdravlje na prvom mestu
treba da bude, a dobra dela
velikodušno ostvarena,
srca čistotom radosti obdarena,
ljubavlju ojačanom podarena,
prirodnim zapovedima osvetljena
bačenih u vatru misije opstanka
u svetu koji se okreće
lekcijama bez prestanka.

POGLED S VISINE

Od svih žičara, kojima sam se vozila, najdraža mi je ona koja u Sarajevu vodi na Trebević. Naizgled ništa naročito. Nije za ekskluzivno slikanje. Vežu me uspomene i to je dragocenije od bilo kakvog spoljnog glamura. Više puta sam se, u različitim vremenskim razmacima i godišnjim dobima, njom pela i silazila. Nedugo traje taj doživljaj, ali osećanje protkano svim što vidiš, čuješ, uslikaš, ostaje dugo u tebi. I traje.

Nisam skijašica. Samo pešak. I gledač. Posmatrač pejzaža. Passionirani. Priroda me odmara. Posebno plavetnilo i zelenino. Biljke i nebo. Život. Mirisan i razdragan, katkad nedokučiv, neopipljiv. Svoj. Svima svoj. Svakom pojedincu ponaosob.

Pogled sa visine nepreglednom širinom čudesan je. Zato se strpljivo čeka u redu da se popne na Ajfelov toranj, Katedralu Svetog Pavla, Njegošev mauzolej na Lovćenu... Gde sve ne? Svuda po svetlu. Mnogobrojnim stepenicama, žičarama, za najhrabrije na planinskim vencima uz pomoć planinarske opreme, doseže se do željenih visina. Makar nakratko. Za pamćenje.

Htela bih da se probudim iz sna jednog jutra, i da me dočeka saznanje da je vazduh po važećim propisima prozirno čist. Svuda i svima, tek da pluća ne pate i dodatne bolesti u naša tela ne svrate.

НА КРАЈУ ДАНА

Шта нам остаје на крају дана?
Наша природа нетакнута, на длана?
Или можда сутрадан, када се будемо разбудили
не бисмо ни наслутили
да је наша вољена планета
на рубу пропасти,
да ће врло рано доћи смак света?

Кад сунце зађе и кад врба утеха нађе,
када река у себи откри благо што шума сакри,
када се був разбуди из сна,
када широко отвори очи водећи се од тај силни страх,
шта ви мислите да ће се десити?

Човече, имај милости, молим те на сав глас,
освести се пре него је дошао судњи час.
Па доста си више био чудовиште зао,
па доста си више претворио живот на земљи у пакао!

ŠAPE LUTALICE

Kada stigne jesen u studentski kampus pored Dunava, okolne travnjake i staze zatrpaju brda lišća otpalog sa mnogobrojnog drveća u ovom delu grada. Po koji užurbani student impulsivno protrči kroz lišće, nadoknađujući trenutke detinjstva izgubljene uz smartfon, uz povremene komentare svraka koje motre iz ogoljenih krošnji. Međutim, ova sonata najviše radosti donese lokalnim „Čuvarima Kampusu”, grupi pasa lotalica koja tu redovno obitava. Teško bi se mogli nazvati čoporom jer žive u mirnoj simbiozi sa prolaznicima kroz studentski grad, gledaju svoja posla, trude se da na šarm iskamče parče indeks sendviča od studenata koji čekaju autobus ili simpatičnu koleginicu. Zalaju na nekog biciklistu, raskantanog juga koji čeka na semaforu i psa kojeg je gazda izveo u šetnju. Često dremaju na sredini puta, svi ih preskaču i obilaze, život teče normalno. Kad dođe hladnije vreme, sklupčaju se na otiračima pored ulaza, vrata i toplih odvoda. Napravili smo im montažne kartonske kućice, ušuškane u gustom žbunju, dobro zaštićene od kiše i hladnoće, sa hranom i vodom. Ali, psi k'o psi, imaju svoju logiku i mnogo im je draže da se uvuku u one nanose lišća, koje je lepa i meka izolacija, zgodna da se čak i najveći pas potpuno maskira i nestane u lišću, samo njuška ostane da viri, a opet zgodno da se munjevito iskoči kada neko zaluta u njihovu teritoriju, uz preplašene prolaznike koji ne očekuju da će lišće pred njima iznenada oživeti. A onda dođu čistači iz JKP-a sa svojim bučnim mašinama, skupljaju lišće u velike metalne korpe, rade svoj posao. Psi stoje sa strane, ne laju, samo nemo posmatraju. Jedan me iskosa zabrinuto pogleda, kao da misli: „Zašto nam odnose nameštaj iz kuće?”

ВЕТАР МИ ШАПУЋЕ

Шапуће ми вјетар неку причу стару
док уживам чари мога родног краја,
каже да је свједок бескрајне лепоте,
тамо гдје сам рођен, мога завичаја.

Не зна да л' су љепше стјеновите горе,
Ил' зелене шуме што их стално ките,
увале, точила, потоци ил' ријеке
мирисне липе или јеле вите.

О пољскоме цвјећу с заносом говори,
и питкој води као суза чистој,
дивљачи што слободно пољима се шета
и свјезини увек угодној и истој.

Упијам милину створену од Бога,
раскош природе исконске и силне,
радост се таложу у поре живота,
ствара осјећај лепоте умилне.

Када сам овдје све је мени лијепо,
младост се прелама, из прошлости стиже,
старачко доба као да се губи,
успоменама срећи примичем се ближе.

Povratak u boje, kolaž

Sjedinjavanje, kolaž

DRVO I CVEĆE

Zasadiš mlado drvo,
poželiš mu sreću,
u tome uživati prvo,
na njega će i ptice da sleću!
Drvo nam podari plod,
voćkicu slatku, zrelu,
daje nam dobar rod,
vitamine za godinu celu!
Mirisno cveće sadi,
šarenilom ulepšaj sredinu,
po bašti malo poradi,
s' cvećem podariš duši toplinu!
Šarene latice duginih boja,
sa drveta veseo cvrkut ptica poj,
srećno sleće i ptica koja,
ulepšava život i moj i tvoj!
Drveće i cveće svima prija, godi,
priroda svetu kiseonik proizvodi!
Čuvajmo ih svi, u sreći,
a priroda će nam hvala reći!

POŠUMLJAVANJE

Tu smo sada srećni skupa,
kopa se u zemlji rupa.
To će biti šumi dom,
uživaćemo svi u tom.
Pa se onda voda sipa,
stanovaće tu princeza lipa.
Videće se ona s' drumu,
pored nje će biti šuma!
Eto tamo, pored stola,
sadi se vitka topola.
Čvrsta volja kao čep,
ponikao bagrem lep.
U blizini gost je čest,
posaden je carski brest.
Malo dalje živi bor,
a uz njih je i javor.
Javoru je sada čast,
pored njega biće hrast.
Grupa dece sad je tamo,
dok sadimo uživamo.
Svi u slozi, svi u sreći,
šuma će vam hvala reći!

ВЕЧНОСТ ЦВЕТА

Сва лепота исконска њена
нестварном бојом у цвет саливена,
живи и кад врели зрак је спржи,
вечно истрајава, свом снагом издржи,
јер обнавља се тајном свог семена.

Семе жељом проспе, земља га прихвати-
светлост што чар воли сво га обухвати,
па дошапне роси да кап сваку скрије,
свако јутро новом изнова напије,
вечност ХОРТЕНЗИЈЕ мора сачувати.

Све љубави онда у једну се згоде,
жељне да је клонулу моћно препороде;
заборави онај цвет и лишће свело
и поприми опет свечано одело -
ремек дело, увек свемоћне природе.

ПОТЕЦИ ДУНАВЕ!

Ношен снагом невидљиве силе
са Шварцвалда поздраве носиш,
велике тајне дубине ти скриле
окићен идеш Мораву да просиш.
Сватови твоји речице су мале
и потоци што ти стидљиво хрле,
многе реке себе су ти дале,
вечно ће да те воле и грле.
Кад ноћ упали фењере своје
од сјаја звезда ти сав гориш,
Морава чека загрљаје твоје,
да те нема треба да се створиш.
После страже на Бабакају
храбри пролазе Гвоздена врата,
да виде виле како се купају
скидајући хаљине боје злата.
Трајанова табла ту се узвисује,
ризница ти си прошлих времена,
док Црно море те жељно очекује
Цезар маше са ђердапских стена.
Настави да течеш својим током,
песници ће вечно тебе да славе,
потечи Дунаве мојим крвотоком
да зелене очи постану плаве!

СВЕТИ ЈОВАН БИЉОБЕР

Моли се данас једна жена грешна,
не зна да л' је тело или душа боли,
већ дуго је тужна, сама, неутешна,
на Озрену клечи, Крститеља моли.
„О, Јоване свети, данас ми се јави,
узми ме за руку, води ме у поље,
у дому се моме твоје име слави,
подари биље да нам буде боље!
Покажи Биљоберу где се крије лек
да не пати више ни тело ни душа,
да л' ће кантарион да продужи век,
ил' хајдучица треба често да се куша?
Да ли жути невен тајну вешто крије,
можда анђелика велику моћ има?
Без љубави и вере лек нигде није,
заступи нас грешне, помози свима!
Мајчина душица око нас је свуда,
из дивље руже капљу нам бисери,
кад' одољен имам десиће се чуда,
босиљак отвара Небеске Двери.
Биљоберу свети ти мене научи
шта да берем, где је лек прави,
молитвама код Бога нас заступи
да уз биље ово сви будемо здрави!

POZDRAVI ŠUMU

Procvalo površje krošnje,
zvjezdano nebo skriva,
kora pucketeta, čuje se
disanje lišća, osluškuj
to šuma glasno sniva.
A kad probudi se,
sunce miluje hrašće,
bude se krošnje i lišće sneno.
Šumi, šušti, šuška i šapuće lišće
u krošnjama stoljetnih šuma,
dok širi se miris procvale lipe,
iz zelenog luga pjesma slavuja
čuje se dok zeleno lišće lahor leluja.
A kad otvori se širom i poželiš uć,
pozdravi šumu, ona je svijetlo
što svijetli kao luč.

ZAGRLI RAVNICU

Ravnica je ova široka i ravna
okupana suncem i jutarnjom rosom,
ko šareni sag satkana od cvijeća,
raspjevana ševom, slavujem i kosom.
Oranice zasijane, uzorane plodne,
obasjava žarkog sunca sjaj,
dok klasje se njiše, a bagrem miriše
na poljima okreću se suncokreti
čekajući dana kraj.

Ravnicom jure lipicanci,
gizdavi dorati i konji vranči.
Kočijaš pukne, bić fijukne,
grmi, tutnji topot konja vranih,
konja razigranih.

Raširi ruke zagrlj ravnicu,
taj prekrasni prizor čudan
ne možeš zaboraviti,
trud je uzaludan.

Čuvar prirode budi
da ljepotu planeta ZEMLJE
ne unište ljudi.

Beskonačni pobednik

Kapija vremena

КОСМИЧКА ПОРУКА ПРИРОДЕ

Са нестанком вековно старог бреста-записа, и становништво села Рујевица се осипало, расељавањима. Попут смена генерација код људи, и биљке смењују своје генерацијске врсте. Недалеко од места извађеног бреста, изникао је млади брест. Можда то природа по својим законима комуницира са људима. Поручује потомцима, да има наде да се очува природно здрава околина. Зеленилом, чистом водом и ваздухом очуваће се и здравље живог света. Самим тим и опстанак села, а постаће богатије за још једно будуће стабло, са овом изниклом биљком, потомка некадашњег бреста. Неколико породица старе фамилије, одлучиле, да некадашње постојање бреста, истргну из полувековног мировања у генерацијском забору. Разумели су космичку, божју поруку. Освештали празно место ишчупаног бреста, пресадили младу биљку. Надамо се да ће и ово стабло временом постати симбол села будућим генерацијама, а људи срећни у подножју зелене планине Буковик.

Преносили су људи генерацијама кроз приче, завичајна сећања. Желели да потомке заинтересују, читањем их врате, да сачувају део корена историје прошлости својих предака, и себе. Да се осете делићем тих корена и наставе преношења заветних памћења.

Реинкарнирани брест као биљка феникс-рамонда, настава да живи новим животом, у другим условима и начину, уз нове људе и времену. Можда је то порука да ће Рујевица опстати, поново развијати насеље уз ову младу биљку. Трећег миленијума, а двадесет првог века, уз овај брест, почеће нова догађања, памћења и будућа преношења, по предачким заветима, али сада на други начин, савременом, модернијом, компјутеризованом техником.

ПЛЕС ПОЛЕНА

Светлуца игром Јутарњи пурпур
у мирном огледалу неба, трептаји
белине новог дана.

Сменом разиграних сенки,
кроз мрежу грана на палети природе
измешане боје среће, радости,
туге, бола и симбола.

Позивом биљног шаренила уз акорде
мириса и звуке инсеката
од цвета до цвасти сише пчела
са Ртња здраве сласти.

Распршен колорит озарених перли
прелама спектар дугиних боја у роси.

Плесом полена, провидни вео
милује нежно усамљену жену
са сетом у оку, мислима летећи
кроз даљину високу.

НАДА У ХИБЕРНАЦИЈИ

Одавно смо престали да се молимо Природи.
Временом смо јој одузели моћ светог говора
и сада је она слушкиња у нашој безбожној власти.
Данас, спретно отварамо кесице инстант-јела;
удишемо мирис детињства на корчицама сувог воћа;
конзервирамо пролеће, лето и јесен у дуготрајне зимнице.
Читамо исцелитељске књиге о болима, о љубави, о срећи,
све мање осећајући у нама лековите моћи древних богова.
Серијски пакујемо наше анђеоске мисли у музичке кутије,
у хумане говоре, у поруке извучене из пећинских цртежа.
...Па ипак, радије пољубимо хладан оквир фотографија
уместо људски образ из добротинства;
радије би да убијемо дрво, тигра или чак човека
него да се осећамо као мали понизни цветић
(што се храбро пробио из асфалтске рупе суровог аутопута)
- док такви, све удаљенији од Корена свих душа,
краљевски освајамо Простор и Време,
док нам се читав свемир са звездама смеје
у нашим дугим шутњама хибернираних медведа,
у свом дому од метала и са отуђеним мислима.

ТОК КАПЉИЦА ВОДЕ

Саздани од воде
трошимо енергију
својим непрекидним пулсирањем
и кретањем у простору
нашег флуидног битисања.
По вечном сунцу и врелини
јењавала би нам
та флуидна телеса,
до испарења.
Чврсто опипљив живот
одсељава се тада
у небеску пару, бесконачност.
Да ли би из смркнутог облака
могло кренути васкрснуће?
Вода мајка, вода храна насушна,
вода ницање, вода прање,
вода суд, вода казна судња,
вода коб...
Случајно ми се разбистрило
у глави, испод кишобрана.
Бистрог ума могу преко воде,
кажу, до слободе!

PRKOSNA I LIJEPA

Nebo iznad grada sivu boju ima;
hladna kiša pada, vjetar grane njiše.
Ćutim tu Ljepotu, darovanu svima.
– Ne treba mi ništa, ništa, ništa više.

Promatram kroz òkno: kiša cestu pere,
lišće se na kaput prolaznika kači.
Gle, misli se moje s tom ljepotom srele:
– Ova divna slika, pitam se, što znači? –

U žutom kaputu hoda promenadom
prkosna, lijepa, zavodljiva jěšěn.
Ponosno korača kišovitim gradom.

Ulazi u mene. Postajem zaněsen
pa joj tiho šapćem, a òna me sluša
i nježno me grli, kao srodna dúša.

OPSTANAK

Ljudi su nevaspitana stoka!
I ma koliko Zemlja bila velika, široka il' duboka
ne može da pospremi svo naše smeće;
obnovi svo posečeno drveće;
pokrpi ozonske rupe;
umiri ratoborne grupe;
napravi dovoljno novca;
popravi učinak krivolovca;
pročisti svu zagađenu vodu;
smanji nebudere što u oči bodu;
ublaži vremenske nepogode;
očuva klime što gode;
nahrani sva gladna usta
i pri tom ne ostane pusta.

POTOMASTO

Prevarim u bojama se latica, ne prevarim,
rijeke i mora na mojim su mi mjestima.

Kad i sjeme može u kuferu,
zašto udomaćio ne bih
jezike, na primjer, gore i udoline,
otvorio banku, razmjene, razumije se,
i s drugima sadnice mijenjao
života,
u nečijem srcu dopustio
do prepopamtljivosti da,
ne doslovno, naravno,
nešto, ajmo reći, „tuđe”,
pod navodnicima je (pogledajte),
nikne staro
– a novasto –
potomasto?

Vukomerić, 27. siječnja 2019.

СВЕСТ

Шумио је те ноћи уморни храст
док се над њим нагињала врба.
Тужне су јој гране обавијале му стабло,
док их је ветар умивао росом.
Да л' су сузе ил' само јечи,
хум, шум или вода под гором.
Да л' су године или само сећање
што клечи, пред тобом и мно.
И шапати тихи година далеких,
нестаће.
И све што смо волели преки,
немарност и бахатост однеће.
То није био лист што се злати
у зрелој јесени.
То смо били ми, голи и несрећни.
Убице шума и цвећа,
творци жетва и сетва,
кољачи и ковачи крвавих пролећа.
Отровом заливамо семе,
из којег само зло ниче.
Заборавили смо на почетак али још увек
можемо променити крај приче.

Andrea Vaštag

Bela rada

Orhideja

ОКО

Недавно сам прочитала у новинама да се израз „кравље око” користи из милоште широм Индије. Сасвим разумљиво: тамо где је крава света, све што има везе с њом је добро и лепо.

Мене је тако звао мој отац, али тада нисам знала шта то значи. Не верујем ни да је он знао. Додуше, моје су очи плаве, али је за мог оца, који је био човек широких схватања, боја била занемарљив детаљ.

Није ми сметало да будем кравље око. Напротив, деловало је примерено, пошто имам крупне очи. Мислила сам још да ме тако ословљава зато што је моје име дугачко. А и име једног од моје браће почиње слично, па можда да би нас брже разликовао. Чак ми се допадало што сам кравље око! Звучало је јединствено, као нека тајна шифра. Била сам убеђена да се нико, осим мене, не зове тако.

До пре неки дан, када сам схватила да имам пуно имењакиња тамо далеко на истоку, одакле су нам дошли Роми, док су још били Цигани. Вероватно су они и донели ово позивање на благородну животињу, када су населили крајеве где је мој отац одрастао.

Још само једном у животу била сам нечије око. Много касније, када сам сасвим одрасла. Он је тај израз донео из свог завичаја и убрзо однео даље, на други крај света.

ПРАШЊАВИ СОКАК

Прашњави сокак, кућа, жута
и један прамен сећања што сокаком лута.
Лепљив прашине мирис,
Кроз познату рупу у плоту,
љубичасти се горди, стасити ирис,
Нанина башта... чека и... прашта
У сенци, накривљеног плота од прућа,
ушушкана чуваркућа,
На бранику баште дични здравац и боквица,
а у средини, драгољуб прелепог лица.
„Сваке куће он је стуб, тај малени драгољуб”
говораше моја нана, једног давног летњег дана
„Па босиљак, нема куће у сељака
без мирисног босиљка”
Моје изгубљено место, поново сам ту.
Мушкатла крв црвена и туфнасти лонац,
два медаљона из прошлости и невидљиви конач
Заборављени у памћењу мом
ко на дубоком морском дну,
само, каткад изроне у магловитом сну
О какве ли дивне почести дате старини тој
некада на трону трпезе,
сада дом корену мушкатле младе
он часно проживе живот свој

Проматрам путању упорног пужа
и мрвим прстима латице од ружа.
Препуштена на крилима мириса и боја
летим изнад куће жуте, до ливаде
ко некад клањаху ми се љубичице и беле раде.
И док је вече дан поткрадало
а мноштво нежних главица се још сунцу надало,
ја чух себе, где рекох
„Хвала рајска башто што си за мене цветала”.

OČUVATI PRIRODU - PLANETA

Ova Zemlja nije naša – samo smo je pozajmili,
Od budućih nekih ljudi što još se nisu ni rodili,
Pa radimo sve što znamo da bismo je sačuvali,
I živahnu i prelepu u amanet njima dali!

Ali nešto ne ide nam, problemi je prosto guše,
Ne zna se da l' više strada od poplava il' od suše:
Pozive u pomoć samo tako šalje nam priroda,
Jer sve nam je zagađeno – vazduh, zemljište i voda!

Ozonska se rupa širi, atmosferu našu para,
A industrija ne haje – na zaštiti svako špara,
Zemlja stalno se zagreva, a lednici stari tope –
Na korak od ekološke mi stojimo katastrofe!

Pesma mi je prekratka sve muke da nabrojim,
Za sudbinu sveta našeg, u najkraćem, ja se bojim,
I ako se ne bude nešto već učinilo tu pod hitno,
Mogli bismo osvanuti bez sveg' što je zbilja bitno!

Jer mi, ljudi, nemamo rezervnu planetu,
I ne dajmo da se se naša guši u đubretu –
Čuvajmo je, negujmo, sprečimo da pati,
Pa će ona stotruko nežnost da uzvрати!

OČUVATI PRIRODU - SRBIJA

Mi imamo krasnu zemlju – priroda nam dar je dala,
I vrednost joj ko ne vidi – zbilja teška je budala,
Predivne su naše reke, šume, planine i polja,
No, jasno je već odavno da im treba nega bolja!

Aljkavi smo i nemarni, bahati i neuredni,
A okoliš svaki traži da smo marljivi i vredni –
Njive svoje zapustismo, rekama nam plovi smeće,
Ni Bog nije od pomoći, jer ništa bez rada neće!

I vazduh nam zagađen je, gradovi od smoga sivi,
A drveća sve je manje, a tako se teško živi,
Siromašni uranijum dodatno nam zemlju truje,
A sav ugalj potrošismo samo da bi bilo struje!

A gde su nam oni drugi, izvori te struje čisti,
Što se mogu obnavljati – na to niko i ne misli,
Ne štedimo sirovine, ne znamo za reciklažu,
A to bi nam baš značilo, proračuni svi to kažu!

Pobrinimo se svi skupa, da živimo u lepoti,
Nastavi li se ovako – umrećemo u sramoti,
Zavravimo mi rukave, da nam zemlja opet sija,
I da svi na svetu vide kakav dragulj je Srbija!

OČUVATI PRIRODU - ŽIVOTINJE

Pande, tigrovi, koale – baš su u problemu,
I svakim ih danom ima sve manje i manje,
Te opstanak njihov vidim k'o goruću temu –
Mora nešto da se čini da popravi se stanje!

Jer manjka i nosoroga, gorila i medveda belih,
Ali i leptira, insekata i mnogih životinja sitnih,
Smanjio se broj pingvina, pa i morževa debelih,
Pa nam ekosistem gubi neke od odlika bitnih!

I orao krstaš naš je vrsta vrlo ugrožena,
A ni supu beloglavom nije ništa bolje –
Pomozimo zato im, dok je još vremena,
Jer, ljudi su mahom ti što stvaraju nevolje!

Nemar i bahatost ljudska svemu jesu krive,
Zbog sebe ih lovimo, gušimo njihovo stanište –
Hej, ljudi, na planeti ovoj treba i drugi da žive,
Nije ona tu tek tako – samo naše igralište!

Opametimo se zato – dok još nije kasno,
Da i mi ne stignemo do te „crvene liste”,
Ne ratujmo s prirodom, već živimo časno,
Da bi šanse za opstanak za sve bile iste!

MESEČINA PORED REKE

Mesec kô hleb beo,
Na pročelje neba seo,
Nagnuo se sav veseo,
Pogledom me presreo.

Dok sam šetao kraj prelepe reke,
Tu gde srećem samo zvuke meke,
Vetar drveću provlači kose zelene,
A zadnji zraci sunca miluju mene.

Lišće kako kamo redom šušti,
Dok se čuje taj jezik nemušti,
U naziranju tom sve se desi,
Čuješ jednu travku i poletiš.

Gde god pogledam stihovi me prate,
Ptice dana i noći izmešale su sve boje,
Sve pevaju kao da sunce žele da vrate,
Dok ono polako iza oblaka u san tone.

БАСНОПИСАЦ

Као мали сањао сам баснописац бити,
Као одрастао прошао сам кроз хриди,
Видео сам многе звери што се у људима коте,
И на све стране њиховом зверовању слободе.

Њиховом је веровању само корист слатка,
Али за задовољство им недостаје душе алатка,
Несмирени, вечно саможивошћу припити,
Не да им се бесно биће ничим смирити.

Само злопамтила из њих дају провирити,
И тад им се и зрнце зла да повампирити,
Нигде човека на толика их раста и тела,
Само голе излучевине из трбушног врела.

Видео сам многе звери што се у људима коте,
Остане им само лице бившег човека и пороте,
Као какав надгробни спомен што са главе виси,
Опомиње свим пролазницима рђаве мисли.

more se ljuti,
o kamenje udara
kiti se pjenom

...

zaigrani vali
daju mokre poljupce
školjci na žalu

...

mirno je more,
bonaca na val sjela
ljuljuška pjenu

...

crveni se more,
posljednje zrake sunca
tonu u san

DJEDOVA TREŠNJA

Trešnje lijepe crvene
ljuljaju se na grani,
toplo sunce ih grije,
vjetar im lice hladi.

Oko stabla trče djeca
htjeli bi trešnje brati,
ali stablo je previsoko
treba stepenice donijeti.

Uspentrali su se gore
zadovoljni kao ptičice,
u gladnim ustima će završiti
crvene, meke trešnjice.

Djed je djeci rekao
da jedu koliko žele,
ali nikada ne smiju
na trešnji lomiti grane.

ZA MOJU PLANETU

O, planeto mila,
koliko čuda sa sobom nosiš,
samo što još nemaš krila,
ljepotom svojom zanosiš.

Koliko si nam blagodeti dala,
život pružila svima nama,
u ogromnom kosmosu naizgled lopta mala,
grije te Sunce, a oko tebe tama.

Planeto moja draga,
jedina sa ljudima na sebi,
ukras ti je Kumova slama,
pa ko ti onda zavidio ne bi!?

Zakon ekologa prihvatila ti si,
svuda čistoća, harmonija i red da vlada,
gomila zvijezda nad tobom visi,
kao da si u kosmosu jedina, mlada.

ZAŠTITIMO JE!

Ljudi moji dragi,
momenat je jako važan,
planeti našoj briga i pomoć treba,
vapaj je njen snažan.

Sunce sve snažnije nas grije,
kao da i ono hoće da priži,
lednike topi, voda iz njih više lije,
kriva je rupa na ozonu,
što toplotu tu ne može da izdrži.

„Otopljavanje globalno”, stariji kažu,
velik problem, nema šta!
Ozonu više ne možemo staviti bandažu,
ali slušati nećemo ničiju šarenu lažu.

Iz auta izađimo malo,
zelenilo naše uzgajajmo više,
u pješčaniku malo je ostalo!
Učinimo da nam planeta zdravo diše!

PLAVA PLANETA

Prasak praskozorja. Pevušim prolećnu pesmu. Preskačem potočić.

Posmatram plavetni prostor. Protuberance prže. Pustinjski plamen prži, peče, pali. Priroda pucketa. Pulsira plava planeta, prkosi postojano. Ponornica pustinjom protiče. Pritoka pritoku prestiže. Plodnošću pršti priroda. Pupaljci pupom pupe. Progledali prugasti prasići. Ptica poj. Pijuču pilići. Psiće ponjavom pokrpanom pokrivanam. Predele prekrajamo. Planine pomeramo. Pustinjski pesak premeštamo. Pčele prikupljaju polenov prah. Plave ptice plove plavetnim prostranstvom. Poniru pa poleću. Poljanom pleše plavi pegaz. Poslednjim polazištem. Posivelo poletište, Potamneli pepelom poznati puteljci. Paun plavog perja pozira. Ponoćna ptica peva.

Dejana Žugić Dacić

„PLANINSKE TARVE” – AFORIZMI O DURMITORU

- Dok god ne shvatimo, da više treba Durmitor nama, nego mi Durmitoru, glupost će se prelivati preko Pirlitora.
- Vrhovi Durmitora su kao tomovi najmudrijih knjiga.
- Pođite na Durmitor, primiće vas i bez uputa od izabranog ljekara.
- Trebalo bi izdavati propusnice za penjanje na vrhove Durmitora, da ne biše od pojedinaca otupjeli.
- Sve naše planine se vide s Durmitora. Zato je on „najbliži” Lovćenu.
- Ko god se napio sa Savine vode, utolio je više žeđi istovremeno.
- Kad se popeo na durmitorsko „Sedlo”, osjećao se kao da su mu skinuli samar.
- Kad vidim šta se radi od „Momčilova grada”, skidam kapu „Kuji Vidosavi”.
- Zbog lumpovanja u „Momčilovom gradu”, žena mu se ponijela, kao „ljuba Momčilova”.

ЗАШТО

Зашто нам трујете небо безумници,
па сланом кишом плачу облаци,
међу звијездама чују се крици,
„Не пркосите никада Земљи мајци”.

Зашто нам убијате шуме зелене,
да цвиле само празнином вјетрови,
затирете ланад и дивне јелене,
гдје се изгубише ливадски цвјетови?

Зашто нам птице слободно не лете,
него им се крила у гнијезду пале,
отровасте и у колијевци дијете,
не дирајте птиће, тек излегле, мале.

Немојте нам заробљавати ријеке,
оставите на миру бистре потоке,
зашто постављате злобно препреке,
пустите изворе наше бистрооке.

Валове морске оставите на миру,
океанске пучине нека буду чисте,
отимате нам ваздух, животи умиру,
погледај на своје стадо Исусе Христe.

ЗОВ ПЛАНИНЕ

Гора те мáми природом, мала...
Стремиш ка врху, ту нема сумње...
Летиш ка небу на крилима ждрала...
Јача од грома, бржа од муње...

Ох, да л' се оно натмурен облак
навлачи преко стрме врлети!?
Знаш да је бољи и успон опак
но заробљена птица у крлетки...

Реци ми да л' сам лаик и глупак,
стопљен у вѝру бедне рутине...
Зар ми је на дну одсечен пупак,
па гледам Алпе с пуно љутине?

Идеш без страха, покрете нагле
правиш и пењеш све, без паузе...
Не могу да те спутају магле...
Страст према своду биће ти заузе...

Цепин, дерезе и хладне дане
стрпаш ми увек у ноћне море...
Може ли моја љубав да стане
у срце твоје, где шуме горе?

Ал' када буде куцнула поноћ
и кад се спустиш низ силне падине,
приђи ми ближе... Зовем у помоћ...
Од свих, у инат, тад укради ме...

ИГРА МОРСКИХ ТАЛАСА

Знаш ли да чујем умилне звуке
кад год ти ветар косу зањише?
И брзо зграбим папир у руке,
душа би да ти песму запише...

Очи се смеше и траже твоје...
Сунце поприма колорит бакра...
Небо разлива дугине боје...
Отвара ми се љубавна чакра...

Реци ми зашто изгарам, драга,
и куд' ме носи ураган страсти!
Из морске пене излазиш нага
и нудиш прегршт жељених сласти...

И заводиш ме похотно... Да л' ме
под стаблом неког зрелог лимуна
и љубав чека? Ил' плачу палме,
јер си на моје риме имуна?

Царство је моје кула од песка
саздана јутрос на рајској плажи...
Море ме зове, док празна свеска
стихове моје одбегле тражи...

Ах, не дај да нам срца утону
дубоко где се крабе склањају!
Пусти их нек' у летњем сутону
заједно слатке снове сањају!

МОЈ БОСИОЧЕ!

Не волим што јесен свуд галопира,
Сунце до тебе спорије дотиче,
Што кишница ти цветове испира,
Увенућеш - без семена мој босиоче.

А навикла сам да се најпре с тобом,
Поздравим мило чим јутром оданим,
С твојом се граном поиграм зеленом
И мирисом драгим плућа испуним.

Твој мирис резање колача ближи,
Славском трпезом с тамјаном кружи,
Он води до моје цркве, до иконе.

Не дам ја тебе и кад ти лишће свене,
Јер јачаш веру, разиграваш машту,
Водиш далеко у мајчину башту.

ОДА ЈАБУЦИ

Јабуко, ризнице семена и сласти,
о једра девојко, образа румена,
тако бих те радо ја волела красти
и носила у венцу насред темена.

Јабуко, симболу греха и плодности,
Плодом раздора митом си означена,
За вољеног ти си порука чедности
Љубав из топлих недра подарена.

Ти, јабуко српских села и воћњака,
Много си наших сачувала јунака,
Јабуко радости, песама и среће

Тебе красну Србин врх барјака меће.
Ал' драгоцену јеси, ти јабуко златна
И као украс уметничког платна.

ЗИМА

Зима је једна од моја два омиљена годишња доба а описаћу је у мом граду из снова.

Тамо, чим је по календару зима, одмах пада снег, и тако читаве зиме. У њему не падају обичне, мале пахуљице, него пуно, пуно веће. Неке су веће од мене, могу читаво дрво да прекрију, могу бити веће и од тате, то и јесу ако прекрију кућу са двориштем, а неке могу да прекрију две куће са двориштем. Такве пахуље се ређе виђају, али их ја виђам.

Увек када пада снег а деца желе да изађу из куће, маме кажу: „Не можеш напоље! Снег може да те прекрије!”

Деца су после таквих речи увек тужна и сморено гледају кроз прозор када ће да стане. Када пада, нико није напољу, јер маме не дају никоме да изађе.

Први пут кад пада, он је црн. Следећи пут је црвен, па пурпуран, а онда наранџаст. Пети пут је љубичаст, а после розе, па жут. Осми пут је светло плав, па тамно плав. Десети пут је светло зелен, па тамно зелен. Негде при крају зима, једно два, три, тренутка пре завршетка, пада и шарени снег.

Тек када се примакне крај Моје зиме, падне и бели снег.

У том мом граду сваког другог дана пада снег, видели сте какав.

И тако стално.

Али, чим престане да пада, ми деца почињемо одмах да се спремамо „за напоље”.

Све је пуно. На сваком брдашцу и брду санкамо се, скијамо, а око зграда и у дворишту, клизање.

Грудвамо се и правимо анђеле у снегу, а најсрећнији смо за Нову годину.

Тада сви остајемо будни до поноћи, пошто скоро па сваки тата пали ватромет.

Када се заврши, деца спавају.

Чим се пробуде, по пет, шест поклона је испод јелке.

Због свега, зима је мени омиљена, и једна и друга.

DETLIĆI

Kroz tišinu obale sanjive
pod naletom čekića šarenih
udarci odjekuju

Trule se grane savijaju
čudnom se radu podaju
udarci odjekuju

Međusobno se utrkuju
vazduh snažno paraju
udarci odjekuju

Koga li to dozivaju
i kome radost pružaju
udarci odjekuju

Sve oko sebe pobuđuju
vrata čovekova otvaraju
udarci odjekuju

MI, LJUDI

Lepo vreme izmamilo me je u park. Otrgla sam se od računara i polumraka sparne sobe. Sedim na ozidanoj ogradi fontane koja, za divno čudo, radi. Kapi vode ushićeno skakuću na toplom letnjem suncu. Blistavi vodoskok grgolji veselu pesmu, slušam žubor na hiljade neobuzdanih kapljica koje u ludom ritmu prestižu jedna drugu.

Provlačim prste kroz vodu koja tako umilno peva i tako prijatno osvežava.

Na pola metra od moje ruke, u vodi, osa. Silovito pliva po površini ovog blistavog okeana u želji da dođe do ivice fontane. Nožice neumorno rade, opire se svom silinom svoga malog tela, ali, voda koja dotiče iz razigranih mlazeva stalno je vraća na mesto sa koga je pošla. Nošena svojim instinktom, ona uporno nastavlja napred... i opet napred... i opet napred...

Setih se, sa neprijatnošću, uboda ose koji me je nedavno zadesio. Ipak... Osvrnuh se oko sebe. Ima li u blizini neka grančica? Evo je, na sreću, na dohvat ruke! Približih grančicu osi i ona uz veliki napor uspe da se za nju uhvati.

I već je na suvom, na ogradi fontane. Pobeda! I njena i moja! Preplavi me, kao osvežavajući morski talas, osećanje radosti. Ostavljam malu davljenicu da se pribere i osuši svoja providna krilca i odmori svoje umorne nožice. Dok se ona oporavlja, biću bezbedna. Uzimam dnevne novine. Prelistavam ih i čitam naslove:

„Odsekao keruši sve četiri šape”

Ne mogu dalje...

ЦРНИ БОР И СМРЕКА

Шта ћу са записима? Не могу их више носити! Зар људи не виде колико сам уморан? Имам 400 година. Најстарији сам на Каменој гори. Буне се буква, бреза и храст. Завидни су. Људи ме поштују. Светиња сам. Гром неће на мене, иако сам једини на пашњаку. - хвалио се бор.

Па и мене људи посећују. Ниси само ти овде. – увреди се смрека.

То што си израсла на мени, јер ми је обим дебла неколико метара, то није мој проблем. - узврати бор.

Ја да имам крила као белоглави супови, одлетела би ка зеленом Лиму да слушам праћакање пастрмке или би с узвишења посматрала Тичије поље и старе куће с дрвеном шиндром. – пожали се смрека.

Шта ћеш тамо? С јесени, долину Лима прекрива густа магла, а зими Тичије поље газе снежна мећава. Пусте спремне људе. Имају бели мрс и ракију. Боље ти је овде. Имаш мене. – посаветова је бор.

Не бих ни ишла. – рече му искрено смрека.

СЛИКА ПРИРОДЕ

Поток жубори, риба у њему плива.
Удишем ваздух. Корак ми је лак.
Тело није напето.
Пењем се на стену. Седим и одмарам ту.
Гледам природу. Чувам је.

Па идем даље. Шетам се стазом.
Додирујем висока стабла.
Посматрам плаво небо. Бели је облак ту.
Вијугају стазе. Воде ка граду.
Посматрам природу. Чувам је.

Трава дрхти. Сунце је милује.
Киша није пала. Зора је сванула.
Дошао је диван дан.
У мени топлина. Нема брига.
Видим природу. Чувам је.

VERNI ČUVAR HOZE

Svi smo ga voleli, mada nas je sve u porodici bar jednom ujeo. Zbog toga sam i primila vakcinu, za svaki slučaj, ako me ponovo ugrize. Kad mi je zario zube kao veoma mlad u šaku, objasnila sam mu kao čoveku da to meni ne sme da radi, blago ga zveknuvši po glavi. Nisam imala srca da ga odvedem kod veterinara da ga tako opasnog uspava. I Hoze je nekako sve shvatio, baš nikad me više nije ujeo, već sam osetila veliku ljubav jedne životinje. Ipak smo ga prihvatili kao ravnopravnog člana u našem stanu u centru grada. Koliko je on uspevao da izrazi emocije, mene je najviše doživljavao kao gospodaricu. Oglašavao se redovno ispred vrata moje sobe, kako bi ušao da spava u mom krevetu, kao da je to najnormalnije i najudobnije mesto na svetu. Mama mu je davala hranu, ali se nikad nije usudila da ga pomiluje i Hoze se nije dao tako lako potkupiti. Ona ga se plašila, ali je neko morao da ga hrani jer sam ja ujutru dugo spavala. A i voleo je samo meso i eventualno „krekere” koji su pre tih dvadesetak godina bili skupi. Bio je u stanju i da gladaže danima, ali mleko i ostalu hranu nije hteo ni da okusi. Najviše je jeo žive pileće vratove, dostupne tokom teških ratnih devedestih godina i nestašica u prodavnicama. Redovno smo upozoravali goste da ga ne diraju nikako, jer je bio u stanju da skoči na njih, ne da bi se igrao kao svaka normalna domaća životinja, već je postojala mogućnost da kandžama na primer nekome podere kožu sa ruku, ili nogu. To je uradio, činilo se, iz čista mira, bar dvojici mojih drugara. Moji roditelji su morali da ga razumeju jer sam ja to tražila od njih, čak i kada nam je pojeo papagaja u stanu. Svi su to trpeli zbog moje neizmerne naklonosti prema Hozeu i znala sam da me brani na neki način. Imao je on neke svoje instikte. Prema meni je tokom osam godina života u našem stanu bio uvek jako nežan. Neko je tu bio lud, reći ćete, znam, sigurna

sam u to. Mi smo sve negativne strane pripisivali njegovoj čudnoj, zločestoj, a ipak inteligentnoj naravi. Jednostavno je imao neki svoj naročit karakter, a meni je dozvoljavao čak i da ga bacim preko ramena. znajući da će se uvek dočekati na noge. Imala sam utisak i da voli tu vežbu. Otac mu se zvao Džimi, a njega je verovatno ukrala lokalna baraba koja je bila zaljubljena u mene i koja mi je i poklonila tog Hozea, mada bi drugi mnogo platili za njega. Nije sve bilo tako blesavo. Pripitomili smo ga da nam uvek vraća zgužvanu lopticu od papira, kad je bacimo sa kreveta. Umeo je i da smiri nervozu osobe ako bi uspela kojim slučajem da ga pomazi. I najviše će vas začuditi da Hoze nije bio pas, mada je imao čistu rasu i predivne plave oči. Bio je to moj voljeni i verni sijamski mačak koji je naučio da glumi psa da bi postao moj najbolji prijatelj. I životinjama je nekad mnogo toga jasno. Nestao je jednog dana i tad sam shvatila kako su se osećali ljudi tokom rata kad im nestane član porodice. Posle uobičajene samostalne šetnje hodnicima zgrade i u obližnjem parku, nije se više vratio. Dugo sam mislila da se možda naljutio i pobegao od kuće. Bio je suviše ponosan, kad je shvatio da je sa mnom sve u redu, posle odsustva od godinu dana u inostranstvu, a on se sve vreme brinuo gde sam ja bez objašnjenja. Čekala sam istrajno da se vrati, da ga nađu, nadala se da je živ pa i ako je negde drugde. Saznaćemo nešto o njemu, govorila sam. Posle mnogo godina sam poverovala da su ga možda pregazila kola i što je još verovatnije da ga je dokrajčila ljubomorna komšinica da me povredi. Nekad sam govorila sebi, mnogi ljudi su u tom ratu ubijeni, a ti patiš za nekim mačkom. A onda zaista posle mnogo vremena, prilično kasnije, kad su ratni oziljci izbledeli, isplakala sam se mnogo za mojim čuvarem mačkom i poželela da me on prvi dočeka u onoj svetlosti koju opisuju kad jednog dana duša napusti telo.

Svetlana Dimić Ćulum

BES

Besne munje, gromovi nebom šaraju,
Srce ludački kuca a misli vrata otvaraju.
Vrata od večnosti i snova,
I eto me opet stara, a nova.
Da se jutru ja radujem, da zagrlim svet...
Ruke širim, osmeh obasja lice,
Kapi kiše udaraju i snagu mi one poklanjaju,
Da ne bojim se više.
Besni priroda, sve pred sobom ruši,
Savijaju se jablanovi a ja stojim s' mirom u duši.
Miris kiše mi se u kosu plete i uvlači,
Konačno slobodno mogu da dišem i tugu sa sebe,
Svlačim...

IDITE

Na stolu prazna čaša,
na podu razbijena flaša!
U duši oluja kovitla i besni,
svi putevi su mi kratki i tesni!

Ne drži me mesto, sve u meni treperi,
hoću sebe da uništim, za život celi!
Pogled unezveren, samo bludi!
Da l' sam tu il' ja ludim?!

Opet se prošlost k'o avet savila,
dušu mi kida, nad mene se nadvila!
Ne, neću da o „njoj” ja više mislim!
Neću da mi dani budu sivi i pokisli!

Bežite dani moji prošli,
Ne osvrćem se, niste dobrodošli!
Dah hvatam i sanjam jutra!
Da me odvedu u „bolje sutra”.

JA

Ja sam gospodarica igre i iluzija,
Na usnama osmeh, svima on da prija.

Žongler sam na tananoj života žici,
Plešem, sudbi se smešim, nalik sam ptici.

Pobednik, što u sunovrat lagano ide,
smešim se jer zlobne duše to ne vide.

I tu sam, na daskama burleske života,
ima me u svima, za mnom ostaje lepota.

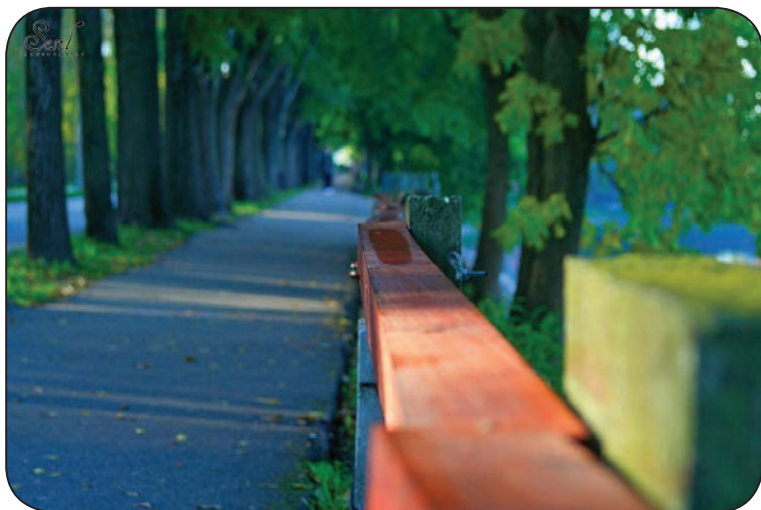
Svetlana Dimić Ćulum

KOČIJA GROMA

Ne znam kakvi su to puti'
Što me u kočiji groma vode?
Vuku mi dušu ka oluji,
Šibaju telo,
Put nebeskog svoda oni hode.
Vazdignem se, rasplinem u komade,
onda lagano sa prestankom vetra,
Tiho kapima kiše, spajam svoje nade.
Miris kiše nozdrve mi širi,
Kao davljenik dah željno uzdišem,
Jer opet postojim...i sa sobom se mirim.

Svetlana Dimić Ćulum

NEŽELJENA

Nesrećno rođena, neželjena.
Od svih ostavljena, a svima stub.
I kao hrid stojim...
Svoje bitke ne umem
da prebrojim.
Samo ova prokleta krv,
Što kroz vene teče,
Noćne more donosi mi, svako več.
Takva želim li se sa avetima boriti?
Il' tiho znati kako bol fizička prija,
Osetiti?
Da, upravo prija,
Mir mi nosi,
Jer bol se moja bori,
I nad prokletsvo nadnosi.
Boli da razum muti,
ali otvaraju se,
preda mnom drugi puti.
Gde biću shvaćena i voljena, biću ja
samo svoja...biću žena.

Svetlana Dimić Ćulum

DRVO U PARKU

To umoran putnik zastao je tek
pod nebeskom kapom izgubio dan
vetrovi mu pesmom dozivaju san
dok zvezdani plašt ga zaogrće mek

Mnoge strašne priče naslućuje noć
nit ih kome priča nit se čemu nada
ptice čekajući neprestano strada
hteo bi da krene ali nema moć

Račvaste je ruke zario u mrak
opustelu dušu bi da zagreje
nad njim beli sjatio se roj
kroz obruč mraza sneg veje

Časovi prolaze a on stoji još
ogolele misli nikuda iz kruga
priklješten između zemlje i neba
pod okriljem noći jedinoga druga

BEGUNAC

Jurili ga lovci kroz šumu; psi goniči trčali za njim. Kroz pukotine osunčanih nebesa grane im šibale vidike.

Uz zadivljeno drvo vešto je grabila veverica. Sposobnost veranja-umetnost preživljavanja, sa lakoćom, ne poseduje svako. Stoletna stabla naslućivala su da mu se život mili. Brzo i vešto zametnuo je trag, oprčao nagodine godine i zastao. Namorani begunac u osluškivanju vetrovitih sveznanja na nultoj tački nepreglednog proplanka. U beskrajnom prestravljenog oka naziru se neka nova bekstva. Došaptavaju se usnule, polegale trave sa pokojom zalutalom pticom:

Ko to kome prosutinu života duguje?

Sablažnjavaju se ptice:

Ko se osmelio da travke, drveće, zemlju zalije krvlju? Uspaničeni oblaci, nemi posmatrači užurbano promiču mesto događaja.

Sve se uskomešalo usled blizine smrti, neumitnog isteka vremena...

Samo on, tako preplašen i nepomičan, još čeka svoj usud. Na dobro ispoliranoj drvenoj polici šćućureni zečić od porcelana.

LIPA

Zamiriše mi često miris lipe. Drvo koje me podsjeća na djetinjstvo, moju majku kako bere grančice sa drveta i stavlja meni pod nos da još bolje osjetim miris, u ruke uzimam od majke grančice i nosim djedu da pomiriše, a on naslonjen na ogradu puši cigaretu i daleko od mene puše dim. On iz mojih ručica uzima cvjetiče lipe i uz kašalj mi progovara: „Baš Dženko miriše, vidiš kako je djed zasadio.” – A majka uz blagi osmijeh odmahiva glavom, tek sad sam shvatila šta je ta njena reakcija značila - „Da ja nisam zalijevala, sad lipom naše dvorište ne bi mirisalo.” Tad nisam to znala, mislila sam da majki bilo krivo što i ona nije jednu lipu zasadila, ali šta sam ja tad znala sa svojih pet godina. Mene je miris lipe nosio u oblake, lebdila sam po nebu, dodirivala sunce i hvatala osmijehe od majke i djeda.

Zasaditi i zalijevati.

Dva nerazdvojna glagola, prvi bez drugog bi sasušio, a drugi bez prvog ne bi imao svoju funkciju. Danas u svijetu odraslih prolazim u mnogo čemu drvo lipu. Kod bračnih parova, roditeljskih veza, braća i sestre, prijateljski odnos, veze, komšijski razgovori, gdje god da se okrenem mogu naći lipu. Neke mirišu toliko da se vidi da su zalijevane kao što je moja majka zalijevala lipu u dvorištu godinama da bi u mojim ručicama bila nošena, a neke su se toliko sasušile da im korijenja gnjiju.

Da li je lipu teško zasaditi?

Nije da se razumijem u vrtlarski posao, ali svaka voćka, pa i svako drvo traži svoj prostor, vrijeme, zemlju da bi se kako bismo mi rekli primila. Tako i drvo lipa sigurno traži neko svoje mjesto, samo za sebe, a opet da je blizu drugih. Da, sad se sjetih jedne majkine priče. Isto kad je i djed zasadio kalem od lipe, zasadila je i njihova komšinica, pa upitah nestrpljivo majku „Pa gdje je njihova lipa?” majka

mi reče „Nema je, nije se primila.” Moram priznati, ni tad pretjerano nisam razmišljala o tome, mislila sam samo da se u majkinoj i dje-dovoj avliji nastanila lipa zato što joj je tu najljepše i cijela mahala miriše na njihovu lipu.

Toliko se raspisah o drvetu, da ću ostati bez teksta da pišem o ljudima.

Poredila bih to sa ljudskim odnosima. Mi nekad počnemo neku vrstu veze s ljudima (komšijska, prijateljska, ljubavna) ali nam ne uspije, to je ono što se lipa nije primila. Možda jednostavno niste pro-našli zajedničku temu, možda ste počeli na pogrešnom mjestu ili u pogrešno vrijeme. Bitno je ne stavljati kilit na taj odnos, zaključati i baciti ključ u duboki okean, već možda nekad bude prilike da ostva-rite komunikaciju. Kao što lipi ne odgovara jedno mjesto, ali samo nekoliko metara niže od tog prostora ona prostire svoje korijenje.

Inače su od lipe korijeni veliki i daleko sežu, duboko zadiru.

Zar to nije kao kod čovjeka?

Čovjek kad ostvari dobru komunikaciju s drugom osobom, on dopusti mnogo toga. Ta druga osoba smije i dotaknuti najbolniju temu i čuti skrivenu tajnu.

Mi zasadimo svoje lipe, ali da li ih zalijevamo?

Upoznamo mnogo ljudi, imamo nekoliko komšija, bezbroj pri-jatelja, nekolicinu poslovnih partera to su sve odnosi koji smo mi zasadili, dopustili da budu primljeni na našem mjestu, ali svaki za-htjeva njegovanje.

Naravno, nijedan od tih odnosa se ne održava na identičan na-čin, svaki ima svoje potrebe i zahtjeve. Da bismo imali dobre odnose trebamo te odnose njegovati i čuvati, nije dovoljno samo upoznati i mnogo toga očekivati. Znaš, nije dovoljno samo lipu zasaditi da bi ona obasipala mirisom cijelu mahalu, već je potrebno i ponekad vode donijeti.

Ponekad pogriješimo u odnosima s dragim ljudima, ali mora-mo biti svjesni da ljudi griješe i da nekad smo nenamjerno nešto pogriješili. Može se desiti da drvo ponekad ne možemo njegovati, ali to ne znači da ne želimo više održavati i zalijevati. Tako je i s ljudima,

potrebno je samo vremena da korijenje drveta shvati da smo opet tu i da nam je žao što smo grešku učinili.

Eh, moja majka je znala da njena unuka ne bi lijepi miris lipe osjetila da nije zasađeni djedov kalem lipe zalijevala. A djed je znao da njegova unuka ne bi držala u malenoj ruci grančicu lipe da on nije kalem u zemlju zasadio. Jedno s drugim je povezano, kao mi ljudi međusobno.

ИДИЛА

Дугачка жаока
и хладан кљун,
а топло месо
и питома душа.

Дугачка канџа
и оштар очњак
а милосрдан дух
и опуштено тело.

У ваздуху стрепња:
раскљуцо се кљун,
жаока се запалацала,
канџа се наоштрила,
очњак би да гризе.

А невино тело
ушушкано у спокој,
успавано у доброту,
сања лепе анђеле
на осунчаном небу.

РЕЧНИ СЛИВ

Да би поток једном пост'о река,
мора други поток да сачека.
И док небом бели облак пуже,
два потока весело се друже.

Жао им је, чита им се с лица,
нису река, само су речица,
суза ће им нестати из ока,
када приме још два-три потока.

Радују се бор, јела и смрека,
јер крај њих сада тече река.
А тад, зна се, нека свако пази,
ако реши реку да прегази.

Свака река сања исти санак,
да дојури мору на састанак.
Кад то схвати, ђак постаје див,
од потока па до мора – све је речни слив!

DRVEĆE

Ne dirajte drveće
Grane mu ne sjećite
Ne čupajte mu korjenje
U žilama njegovim
Povjest svijeta živi
U lišću stanuju duše nove
Buduća bića
Sinovi i unuci naši
Kisik nam šalju
Dušu nam čiste
Ljeti nas sobom štite
Od vrućine
Zimi nam dušu griju
U hladnim noćima
Daleke bajke tiho
Nam pričaju
Ne sjećite mi drveće
Ne ubijajte moje
Buduće kćeri
U proljeća rana će
Sa prvim sunčevim
Zrakama novog buđenja
Mladim laticama
Veselo će zaplesati
Ne dirajte drveće
Ne želim da ovo
Bude zadnja jesen
Kojom me grle

ЕКОЛОШКА

Брест је здравље природе
Њега убијају велике промене
Први се разболи и умире

Ваздух је доброг квалитета
Нема посебних упутстава
За понашање

Мирис натрулог лишћа
Можда и стигнете
Пратећи поток до мрака

Само земља
Треба да се врати у земљу
Да ум испуни главе
Усијане од хедонизма
Побеснеле и обесне
Памет да овлада

Сејачи ветра
Душе купају
Прљаве контејнере празне

Одрживи развој?
О чему причамо?
Прекините!
На вези имамо
Спасилачке екипе

ГОЛА ВОДА

Луду воду из изненадне тишине
Шта је натерало да оде у шуму
Да је није можда натерао да оду у шуму
Месец јој краде посрамљене капи
Онда се она скине гола испод месечине
Све до јутра док ноћ не излапи

Успела је дисањем са се одвуче још тише
Успављује је песмом поред друма ћук
Посечена дебла је прекрише
Док пресвуче онај препознатљив хук

Понекад снови добију крила
Да ли буђења увек боле воду
Кад се задеси у непогоди
Зна ли она да је некад овде била
Све туге и боли записане су на води

А кад се раздани а вода се разбуди
Са звуцима сунца из сна ко на јави
Кад светлост са травама отпочне да луди
Трава од одсјаја воде на сунцу поплави

ГДЕ СУ СЕ ПОШТОВАЛЕ ПЧЕЛЕ И САХРАЊИВАЛЕ КОШНИЦЕ

(Џејмсу Џојсу)

Да ли у овоме веку можеш споменути
Или изговорити реч љубав

Кад маховина узме маха
У друштву мртвих песника
Светлости носе предвечерја
И варе слад са багремовог цвета
Док мирно воде разливане
Љубопитне ћуди овоземаљског света

Док падају сенке у бездан
Трутови богораде поваздан
Тамо где су остале воде питке

То су људи само једног дана
Срешћемо се на води
Као две птице на појилици

За ким то из себе исходим
Пчеле осећају енергију иконе
Поштују свети лик

Немојте зато стрепети за сутра
Јер ће то сутра мислити за себе.
Богато дарују да би могле да узму
Из обожене човечанске природе

По богомудрој речи
Задовољство је да дарујемо сваки део себе
Срећа је једина ствар
Која се множи кад се дели.

Задовољство је
Сачувати сећање и поштовање на прошлост

РЕКЕ НЕ ПАДАЈУ С НЕБА

Жедан препливавам бескрајну воду
Заборав ћу да окусим
Нипошто не славу

Место медовине реку сам испио
Сит сад гледам модру временску планину
Дунав попут колевке обгрљује тело

Сузну кап просух
Океан стекох
Обретох се у временској реци

Остајем радо са тобом у сродству
Ти вода ја песник
Ти песник ја вода
Нисам никада сазнао
Како се пале звезде
А знам како се воли вода

Остаћу и даље ту настањен
Као део једне подунавске зиме

Реке не падају с неба
Оне се рађају као човек
Њих тражити треба
Али куда с њима
Кад их пронађемо

Дунаве водо
Видиш ли заверу јесени
Месећ ми се дави
У твојој пени

НЕКАД БИЛО ПА СЕ ПАМТИЛО

Пролећно јутро рано к'о у чарапама
увукло се у собу. Узбудило ме, унело
неки немир и пробудило ме. Свежи
мирис четинара и тих разговор
столетних јела допиру до мене.

Донео га несташни југо, а ко би друго?
Опојни мирис зумбула, мами ме да
изађем, па не могу да се снађем. Сунце
као усијан брош, свим живим бићима и
људском роду оживљава природу.

Хор врабаца пева јасним звуком флауте.
Какве ли милине: Славуј извија своју
жалосну песму попут виолине! Река
кристално чиста, вода прозирна види се
дно пуно враголастих дубина.

Поред локвања, достојанствен црни лабуд
повија свој дуги врат, као да се клања?!
Стар, труо, чамац у прикрајку сања. Из
шуме доскакута одважна зечица огледа
се у воду; искористи згоду, удари глазуру,
дотера реп и одскакута, чека је Зекан од
љубави слеп!

ОЧУВАЈМО ЛЕПОТУ НЕТАКНУТЕ ПРИРОДЕ

Призор у Тирани 1998: Бели голуб лети кроз атомски век; кад је био доста високо, погледао је доле на, још увек двадесети, век. Свуда докле је допирало његово око: Бетон, гвожђе, бетон, високо! Шта више, бандере и жице које

су бацале дуге, непокретне сенке неонских светиљки кроз време; голуб је гледао све то и нешто заостало: Бандере са КАНДЕЛАБАРИМА! Тада је помислио, како је непотребно његово срце усред свега тога, устреми се на земљу, иако

је био близу Бога. Птица која је стајала тамо одлетела је, још пре него што је бели голуб свом тежином тела, ударио у струјну жицу. Птица је умрла. Узео ју је, у руке пролазник. Није је однео тамо где је лежао двадесети век, да је сахрани.

Није показао труд. И да јесте, узалуд: Свуда само бетон, гвожђе, и нигде толико земље која рађа и храни, птице све живо и више. Наспрам бандере иза тротоара стајао је билборд на коме пише: „Очувајмо лепоту нетакнуте природе!”

СЛЕЗ У БАШТИ

Понекад тихо навучем
завесе на своје срце,
па га у тами лечим
маштом и сновима.

Буде ми тешка јава,
спознаја и обмана,
светлост што буди ме
и куца о прозор.

Понекад се сакријем
у ризници од злата
пуној снова и успомена,
сунчевих стаза и башта
слезове боје.

И опет ме има у шуми
спавам са вуковима,
смешим се духовима,
причам са патуљцима.

И Жућка је са мном
весело маше репом
са небеске дуге сишла
баш код дединог ораха.

Опет дохватам Месец
грлим га рукама детета,
градим кућу од песка,
лишћа и убраних звезда.

Светле ми у башти
слезове боје
крај куће из маште
у дну срца, на крају приче.

Где ме као ветар чекаш ти
да нежно зањишеш завесе,
пустиш Сунце у моје срце,
повратиш веру у љубав и људе.

- Koliko vidim, ono drvo iza Teslinog spomenika još niko nije posekao, a baš bi tu bilo zgodno mesto za nešto od betona...

- Šire se glasine da na Kalemegdanu ipak neće biti gondole. Srećom, bar su posekli sva ona stabla. I to je nešto.

- Mi kao zelena prestonica Evrope - teško. Za to je potrebno drveće. Ali kao prestonica panjeva...

- Panjevi nisu pogodni za vešanje, što dokazuje da je drveće na Kalemegdanu posečeno iz humanih razloga.

- Kod nas drveće pada pre lišća...

- Ako pčele izumru, i mi ćemo. Ako mi izumremo, pčelama neće biti ništa.

- Dišimo punim plućima da očistimo vazduh za buduće generacije, ako ih bude.

- Ribe su, kažu, već toliko pune plastike da je zdravije iseckati plastičnu kesu i crni luk nego jesti sardine.

- Ma kakvo zagađenje vazduha; to je samo ljupka izmaglica dogod kroz nju možete da se probijete porebarke.

- Ovaj smog... znači li to da mi imamo neku Industriju?

- Vidim, seku neko drveće u Leskovcu. Dakle ipak se ne misli samo na glavni grad.

- Kako da ne sečemo drveće kad neće da plaća račune za fotosintezu?

- Pa šta i ako se seku šume? To je samo dalji razvoj ideje o drvoredima bez drveća.

- Ljudska priroda je najzagađeniji deo Prirode.

- Neke naše reke još su donekle zagađene ribama, ali i to će se srediti.

- Kad bi se uklonile plastične kese videlo bi se koliko je priroda zagađena rastinjem.

NA IVICI

- Srce korozira od potrebe za tobom. Prošla sam kroz centrifugu okolnosti i osećam se pomalo slomljeno. Zavirujem ispod otirača, ispod kreveta, u plakar i sve fioke. Nigde ga nema. Ni traga od smisla. Kuda li je otišao?

I kada će da se vrati?

- Uplakani dani vise na štriku od nadanja. Zvezde pokušavaju da ih osuše svojom svetlošću. Pitao si me jednom prilikom, zašto ne zaobilazim bare? Samo sam se blago nasmešila. Osmeh na mom licu ti je rekao, da je stvar mog izbora da želim osetiti baš sve, i dobro i loše, zajedno u paketu. Ne nosim kišobran, a žar hvatam golim rukama. Moj život su čemerne kiše i gromovi. Sa slašću jedem poluživo meso i najsrećnija sam kada počne da pada grad. Ako treba zbog tvog odlaska deset godina da te jedem, ješću te i ješeš me svaki dan, kao glavno jelo na meniu. Ne plašim se okeanskih dubina, čiji te talaši priguše, pre nego što te izbace mrtvog na obalu. Ja sebe poznajem, a da li ti poznaješ sebe?

- Kada si sa mnom, glava mi je u oblacima. Puštam iz kaveza sve one galebove koji su mi nagnječili rebra. Mi smo uplašeni albatrosi koji nisu još poleteli, jer su čekali pravi momenat. Hodamo po ivici užeta. Ne znam šta će biti, ako padnemo?

Da li ćemo možda dobiti krila i odleteti na neko naše rajsko nebo?

ŽENO

ti, koja si služila vijekovima
očeve, muževe, sinove, svekrove
sultane, careve... i siledžije

i zaslužila, od Njega, sve ukrase
i dva najljepša ordena, na grudima
koja poklanjaš iz ljubavi
i njima hraniš pokoljenja

ti, zbog koje pjesnici pišu, u transu,
s nadom i žar-željom da će potrefiti
onu tvoju naj osobinu,
onu zbog koje zaneseni kupuju
i poklanjaju ruže krevetu
(tebe, najdražu, svaki bi pjesnik
odjenuo samo u svoju pjesmu)

ti, kojoj je dat najveći Dar, u maternici,
od Ademova rebra uvijek si za sve kriva
i sve te silne pravde, raspeta između dobra i zla, izdurala

neka te u vječnost ogrne i ogrije nada
u riječima Poslanika: - pod tvojim nogama je Džennet,
majko, sestro, ženo, ...

ЉУБАВ ЈЕ КАТАЛОГ ИМПУЛСА ДУШЕ

Љубав је каталог импулса душе. То је раскршће на ком се сплићу сви њени ветрови пре него што, лајући, јурну својим путевима

Ви о љубави говорите као о животној сили која себи жели да потчини што већи број женских и мушких и бића. Загрљајем љубавници граде тврђаву која их брани од хладноће свемира. Али загрљај то често није

- Бог је стварао свет шест дана, а шта је од тада радио?

- Спајао је парове?

- Цео свет је било лакше направити него здружити мушкарце и жене.

Море и даље шуми, таласи његову пливају кроз воду. После су предуго падале сузе и топле кише с неба. Преко таласе носе ветрови тужне покисле птице Са крила питомих галебова капље тамна крв у воду. Мисао те твоја враћа к мени, имаш вољу и слободу. Пољупцем све да кажеш, тако то у љубави треба. Осећања су иста, нису се у бури разбила насумице.

Уживајте у љубавним сећањима, читаоци, пријатељи моји. Само мало рад срца убрзајте и радујте се. Радујте бескрајно.

Као појединац, кад кренеш на пут читања напуни џепове сновима, нахрани чежњу, и крени. Не окрећи се!

Замислите како је страшно немати сећања на љубав.

КЉУЧ

Кључ си мојих снова, истине, жеља и наде,
кључ си љубави и печат златни, што спозна
само љубави кључ си за језик без ријечи.
Кључ си, али кључ у свакој причи.
Кључ што на слободу личи.

Кључ лика истине што у сваку лаж пробија.
Кључ загрљаја, кључ покајања и слободе,
кључ стајања и борбе против одустајања,
кључ изгубљених надања.
Није ни битно чега кључ си, али битно је да
кључ си, па бар и тајне вјечите.

OSTROG

Odahnite, grudi, u ovoj slobodi,
Što moćima svojim sve iscijeli
na ovoj visini gdje sam Gospod bdije,
Pored tebe duša je slobodnija
na visini ispod litica i platijani gdje nije bolja i nigdje
toplija.

Tu mir pjeva pjesmu koja dušu grije.
Iz kamena tog svjetlost vidi se, pred tobom svako
Bogu moli se.

Gle, noć tiha brodi i odorom mekom,
prepunom zvijezda, krš pokriva goli;
Tebi ljudi hrle, mošti tvoje dušu
posebnom blagošću grle.

I ja čujem kako, u carstvu nebeskom,
pred oltarom svetim za nekog
se bogu moli.

Ovo nije vjetar sa visokih strana
Niko ne čuje ni vjetar ni kišu,
u blizini tvojoj svi lakše dišu.

Ovo nije grmljavina sa visokih strana,
Dan pored tebe je najljepši na svjetu.
vjerom pomažeš svima
i malim i velikima.

Dok tamo daleko, za vrhove one
što se k nebu dižu kao znamen sveti,
svečano i mirno jasno Sunce tone

ПОД ГРЧКИМ НЕБОМ

Осветнички крилац бљесну насред пута
кад отвори паљбу бројна сила љута:
на војску, цивиле и све што је српско –
злотворима страно, убого и мрско.
Отеше нам земљу, испразнише села,
злочиначка рука све је српско хтела.
Губили смо битку - али не и рат,
Србину је Србин тад постао брат!

У колони, преко завејаних планина,
ходали су гладни, исцрпљени данима.
Пред суровом судбином постали су жртве –
у борби за живе, на путу за мртве.
Сви очајни бејаше али не без наде
да ће им на Крфу залечити јаде.
Тако је и било, видаше им ране;
православна браћо – хвала за те дане!

Дошло је свануће после дугог мрака,
живот је изгубило хиљаде јунака.
С вером у Христа слободу бранише
и ту их сахранише - под грчким небом.
Вечна кућа многим, гробница је плава
и у њеном наручју српски понос спава.
Вратили смо земљи, народу, слободу,
ал' животе нисмо изгубљеном роду.

ЉУБАВНА МЕЋАВА

Вече већ одмакло,
ближи се поноћ,
спава моја драга,
ја сам близу ње сада.

Испод прозора
широка пољана,
доста простора
до следећег стана.

Зима баш права,
изгледало је
да и дрворед
у улици подрхтава.

По снегу њено име
пишем, стани међаво,
не дам да ми слова
буду завејана.

Вејавица јака,
пахуљице као конфете,
прекривају слова свака,
љубави мојој прете.

Струји ми слатко
кроз дамаре снага,
издржаћу до зоре, свакако,
прочитаће моју љубав драга.

ПОСВЕЋЕНО ТЕБИ

Пријатан дрхтај
таласа све дамаре у мени,
мисли не мирују,
стихове посвећујем теби!

Речи лепршаве
из душе говоре,
према теби плове,
поклањам ти срце своје.

У сваком слову
изливам љубав моју.
Дан ми није завршен
када нисмо заједно
макар на трен.

Не мерим време
по пешчаном сату,
ни по сунчевом ходу,
ако те не видим
живети не могу.

SAKRIVENI LJUBAVNICI

(Prevod sa italijanskog Vera Bosazzi)

U mom savršenom podudaranju
snova i mnogo ljubavi
skriva se legenda, drevna pomalo ukleta
koja se zaustavila u srcu
mjeseca usred noći.
Svi ti tajni pogledi
stidljivi, bespomoćni
mogu se slobodno voljeti
napokon ove noći
hrabro i s puno žara.
Nismo više usamljene zvijezde
odvojene davnim punim mjesecom
sad smo nove pulsirajuće duše
na granici s Istokom: kakvo uzbuđenje!
Ali vrijeme je prilično kratko
od početka zalaska sunca, pa do zore
neposredno prije svitanja
predstava ponovo započinje, pobožno proročanstvo:
Borealna kruna

* *Kineski dan zaljubljenih, najpoznatiji od pet festivala, koji se naziva i festivalom sedme noći*

KAD KAŽEM LJUBAV!

Ti misliš na moje telo i tvoje ruke na mojim grudima.

Jeftine hotelske sobe, zgužvane pamučne čaršave, jastuke po podu razbacane,

Vlažne peškire, neuredno složene...

Kad kažem ljubav!

Ti misliš na moju crvenu satensku haljinu i butine preko kojih pada,

Skupe haltere, svilene kilote, gole grudi, trag od karmina na tvojoj košulji,

Dugme na rukavu izgubljeno...

Kad kažem ljubav!

Ti misliš kako kupiti vreme, bar, nekih 36 minuta.

Izmisliti radnu subotu, obavezno prisustvo na nekom seminaru, 1000 kilometara dalje od stvarnosti.

Kasne poslovne večere, saradnike iz Nedodije, patuljke radoholičare.

Sat koga su izdale baterije i prevarile...

Kad kažem ljubav!

Mislim na jedan krug po bakarnim puteljcima,

Šoljicu čaja da se ugreju promrzli prsti, zamagljene iskričave poglede,

Zagrljaj koji sastavi rasuto i umiri strasti, par nekih reči i pregršt tišine,

Nekoliko osmeha za jedno „sve će to dobro biti” i jedan korak srca za ono „beskrajno”.

Kad kažem ljubav, koja na svim jezicima isto zvuči,

Uzalud sve ako se pogledom razumeli nismo.

JUN

Mesec je pun i zvezde mu društvo prave,
Vetar se igra sa brezinim granama
I širi miris zove, pod prozorom,
Duboko udišem, volim taj miris.
„Šta li radiš sad?”
Ulična svetla su usnula i nebo je nestvarno,
Ogromno i beskrajno,
Vetar se osilio, sad je, već, preglasan,
K'o dete kada se zaigra, pa pretera,
Polomiće grane ove, neka bi mogla da padne na put,
Breza je starica, krhke su joj kosti.
„Gde li si sad?”
Miris zove će me opiti celu,
Pomalo osećam vrtoglavicu, al' nebo je predivno
I ne da mi da zatvorim prozore.
Ulični čistači mi odvlače pažnju,
Besprekorni su i tačni, u tren.
„Možda, već, spavaš.”
Odnekud se začuo lavež,
Vetar, bezobrazno jak ne dopušta mi da jasno čujem,
Možda je i neki cvrčak zapevao,
Možda su ovo dvoje rekli „Dobro veče”
Pomisliće kako sam nekulturna,
Samo sam ih pogledom ispratila.
„Da li, ikad, pomisliš na mene?”
Kasno je, vreme je

Da zatvorim prozore i zaključam vrata.
Vetar je neumoran, ne mogu da ga pratim,
Zova se u zidove uvukla,
Jastuk je hladan, baš, kakav volim,
Možda ću noćas nešto lepo sanjati,
„Laku noć, gde god da si.”

GDE JE LJUBAV NESTALA?

Već na prvi zvuk alarma, stresla sam snove sa sebe,
Kao da se vreme za dva broja smanjilo,
Pa više nemam nijedan trenutak da se rasanim kraj tebe.
Umesto „Dobro jutro”, hodnikom prazan korak ti odzvanja,
Kao da se negde izgubio onaj čošak,
Pa bežiš u prazno od mog zagrljaja.
Ispijam kafu k'o da mi je kazna,
Ni Sunce kroz prozor ne viri više,
Društvo mi pravi stolica prazna.
Cediš limun i prilaziš da ti popravim kravatu,
„Vidimo se oko pet” - govoriš meni, a gledaš ka satu.
K'o slamku spasa čekam da odeš i zatvoriš vrata,
Da, konačno, udahnem miris ovog jutra,
Sama, u tišini, ovog kišnog marta.
„Gde je ljubav nestala?!”, moje misli i zidovi čuju,
Ti vraćaš se da podsetiš:
„Ne zaboravi da platiš struju.”

PROLEĆE

Volela bih da znam...
Kada te pitaju „Šta ti je?”
Poželiš li da im odgovoriš
„Ona mi je!”...
Da l' su ti misli
Tananom niti čežnje upletene?
Da l' ti stomakom
Bataju snovi?
Da l' skrivaš ruke u džepove
Dok kišnim ulicama prolaziš
Tražeći mrvice sećanja
Na jedno juče?
Da l' ti lice osmeh prekrije
Kada me dahom ispustiš između redova
A znaš da te, krišom, iz svakog slova gledam?
Volela bih da znam...
Kada te pitaju „Šta ti je?”
Da l' se i ti,
Kao i ja
Vadiš na proleće?!

СВИРАЈТЕ СВИРЦИ

Свирај маестро – буди прапорце
Мисли су гладне пуне семена –
Језди ми душа кад слушах свирце
Звони у мени срча времена.

Волела јесам – дуго и силно
Таласају се душом сенке сад
Играју слике у оку стално –
Звезда ми моја намигну пред пад.

Лутам и снујем – сан ми је храна
Точи и вино, и помути ум
Стопе су снене земља незнана
Кад опију се и трче низ друм.

Праскозорне су росе све свеле
Цакле се дани зора румених –
Стопе се у плес на столу сплеле
Лете лептири крила шарених!

Свирајте свирци – из ока срне
Теку тајне, са струнама цвиле
И душа страсна из вина прне –
Чаше су празне прошлост испиле!

I SRUŠI I SASTAVI

Zar može svijet da se sruši
Na hiljade sitnih ratničkih boja
Čupam te noge kô iz blatnjava gliba
Nedam da idu ka bijeloj zgradi
Sivoj od najgorih suza

U san mi dođe s pozivom žena
Plave mi skute pripremi bješe
Poziv joj primih i kao da legoh
Na pučinu mora sjevernih struja

U očima plavim more se vidi
Zelenim tragom u dubini ječi
Stolica ova nije za mene
Što u venu pušta sav otrov svijeta
Plave smo krvi jakoga roda
Jedini otrov ljubav se zove

Prvu mi vijest saopšti čovjek
Usnulog lica, očiju sjetnih
Evo ti ovu slobodu dajem
Jer svijet ti ovaj sastavit moraš.

ЗАПИС

Камени крст и запис Свети Никола се налази у селу Ђуштица.

Мој отац је са осталим Пешићима и мештанима села направио дрвени летњиковац са клупама и столовима. Камени крст је у челу стола. Ту се 22. маја окупе сви Пешићи и мештани села Ђуштица да прославе Светог Николу.

Ливада на којој се налази крст је мој отац наследио од свог оца, а ми смо поносни Николини унуци, који ће чувати традицију и ливаду са каменим крстом и записом;

„СВЕТОГ НИКОЛЕ”

MOJE RODNO SELO

Moje rodno selo Velike Pčelice, nalazi se u blizini grada Kragujevca. Selo ima tri velika manastira, a najljepši je manastir Denkovac.

Manastir Denkovac podignut je u dolini reke Dulenke, između obronaka Gledičkih planina.

Mnoge legende vezane su za ovaj manastir.

Prema jednom predanju, legenda kaže da su vladiku ubili i opljačkali hajduci. Prema drugom, legenda kaže da je manastir nastao u vreme kralja Dragutina krajem 13. i početkom 14. veka.

Međutim, postoji i legenda koja kaže da je manastir nastao u tursko doba kad su tri sestre otišle iz svoje domovine i naselile ovaj kraj. Istovremeno su podigle tri manastira. Sara-Sarinac, Rala-Raletinac i Dena-Denkovac.

Manastir Denkovac je posvećen Uspenju presvete Bogorodice, a zadužbina je Svete Destine, najmlađe kćeri kneza Lazara.

Manastir je bio aktivan sve do 17. veka kada je uništen.

Obnova je počela 1965. a završena je 1987. godine.

U ovaj manastir je iguman Petar došao krajem sedamdesetih godina posle višegodišnjeg podvižavanja u Hilandaru.

Uz blagoslov svog duhovnog oca igumana Gavriila, započinje obnovu manastira Denkovac i ostaje u njemu sve do upokojenja 2005. godine.

POVELJA O LICEMERIMA

Ko su ta ljudska bića, što nemilosrdno gaze,
po leševima trulim, crna ih zemlja prima,
što izraz pobožnih lica, koji na bližnje paze,
pružaju slepom svetu, nadmeni pakostima.

Da li to onu tminu, što drobi zgranute mase,
dok iskeženih lica sviraju smerne note,
jer nisu svete krune, što njihova čela krase,
već jad i beda ničeg, crvljivo sutra kote.

Njihova vatra kužna, raznetu tminu pali,
i iskre njenog sjaja razbuđuju masu strogu,
oni su smerni i časni, kao što traže anali,
starih, crkvenih spisa predatih bezvoljnom Bogu.

POŽUDA

Ukraše tebe mirisni cvete
i čežnje tvoje, žudnje i misli....
Još u tebi bubri pupoljak
pohote i cvasti nežne
ljubavlju mirišu.
I taj uzdah što se iz grudi ote
kolevku ti strasti
neumorno njišu
Ženstvenosti čežnje
i toplina tela
ti cvetaš u bašti od mašte i snova
na ležaju njenom
uzavrela cela
s kojeg se čuje eho ljubavnog zova...

КАЉУГА

Празне су моје приче петпарачке,
нема заплета ни главног јунака.
И да се свет окрене наопачке,
не пада суза у правцу облака.

Овај живот је каљуга од блата
и нема невиних и нема чистих.
А дубље зајеца душа од злата,
нисмо сви саткани од пређа истих.

Јадни инсан се бори да преживи,
док шипају га буре и олује.
А све дубље тоне у песак живи,

неми крик кроз тишину одјекује.
У глибу губи сјај злаћана душа
и трули као крушка оскоруша.

- Neko se igra gvozdenom čigrom na staklenom stolu, a ja sam, eto, zabrinut za svoju sudbinu i bdim nad svojim sitnim strahovima.

- I pas ujede onoga koji beži.

- Nikada nisam bio star kao što sam sad. S druge strane, nikad više neću biti mlađi nego što sam sad.

- Nismo ni svesni na kojoj smo lutriji dobili time što smo se pojavili na ovoj planeti. Treba to iskoristiti.

- Čovek, iz vlastitog neznanja ili nedovoljnog poznavanja stvari, spreman je na velike nepravde. Što misleći, što čineći.

- Ništa nije lakše nego rasplamsati u ljudskom srcu naoko ugašenu nadu.

- Smeh u pogrešnom trenutku je gori od suza u pogrešnom trenutku. Iako je smeh zdraviji za čoveka, suze su uzvišenije.

- Što se više trudim da prizovem u sećanje ono što mi je upravo izletelo, to se sve više obavija čvrstim velom tame.

- Prokletstvo je što su jači utisak i što više pamtimo one koji su nas povredili nego one koji su bili dobri prema nama.

- Jedna cigareta dnevno je mnogo. Trideset je taman.

- U borbi sa samim sobom šanse su mi velike. Samo ne znam da li za napad ili odbranu.

- Dok je u pitanju stvar ukusa, sve je normalno i u redu. Problem je kad je u pitanju stvar dobrog ukusa.

- Radim da sutra budem bogat, živim i planiram kao da ću ve-
čito ostati siromašan.

ОПРОСТА БЕЗ

Нећу ти опростити срећу
коју си над мојим плаховитим болом,
чини ми се век један,
брижљиво ткала ноћу,
сама и себи,
њему и вама...

Ни расуту косу у бескрај
под врелином истанбулске ноћи,
ни свирача шарлатана,
ни твоје добро,
ни моје лоше...

Ни делић сребрне ноћи
која се у најдубљем делу душе,
сада већ лажно,
попут талисмана крије.
Нећу вам опростити срећу,
ни то што опрост вам важан није...

У МЕНИ ЖИВЕ СВИ МОЈИ ПРЕЦИ

...мом оцу, баби и деди који више нису са мном...

У мени живе сви моји преци,
сва њихова радост и њихова мука.
Кад додирнем образе својој деци
са мном их милује и бабина рука.

У мени сви моји преци живе,
дедине шуме, баште и њиве,
високо багрење, тополе сиве,
јабуке, дуње и родне шљиве.

Сви моји преци живе у мени,
очева мудрост, нежност, топлина.
У моме срцу његово срце
и љубав за моју ћерку и сина.

Не плаше ме мрачне олујне кише,
летње врелине, ни ветар ледени,
ја имам своје светле корене,
њихова снага живи у мени.

LJUBAV

Ljubav ne zna za granice,
Niti za usputne stanice.
Ljubav se živi,
Ljubav se diše,
Ljubav se oseća
I ništa više.

Trebaš mi
Da mi pričaš,
Da me grliš,
Da mi snagu daješ,
Da me voliš
I da ne odustaješ.

Da zajedno rušimo prepreke sve,
Da zajedno stvaramo uspomene,
Da smejemo se u inat svemu,
Da okrenemo list, promenimo temu,
Stanemo na put svakom problemu,
Pa zajedno dalje kud nas put odvede,
Da l' kroz trnje ili do pobeđe.
Ne znam koliko ljudima godine vrede,
Ali ja bih sa tobom da dočekam sede.

- Mladi su naše zlatne rezerve, deponovali smo ih u inostranstvo!
- Vlasti se svim silama bore protiv siromaštva, ali bijednici još odolijevaju.
 - Kupio sam prsluk sa dva lica, sad se mogu baviti politikom.
 - Biti ili ne biti pitanje je SAD!
 - Nalazimo se u onom vozu bez kočnica. Srećom, pred nama nije provalija, već bezdan.
 - U ratu, od tebe će napraviti serijskog ubicu, možda čak i vanserijskog!
 - Pohvalio sam se psihijatru da više ne razgovaram sam sa sobom. Ma, neću da pričam s budalom!
 - Za Zemlju su mislili da je ravna ploča, ali onda je preovladala sfera.
 - Otvorili smo konkurs za dopisnika iz Njemačke, javilo se milion kandidata.
 - Toliko vjera, a niko nikome ne vjeruje.
 - Kad nam djeca krenu u inostranstvo, sjetimo se filma, Ne okreći se sine!
 - Naši birači su podvojene ličnosti, četiri godine pljuju po vlastima, sve dok ne izađu na birališta.
 - Niko ni sa kim ne razgovara, a svako svakoga ogovara.
 - Nacionalista je po profesiji, a po nacionalnosti je po potrebi.

АЛИСА - ТРАКТОРИСТА

Милица је весело трчкарала по ливади опијена мирисом покошене траве.

Нешто шушну. „Шта ли то?“, помислила је. Био је то зека, само му је репић вирио иза грма. Појурила је за њим у нове авантуре.

Трчећи за њим говорила је у себи; „Ухватиће тебе Алиса“.

Завирила је у сваки грм, жбун, није га нигде било. Већ угрејана од трчања и врућине ожеденела је. Узела је своју флашицу и прошла јој је та мисао кроз главу. Попила сам чаробни напиток, сада сам малена као и зека. „Сада си мој зеко“. Иза једног грма је нешто шуснуло таман је помислила: „Ево га!“ Али то је био њен мачак Марко „Церекало“, рекла је, „одкуд ти?“. Понела је свог мачка и наставила трагање.

Била је то велика авантура. Баш као у бајци. Сусрела је лептира, Црвену ружу и црва који је седео на једној шљиви и пушио. Таман је започела разговор са њим али је тргнуо дедин глас „Милице, идемоо“. „У реду господине Бил“, повикала је Алиса. Дотрчала је до трактора „Ево ме господине Бил, извините, али сам још мала, помозите ми да се попнем у ту вашу чудну справу“.

„У реду Алиса“, рекао је деда и узео је Алису у своје крило.

Приджавајући волан Милица се срећна вратила кући и то сада као тракториста.

- „Polomiću ti zube” – zaprijetio je stomatolog ljubavniku svoje žene.
- Sudiji je zarada od namještenih utakmica kupila za kuću sav namještaj.
- Nećemo štrajkati glađu dok ne nađemo sponzora koji će nas u to vrijeme hraniti.
- Za sina gotovana tražim neku državnu fotelju – može i polovna.
- Više nas ne vode u propast – sad nas guraju.
- Glumila je da je u nekom svom filmu.
- Pedera boli dupe što nema vazelina.
- Žene obožavaju revolveraše... sa dugim cijevima.
- Srezali su nam primanja – da bi sebi nakalemili davanja.
- Na vratima spavaće sobe udario je još jednu recku – u obližnjoj trgovini opet se zadužio.
- U izornoj trci nećete pobijediti ako nemate novčane kondicije.
- Za stranku umirovljenika bio je to visok izborni prag – nisu imali snage da ga pređu.
- Našao sam uginulog crkvenog miša. Nije imao šta da jede.
- Čim sam se uvjerio da je ona za mene veliki zalogaj – usta nisam otvorio.
- Da ne bismo čitali između redova – ispod svakog smo podvukli crtu.
- Danas je takva moda – da žena sa ženom, a muško sa muškim hoda.

NOVO JUTRO

Krnji ritam,
melodija,
jako nežna,
izdaleka plaha.
Kosi pogled.
Kaleidoskop neonskoga mraka.
Kao da nemam vazduha.
Napipavaš početak,
Nema ga.
Ploveći umor na vrtešci straha.
Dodir lažnih slova.
Probudi se.
Strašno jutro kroz prste ti curi.
Glupo je bilo zar ne, da se plašiš mraka.

IDEMO PO PRIČU

Kuc...kuc...Ima li koga? Niko se ne javlja.
Dum....dum...dum...Bam...bam...bamm...
Kooo jeee?
Pobogu pa ja sam, zašto ne otvarate? Zvali ste me.
Ko ste Vi?
Pa Vaša priča za laku noć...
Ali, ne razumem... nisam tražila nikakvu priču...popila sam tablete za spavanje...
Da pa znači pročitali ste i uputstvo za upotrebu? Vidite na kraju sitnim slovima piše o nuspojavama.
Kakva nuspojava pobogu?
Nuspojava je nedostatak lepe priče za laku noć.
Znači... Vi ste ta lepa priča?
Jesam, samo ako ste se odlučili da popijete sve tablete...
Pa popila sam...aaaaaahhhh...
Molim vas idite spava mi se...
Koliko ste popili tableta
Ne znaam sveeeah...
Znači nećete priču?
Ne!... eeeee...
Onda moramo da razvalimo vrata. Znae, nazvao nas je vaš sin posle razgovora s vama, uplašio se za vas, izgleda s razlogom.
Ko?
Predrag Vas je zvao.
Kako? Pa on je... Uđite...

Tanja Ajtić

Gužva

Kanal

Pejzaž

Ribe

SIRAT-ĆUPRIJA

Da li ću vidjeti zvijezdu padalicu
i pred vlastitu, tragičnu smrt?
Sve su do sada bile zloslutnice;
svirepo ubijale nekog meni bliskog.
Sagorjeli meteor je sjeme ljudskog jada.

Ja nosim šepavog gavrana
na lijevom ramenu.
Olinjala, crna mačka, slijepa,
vodi preko oronulog, trošnog mosta
mene - od vina slijepog.

Smrt sada jaše na leđima repatice.
Ne obazirem se dok nemoćno otpuhuje
guste kolutove dima iza mojih koščatih leđa.
Glasno pjevamo, u falšu, stare, ljubavne pjesme
i znamo da nam noćas ne može ništa.

ZORO

Zora je, negdje oko pet
Bosonoga, ukočenog pogleda
Smrznutog pogleda, gleda
Negdje u daljini ukazuje se trag vedrine.

Izlazim, krećem ka njoj
Moja stopala miluju rosu.
Moja kosa boje meda kisne.
Vjetrovi iz mojih prsa duhove odnose.

Vedrina na obzorju, ukazuje se
Tvoj glas me nosi, tješi, voli.
Ubrzo će pet, zora je.

BALKANSKA KRV

Tamo u zaostalim ruševinama prošlosti
još živi kuća sjećanja, prekinuto kolo
odsječene ruke prijateljstva.
Anđeli smrti stupiše na tlo zemlje
snova, njihov dolazak pratile su
naslovnice svjetskih magazina.
Snovi su bježali pred košmarima
u krevetu od vatre i dima, strah je izlazio
iz ormara. Uspavanke su plakale a igračke
krvarile.

Prognani iz raja osuđeni bez dokaza
nastanjeni u paklu, velikodušno
prosipana dolinom smrti žednim zvijerima
da ugasi žeđ jer olovni ukus veprove privlači.
Balkansku krv hotel stari kontinent za specijalitet
drži sa najmanjom cijenom dostupnom u svemu.

БУБАМАРА

Мала бубамара
Мало већа од зрна
На крилима јој шара
Црвена и црна.

По шаци ми шара
И диже крила чврста.
Чекам да се попне
На врх кажипрста.

С прста да полети
Ка жбуну ил' цвећу
И да ми покаже
Где да тражим срећу-

Ја бих да полети
Према оној шљиви,
Јер у томе правцу
Моја љубав живи

OSMEH VILE

Čemu tvoj osmeh, Vilo
Zašto se razmećeš njime
Pod ovim sumornim nebom
U ovo vreme gnjilo.

Zar ne znaš kako je skup
taj procep na licu tvom
za one koje ne služi sreća
za one sa mračnim iskustvom.

Ti milosti nemaš ni malo,
nek tako se zove tvoj greh
svaki put kada me sretneš
neumoljivo uputiš osmeh.

Zar nikad ne strepiš, nit slutiš
da tuđi mir kruniš, ljuštiš,
da moljcima svetla svilu mraka bušiš
da moje bogove ljutiš.

Tvog anđela čuvara otkinuću pero
i do smrti te golicati njime,
da osetiš sečivo osmeha tvog
koje je ubilo moje tišine.

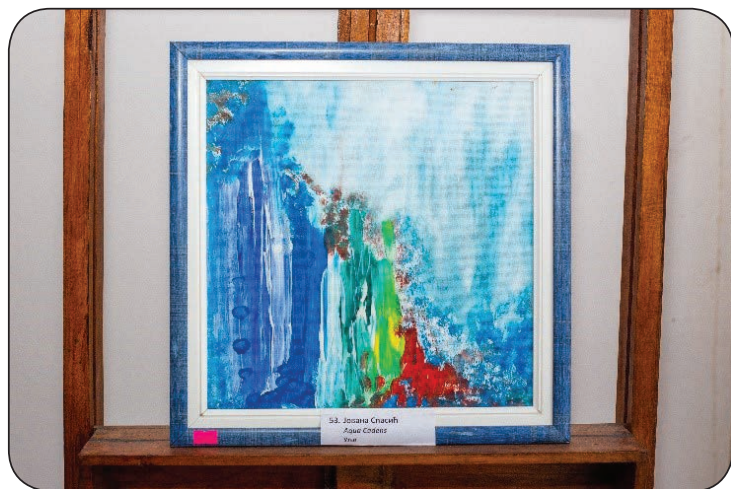
БИЛА МИ ЈЕ МАЈКА

Рекоше, да ми је умрла мајка.
Да ли је стара или млада била?
Одговрих: мајка ми је била.
Колико година је имала?
Људи схватите,
Била она млада или стара,
лепа, ружна, витка,
ћорава или ниска,
мајка ми је била.

Јована Б. Спасић

Анђео

Aqua Cadens, уље

KAD UNU LJUBIM

Paučaste
vodne strune
hladunjave
vodom vode
hodom hode
godom gode
skakutave
pomršene
čudno zvučim
kad je gledam
kad Unu ljubim
kada se
u zrcu sjaja
tiho zgledam
tiho gubim.

САН

Дајте ми један дан за један сан,
за једну не досађану причу,
о молим вас само један једини дан,
све лепе приче из снова ничу.
Тамо се рађају, бујају и расту,
тамо и моја прича цвета,
довољно је само да пустим машту
и прича крене пут белог света.
Сваки се детаљ у сну разради
до детаља ситног, најситнијег,
не, не смем га пустити да се охлади,
од изгубљеног сна нема ништа горег.
О, само вас молим за тај један дан
пустите ме да сањам на миру
човек је жив док има сан
не није добро кад снови умиру.

* * *

не помажу ни метафоре да ублаже лепоту
стварности никад краја мукама нико не памти
почетак краја ни на видику а иза првог угла нас чека
будућност на темељима прошлости имамо
садашњост какву смо заслужили

Свето Стаменов

- У градовима балван до балвана, а на планинама дрво ни за лека!

- Свака му част за доследност - био је и остао ђубре до краја!

- Човека можеш извући из села, али не и село из њега!

- Чак и амебе имају више мозга од многих наших полити-чара!

- На овом нашем лудом Балкану свако свакога присваја, а пошто мене нико не воли и даље остао сам само грађанин света!

- Има дана када и дану уопште није дан!

- Ако иоле постоји неки „мудрац” нек ми каже како човек да се понаша човечно према људима који немају ништа човечног у себи!

- Само ми на Балкану имамо ту привилегију да се родимо у једној, живимо у другој, а умремо у сасвим некој десетој држави!

- За разлику од главе, стомак барем јавља када је празан!

- Сви имамо по неку рупу у мозгу, а многи чак и рупу у рупи!

- Балканцима историја никако не може бити „учитељица живота” из простог разлога што они стално живе у историји!

- Код нас је много теже прећи из једне у другу улицу, него из једне у другу партију!

- Оно што је свуда нормално на Балкану је ненормално, а оно што је на Балкану нормално, свуда је ван памети!

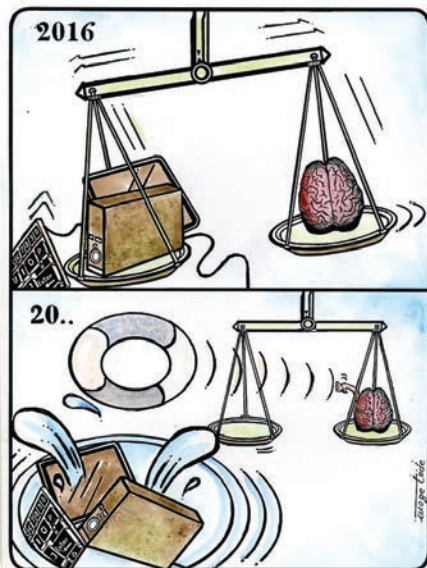
- Од њихове бескрајне бригае за нас, живот нам је постао нешто што морамо да трпимо!

- Сви поклањају мачиће или кучиће, али не би било лоше да неко понуди прасе или јагње!

NEMOJ DA ODUSTANEŠ OD MENE

Nemoj da odustaneš od mene.
Nikad nemoj drugoj da se predaš.
Ne govori, dragi, ti za mene –
ne govori, da rečju me ne daš.

I nikada, nikad me ne pusti
ni za drugu, dragi, ti ne pođi.
Sve što ćutiš večnost nek' oćuti –
nek' oćuti, al' ti meni dođi, dođi.

ПОСЛЕДЊА СТРАЖА

У сред дана
Сунце високо стоји
У кући слике храма
Свеће и светло упорно гори.

Сјатили се људи
Жубори на све стране
А у једној соби тишина глас куди
И свима стоје отворене ране.

Свако стоји за себе
Свака рана неописиво боли
А лице, образи и очи бледе
А нико реч да прозбори.

Не гледају једни друге
Поглед им свеће траже
Те светлости су они слуге
Као део последње страже.

РЕВОЛУЦИОНАРНИ УМЕТНИК

Када су наградили уметника Н.Н. са највећом државном наградом за револуционарну уметност, скочили су из: Друштва писаца, Друштва ликовних уметника и из других уметничких друштава и питали су: Зашто? Због његове уметничке револуционарности и прогресивних друштвених идеја, ето зато! – одговорили су им.

А да ли се то види у његовим уметничким делима? – питали су уметници из друштава. Па, не види се, али из његове биографије то се, и те како, види. Он је предводио много анти-владиних протеста. Каменовоа је зграде владе, парламента, прљао – бојом, фасаде ових зграда, споменика, запалио више комуналних контејнера испред многих министарстава, итд. итд.!

Када су то видели остали уметници, одмах су се латили посла. Почели су да протестују против владе (и режима), за све и свашта. Каменовали су државне зграде и разбијали на парам парчад, државне прозоре, бојом су прљали фасаде државних зграда, споменика, палили контејнере итд., итд.

И тако је број награђених уметника за револуционерну уметност и прогресивних друштвених идеја, започео рапидно да расте, а друштво је кренуло напред... ка производњи нових државних прозора, фасада, споменика, комуналних контејнера...

МРВА ЗА ЈЕДНОСТАВНОСТ

шта је чудесна мрежа паукова
наспрам мреже атома и
могу ли се распојити
дуга звук и електрицитет

клече што бусају се у прса
пред чијом атомском физиком
свијет постаде мутан и сив

филозофију премудрих
бројке неухватљиве непредвидиве
сва су звона затомљена тришином

СУДИЈА

Желим да живиш док те уморна чекам.
Навикни се на моју сенку она ће те водити.
Од склоништа па све до старог пута,
врати ми се кући не остај на раскршћу.
Пусти ме да пловим и спавам у твоје име,
Кроз касне сате загрљајем ме буди.
Желим да нам бајка кроз кревет плови
Да нас свесно кроз снове заједно води.
Носећи ми цвет различности,
удишем узрок твог певања,
да ли већ чујеш моје смејање.
Представих се као сликар,
који те неуморно слика златно,
цртајући прстен с одразом на платну.
Буди ми судија и опрости ми,
буди ми судија, чувај ме невину.
Да бих грешила што те имам,
Да бих грешила док те мислим.
Чувај ме невину, брани ме часно,
не остављај ме на условном, мало је тесно.
Чекам те уморно дођи ми у боји,
Суди ми невино, ја сам само твоја.

LJUDI OD PAPIRA

Kad se nit života prekine, koliko treba duši da napusti telo? Pet minuta? Jedan minut? Ili možda samo jedan trenutak? Samo se prekine, i onda te bolno osvesti saznanje koliko je ta nit krhka. Kao udarac u pleksus koji ti izbije sav vazduh. Tanka je linija između života i smrti, a mi ceo život nesvesno hodamo po njoj. Balansiramo po toj nevidljivoj granici.

U jednom deliću zemaljskog vremena cela kompleksna mašinerija stane. Kada utkano iskustvo na prvu krastu na kolenu, ljubav, jutarnji mamurluk, tremu pred ispit, radničku kišu u tri, podstanarski ćumez, ruku na stomaku, red za kafu, svađu, boginju na ruci deteta, zvuk tomahavka koji para nebo, proslavu odlaska u penziju, osmeh mlade devojke, i praštanje iščile iz molekula? Bio bi to dobar potez izmisliti neki memorijski uređaj na kojem bi se snimila sva naša iskustva... koja bismo na kraju odložili u arhivu za nova pokolenja.

Mi smo kao ljudi od papira. Lako nas je pocepati. Ako ne pazimo, brzo se pokvasimo i istanjimo. Obične reči mogu nas zgužvati i onda ceo ostatak života hodamo tako izgužvani, sa pregibima, kao useci na licu od jastuka posle spavanja. Od prejakih emocija možemo i da sagorimo. Tehnikom papirnog filigrana delovi su nam spojeni i odajemo utisak jedne lepe i čvrste dekorativne celine. I hodamo tako čvrsti i lepi dok nekakav disbalans ne dovede do toga da se naši delovi razidu i pretvore u tužnu gomilu papirnih pužića.

Kako je najbolje umreti? Da li je bolje zaspati ili biti budan kada dođe red na nas? Da li je bolje ležati na svom krevetu, hladnom kamenu ili u bolničkoj sobi?

Ja mislim, Bože, da je fer ako si nam već dao život i mogućnost da ga časno proživimo, da nam daš mogućnost da ga časno i završimo. Da nam pružiš taj delić ovozemaljskog vremena koje bismo

proveli s najmilijima i polako se od njih oprostili. Da svakome kažemo poneku reč i upamtimo mapu njegovog lica. Da damo drugima šansu da nam kažu sve ono što su želeli, ali zbog zauzetosti nisu stigli. I još delić vremena – da damo i primimo oprost. Na kraju, da dopustimo sebi da se samo ugasimo tehnikom „fade out” – lagano zatamnjenje i iščezavanje.

Budeš hladan. Gde ode toplota jednog bića, boja života, iskra u oku, milina osmeha? Ostane samo telo bez duše.

Koliko je teška duša? Neki kažu 21 gram. Ili je možda teška koliko naši gresi ili dobra dela? Da li je providna? Može li neko reći „ja sam zelena duša” i „oslikaću predeo zelenom bojom kada moja duša bude napuštala telo”. Moja će biti šarena. Biće obojena svim bojama lepote života koje volim. A volim ih puno. Kada ja budem sklopila oči, na nebu će biti vatromet.

Svakakve misli čoveku mogu prolaziti kroz glavu u ovo mirno i tiho predvečerje, dok satima čekamo hitnu pomoć. Rekli su nam da ga ne pomeramo.

– Oče, da li ti je hladno tu, na tom betonu?

ЋАТА

Пре много дана, још у турско време, зби се почетак ове приче. У једно село, на југу наше лепе земље, ујаха са свитом нишки ага да прикупи порезу. Како престаде шкрипа дрвене ћуприје под коњским копитама, тако се зачу нешто чудно из врбака – некима то наличи на маукање, другима на плакање. Из коприва и жбуња зове, неописиво жалостиво се гласало неко божје створење. Ага нареди сеизу да сјаше и кад он разгрну бујну травуљину поред путељка, указа се голо, мушко новорођенче, сво зацрвенело од грчевитог плача. Млатарало је раширеним ручицама као да зове у помоћ и кад га додадоше аги, он виде да су детенцету на обема шачицама сви прстићи спојени...

У малом селу од тридесетак кућа, зачас нађоше која се жена породила претходног дана. Јадни, бедни људи, имали су већ неколико гладне деце, и кад се родило ово са „маном“, с којом не би никад могло да храни себе, а камо ли друге некад, били су принуђени да га баце. Ага извади кесу дуката и даде им да дете чувају до његове 8. године, а онда да га доведу њему у Ниш. Несрећни, престрашени родитељи послушаше. Кад дете које је расло као из воде напуни 8 година, одведоше га у град. Агин хећим малом Крсти пробуши кожу између десног палца и кажипрста, таман толико да се провуче перо, те он поче да учи калиграфију. Био је бистар, брзо је напредовао и постао је агин писар. Вероватно је био у околини једини писмени Србин.

Дани су текли. Турци су отишли. Крста се оженио девојком из најугледније куће. Добио је четири ћерке и све их описменио. Радио је као ћата у општини, а ноћу је писао тапије. За један уговор о купопродаји, који би он написао калиграфским словима, за једну ноћ, добио би један дукат.

И данас, мој супруг чува један такав документ, исписан краснописом свог прадеде Крсте.

DVIJE HILJADE I NEKE...

Sada znam šta je duša,
Dođe i ode, a nikad ne prestaje.
Kao ljubav –
zatrpana pod teškim zidinama,
Ostavljena,
Kao dijete od majke,
Dvije hiljade i četrnaeste.
Došla i otišla, ali nikad nije prestala.
Sada znam šta je suza,
Za druge nijema, za mene preglasna.
Noću kada je najtiše,
Danju kada i ti ode,
Dvije hiljade i devetnaeste.

ВУК

Крај потока наста бука
потерао зеко вука,
терајући успут грди
хајде вучко добар буди.

Кукавица немој да си
мјесто мяса траву паси,
кад би скупа траву јели
постали би пријатељи.

Неће вучко ни да чује
малом зеки поручује,
буди стрпљив зеко мили
примирје смо тек склопили.

Али зека тврдоглави
хоће закон успостави,
с много труда, уз сто мука
да промијени ћуди вука.

Вук започе љуту дреку
па појури малог зеку,
бујна ти је зеко машта
али јачи слабијем не прашта.

ТВОЈЕ ИМЕ МИРИШЕ К'О ЗОРА

Недодир љубави пред тобом ће пасти,
а понос погажен заувјек остаће,
док венама љубав дамара у страсти
желим да те љубим, силније и јаче.

У оку ти немир, узбуркано море
бестидно ме мами у валове своје,
на корак до среће кроз ноћи и зоре
у вртлогу живота скидам ти окове.

У постељи мирис орошеног тијела
моје снове краде, слатка ноћна мора,
дозивам те, тражим, моја вило бијела
још ми име твоје мирише к'о зора...

НАДАЊА У НОЋИ

Знаш ли како чежња навире у ноћи
кад у срцу туга с очајом се сретне?
Будан зоре чекам, а знам нећеш доћи,
заустављам вријеме док минуте лете.

Ноћ је као вјечност када се не спава,
кад у јату звијезда тражим те и губим.
Низ вене мили поворка од мрава...
Час к'о огањ горим, час ми тијело студи.

Са рођењем сунца туга неће проћи,
ни твој осмијех блажен сузе да искупи,
сва надања моја остају у ноћи.

Ал' срећи су нашој препријечени путеи.
Уз жељу, и снагу ми морамо смоћи,
тако ћемо љубав разумјети моћи.

BESKRAJNA PESMA

U plavetnilu jednog savršenog jutra
Pošli smo u šetnju na drhtavoj
Svetlosti dana širokim stazama sećanja
Držali smo se za ruke ja tvoja ti moj

Lepo smo se osećali mnogo smo zalutali
Čak do Beskrajja još lepše nam je bilo
Ljubavlju snažnom snažno je tuklo bilo
Kao udar talasa na večnoj morskoj hridi

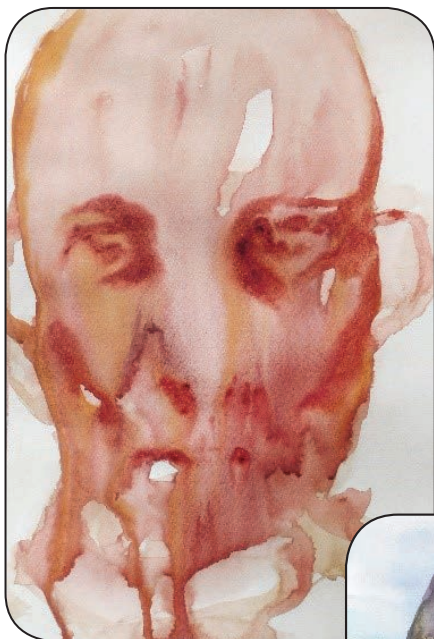
Mnogo smo bili zatim postali Beskrajni
Beskrajnu pesmu o ljubavi smo pevali
Ona je u beskrajnom plavetnilu neba
Zvučala kao serenada zalutalog muzičara

Pesma beskrajno trajna kao pesnika
Violina naštimovana da uvek svira
Nebesa nemaju vrata pesma je beskrajna
Dođite...

JA NEMAM DRUGI DOM

Da li želite ponekada da se vratite kućnom roditeljskom pragu, tamo gde ste odrastali? Ja da, veoma često! Poželite sigurno da odete, odškrinete vrata, makar i soba bila prazna. Da osetite taj miris koji vam nedostaje. Zaželi ruka da dodirne te predmete iz detinjstva, da gledaju oči te slike sada već pohabane među koricama starog albuma. Ja isto tako želim da mogu da se sklupčam tamo na sred ognjišta davno ugašenog i da plačem. Plakali bi i Vi i ja, dok dušu ne isplačemo. Provlačio bi nas miris sećanja u prošle dane, kroz hodnike gde je ostalo samo jedno uplašeno dete. Ja bih volela da se isplačem u roditeljskom domu, ali taj luksuz je meni uskraćen. Verovatno bi neki od nas još ostali, neki bi otišli svojim kućama, možda bih i ja to učinila. Postoji razlika između ljudi koji to jesu, ili nisu doživeli. Ta razlika je ona bolna, razarajuća. Znaite, nemamo svi gde da odemo da se isplačemo, da izljubimo slike i šarene goblene, koje su nečije zlatne ruke vezle. Nemamo svi tu srećno-nesrećnu okolnost da čujemo škljocanje brave na vratima rodnog doma. Zaista je teško da u ovo malo duše spakuješ jedno malo dete, jednu srednjoškolku, i jednu odraslu osobu. Mislite li da nisam krčila grane po šumi tražeći mesto za plakanje, da se nisam skrivala po kupatilima, da ugušim krik. Jesam, sve sam činila. Nije lako živeti život u koferima. Nije tačno da je dom tamo gde sam ja, dom je moj tamo gde je moja duša ostala zamrznuta u vremenu i prostoru. Fali mi što nemam gde da se vratim, kome da se vratim, fali mi moja kolevka. Samo da smiri i zanjiše ovo malo dete, fali mi moj dom.

Jelena Mišljenović

Portret, akvarel

Portret II, akvarel

NA RASKRŠĆU

Koliko puta ste u životu imali nedoumice, koliko ste puta zaplakali od tuge, muke i gorčine? Verovatno se većina vas našla na raskršću života kada je jednostavno došlo do toga da je neizbežno sumirati životni put. Kako odlučiti, kada preseći, smem li krenuti u novo? Teške odluke, strah koji raste svakim novim izborom ne bi li se zaštitili bar malo od nepoznatog. Puteva puno, na svakom ima ponešto, kao prepreka, pa čovek ne zna kako da misli i čime da se vodi. Puštajući da prenoći, stvaramo novu agoniju! Zašto je u zrelim godinama teško preseći i odlučiti, zašto život tada u većini slučajeva nije fer? Sve je tako duboko u tim nekim godinama. Sreća se doživi suzama, a tuga osmehom. Tu je nešto izmenilo mesta i značenja. Ljubav se doživi jedino tada, čini mi se iskreno. Jedino tada zagrljajem i pogledom sve objasniš. Samo što i boli mnogo jače, kao što boli reuma, nezaceljena rana ili stomak. Bole odlasci i dolasci, bole sve promene. Najstrašnije je kada dođu dani kada krpiš sebe i to malo duše što je ostalo. Moliš se za druge, pališ sveću u njihovo zdravlje, a tupkaš u mestu. Dani kada ti se ceo život pred oči prikaže i kao da ćeš umreti, a živ si. Tada svaka emocija boli jako. Preosetljivi na reči i na ljude. Tu suze ne mogu pomoći jer to su dani umiranja i vaskrsnuća. Naučila sam svašta do sada i kako samoća zna da boli. Jednom je neko rekao ili napisao, više se i ne sećam, da čovek nije rođen da živi sam i bio je taj neko u pravu. Kako spoznati dobrotu za sebe, gde preseći i na koju stranu krenuti? Molimo Boga kao zalutale ovce da nam samo put pokaže. Samo je ljubav ono što može da nas drži u životu, i samo ljubav može da reši sve zagonetke i pitalice. Molim te dragi Bože, samo ljubav nek me vodi na ovom raskršću.

NOĆI U KNJIŽARI

Mira je nakon završenog fakulteta rešila da otvori knjižaru. Novcem koji je nasledila od bake, kupila je manju kuću sa potkrovljem. Donji deo kuće popunila je policama i napunila knjigama. Jedan deo tog prostora bio je namenjen za književne večeri. U potkrovlju je, u jednom delu, stavila jedan kauč, pisaći sto i policu za registratore a u preostalom delu, bilo je manje kupatilo sa tuš kabinom i malena kuhinja.

Bila je srećna što je ostvarila svoj san.

Knjižara je lepo radila i ona je sve češće boravila po ceo dan u njoj. Ubrzo je shvatila da bespotrebno plaća iznajmljeni stan, jer je tamo samo noć provodila.

Otkazala je zakup stana i preselila se u gornji deo knjižare. Bilo je malo ali je ličilo na dom.

Prve noći, bila je premorena i legla je rano, zaspavši istog momenta kad je spustila glavu na jastuk. Čula je, kao u daljini neku lupnavu, ali nije mogla da ustane i proveriti šta je to.

Ujutru kad se obukla i skuvala kafu, sišla je dole kako bi otvorila knjižaru. Zamalo nije nagazila jednu knjigu koja je bila na podu. Začuđeno pogleda i saže se da je podigne.

Dan je protekao veoma brzo. Imala je dosta posla jer su stigle nove knjige a i kupaca je bilo sve više.

Uveče je, zatvorivši knjižaru, otišla gore u svoj maleni stan. Istuširala se i legla. Još nije ni zaspala kad je čula da je nešto palo dole. Malo se uplašila i rešila je da ujutru proveriti o čemu se radi. Pustila je laganu muziku, i uz zvuke violine, brzo je zaspala.

Ujutru je opet našla knjigu na podu. Nije znala o čemu se radi.

To se ponavljalo svake noći. Jedno večer skupila je snagu i krenula niz stepenice. Još nije ni sišla skroz dole kad je videla kako nekoliko knjiga same padaju. Skamenila se od straha i pobegla gore.

Ujutru je rešila da se raspita po komšiluku ko je živeo u toj kući.

Saznala je da je tu živela jedna siromašna porodica. Majka i očuh su bili alkoholičari a devojčica od deset godina bila je jako bolesna. A priča se i da je očuh tukao jer je ona tražila da joj kupi knjige da čita.

To večer rešila je da ne spava. Sišla je u knjižaru i sela u fotelju koja je bila u kutku za književne večeri. Svetlo nije palila ali je knjižara bila osvetljena odličnim svetiljkama.

Sela je i čekala. Odjednom jedna knjiga je poletela i pala. Mira se stresla i još više uvukla između stranica fotelje. Poletela je još jedna knjiga a onda je čula tihi jecaj dečiji. Bilo je strašno ali morala je da istrpi i vidi šta se dešava. U jednom momentu videla je siluetu devojčice kako čuči kraj police sa knjigama i plače.

Ni sama ne zna odakle je skupila hrabrost i prišla joj.

„Zašto plačeš?” Upita devojčicu.

Ona je pogleda uplakanim očima.

„Tražim neku dečiju knjigu da pročitam dok ne dođe moj očuh ali ne nalazim ni jednu.” Reče i nestade.

Mira je jedva dočekala jutro. Ode kod komšinice i upita je šta se desilo sa devojčicom.

Ona joj reče da je umrla. Da li od bolesti ili od maltretiranja od strane očuha, ne zna.

Mira ode u knjižaru i pozove izdavača od kog je kupovala knjige i poruči puno dečijih knjiga. Već isto posle podne stigle su joj knjige.

Preuredi jedan ugao samo za dečije knjige.

Uveče opet sede u fotelju i sačekaju devojčicu. U jednom momentu začu okretanje stranica. Priđe policama i vidi devojčicu kako sedi i čita. Pogleda je svojom okicama i s osmehom na licu reče.

„Hvala ti puno”

Više se nije pojavljivala a Mira je kupovala redovno dečije knjige i priređivala književne večeri za decu.

SVET IZ MAŠTE

Napokon tri neradna dana. Moći ću da se odmorim i posvetim čitanju i pisanju dokle god ne zaspim.

Poću da čitam knjigu koju sam kupila pre par dana. Prilazim polici i čujem kako me neko doziva po imenu. Gledam oko sebe, nema nikoga. Sigurno sam umorna. Glas se sad pojačao. Uplašeno gledam oko sebe a pažnju mi privlači lampica sa police, koja treperi. Predivna plava boja, pali se i gasi. Znatiželja preovladava i ja pritisкам dugme ispod lampice.

Polica počinje da škripi i da se pomera. Sitna prašina pada sa police a knjige pomalo se meškolje na polici, uznemirene iznenadnim mrdanjem police.

Polica, sada u ulozu vrata, otvara se i ispred sebe vidim predivan vrt. Opčinjena prizorom zaboravljam na strah i laganim korakom ulazim u svet predivnih boja i mirisa.

Negovan vrt, prekriven raznim cvećem, žbunjem i drvećem, mami svojom lepotom. Po sredini stazica od kamenja različitog oblika, a nedaleko ispred mene lepa kućica, ne velika ali predivno uređena. Na tremu baštenska garnitura a sa terase u valovima iz žardinjera padaju muškatile i asparagos. Iza kuće vidim još lepši vrt. Pogledaću prvo to a onda ću pokušati da uđem u kuću i saznam ko tu živi i zašto mi sve ovo deluje jako poznato.

Nastavljam dalje nestrpljiva da pogledam sve lepote koje me okružuju. Ispred mene, predivan parkić od raznih vrsta grmova i drveća a po sredini letnjikovac i pored fontana. Oaza mirisa, zelenila i pesme slavuja, oduševljavaju me i ne dozvoljavaju da napustim to carstvo.

Ipak idem do kuće da razjasnim to što me muči. Idem prema kući i vidim pored ograde starca sa štapom. Smeška mi se.

„Dobar dan! Reče mi Maša da ćeš doći. Ona je morala da ode do grada ali je rekla da slobodno uđeš u kuću.”

Odjednom mi se sklupaju kockice. To je deda Ilija, Maša je nasledila svoju kuću od bake a ja.... ja se nalazim u svojoj priči. Ne mogu da verujem! Da li sanjam? Ne bih rekla, suviše je sve realno i ne mogu ovako nešto doživeti u snu. Svi ovi mirisi, cvrkut ptica....

Zahvaljujem komšiji. Uzbudena ulazim u kuću. Kako je ovo fantastično! Videću kuću koji sam ja stvorila svojom maštom. Ali zašto sam ovde? Sigurno postoji neki razlog. Idem u kuću a odgovor će doći sam.

Raspored prostorija upravo onako kako sam pisala u svojoj priči. Setih se da u priči, iza police u biblioteci se nalazi tajanstvena soba gde se krila ona žena i pisala.

U biblioteci sve izgleda besprekorno, čisto, svaka knjiga na svom mestu. Prilazim polici i pronalazim dugme koje otvara čarobna vrata. Nestrpljiva pritiskam dugme i otvaraju se vrata ka stepeništu koje vodi u te odaje. Ulazim uzbudena i presrećna što mi se sve ovo dešava. Gledam oko sebe, vidim sto gde je Maša pronašla rukopise. Možda je još nešto ostalo što treba ja da nađem. Otvaram prvu fioku, drugu, kad u trećoj nalazim pismo zaliveno voskom i pečatom. Pažljivo otvaram sa strane da ne lomim taj lep pečat u vosku koji se koristio pre mnogo godina za zatvaranje pisama.

U pismu, vlasnica ovog blaga se obraća svojoj ćerki. Moli je za oproštaj što je tajno volela drugog čoveka. Nemajući potrebnu pažnju i nežnost od muža, volela je jednog čoveka iako, u stvari i nije bila s njim dok je bila u braku. Piše da u parku, iza letnjikovca, ispod gomile kamenja postoji jedna kutija a tamo su njihove slike i pisma.

Odmah idem tamo da pronađem tu kutiju.

Zadihana dotrčavam do tog mesta i pokušavam da pomerim kamenje koje već dugo stoji tu. Otvaram kutiju i tamo nailazim na pisma i slike. Slike mi ispadaju iz ruku a ja ostajem zatečena onim što vidim. Na slikama smo moj dečko iz mladih dana i ja. O čemu se radi ovde?

Shvatam da je priča proizvod moje podsvesti i moje izgubljene ljubavi. I da sam, u stvari, ta žena koja je tajno pisala u skrivenim odajama.

U tom trenutku, sve nestaje i ja se ponovo nalazim u svojoj biblioteci i uzimam knjigu koju sam kupila pre par dana, sedam na fotelju i počinjem da čitam. Da li sam stvarno bila u svojoj priči? Ne znam.

ŽUDNJA

U tajnom velu, misli od očiju skrivene,
želje od prodora zlih pogleda prekrivene.
U sjenci nade, skriva se žudnje vrug
nekad me mojih želja sram.

Noćima besanim budan o njoj,
snove snivam,
teške uzdahe od tamne noći skrivam.
Plam svjetiljke bešumno po zidu pleše,
da srce zadovolji odraz tvog lica kleše.
U mislima ruka nježno crnu kosu dira,
dok bijelo lice ustreptalim grudima
pruža malo mira.
Opojni miris rosnog tijela srce vlaži
od jave su mi snovi s tobom draži.

NEČUJNA PESMA

Ne volim da pričam o neuzvraćenoj ljubavi
Ne pišem rodoljubive pesme

Ne pišem pesme o mojoj zemlji
jer ona je davno prestala da čita
Vid izgubila
Sluh popustio
Razum joj se pomutio

Neće do nje dopreti moja pesma
i ako je čuje neće je razumeti,
ne govorimo više istim jezikom

U ovom mraku ona ni ne zna da ja postojim
Da sa klasjem žita
izraslog iz mirisne crnice na dnu moga srca,
u jednoj i svećom u drugoj ruci,
stojim u nepreglednoj koloni
žrtvene generacije hodočasnika koji se
verujući u čuda,
mole za njeno spasenje

PEČURKA

Pečurka samonikla
pod krošnjom žalosne vrbe
Rasla, izrasla, izvijajući telo podizala glavu
kroz krošnju vrbe gledala nebo,
vrat iskrivila
Videla ptice
poželela krila
Zaklon od kiše bubama bila
Pčela mi s kose vodu pila
Ljudska me noga zgazila
To sam ja

BEDEMI

Ne diraj moje bedeme!
Otac mi ih po odlasku sagradio
a majka ključ u ruke dala
Kapiju sam sama zatvorila
Zaključala

Igrala se krpenim lutkama
iz zlatnog pehara vodu pila
Od blata i bisera kule izgradila
pletence odsekla
sa kule ih bacila

Ovde sunce drugačije greje
ovde se ledeno lice smeje
Ovde se suza u mač pretvara
a svaki štit je nekad bio rana

Ostani tamo, sa one strane
Žitom ću ti stazu posuti
i suncem lice obasjati
S mesecom ću ti u postelju dolaziti
svojom kožom telo ti pokriti
sa tvojih usana vino piti
i zvezdanim prahom te posuti

Al ostani tamo!
Ne diraj moje bedeme
i ne pokušavaj ih srušiti
To ti bez borbe neću dozvoliti
Na kraju će samo jedan pobednik biti

Zato,
molim te,
ne diraj moje bedeme

Senka Rakočević Đekić

- Ko kaže da nam je u narodu sve crno? Imamo mi i svoje žute minute.

- Sad' se više ne zna 'ko je lud a 'ko ima slušalice na ušima.
- Kako da ih izbaciš iz fotelja kada je to cela jedna garnitura?
- Narodu je ostalo još samo da bleji jer je travu popasao.
- Ne pratim prijatelje na fb. Nisam ja neko ko im ne veruje.
- Piscima je glava u haosu, ali uredno pišu.
- Uzmite kajase u svoje ruke i s budalama izađite na kraj.
- Stojimo u mestu, jer svako svoju politiku vodi.
- Laju na zvezde a čekaju da ih obasja sunce.
- Ne servirajte mi prazna obećanja. Pamćenje me odlično služi.
- Ne bi vlastima teklo med i mleko da se narod nije poturio za

mužu.

- Ne bih ja bila slobodna kao ptica da uvek ne naletim na neku budalu.

- Od kada mi je žena ispeglala pantalone, ostao sam bez ijedne pare.

- Imam dovoljno mase da mogu da držim dijete.
- Narod ne bi trebao vazda da prišiva nešto na račun vlasti.

Bolje bi bilo da ih nakrpi.

- Slizale su se. Sada me u duetu oljavaju.
- Aforističari nemaju sklonost ka štirkanju. Peglanje im je

specijalnost.

- Ne bi ni mene mučila nesanica kada bi' na parama ležala.

GUDRUN

Divno vrijeme, ni vruće ni hladno. Svjež vazduh poslije kiše mi je baš prijao. Sjedila sam na balkonu, u stvari na maloj terasi jer je stan u prizemlju. Posmatram sve oko sebe. Ptice se usprolijetale, lete s drveta na jedno drugo drvo. Malo bolje pogledah, nose nešto u ustima. Čupkaju svoje gnijezdo. Svašta, nikad to nisam vidjela. Grančice i otpatke slažu na drugo drvo, koje je samo nekoliko metara udaljeno od njihovog. Visina je ista, kao da im je neko mjerio i napravio crtu. Stavim naočale da bolje vidim i stvarno razvaljuju svoje gnijezdo. Popila sam kafu i napustila taj prizor.

Svanu jutro, malo hladnije od prethodnih, a ptice nastaviše svoj posao. Zovnem komšinicu i pokažem joj tu njihovu rabotu.

– Baš čudno, ovo nikada nisam vidjela.

Tako nastaviše i sljedećih dana.

Jednog dana vidim, nema ptica. Pola gnijezda na jednom drvetu, pola na drugom. Sve se to dešava desetak metara od mog balkona. Napravile su pauzu jedan dan.

Opet nastaviše razgrađivanje gnijezda, samo malo ubrzanije, rekla bih nervoznije.

Jesu li se onaj dan odmarale? Imaju li i one svoj neradni dan? Možda im je pauza na polovini završenog posla. Ko to zna?

Zainteresovala sam se malo za ptice. To su crne vrane ili možda neke jako slične vranama. Nisu mi baš simpatične. Nisam znala da su ptice jedna od najpametnijih životinja, a među njima, baš te nedopadljive vrane.

Skoro da su sve prenijele i napravile identično gnijezdo, a ja ih nisam više posmatrala jer je pravo zahladilo. Januar utjerao sve u kuće, došla prava zima.

Sad mi nešto pade na pamet da su dan prije strašne eksplozije, kod Sjevernog logora u Mostaru, navalile na Bijeli brijeg, gdje sam ja stanovala, baš takve crne ptice. Možda su pobjegle s lijeve obale Neretve, koja je u ratu najviše stradala ili su predosjetile rat. Uglavnom bilo ih je previše i čudno su graktale. Baš smo to svi u komšiluku primijetili.

Jednog dana, vraćam se ja iz grada, kad zazvoni mobilni. Javljuju mi da što prije dođem kući. Oluja će kažu, ide velikom brzinom prema našem području. Za dvadeset minuta je u Växjö. Zove se Gudrun, a u zadnje vrijeme se mnogo o njoj govori u sredstvima informisanja. Vjetar je već puhao nekoliko dana, ali nije bilo strašno. Izlazim iz autobusa, uh, nikako naprijed. Moj stan je tridesetak metara od autobusne stanice. Jedva dođoh do zgrade jer vjetar sve nosi, urla i fijuče. Raskomotih se, popih kafu. Gledam na balkonska vrata šta Gudrun radi, posmatram. Ljudi moji! Čudo! Nema onog drveta s razgrađenim gnijezdom. E pa, baš su ptice pametne, koja intuicija.

Priroda je zaista božanstvena.

AKO ME OSTAVIŠ

Ako me sada ostaviš dragi
neće samo padati sumorne kiše
nego će biti pljuskovi dugi
srce će kucati tiho, sve tiše.

Noći će biti pune preteških sanja
sazdanih od tamnih, smrtnih jeza
na te će me podsjećati samo mjesec
što bacat će srebro preko mladih breza.

I cijeli kraj, sva polja nepregledna
samovat će i utonuti u duboki san
u šaš će se skriti želja neispunjena
da dočekamo zajedno svaki dan.

Sjeta će prekriti ogoljeli drač
dok niz moje stihove nježno,
slijevat će se neprestani plač.

DAN PO DAN

Jučer sam bila ruža bajna
na meni se igrala kapljica rose.
Sve je divno stajalo na meni,
čak, kad mi i noge bijahu bose.
Kosa mi svilena bješe,
a grudi ko dvije zrele kruške.
O, kako su stalno mamile
pažnju i poglede,
najviše one muške.
A ti, moj bijeli golube
uzimao si moje ruke pod krila,
volio si me polako, bez žurbe,
sretan si bio što sam tvoja bila.
I tako, pomalo, sva ljepota ode u san,
osta nam da živimo,
dan po dan.

BJEŽANJE

Idemo, tromo
K'o da ralo vučemo
On naprijed, ja pozadi.
Dvije kese robe,
jedna ženska tašna
Srce prazno
Želudac natečen
Ne vari od prve granate
On ljut, k'o da sam ja kriva.
Meni samo djeca u glavi
I cigar.
Majka, k'o da me nije rodila
Dok se negdje skrasimo
I nju ću u misli da stavim
A GDJE?
Kako i šta će s djecom biti?
Bože, možeš li mi reći
Ili ne znaš ni ti?

ŠTA AKO ODEŠ

Šta ću ja s rukama
šta s ovom toplinom
koja mi trepti oko struka,
oko vrata.
Kome će se smijati oči moje
kome pisati pjesme
praviti toplu supu
i pokoji problem.
Kako dočekati noć
a kako zoru umornu
ljubav je put i kretanje
snaga, volja i želja,
ali ako sve to snoća
osta samo tuga
i pusta samoća.
Nestat će sve ideje,
a tad sam mrtva
bez ideja čovjek nije živ
mrtviji je nego kad umre.
ne kreće se kroz život,
zatvorena su mu sva vrata
još te htjedoh upitat'
šta ću ja s onim prstenom od zlata?

VODA MODRA

Došao sam u Norvešku
i jako mrzio Srbe,
gledati ih nisam nikako mog'o,
volio sam onu, da ih treba na vrbe,
al' srećom nije ih bilo mnogo.

I nas Albanaca bijahu deset,
šetasma pored rive,
sve je krasno, perfekt
Mostarac je bio po strani
jer nam je svima bio dušmanin
i bijahu tu i Bosanaca pet.

I odjednom se moj sin spotaknu
i pade u vodu modru
i nas svih deset bijasmo smeteni
u hladnu dušmanin skoči vodu
ko neki svetac vileni.

Uhvati moga sina oko struka
i pola sata trajaše muka,
valovi jaki, a voda modra,
pernata jakna po površini hoda.

Cijelu noć oka stisnut nisam
mog'o
mislio sam samo kako bih,
posjekao vrba mnogo.

ZVUK NOĆI

U uhu bruji mi
staklo rasuto
u zenice useklo se
vid mi muti...
i suze teku...
rekama tamnim...
u zagrljaju noći...
grudi zgrčenih...
bolom...
telo u vatri gori...
pod teretom
slama se...
u vrtlogu
strasti staklenih...
noć deli se...
u pesmi... zaslepljenoj...
vetru se daje mahnitom...
ludom...
a svetlost zore u vazduhu...
miriše... opojno
I srce uzletelo je...
kao ptica u oku.,

AKO PRESKOČIŠ

Prepreke na putu svom,
ili ih zaobiđeš...
Pogrešićeš, možda...
Slučajno...zidove samoće gradiš,
Život od tajni stvaraš...
Skriješ ih... pod oblacima...
U jastuku mekom,
Suzama se pokrivaš,
U danima što beže,
U noćima, čekaš nadu i spas...
Osmehom se tešiš...
I kišom, kad korake, brže ti briše...
I nestaješ u polu tami, kad sunce
Se javi... hladnoćom se braniš...
A san ti iz ruku klizi,
Boje srca... gubi i bleđi...
I u zidovima se utapa...
Satima, minutima... nestaje...
Prošlost... izgubljena...
U okeanu nestaje... kap života...
Života vrednog...
Talasi mirni...
Možda vreme vrate...
Sa snom jutra...

DA SAM ZNALA

Posadila bih zrno sreće. da izraste u drvo Sunca...
...čvrsto i ponosno, što snažnim, surovim
vetrovima odoleva...
I plodove slasti, radosti... daje nesebično...
...osmeh širi putevima blagosti, istine...
Tad gorak ukus osetila ne bih... ni lutala...
hodnicima bola... bez koraka... u tišini...
Tela savijenog od težine uzdaha... pada,
nemoći...
Ni jad ruku umornih što sebi se moli...
i pred životom kleči...
Dok srce na dlanu... krvari u zagrljaju tame...
Put sivila beše... kraj bašti napuštenih...
gde korov niče samo...
...gde grane slomljene... bačene su,
od posečenog, ostarelog stabla...
nekad drveta raskošnog, koje je Sunce milovalo...
Zemlja grejala...
Kad bih se vratila...
Zrnice sreće, zalivala bih vodama reka svežih...
Sveta planina, okeana...
Pesmama hrabrila... da cveta...
U kapima kiša miriše...
Zanosnom igrom živi i diše...

ŠTIT

Zbaci štit...
prokleti, hladni
reže ti grudi
mračni um
ljutite reči, bes...
vremena nespokoj...
ukopaj duboko... iza sebe
reku prekopaj... dno
voda odneće mulj
trulež, kamenje oštro
trnje što bode telo...
i misli...
krvare zatrovane...
rešetkama na srcu...
što probadaju ga...
u crno pretvaraju...
u kamen dna... života
spali gromove, munje...
užasa noći, što kidaju
tlo pod nogama...
Zemlja goreće
u vodi topiće se...
vetrovi divljače
duša plakaće...
za Suncem...

PUSTITE GA NA MIRU

Pustite na miru
Tog mog malog dečaka
Nit' vam treba
Niti vi njemu sada trebate

Šta će vam neko
Koga tražite samo da vam pomogne
Šta će vam već unapred napisana priča
Bez početka
Sa izvesnim krajem
Slab je on i uplašen
Da bi vaše nemire ugasio
Vaše priče ispričao
Još je mlad
Da ga u oganj bacite

Pustite na miru
Mog nevinog dečaka
Nije on za zla koja mu nudite
Pustite ga da sanja
Kao i svi dečaci
Da mašta kako mu ne trebate
Da misli da može
Sam sve da uradi

SVET DA RAZUMEM

Kako da ti kažem da vremena nema
Hodam
Vuče me daljina
Praznina
Kud me opet zove

Imam more u očima
I kost u zubima
Da zagrizem jače skoro da poželim

A vremena ima

Daljina
Vuče me uz sebe
Kao kad sneg pada
Sve je jednostavno
A ja
Svet da razumem
Ne umem

AKO NEĆE NIKO

Ako već neće niko
ja ću
sebe da optužim
u skrivenu tamnicu
da stavim

Ja ću sebi krivicu da priznam
da radio sam samo ono
što su mi drugi naređivali
da nisam hteo
znao
ni želeo svoj glas da čujem

Ako drugi neće
ja ću samom sebi
kaznu da odredim
bolnu i tešku
dužu od života
da vremena imam
da razmislim
zašto sam dozvolio
tuđ život da živim

ZEMLJA

Poruka na nebu
ili samo znak
da ponor sve dublji postaje
istine žedan
i laži gladan
da li na kraju briše se sve

U kap Sunca
zatvaram senke
sa teškom glavom
po teškoj zemlji
molim te pročitaj
poruka kakva je

Zemlja ova
po kojoj hodaš
sve ovo već je jednom
videla
bez srca i duše
nimalo sreće
je zemlja po kojoj
hodam ja

UGASI MRAK

Baci sve papirne maske niz reku,
skini sa sebe kožu guštera,
pusti suze neka grebu, nek peku,
dok ne isteče svaka teška godina.

Obriši prašnjava okna sa srca,
okupaj telo u reci što spaja sever i jug,
onda kada sve muke pobegnu od sunca,
rodi samog sebe i postani beli labud.

I pusti krila da dotaknu oblak,
pronađi putokaz, pronadi svoju vodu,
udavi tuđu pesmu zbog koje truješ glad,
ugasi mrkli mrak i čuvaj svoju slobodu...

SEĆANJE

Sećaš li se kada su nam se usne srele
kada smo željni ljubavi drhtali
tada su pogledi zamagljeni bili
jer je ljubav žarka u nama treperila.

Sećam krajička tvojih usana
gde se utopio poljubac moj
a ti zadrhtala kao prvi puta
kada me primi pogled tvoj.

Sećaš li se kada ostasmo sami
kada nam je dovoljno bilo da se gledamo
a strah me bilo da te dotaknem uzdrhtalu
željan da se volimo i ljubimo.

Tada sam prvi puta osetio snagu ljubavi
drhtaji su nas spojili u čvst zagrljaj
a poljupci pljuštali kao kiše jesenje
i tako se slismo ljubavni drhtaj.

HAJDEMO

Hajdemo nekud iz ovog grada
da nas dotakne krajičak sreće
jer nismo rođeni za ovaj život
samo tebe hoću, srce drugu neće.

Podimo našim poljima cvjetnim
da slušamo žubor potoka
da nas vesele price pjevačice
da ti čitam ljubav iz oka.

Negdje na livadi gdje trave šapuću
da nam se ruke u jedno spoje
nek poljupci nemaju mira
i neka moje postane tvoje.

Da nas veseli cvrčkova pjesma
da nam se zrikavci čude
da u tebi vidim svoju ljubav
da budemo jedno ove noći lude.

Hajde posle da šetamo lugom
da žanjemo magle pramenove
i da punu korpu nabereimo zvjezda
da ti kitim kosu noći ove.

Neka ova noć traje do u vječnost
i nek ljubav biva među nama
neka pjeva ponoć, i mjesec nek brodi
da budem uz tebe da ne budeš sama.

POSLEDNJI POZIV MADAM BLAVACKI

Prozirna noć na pločniku starog kupatila odzvanjala je njenim koracima, tupim i beznadežnim, skrivajući se od njene oštine, hladnog pogleda, umrtvljenih pogleda, od samog svog bledila kojom nije uspevala da je uvuče u dubine njenog mraka. Tukla je po grudima slabašnim odblescima mesečevih senki, uvlačila se tišinom u krute i grube ruke, mazala je nesanicom po njenim moždanim vijugama, provlačila tišinu na njenim bludnim usnama. Trnula je pokušavajući da odobrovolji sebe, smatrajući se jačom od izbledelog dana. Posmatrala je te crne duboke senkama oivičene oči, gurajući joj misli sve dalje od života, smatrajući da ima pravo da je otme od tog istog života kojim je vladala kao kraljica najmizernijih, najstrašnijih i najbolnijih priča koje su ikada hodale zemljom. Madam Blavacki je ostajala hladna, mračna, oštra i svesna svog zla koje je nosila u sebi. Prečisto kupatilo je tugovalo za otpacima iz njene duše, za nekim bilo kakvim znakom da se u toj ženi sva nečistoća pretvara u strah, strah u ludilo, ludilo u pokret, pokret u stanje iz kog se rađa život. Prozirna noć je izgubila poene, njena nesunica bila je bleđa naspram snova te iste madam Blavacki koja je umela da uništi sve, samo jednim korakom, jednim pokretom ruku, jednim neumesnim pogledom nezajažljive strogoće. Ta ista prozirna noć krenula je stranputicom, bar na trenutak da očeše svoje minute o grudi madam Blavacki koja je disala večnošću, večnošću jednog poslednjeg poziva koja je za svaki pogrešan korak svima donosila smrt. Tamo gde je nestajala vidljiva cev tu je nastajao neki nevidljivi život, život kome nisu uspeli da se ispreče ni vreme, ni prozirna noć, niti jedan mogući vid moći. Poslednji poziv madam Blavacki uputila je sebi samoj, i ostala da grmi svojom nemilošću večno.

РЕКА САМ

Вода сам бистра,
испиј ме као нектар.
Прогутај ме као сузу,
као бол сâм,
што низ образ клизи лако,
гаси у тишини чежње плам.

Реч сам и рима.
У песму ме стави,
као лајтмотив,
што се непрестано
врти у глави.

Река сам бистра.
Урони руке
у плаве дубине.
Тајну крију.
Таласе прстима очешљај,
осетићеш моје душе
сваки дрхтај.

Пламен сам
звезданог неба.
У недра ме стави
и угреј се.
Ослушкујем жељно
дамаре у грудима,
жеља тихо грца,
тражећи пут до ушћа
нечијег срца.

ОРАХ

Прадавна тајна
од природе задана,
крије се у ораку,
у његовом језгру
у облику мождане коре.

Ту почивају вијуге
спознаје и путеви
судбине у сигурној
сфери љуске,
као у космосу.

Језгра ораха,
приљубљена
у дугом загрљају,
себи довољна,
под истим небом,
на истој земљи,
пробуђени шапатам лишћа,
са скривеном светлошћу у јегру,
која чека јесен.

Зар је љубав нешто
више од тога?

Srndać

AUTORI – АУТОРИ

IVANA ŽIVANIĆ

Aktivno se bavi pisanjem više od deset godina. Na postdiplomskim studijama bila je angažovana na pisanju naučno stručnih radova i projekata od strane svojih mentora. Autor saradnik i urednik na sajtu *Kreativno pisanje*. Bavi se akademskim i kretainvim pisanjem. Napisala je i vodila radionicu za akademsko pisanje, koja se nalazi u *online* formi na sajtu *Kreativno pisanje*. Takođe, vodila je i sopstveni sajt godinu dana, gde se takođe bavila akademskim i biznis pisanjem. Trenutno je zaposlena na jednom poljoprivrednom portalu, gde je angažovana kao stručni autor. Član je brojnih grupa koje se bave edukacijom i pisanjem

LEJLA KERIMOVIĆ

Rođena 1969. živi i radi u Beogradu. U slobodno vreme, bavi se kreativnim radom raznim tehnikama, Uživa i živi da fotografskim aparatom zabeleži trenutak delića svog života. Kao što svoje ručne radove deli sa svojim najdražim osobama tako i preko društvenih mreža deli impresije grada kojeg najviše voli - Beograda.

МАЈА САВИЋ

Рођена 20.03.1966. у Београду Дипломирала на Филолошком факултету у Београду, одсек Романистика, смер шпански језик и књижевност.

MIODRAG STOJANOVIĆ – KRLE

Rođen, 05.12.1960 godine u Feketiću, Vojvodina. Živi u Novom Sadu i u Bosni okolina Doboja. Radi kao kamenoklesач. Voli poeziju i haiku poeziju, te iste i piše. Pesme objavljivao u grupama ljubitelja pisane reči na društvenim mrežama.

ZORANA GAVRILOVIĆ

Rođena 07.07.1967. godine u Leskovcu. Živi u Beogradu i u Leskovcu. Diplomirani pravnik. Objavljene knjige; *Kestenova fuga* u izdanju IP Alma 2009.godine; Elektronska knjiga *Badnji dan* u izdanju IA Nova Poetika 2013.godine; Elektronska knjiga *Diplomci* u izdanju IA Nova Poetika 2013.godine;

Elektronska knjiga *Sudbine dvojice Jovana* u izdanju IA Nova poetika 2014.godine I Elektronska knjiga *Stablo* u izdanju IA Nova Poetika i Argus books magazines 2015.godine. Radovi su joj zastupljeni u više poetskih zbornika i na internet portalima forum *Nova poetika-Argus books magazines*, www.pravac.com, www.slovoslovlje.com i www.fioka.in.

NADICA ILIĆ

Rođena 1948. u Pirotu, VSS pravnog smera. Posle ovog rata ostala sama i sada živi u Beogradu, Član je *Kulture snova Zagreb, Udruženja književnika Zenit*

Podgorica CG, DKB Beograd i saradnica književnih klubova širom bivših republika SFRJ i van nje. Nagrađivana za svoja književna stvaralaštva u grupi autora kod nas i široj regiji. U Aziji objavila dve pesmarice „Prošlost” i „Sadašnjost” na arapsko-srpskom jeziku, gde je živela više od 25 godina sve do ovog rata jer je suprug radio u diplomatiji.

MILAN MARJANOVIĆ

Pesnik iz Beograda. Do sada objavio dve zbirke pesama – „Ružičnjak”, i „Doktorova kula”. Učesnik više pesničkih sabora i manifestacija. Otac troje dece. Živi i radi u Beogradu (Padinska Skela).

СРЂАН ЂУРИЋ

Рођен 25. марта 1998. године у Лозници. Своје детињство проводи у селу Слeпчeвићу, недалеко од Шапца. Основну школу завршио је у Слeпчeвићу. Затим, уписује Средњу школу „Техничка школа Шабац” у Шапцу, коју успешно завршава. Као матурант, Техничке школе Шабац из Шапца, у мају 2017. годи-

не објављује своју прву збирку песама која носи назив „Песме моје”. Сада се налази у Новом Саду где студира на Филозофском факултету, Универзитета у Новом Саду, на Одсеку за српски језик и књижевност. У припреми је и његова друга збирка песама, која ће носити назив „Траг у времену”.

НЕМАЊА СТЕВИЋ

Рођен у Приштини, у мају 1991. године. Након ратних дешавања, сели се са породицом у Врњачку Бању, где и данас живи, стварајући стихове и приче проткане љубављу. Објавио је „Опрости немоћ речима”, збирку љубавне поезије у издању „Никанор-а”, као и збирку љубавних прича, „Била једном једна љубав”, у издању *Креативне радионице Балкан*. Заступљен је у многим зборницима поезије и прозе.

НЕБОЈША СТОЈОСКИ

Рођен 12.08.1981. у Београду. Објављивао у часописима *Сцене Црњански* 20,22,23, *Видовдански зборник „Поета - Дунавски Венац”* 2017, *Зборник за Сабор Свете Петке* исти зборници 2018. *Мозаик Лорике* Саше Мићковића, *Љубавни купидон* Саше Мићковића, *Лирска круна* Саше Мићковића 2018. *Лирска круна* 2019. „Поетин” *Лексикон савремених писаца* 2018. *Зборник савремене поезије* „Кративна радионица Балкан” 2018. „Поетин” *Новогодишњи зборник* 2018. *Зборник Време говори* песничког друштва *Раде и пријатељи*. Члан Удружења писаца „Поета”, „Поета - Дунавски венац”, „Уметнички хоризонт” из Крагујевца. Сарадник „Друштва Књижевника Београда”. *Свесловенског књижевног друштва*. Објавио збирку поезије *Завера ума-дневник побуне и љубави* у издању „Друштва књижевника Београда” и „Моја стихозборја“ у издању „Поете“ 2019. По занимању је инвалидски пензионер са ниским примањима. Живи у Српачи.

ZORA DAVIDOVIĆ

Bivši učenik Matematičke gimnazije u Beogradu, završila doktorske studije na Zaštiti životne sredine. Govori nekoliko jezika,

napisala i objavila veliki broj naučnih radova, kao i kratkih priča i pesama objavljenim u zbornicima, od kojih su mnoge nagrađene. Napisala i objavila dve zbirke kratkih priča, pesama u prozi i beleški „Mastilo od sipe” i „Uspon i pad amigdale”. Član BPCa (Beogradskog psihodramskog centra), član *Sveslovenskog književnog društva* i član redakcije stručnog časopisa *Povratak prirodi* (ISSN 2406-2715 *on line*).

ДАНИЈЕЛА СТОЈАНОВИЋ

Рођена у Лесковцу 4.06.1973. Одрасла у Ладовици, завршила Гимназију „Стеван Јаковљевић” у Власотинцу. Студирала на Правном факултету у Нишу. Објавила стихове у збирци песама власотиначких песника *Росуљци* 1992., зборнику савремене поезије *Земља препуна весеља* 2019. и зборнику поезије *Између два света* у сећање на Бранка Миљковића 17. међународни сусрети песника 2019. Самостално објавила збирке песама *Монолози* 2018. и *Моје мисли* 2019. Живи и ради у Нишу од 1992.

NIKOLA ŠIMIĆ TONIN

Busovljak, рођен 8. јануара 1962. у Zenici, БиХ. Пјесник, приповједач, путописач, романописач, драмски писач, писач за дјecu и есеист, писач удџбеника, књижевни, позоришни, ликовни критичар и текstopисач, с преко 36 наслова, преводен и на многе језике и награђиван. Живи и ради у Задру RH.

MARINA RAIČEVIĆ

Рођена је 11. маја 1968. у Pirotu. Detinjstvo је провела у Boru. Studirала је на Filozofskom fakultetu у Nišu где је стекла diplomu profesora engleskog jezika i književnosti. Od septembra 1994. predaje engleski jezik u Osnovnoj školi „Vuk Karadžić” u Boru. Dobitnica је прве награде за autorsku zagonetku на Susretima Enigmata Srbije у Valjevu 2015. godine. Njena satirična priča „Dobro је” proglašena је за najbolju priču *Satira Festa* у Beogradu 2017. Osvojila је drugo mesto за aforizme на književnom konkursu „Dušan Vojinović” 2019. Piše pesme i scenarija за školske predstave. Bavi се enigmatikom.

Njeni književni radovi objavljeni su u nekoliko zbornika „Kreativne radionice Balkan”. Zastupljena je u satiričnom almanahu „Osinjak” i knjigama, „Jedan za sve”; „Žena i aforizam”; „Aforizam i aforističari 18”; „Divka” i „Žensko pismo”. Objavila je dve knjige aforizama - „Aforizmi i još ponešto” i „Lalilint”. „Spomenar jedne učiteljice” je njena zbirka poezije za decu.

MIROSLAVA RADOJEVIĆ

Rođena u Subotincu kod Aleksinca. Završila medicinsku školu i školu za anestezičare na WMA u Beogradu. Posle 30 godina rada u Ćupriji, odlazi u Švajcarsku i nastavlja sa radom. 2010. godine odlazi u zasluženu penziju, ali nastavlja sa radom, jer je anestezija njena ljubav. Tada počinje sa pisanjem poezije, ima dve knjige poezije; „NAŠI DANI” i „SANJAM OBALE SREĆE” a 2019. godine je objavila prvi roman „USPAVAJ ME NEŽNO” dvojezično izdanje na nemačkom i engleskom jeziku kao i izdanje na srpskom jeziku. Roman je doživeo veliki uspeh. Dobitnik je mnogih priznanja za očuvanje srpskog jezika i učesnik je na mnogim književnim susretima.

PAULINA VOZAR

Paulina Vozar, rođena čuvene Orvelove 1984. godine u Novom Sadu. Odrasla u selu Kulpin gde se bude najlepša proleća i dremaju najsrećnije zime. Pohađala je Srednju ekonomsku školu u Novom Sadu i kurs za sistem administraciju gde je stekla zvanje *Microsoft System Administrator*. Domaćica je i majka koja pored ćerkice odnedavno gaji i baštu rascvetalih reči. Njene pesme su objavljivane u nekoliko zbornika i član je Udruženja Književnika *Umetnički Horizont* iz Kragujevca.

MIKA VLACOVIĆ VLADISAVLJEVIĆ

Rođen 23. avgusta 1963. godine u Sremskoj Mitrovici od oca Dragiša i majke Slavke kao prvog i jedinog deteta. Detinjstvo provodi u selu na siromašnom posedu svojih vrednih i požrtvovanih roditelja. Po završetku srednje škole odmah počinje da radi u fabrici papira „Matroz” u rodnom gradu. Već kao mlad on sebe daje i to

vrlo nesebično delima velikih majstora književnosti. Zahvaljujući toj činjenici on rano počinje da piše prvo jednu umerenu poeziju koja je dostupna i čitaocima sa slabijim obrazovanjem „Svilene jabuke”, a kasnije se fokusira na ljubavno-refleksnu poeziju i tu nalazi sebe u potpunosti tako da njegova poslednje objavljena zbirka poezije „Čulnost odovud”, „Trolist ljubavi”, „Ključevi duše” predstavljaju remek dela u poetskom ostvarenju, po mišljenju kritike i čitalaca, kao jedno najvrednije poetsko pevanje u poslednjih nekoliko decenija, iz tih razloga zbirke bivaju prepevane na italijanski, započinju poete prepev na francuski i ruski jezik. Sve se to dešava iz razloga što Mika ima viziju harmoničnog života budućeg čovečanstva koju zasniva na uverenju da će umetnička lepota uništiti zlo i izmiriti sve protivurečnosti čovekovog bitisanja. Iz tih razloga on je vrlo omiljen među pesnicima, flozofima, likovnim i dramskim umetnicima a čitalačka publika ga nagrađuje dragovoljnim čitanjem njegovih dela. Autor je objavljenih romana „Vukovi Vere”, „Gvozdene grudi”, a u pripremi za štampu su mu romani: „Soba samoubice” i „Olga Sibirska”, autor je zbirke pripovedaka „Litija u žitu”, drama i monodrama.

MARIJANA LJ. JOVANOVIĆ

Rođena u Novom Sadu 24.08.1960. Novi Sad je grad u kome je odrasla, iškolovala se, zaljubila se, udala se, postala majka i radi u njemu više od 30 godina. Jednom rečju obožava svoj rodni grad. Završila elektrotehnički fakultet, smer elektronika, jer je to bilo pametno za život. Po zanimanju je informatičar i radi u Elektroprivredi Srbije. Hobi i najveća ljubav joj je oduvek bila književnost. Piše od 2015. Pisanje kratkih priča služi joj kao izduvni ventil za dušu i telo.

СИНИША МИТРИЋ

Рођен у Сарајеву 1969. где је завршио основну школу и гимназију. Дипломирао на Филозофског факултету у Београду 2000. Запослен као наставник филозофије у две београдске средње школе. Ожењен Маром; имају две девојке и дечака. Пише стручне текстове, проблемске расправе, кратке приче и песме. Објавио две збирке песама. Шета уз Дунав...

VESNA ĐUKANOVIĆ

Rođen 16.02.1963. godine. Po profesiji učitelj. U slobodnom vremenu se bavi pisanjem poezije, proze i oslikavanjem svile. Objavila dve knjige kratkih priča: „Radost žute lubenice” za koju je dobila nagradu Čučkova *knjiga* koju dodeljuje *Narodna biblioteka Branko Čučak* iz Han Pijeska, Republika Srpska (za 2016) i „Odsjaj svilenih niti” (2018), objavljivala u više zbornika. Dobitnik je *Svetosavske nagrade* Narodne biblioteke „Petar Petrović Njegoš” Knjaževac 2018. Dobitnik je i druge nagrade na konkursu *Mitropolit Josif Cvijović - Užice* 2019. godine.

MILENA ZLATESKA

Rođena je 3. siječnja 1964. godine u Makedonskom Brodu u Republici Makedoniji, gdje je završila osnovno i srednje obrazovanje – opću gimnaziju. Ekonomski fakultet (Poslovna informatika) diplomirala je u Prilepu na Sveučilištu „Sv. Kliment Ohridski” iz Bitole i stekla zvanje diplomiranog ekonomista. Tamo je živjela sve do dolaska u Republiku Hrvatsku, 5. ožujka 1992. godine, gdje je dovodi neizmjeran ljubav prema svojem suprugu Ratku Zlateskom koji je već živio i radio u Puli. Zajedno imaju tri prekrasne kćeri, Mihaelu, Marinelu i Magdalenu. Od samoga početka aktivno sudjeluje u radu makedonskih asocijacija u Puli, gdje je nekoliko mandata bila blagajnica MPCO-a „Sv. Joakim Osogovski” i dopisnica „Makedonskog glasa”. Nekoliko godina bila je administrativna tajnica i članica u Vijeću makedonske nacionalne manjine Grada Pule i tajnica MKD IŽ „Sv. Kiril i Metodij” iz Pule, a danas je potpredsjednica Društva i članica Upravnog odbora Zajednice Makedonaca u Republici Hrvatskoj, kako i članica Vijeća makedonske nacionalne manjine Grada Pule i Istarske županije, članica je *Hrvatskog književnog društva* iz Rijeke, *Kulture snova* iz Zagreba i *KLD Rešetari*. Poeziju piše još iz srednjoškolskih dana, no do sada je izdala deset pjesama u zbirci pjesama „Izbor pjesama makedonskih autora iz Hrvatske”. Dvije samostojne zbirke „Ognjište” i „Oda ljubavi”, a „Čuvari duše” zapravo je samo nastavak prvog i drugog zbirci.

Milena Zlateska je predstavljala sebe i MKD IŽ „Sv. Kiril i Metodij” Pule kako voditeljica Literalne sekcije. S dušom i srcem prezentirala svoj makedonski jezik i kulturu i s pravom može se reći ambasador makedonskog jezika i kulture ne samo u R. Hrvatskoj no i šire.

BRANKA VLAJIĆ ČAKIĆ

Rođena u Zadru, lepom dalmatinskom gradu uz more koje je svojim plavetnilom obojilo sve njene godine i van njega provedene, a svojim zvukovima se zarilo u njene uši, pa ga čuje i u Beogradu, u kome živi od 1995. godine. Pisanjem se bavi odavno, ali je do sad objavljen samo deo napisanog opusa. Knjige poezije: „Rod po duši”, „Ljubav u duši probudi”, „Pjeva mi duša”, „Duša zna” i „Nepoznata arija”, te knjiga pesama za decu „Kontrabas” i „Talambas sam, talambasam”. Knjiga priča iz opusa „Veliki i mali” pod nazivom „Priče o Marti” (u zvučnom izdanju za biblioteku Saveza slepih Srbije, Beograd). Pjesme objavljene u zbornicima: „Srbsko dalmatinski magazin” Prosvjeta, Zagreb, „Olovko ne ćuti” Barajevo, „More na dlanu” Zagreb, „Pod ovim znakom pobeđujem” Niš, „Vršačko pero13” Vršac, „Vršačka poetska susretanja” Vršac, „Zbornik duhovne poezije” Rakovica, Zbornik radova Književnog kluba „Branko Ćopić” Beograd, „Suncokretaljka” Subotica, „Zagrlji život” Subotica, „Zbornik poezije za decu”, „Zbornik savremene ljubavne poezije”, „Zbornik savremenih ljubavnih priča”, „Zbornik poezije stopama Alekse Šantića” svi u izdanju *Kreativna radionica Balkan* – Beograd, „Mozaik lirike”, Kragujevac itd. U časopisima „Jesenjin” „Ada”, „Prolom” Beograd i dječjem časopisu „Neven” Novi Sad. Palindrome kao specifične, magično – čudesne kovanice, objavljuje u svojim knjigama, časopisima i u grupi „Svet palindroma” na *Fejsbuku*.

BILJANA HUKIĆ

Rođena je 23.10.1965 u Kikindi. Član je više udruženja i klubova pisaca. Do sada ima objavljene dve knjige poezije ODA ANĐELU (2017 god.) i PLES SA KIŠOM (2018 god.), u pripremi je treća knjiga. Svoju poeziju je objavljivala u mnogim zbornicima, antologijama u časopisu za umetnost i kulturu *Zvezdani kolodvor*. Majka i supruga,

pisanjem poezije bavi se poslednjih nekoliko godina, a ljubav joj je i amaterski fotografijom. Živi u Beogradu.

MILAN VUJKO

Rođen u Velikoj Glavi, 23.09.1946. općina Skradin, Šibensko-kninska županija, R. Hrvatska. Završio Pedagošku akademiju, smjer Razredna nastava 1970.godine. Cijeli radni vijek odradio u prosvjeti, školi i umirovljen 2012. godine. Bavi se slikarstvom pri čemu je izlagao slike i crteže na dvadesetak skupnih izložbi te dvije manje, samostalne izložbe. Radi uljem na platnu i crteže tušem. Uz to piše i pjesme. Izdao zbirku pjesama *Miris Zavičaja* 2006.godine. Ima „material” za daljnje 2-3 zbirke ali nerado traži sponzore. Prvu zbirku izdao u vlastitoj nakladi... Također su mu neke pjesme objavljene u zajedničkim zbornicima *Plamene zvijezde* (posvećen tragično preminulim kornatskim vatrogascima), te *Priroda u oku* (zbornik haiku poezije-izdavača Udruženje umjetnika „Vizija”) te *Zborniku haiku poezije* (u izdanju *Kreativne radionice Balkan*). U pripremi mu je zbirka za djecu predškolskog uzrasta i za one do 4. razreda osnovne škole. U „kolekciji” Haiku poezije nanizanih je 360 pjesama.

ЈОВАН Н. БУНДАЛО

Рођен је 07. Јула. 1948. године у Мајкић Јапри код Санског Моста. Објавио петнаест књига. Издавачка кућа „Просвета” из Београда објавила му је збирке песама: *Да или Не* и *Љубав је рат*. Издавачко предузеће *Чигоја штампа* објавило је збирке песама под називима: *Насмеј се растанку* и *Накит твоје душе*, а пета збирка *Изгубљене сенке* ауторско је издање. Шеста збирка песама, која има симболичан назив *Живот је глоса* представљена је читаоцима у оквиру КУД-а „Павловић” из Београда. Књига прича под називом *Док чекам дан* изашла у издању издавачког предузећа „Букленд” из Београда. Издавачко предузеће „*Калиграф*” објавило је књигу песама за децу „*Невидљиви друм*” и збирке песама: „*Јесењи сонети*”, „*Два пјесника пјесме двије*” и „*Лептирица у ћилибару*”. „Свет књиге” из Београда објавила му је збирку родољубиве поезије „*Везмарово сећање*”, уметнички

клуб „Расковник” из Смедерева збирку глоса „Госто од спаса ку-
нем се у те”, рађених по песмама Лазе Костића. Издавач „Свен”
из Ниша објавио му је роман „Добри људи”. Књигу поезије *Моји
дани* објавила је *Креативна радионица Балкан* 2019. Живи у
Београду.

SANDRA ŠKRBIĆ

Рођена 1973. године у Новом Саду. Завршила Факултет здрав-
ствене неге и ради као наставник у Медицинској школи „7. април” у Но-
вом Саду. Поезијом počела да се бави у средњој школи, а посебна
љубав су јој песме за децу. Песме објављивала у часописима за децу,
школским листовима и зборницима поезије. Наступала више пута на фе-
стивалу песника за децу „Булка” у Crvenki. Као тесткстописац сарађу-
је са композиторима, чија су дела извођена на познатим музичким
festivalима за децу. Pored поезије пише и кратке приче и bajke. Planira
uskoro да објави своју прву збирку песама.

ЖЕЉКО МАРКОВИЋ

Рођен је 1961. године у Мазочу код Фоче. По образовању
је дипломирани економиста. Пише афоризме, кратке приче и
хаику. Објавио је две књиге афоризама: „Истина о нама” (2011)
и „Народе, извини!” (2016). Живи у Чачку.

EMIR VAJROVIĆ

Рођен 1988. у Новом Пазару. Оженjen и отаc једног дјетета.
Живи у Danskoј. По струци Педагошки асистент. Пише поезију и кратке
приче. Добитник неколико награда и похвала. Члан је *Kреативне Ради-
онице Балкан* и члан удружења књижевника *Umjetnički Horizont*. Об-
јављивао у многим зборницима и часописима.

AVDULAH RAMČILOVIĆ

Песник, учитељ и магистар педагошких наука, рођен 1945. годи-
не у Петњаци, Crна Gora. Поезију воли, чита и ствара од ране младос-
ти. Пише екавски и ијекавски, јер је растао, школовао се, радио и живио

uz oba dijalekta. Od 1968. do 1987. radio je u Matičnoj osnovnoj školi „25.maj” Delimeđe, Srbija, kao učitelj, direktor škole i školski pedagog. Od 1987. je, po odluci Ministarstva za nauku i kulturu SR Srbije poslan u Linz, Austrija, da radi kao nastavnik maternjeg jezika i korodinator rada klubova i udruženja jugoslovenskih radnika. Na tom radnom mestu je bio sve do 2012. kada je otišao u penziju. Živi i stvara u Linzu i rado posećuje mesta i krajeve bivše Juge za koje ga vezuju drage uspomene. Objavio 6 autorskih knjiga i zastupljen je u 135 zajedničkih knjiga, zbirki poezije, autora sa područja bivše Jugoslavije, Evrope i sveta, među njima u sedam zbornika *Kreativne radionice Balkan*, Beograd. Član nekoliko književnih udruženja i klubova, među njima i *Kreativne radionice Balkan*, Beograd. Za svoju poeziju i učešće na pesničkim manifestacijama, pesnik Ramčilović je dobio brojne zahvalnice, priznanja, povelje i diplome. Pesme su mu prevedene na engleski, nemački, bugarski, mađarski, arapski, a knjiga *Još jedan krug* je u celini prevedena na makedonski jezik i objavljena u okviru projekta Ministarstva za kulturu RS Makedonije, *Divan*, Skoplje 2018.

ОЛИВЕРА ШЕСТАКОВ

Рођена у Панчеву 19. септембра 1963. године. Завршила је Девету београдску гимназију и дипломирала на Грађевинском факултету Универзитета у Београду, на хидротехничком одсеку. Живи у Београду и ради као грађевински инжењер и судски вештак. Објавила је до сада пет збирки песама: У МОМ ПОГЛЕДУ, МОЈЕ ДУШЕ РИМЕ, НА ТРАГУ СВЕТЛОСТИ, Поема ТЕЧЕМ КАО РЕКА и друге песме и ДО НЕКАЗАНОГ. Песме су јој објављене у преко 90 међународних и домаћих зборника поезије, антологија и лексикона савремених песника, од којих су многе похваљене и награђиване на књижевним конкурсима. Превођене су на: руски, енглески, немачки, италијански, холандски и арапски језик. Збирка песама „Поема ТЕЧЕМ КАО РЕКА и друге песме” добитник је књижевне награде „Милорад Калезић” за најбољу књигу објављену 2017. године, у избору *Књижевне заједнице Југославије*. Збирка песама ДО НЕКАЗАНОГ је објављена као награда издавача *Креативне радионице Балкан НАЈ*

АУТОРУ, према гласању песника - аутора *Зборника савремене поезије* и *Зборника хаику поезије*, објављених 2018. године у издању КР Балкан. Члан је *Савеза књижевника у отаџбини и расејању*, *Књижевне заједнице Југославије*, Књижевног клуба „Иво Андрић” из Земунa, *Друштва књижевника Београда* и *Креативне радионице Балкан*.

МЛАДОМИР КНЕЖЕВИЋ

Рођен у Липници код Чачка. Пише поезију и афоризме. Објављивао у домаћим и међународним часописима за књижевност. Заступљен у заједничким књигама, домаћим и међународним зборницима, лексиконима и антологијама. Превођен на македонски, арапски, ромски и шпански језик. Објавио десет књига поезије. Живи у Пожеги.

ВЕСНА ЗАЗИЋ

Медицинска сестра из Алексинца. Рођена 1977 и од прве, своје речи живи за поезију.

SUADA MALKOČ - KOVAČEVIĆ

Rođena 1957. god u Dubravama kod Bosanske Gradiške, BiH. Osnovno i srednje obrazovanje završila je u Dubravama i Bosanskoj Gradišci a više u Banjaluci. Već dugi niz godina bavi se pisanjem poezije za djecu i odrasle, kao i vjerske i duhovne poezije, a okušala se i u slaganju haiku poezije. Radovi su joj izlazili u brojnim štampanim i elektronskim časopisama. 2008. godine izdaje prvu samostalnu zbirku poezije pod naslovom „BOSNA U SRCU” a 2017. zbirku poezije za djecu „ŠARENE STRANE ZA MALIŠANE”. Zastupljena je u desetak zajedničkih zbirki i zbornika. 2019. godine autori ZBORNICA ČUVARA TRADICIJE izabrali su je za NAJ – autora, a *Kreativna radionica Balkan* će joj 2020. objaviti knjigu pjesama PJESME ZAVIČAJNE. Živi i stvara u Brčkom.

МАГДАЛЕНА РЕЦОВИЋ

Рођена је у Руми 1974. године где је завршила основну школу и гимназију. Дипломирала је на Филозофском факултету у Новом Саду као професор српског језика. Од 1999. године ради у Костолцу у Основној школи „Јован Цвијић”, где и живи са супругом и двоје деце. До сада је објавила једну ауторску збирку прича „Азбучница од ситница”, Мало Црниће, 2018. г.

Песме и приче објављује у часописима за књижевност и књижевност „Мајдан”, „Стиг” и штампаним и електронским зборницима. Члан је Удружења „Од књиге до душе” са којим учествује у свим акцијама у којима се промовише традиција и култура овог краја, Књижевног клуба „Стишка свитања” и сарађује са Клубом љубитеља књиге „Мајдан”.

МАРТИН МАРЕК

Рођен је 22.09.1966. у Јаношику (Банат). Математичку гимназију завршио је у Београду, а летњу новинарску школу на Палићу. До сада је објавио четири своје мале збирке песама. Ожењен је и отац је двоје деце. Члан је Удружења писаца ПОЕТА. Живи у Београду. Песме су му објављиване и у зборницима: МЕСОПОТАМИЈА 2018, БОЖАНСТВЕНА ЖЕНО 2019, ДА СЕ НЕ ЗАБОРАВИ 2019, МЕСОПОТАМИЈА 2019 и у ЗБОРНИКУ ЧУВАРА ТРАДИЦИЈЕ 2019.

VIDA NENADIĆ

Рођена 1964. године у Ужичу. Дипломирала на Пољопривредном факултету у Београду. Бави се писањем и фотографијом. До сада је објавила два романа и шест књига песама. Пише на српском и енглеском а њени радови су преводени на немачки, мakedонски, бугарски, словеначки и мандарински.

PETAR JOVANOVIĆ

Petar Jovanović (1950.), psiholog i pedagog. Objavljivao je aforizme, karikature, pesme, priče i stručno-naučne radove. Nagrađivan je za aforizme, pesme, priče i karikature. Dobitnik je II nagrade

za poeziju lista Spektar, Sarajevo, 1972., I nagrade Radio Beograda za kratku priču 1973., više nagrada Radio Sarajeva za aforizme (emisija „Cik-cak”) 1985-1992., nagrade za aforizme na književnom konkursu „Banatsko pero” 2002, Klub knjige „Branko Radičević”, Žitište, 2002., II nagrade za karikaturu i II nagrade za aforizme na 10. međunarodnom festivalu humora i satire Kucurski klip, Ruski Krstur, 2015., III nagrade za najbolju priču u regionu za 2016. godinu, Rožaje (Crna Gora), Specijalne nagrade „Miodrag Stojanović Dunđer” za aforizam na 2. festivalu humora i satire „SLEM”, Leskovac, 2017., Književne nagrade za najemotivniju ljubavnu pesmu na XVII konkursu ljubavne „Pjesme nad pjesmama u kategoriji: Afirmisani pjesnici”, Mrkonjić Grad, (BiH-Republika Srpska), 2018., Diplome za osvojeni platinasti aforizam i Diplome za najduhovitiju satiričnu pesmu na XVII konkursu humora i satire, Mrkonjić Grad, (BiH-Republika Srpska), 2018., Diplome za najčitanijeg autora časopisa za humor i satiru „Šipak”, Beograd, maj 2018., Pohvale za aforizme na međunarodnom književnom konkursu „Laza Kostić”, Beč, (Austrija), 2018., Diplome za osvojeni pozlaćeni aforizam i Diplome za najoriginalniju satiričnu pesmu na XVIII konkursu humora i satire, Mrkonjić Grad, (BiH-Republika Srpska), 2019., Pohvale za karikaturu na trećem festivalu humora i satire, Rakovica, 2019. i Diplome za osvojeno treće mesto za aforizme na Trećem festivalu humora i satire, Rakovica, 2019.

JASMINKA NIKOLIĆ

Rođena 06.12.1959. godine u Tuzli. 1979. završila Gimnaziju *Meša Selimović* u Tuzli. 1993. sa porodicom se seli u Aleksinac gde i dan danas živi. Majka dvoje odrasle dece i baka unuka o kojem često piše. Pisanjem se bavi odavno. Na „Fejsbuku” postuje svoje pesme i kratke priče. U *Zborniku čuvara tradicije*, su objavljena njena dva rada.

LELA VUČKOVIĆ

Rođena 30.04.1973. u Koprivnici, Republika Hrvatska, gdje i sad živi i radi. Agronom po struci. Supruga i majka. Piše od najra-

nije mladosti, a intenzivnije se pisanju posvećuje zadnjih nekoliko godina. Pjesme su joj objavljene u nekoliko zbornika, sudjeluje na konkursima, piše i objavljuje na nekoliko književnih portala, a u novije vrijeme uređuje i vlastitu Fb stranicu za poeziju i prozu. U skoroj budućnosti želja joj je izdati prvu zbirku poezije i kratkih priča.

ТИЈАНА НАШПАЛИЋ

Rođena 10.12.2008. u Kикинди. Више пута награђивана за поезију и прозу, као и за ликовне активности. Аутор је збирке поезије за децу: „Од срца деци на дар”, која је издата у октобру 2018. Тијана иза себе има четрдесетак зборника поезије за одрасле, писала је за различите Књижевне клубове и Удружења писаца. Наравно у мањем броју има и зборнике за децу у којима је учествовала, у већини је и награђена у обе категорије. Многобројне награде и признања за њен рад сведоче о квалитету истог. Такође је писала за зборнике у Црној гори, Босни, Хрватској и Бугарској, Русији. Тијана је најмлађи члан *Удружења Књижевника Зенит* из Подгорице, а члан је и *Удружења писаца Краљевска бања*.

SVETLANA JANKOVIĆ MITIĆ

Rođena 1955.godine u Beogradu. Sticajem okolnosti, detinjstvo i mladost provela u Prizrenu, na Kosovu i Metohiji. Nakon završene gimnazije, diplomirala na Filozofskom fakultetu u Prištini, odsek - Jugoslovenska književnost i srpski jezik. Uglavnom je radila u svojoj struci kao profesor književnosti, sve do odlaska u penziju. Još kao student se iskazala na književnom planu, pišući pesme, eseje, pri-povetke i druge kraće forme. Intenzivno se bavi stvaralaštvom na tom planu od 2014. godine kada je, iz ljubavi prema najmlađima, počela da piše priče i pesme za decu, sa akcentom na univerzalnim poukama o dobroti, skromnosti, ljubavi, međusobnom poštovanju i prijateljstvu. Osim priča i pesama za decu i odrasle, piše eseje, prikaze i recenzije. Veoma uspešno saraduje sa časopisima „Pokazivač” „Kraljevskim novinama” i „Glasom Srbije”, a njena „Pesma za Aleksu” protiv nasilja u školama, izazvala je veliku pažnju šire javnosti i

štampe. Zastupljena je u mnogim zbornicima savremene srpske poezije. Prvu zbirku pesama „Hirošima na Balkanu“, objavila je 2019. godine u izdanju Kreativne radionice Balkan.

DRAGICA KRIŽANAC

Rođena i odrasla u Vitezu, Bosna i Hercegovina. Završila studij komparativne književnosti i bibliotekarstva na Filozofskom fakultetu u Sarajevu, 1985 godine. Od 1992 g. živi i radi u Amsterdamu. Piše prozu i poeziju i bavi se kulturom. Objavljuje u književnim časopisima i portalima u Hrvatskoj, Nizozemskoj i Njemačkoj. Također vodi FB grupu *Literatura-lijepa riječ*.

GORDANA RADOVANOVIĆ

Rođena je 23. avgusta 1963. godine u Mariboru. Gimnaziju i studije završila je u Banjaluci. Piše pesme, haiku i kratke priče. Zastupljena je u većem broju zbornika i časopisa. Više puta je nagrađivana na konkursima za poeziju i kratku prozu. Pojedini haikui su joj objavljeni na engleskom, italijanskom, rumunskom, japanskom, nemačkom i kineskom jeziku. Autor je sedam samostalnih knjiga:

„Dok pevaju kapi svetlosti” - zbirka poezije; „Pet koprena sna” - priče; „Brodeći za maglinama” - pesme; „Lile u noći” - zbirka haiku poezije; „Kremen” - pesme;

„Anđeli i oni drugi” - priče i „Mađioničar” - pesme. Po obrazovanju je diplomirani inženjer mašinstva, profesor informatike i profesor engleskog jezika i književnosti. Živi u Banjaluci.

MIRJANA ĐAPO

Podena 1950. u Smederevu. Završila Filološki fakultet u Beogradu, grupa za srpsko-hrvatski jezik i književnost. Radila u Brčkom kao gimnazijski profesor i u Jagodini od 1992 -2002. Objavljena dela: zbirke poezije „U bunilu”; „Tumaranje po egu”; „Grafiti po zastorima duše”; „Antigonin vrisak”; zbirke priča: „Klupa za tihu raju”; „Uzdizanje vlastitog neba”; romani „Elysion”; „Sećanje – nasleđe prošlosti” i „Ledy i Azizaga”; priče za decu: „Put u središte bajke” i „Lepe i ružne reči”; knjige aforizama: „Talanjanje po suvom”; „I vi ste tu”; „Otvori

oči – zaudara” i knjigu prikaza - „U potrazi za lepotom i smislom pisane reči”. Dobila više prestižnih nagrada i priznanja. Zastupljena u antologijama i zajedničkim zbirkama. Prevođena na više jezika. Nosilac *Zlatne značke Kulturno prosvetne zajednice Srbije*. Član Udruženja književnika Srbije. Književnica godine - 2017. izdavačke kuće ARTE

SANDA RISTIĆ STOJANOVIĆ

Pesnikinja i estetičarka rođena je u Beogradu 1974. Diplomirala je filozofiju na beogradskom filozofskom fakultetu. Autorka je 10 knjiga poezije i jedna od četiri autora u zajedničkoj zbirci poezije „Iz senke stiha” – Gramatik, 2012. O njenim gimnazijskim pesmama govorio je Oskar Davičo za Treći program radio Beograda, urednik emisije Radmila Gligić, ta emisija je emitovana i na radio Zagrebu zahvaljujući pesniku Danijelu Dragojeviću. Prva knjigu objavljuju joj *Svetovi* (Novi Sad, 2000) u ediciji *Savremena književnost*, urednik Jovan Zivlak. Rumunski pesnik Petru Krdu je urednik četiri knjige koje su joj objavljene u *Književnoj opštini Vršac* - KOV, (2007 – 2011). 2019. godine izdavačka kuća *Presing* (glavni urednik Predrag Milojević) je u ediciji „Pod Presom” objavila njenu knjigu *Osmatračnica dvadeset prvog veka*. Prevodi poeziju sa engleskog (Ted Hjuze, Filip Larkin, Lorens Ferlingeti...). Pesme su joj prevedene na engleski, francuski i makedonski jezik. Bila je urednik u izdavačkoj kući „Beletra” i glavni urednik književnog časopisa „Kovine” (KOV, Vršac). Objavila niz filozofskih eseja u zbornicima Estetičkog društva Srbije. Njene pesme i kratke priče objavljene su u brojnim zbornicima savremene književnosti i u nekoliko antologija poezije dvadeset prvog veka. Priredila je izbor poezije – *Avangarde će uvek postojati*. Gramatik 2018 (pesnici osobenih poetika, početak 21. veka). Član je Srpskog književnog društva, Udruženja književnika Srbije i Estetičkog društva Srbije.

KATARINA KUJUNDŽIĆ

Rođena 19.01.1976. godine u Beogradu, gde živi i stvara. Autor je romana, prvenca „Dimenzije njenog vremena” objavljenog 2019.

godine, koji su čitaoci prihvatili sa oduševljenjem. Piše i objavljuje u zbornicima priče, eseje...

MARIJANA LAZAREVIĆ

Završila višu poljoprivrednu školu. Želja joj je da izda svoju zbirku pesama. Učestvovala je na tri konkursa književnog časopisa *Zvezdani Kolodvor*, na jednom konkursu *Panonski galeb*, Subotičkog književnog kluba *Sloga* i na konkursu *Jahač konja*, takođe u književnom klubu *Zlatno pero* u Knjaževcu na njihovom petom konkursu. Takođe je učestvovala na konkursu za *Zbornik čuvari tradicije* u izdanju *Kreativne radionice Balkan* sa jednom pesmom. Potiče iz sela Kusadak, opština Smederevska Palanka.

SARA KOPECZKY BAJIĆ

Rođena 1992. u Zagrebu, diplomirala je anglistiku i talijanistiku na Filozofskom fakultetu. Prozu i poeziju objavljivala je u časopisima, zbornicima i na portalima u zemlji i inozemstvu, između ostalog i na: *Književnost uživo*, *Info zona*, *Kritična masa*, *Kultipraktik*, *Časopis Kvaka*, *ZiN Daily*, *PS-Portal*, *UBIQ*, *The Split Mind* (čija je bila i urednica). Osvojila prvo mjesto na natječaju *Pučke knjižnice i čitaonice Daruvar* za najljepše ljubavno pismo. Osvojila drugo mjesto na natječaju za kratku priču „Zlatko Tomičić”. Jedna od dobitnica nagrade *Daniil Pashkoff*, uvrštena u zbirku *Lead Me To The Waters* objavljenu u Njemačkoj. Dobitnica nagrade na natječaju za kratku priču „Ulaznica”. Više puta uvrštena u izbor za nagradu *Prozak*.

BIBA MUJAČIĆ

Biba Mujačić nije sasvim novo ime na književnoj sceni ovih prostora. Rođena je 1945. u Brčkom gdje završava osnovnu školu i gimnaziju. Na Jugoslovenskom inistutu za novinarstvo Beogradu 1982. godine završava Visoku školu za obrazovanje i usavršavanje novinara. Radila je kao novinar i glavni urednik. Primljena je u Udruženje novinara BiH čiji je i danas član. Objavljena djela: zbirka priča - „Neke davne price” i zbirka poezije - „Moje pjesme, moji snovi”. Njena poezija i proza našle su mjesto u više zbornika i prestiž-

nih časopisa. Aktivno je uključena u kulturno književni život Brčko distrikta.

DRAGAN PETKOVIĆ

Poezijom se počeo baviti nedavno, iako je uvek voleo čitati. Jedan nedavni događaj u njegovom životu je bio okidač koji ga je povukao ka poeziji. Trenutno ima 50-tak napisanih pesama. Jednu je poslao na konkurs časopisa *Nekazano*. Pesma „Starac” je objavljena u novom broju časopisa. Takođe je poslao još jednu pesmu na drugi konkurs koji je još aktuelan. Posebno voli ruske pesnike, najviše Jensonjina. Pisanje poezije ga opušta, kao i komponovanje, pesama na gitari.

NADA RANKOVIĆ

Nada Ranković: „Reći ću vam nešto o sebi sada, nekada beše Šušnjar, sada Ranković Nada. Rođena sam davne šezdeset i neke u jednoj vodenici kraj Mrežnice reke. Tu sam savladala prva slova, u Pančevu sticala znanja nova. Maštala o prosveti, učila za čatu, a kao kondukter zarađujem platu. Životne događaje beležim vešto, tako nasta moj prvenac PIŠEM VEŠTO, SVAŠTA NEŠTO. Posle toga, odvažih se ja i još četiri knjige napisah. U Pančevu stvorila sam svoje malo carstvo, porodicu i dom, najveće bogatstvo...”

ЈОВАНКА ЈАНЧИЋ

Рођена 25.06.1956. у малом банатском селу Чента. Пише од детињства и освајала и по неку награду. Мајка троје деце и бака шесторо унучади. Издала роман „Кад прошлост заболи” који је доживео друго издање и збирку песама за децу са посебним потребама „Ви можете све”. Збирка је постигла велики успех, тако да је посетила многа удружења по Србији. (Аранђеловац, Кладово, Београд, Ниш, Јагодина...) Има још неколико градова до Нове године. После Нове године почиње са промоцијама у региону. (Пула, Загреб, Сарајево, Скопље...). Планира за пролеће наставак првог романа па збирку љубавне поезије и збирку песама за децу о баки.

СЛАЂАНА ЛИПТАК

Живи у Хајдучици, малом месту у Јужном Банату, у Војводини. Ради у школи са децом више од 20 година. Дути низ година као учитељ, сада као библиотекар. Много је резултата рада иза ње, али о томе ће рећи неко други.... Воли поезију... Воли књиге, воли своју породицу, пријатеље и колеге... Заљубљеник је у душу... и ужива у животу.

ZADA ŠAHĐANOVIĆ

Rođena u Tuzli 26.10.1959. Prosvetni je radnik. Osim rada sa djecom, piše i slika. Dobitnik je nekoliko priznanja u domenu poezije i slikanja. Objavila je svoju prvu knjigu poezije „Rubin u travi”. Pjesme su joj objavljivane u više zbornika poezije. Radi u JUOŠ „Dr. Safvet- beg Bašagić” u Gradačcu.

DUŠAN PEJAKOVIĆ

Pasionirani čitalac i ljubitelj prirode. Magistrand Fakulteta političkih nauka Univerziteta Crne Gore, volonter, socijalni preduzetnik i autor. Vremenski i ne toliko dugo prisutan u svijetu poezije, ali u kojoj je već pobrao nekoliko priznanja; učestvujući prije svega na Balkanskom takmičenju poezije *Mili Dueli*, gdje je kroz niz eliminacionih krugova stigao do polufinala i između ostalog dobio nagradu – NAJBOLJI PLASMAN CRNE GORE ZA 2019. Takođe, bavi se pisanjem proze, prevashodno oličene u formatu kratkih priča ili novela. Trenutno radi na pripremi svoje prve samostalne zbirke pjesama.

JASMIN DORIĆ

Doktor medicine. Zaposlen u JZU DZ Srebrenik. Ima jednu izdatu zbirku poezije 2017. pod nazivom „Putevima popločanog cvijeća”. Nagrade: drugo mjesto za književnu nagradu „Musa Ćazim Ćatić” 2018., prva nagrada na 6. međunarodnom festivalu „Mihajlo Kovač”, druga nagrada na 2. međunarodnom festivalu poezije i kratke priče djece i mladih „Živko Stojanovski”, prva nagrada na 9. međunarodnom festivalu poezije i priče za osnovce, srednjoškolce i mlade do 30 godina „Trifun Dimić”, prva nagrada na 10. Međuna-

rodnom festivalu poezije i priče za osnovce, srednjoškolce i mlade do 30 godina „Vojislav Despotov”, druga nagrada na 11. Međunarodnom festivalu poezije i priče za osnovce, srednjoškolce i mlade do 30 godina „Mihal Babinka”, po njegovoj priči „Na krilima zmaja” je nazvana knjiga najboljih priča za djecu sa konkursa „Planjaxovo pero 2018”. Dobitnik je prve nagrade na 10. Međunarodnom festivalu poezije i priče za osnovce, srednjoškolce i mlade do 30 godina „Janoš Siveri”, posebne pohvale književnog konkursa „Avdo Mujkić 2019” za pjesmu DNK, prve nagrade na 10. Međunarodnom festivalu poezije i priče za osnovce, srednjoškolce i mlade do 30 godina „Joan Flora”. Pjesma „Moj voljeni grade” je na Javnom pozivu za najbolju rodoljubivu pjesmu Gradske biblioteke Živinice izabrana za najbolju pjesmu u kategoriji *Pjesme autora* starosti iznad 18 godina. Osvojio je drugo mjesto na humanitarnom pjesničkom konkursu „Bokeškog Foruma” – „Tivat 2019” na zadatu temu „Hvala ti”. Nekoliko priča i pjesama ostvarile su zapažene rezultate na nekoliko eminentnih balkanskih natječaja, te ušle u razne zbornike.

MILKA VASIĆ GLUŠAC

Rođena u Hrvatskoj Kostajnici, ali joj je rodno mesto Petrinja, kod Bosanske Kostajnice, Republika Srpska, BIH. Živela i školovala se u Petrinji, Hrvatskoj i Bosanskoj Kostajnici i Zagrebu. 1993. godine, iz Zagreba dolazi u Beograd gde i sada živi. Pisanu reč voli od naučenih prvih slova. Kroz celo školovanje i dok joj porodica nije postala prioritet, bila je član mnogih literarnih i recitatorskih sekcija. Njene pesme i kratke priče objavljivane su u mnogim zbornicima, a neke su i nagrađene. Član je nekoliko književnih klubova. 2019. godine, izdala zbirku poezije „Moj skriveni svet” u izdanju *Kreativne radionice Balkan*.

MARGITA ZMIJANOVIĆ

MgA Margita (rođena Stokić) Zmijanović, rođena je u Beogradu, 20.05.1959.

Detinjstvo Bukovička Banja, Arandjelovac – osnovna škola „Svetolik Ranković”. Prelazak u srednju Dizajnersku, potom Akademija

Primenjenih umetnosti, odsek kostimografije – Beograd. Dipl. 1985. Stalni član ULUPUDS-a od 1994. Od svoje četvrte godine se bavi umetnošću a od 1974. do danas kontinuirano profesionalno – umetnička biografija sadrži preko 60 stavki. Od 1999. god. živi u Pragu, Češka Republika. Državljanin Češke i Srbije. Piše poeziju od svoje 15 godine. Prvi put javno objavljuje od 2015. Do 2020 objavljivala u 20 međunarodnih zbornika na maternjem jeziku, engleskom, i dvojezičnim izdanjima srpsko – bugarskom: 51 pesmu, 25 aforizama, 10 reprodukcija likovnog stvaralaštva.

SLAVICA BAKŠAJ

Rođena u Varaždinu 1958. Čitav život piše, zadnjih pet godina objavljuje. Voli reći kako čitanje dušu hrani, pisanje oslobađa. Ne voli bibliografiju, jer kako kaže, o piscima najviše naučimo ako napisano pročitamo. Radovi su joj objavljeni u zajedničkim zbornicima „I ja imam post“, „Pričam Svoju Priču“, „Bila je jedna jesenja noć“, „Ljubavi od stakla“, „Garavi sokak“, u tiskanom i digitalnom časopisu „Književne vertikale 18/19“. 2018. i 2019. godine u zborniku „Trojica iz Gradišta“. 2019. godine u istom zborniku priča joj je bila trećeplasirana. Priča joj objavljena u *ZiN* i *Daily* časopisu i na stranicama *Kul Pon Kluba*. 2016. godine izdaje samostalnu knjigu „U potrazi za odgovorima“, a 2017. godine, zajedno sa kćerima, objavljuje zbirku poezije i poema „Zapisano u zvijezdama“.

ELENA ANIČIĆ

Živi u Maglajanima. Obožava sve što ima bilo kakve dodirne tačke sa kreativnošću. Pored pisanja voli i crtati.

DUBRAVKO MATANČEVIĆ

Rođen 1981. godine u Zagrebu. Nakon samo par mjeseci od rođenja obitelj se seli u Vinkovce, gdje provodi svoje djetinjstvo te se školuje. Zadnjih 10 godina živi u Zagrebu gdje i počinje s pisanjem pjesama uglavnom ljubavne tematike te kratkih priča. Sudjelovao je na brojnim natječajima poezije kako u Hrvatskoj tako i u inozemstvu. A pjesme i priče su mu objavljivane u mnogim zbirkama poput

Najveće ljubavi 21 vijeka, Kutija ljubavi, Zimske bajke Novogodišnja čarolija, Hod po muzici, Zbornik (NE) pripremljenog mišljenja (nagrada za najduhovitiju satiričnu pjesmu). Trenutno radi na svojoj prvoj zbirki poezije koja će biti izdana do kraja tekuće godine.

JASMINA ISAJLOV

Rođena 10.06.1958. u Crepaji, gde i sada sa porodicom živi. Iz hobija se bavi pisanjem. Na konkursima „Kovačićki mozaik” osvojila je više puta nagrede za pripovetke: 2009. 2012. 2013. 2014. i 2015. god. Tradicionalne priče „Crepajački dugi rezanci” i „Kus pet'o, pile doveka”, objavljene su u knjizi „Pismo iz Banata” 2014. u Čikago. Za Pupinove dane u Idvoru 2017. god. Prva nagrada – Zlatna medalja za priču. 2018. god. Prva nagrada - Zlatna medalja za umetničku kreaciju *Vek pobednika* 1918.-2018. Mihajlo I. Pupin i nasleđe. U knjizi „Pesme i priče iz banatske ravnice” koju je izdao DK „Mita Živkov Lala” Crepaja 2017. god. objavljeno pet priča. Autor je knjige „Joca” 2018. god. Pesme i priče objavljene 2019. god. dva puta u Zbornicima „Zlatno pero” Knjaževac. 2019. god. objavljene dve priče u *Zborniku* čuvara *tradicije* Beograd. Bavi se amaterskim slikarstvom i oslikavanjem suvenira na drvetu i staklu.

ТОМИСЛАВ КРСМАНОВИЋ

Борац за људска права и писац. Завршио је Економски факултет у Београду (1963) и пост-дипломске студије из истраживања друштва и тржишта при Католичком институту за високе комерцијалне студије (1969) у Брислу, Белгија. Припремио је докторат из политичког маркетинга КРЕИРАЊЕ И ИЗМЕНА BRAND IMAGE ДРЖАВЕ У ПОЛИТИЧКОЈ ПРОПАГАНДИ. Живео је у политичком изгнанству у Брислу, Белгија од 1965 до 1971 године, и од 1973 до 1974 године. Јуна 1975 године је био ухапшену Београду због вербалног деликта и од тада је против њега покренут вишедеценијски кафкијански процес, укључујући хапшења, суђења, истеривања из радног односа, и друге репресалије и сметње у различитим областима живота, које су чињене политички неподобним лицима. Био је жртва злоупотре-

бе психијатрије у политичке сврхе. Писац је више књига, и велики број научних анализа из области маркетинга, социологије, политикологије, статистике, демографије, психо-социологије, и друго. Добитник неколико признања -Bruce Evox Memorial Award, у Копенхагену 22 март 1999 године, Статуа без новчаног износа, од Amnesty International –London, UNESCO-Париз, Светска асоцијација психијатрије, Америчка асоцијација психијатрије. После двадесет година мукотрпног рада објавио је аутобиографски роман САГА О ...ИЋИМА (1940-2017) који је побудио интерес у земљи и свету - јавни посленик који је својевремено био званично проглашен за душевно неурачунљивог болесника, је као плод животног искуства представио јавности модел преживљавања и опстанка Србије и оздрављења Балкана. Његова визија спаса и дебалканизације Србије има своју потпору у измени на боље односа САД према Србији. ВРЕМЕ ЋЕ ПОКАЗАТИ ДА ЛИ ЈЕ БИО У ПРАВУ?

MIRJANA MILAČIĆ – ВАЈИЋ

Рођена и живи у Београду, где се школовала и већим делом радila. Завршила основне и специјалистичке студије из оралне хирургије на Стomatолошком факултету и магистарске студије (ORL) на Медицинском факултету. Паралелно студирала и на Филолошком факултету Универзитета у Београду – светску књижевност. Радila у Београду и у Швајцарској. У пензији од 2010, и даље професионално ангажована, од када се интензивније, озбиљно бави писањем. Пише песме и кратке приче. Публикована књига поезије „Romansa звана...” – *Књижевни салон Stenka*, Београд 2019-а. Књига поезије „Dok klatno svojoj senci бежи...” предвиђена за публиковање током 2020. У раду су и рукописи за трећу књигу поезије као и рукописи прича. Члан је више књижевних друштва-klubova. Публиковала у многим заједничким изданима: Зборницима, Алманасим-а, Лексиконима и др. Учествовала, активно на многим књижевним susretима, освојила више књижевних награда, pohвала и priznanja. Pored pisanja бави се и другим oblicима umetности, separatно као и multimedijално: Umetничко oblikovanje naki-ta i minijatura од keramike и prirodnih materijala и kompjuterskom umetничком grafikom. Fotografija, prevashodно umetничка је njena

posebna velika strast. Izlagalo višekrato na samostalnim i grupnim izložbama.

SLAVICA BELOŠ

Rođena Stojišić, majka dvoje djece, udata. Rođena u Loparama, Republika Srpska, BiH. Član je tri književna društva: *Zürcher Schriftsteller Verband* (Književno društvo kantona Ciriš u Švajcarskoj), *Thurgauer Schriftsteller Verband* (Književno društvo kantona Turgau, Švajcarska) i *Srpsko književno društvo Švajcarske* sa sjedištem u Cirišu. Do sada je objavljivala u raznim antologijama na njemačkom jeziku, pretežno u Njemačkoj (veća naklonjenost poeziji) ali ima i veliki broj objavljenih radova i u Švajcarskim antologijama. Dobitnik je jedne novčane nagrade za drugo mjesto, 1989 na regionalnom takmičenju (tadašnja Tuzlanska regija) školske poezije „Mladost Mačevice”. Nema svojih objavljenih knjiga. I dalje stvara/piše kako na srpskom tako i na njemačkom jeziku.

МИЛАН МАНИЋ

Рођен 1979. у Пироту. По занимању самостални уметник. Пише кратке приче и песме; објавио збирку прича и песама „Свете преврталице” (2008); сарађује са часописима; заступљен у бројним зборницима; награђиван; живи у Панчеву. Члан УЛУС-а и неколико уметничких удружења. Бавио се новинарством и хуманитарним радом.

SNEŽANA MARKO – MUSINOV

Slovakinja, rođena 1958. god. u Padini, opština Kovačica, kraj Pančeva, kao drugo dete majke Emilije, rođ. Lalić nastavnice i oca Adama, magistra agronomije. U Zemunu živi i radi dugi niz godina. Zastupljena je u štampanim i elektronskim časopisima i zbornicima: kratkim pričama, pesmama za decu i odrasle, haikuom, aforizmima, esejima i kritičkim osvrtima. Poeziju povremeno piše i na engleskom jeziku. U više navrata je pohvaljivana i nenovčano nagrađivana (diplome, povelje, pohvalnice, plakete, specijalne nagrade, priznanja za lepotu poezije i najlepši stih, pesmu konkursa za decu, za promo-

ciju i razvoj kulturno umetničkih vrednosti, knjige, statueta carica Teodora...) u Beogradu, Rožajama, Mrkonjić gradu, Titelu, Sokobanji, Knjaževcu, Kruševcu, Leću-Italija (za foto poeziju), Gornjem Milanovcu, Mladenovcu, Subotici, Nišu, Velikoj Ivanči, Podgorici i Grockoj. Član je beogradskih književnih klubova i stalna saradnica časopisa *Zvezdani kolodvor*. Jedina autorska knjiga *Zaustavljen tok* joj je objavljena u ediciji *Pegaz* kod *Književne omladine Srbije*, u Beogradu, 2018. godine.

ИВАНКА ТОДОРОВА МИЛОШЕВСКА

Рођена је 1980 г. у Скопљу, Македонија. Основну и средњу школу (језична гимназија) завршила је такође у Скопљу. У децембру 2003 г. дипломира на Филолошког факултета „Блаже Конески” при Универзитету „Свети Кирил и Методиј” (група: Македонска књижевност и јужнословенских књижевности са македонским језиком), у Скопљу. Увјек негује писану реч и лепо изражавање. Највећи пример су јој дали славни руски класични ствараоци, као што су: Толстој, Гогољ, Чехов, Горки, Достојевски, Тургенев, Јесењин и она прати њихових примјере стварајући своја књижевна дјела. Ко-аутор је следећих збирки поезије: „Рукопис љубављу” (2018), „Трепети у души” (2019), „Панонски галеб 30” (2019), „Писци и књижевност” (2019) . У децембру 2019. из штампе је изашла њена дебитантска књига поезија „Љубав”, која је на конкурс *Дата Песнопоја-Битољ* освојила другу награду у едицији „Књижевни меридијани”.

DR MARJAN UREKAR

Рођен 1975. у Novom Sadu. Живи и ради у Novom Sadu. Доктор техничких наука. Пише чудне приче.

МИРОСЛАВ МИШО БАКРАЧ

До сада објавио 12 књига од чега пет збирки поезије. Члан УП ЧЕГАР Ниш и дугогодишњи председник. Главни и одговорни уредник часописа СРЕТАЊА.

RENATA CEKOVIĆ

Rođena Tešić, rođena 07.09.1965. Do 1993. živela u Beogradu, a tada se seli u Prag gde živi do sada. U mlađim danima više ju je zanimalo literarno stvaralaštvo. Kolaže je počela da pravi 2011. godine, u jednoj zahtevnoj životnoj fazi koja joj je nametala niz pitanja, a onda su kroz stvaralaštvo počeli da dolaze odgovori. U izradi koristi klasičnu tehniku, seci-lepi, tragajući po svim dostupnim štampanim materijalima za inspirativnim motivima i detaljima. Odmah 2011 godine imala je prvu samostalnu izložbu pod pokroviteljstvom Društva *Sveti Sava* i grada Praga. U narednim godinama sledi još jedna samostalna i jedna kolektivna izložba pod njihovim pokroviteljstvom, samostalna izložba pod pokroviteljstvom udruženja *Lastavica*, učesće na tri kolektivne izložbe stvaralaca pod pokroviteljstvom Praga 8, pod nazivom *Salon umetnika*. Uz kolaž raste i njeno interesovanje za fotografiju, u cilju sticanja fleksibilnijeg sopstvenog materijala. Kolaž postaje način shvatanja života, pogleda na svet, postavljanja pitanja i traženja odgovora. Dva rada sa kojima je zastupljena u Zborniku su nastala kao delovi dve nezavisne serije, jedne koja je inspirisana Pragom i bazirana na starim crno-belim fotografijama, i druge inspirisane Modrijanijem i nedostatkom stvarnih boja duše u današnjem svetu. O sebi kaže: *Rado ću napisati svoju biografiju, čim saznam ko sam. Za sada povremeno naslutim šta sam. Ja sam boja. Oslikam se na platnu prostim otiskom, u prolazu, malo iz obesti, malo iz čežnje. Ja sam pokret, uhvaćen u reč objektivom, na mili sekundu pri buđenju iz svoje jave u san. Ja sam ponosna vlasnica jedne šarene anonimnosti. Niko i Ništa u moru Faktora. Bogata veleposednica imanjanja koje nekad iz milošte zovem „moj život”. Previrem, izvirem, ponirem u svoje džepove, uveravajući se da nisam putem izgubila ni delić sebe. Pitate me da li sam umetnik. Ništa manje i ništa više nego svi vi, koji otiskujete svoje duše na platna postojanja.*

SAŠA MILIVOJEV

Rođen 08.01.1974. godine u mestu Melenci pokraj Zrenjanina. Objavio četiri knjige poezije za decu. Član „KR Balkan” - Beograd i KK „Branko Radičević” - Žitište.

ВЕРИЦА МИЛОСАВЉЕВИЋ

Рођена је 14.06.1950. године у Смедереву. Као београдски студент на Вишој школи за спољну трговину активно је својом поезијом узимала учешће на књижевним вечерима. Мада више деценија живи у свету поезије и књижевности, повремено се оглашавајући својом поезијом у зборницима, тек својим првенцем, „Београдске зоре”, објављеном са београдском издавачком кућом Арте, исказала се у свом песничком сензибилитету. Живи у Јагодини.

ЉИЉАНА ТЕРЕНТИЋ

Рођена 1963. године у Београду, живи и ствара у Смедереву, престоном граду Ђурађа Бранковића на обали Дунава. Бави се сликањем широког спектра (иконопис, пејзажи, мртва природа, украсне флаше са ликовима историјских личности...). Пише родољубиве, духовне мисаоне, љубавне песме и приче, есеје... Добитник многих награда, похвала, повеља и диплома за своје писане радове који су објављени у великом броју Зборника и часописа. У припреми је издавање збирке песама и збирке приповедака. Члан је УК „Расковник” Смедерево и огранка СКОР-а у Смедереву.

SENKA BRADARIĆ

Рођена 1953 г. у Трогиру, завршила гимназију и студирала на Правном факултету, бави се сликарством и живи у Осijekу. Пише за djecu приче, pjesme, slikovnice, pripovijetke. Objavila dječiju knjigu *Licem u lice ispred Fijolice*, koju je sama napisala i ilustrirala (*Naklada Bošković - Split 2019*). Odnedavno piše i poeziju, a njene pjesme su objavljene u međunarodnim zbirkama poezije: *Najljepše ljubavne pjesme, Slavonija na dlanu, Svim na zemlji mir veselje* (*Kultura Snova – Zagreb 2019*), *Časopis za kulturu Nekazano br.4*. (*Nekazano-Bar 2019*), *Časopis za književnost Kvaka* (2020). Nekoliko njenih pjesama uvršteno je u Međunarodnu zbirku poezije *Dah leta* u izdanju *Griffon Culture*.

ANISIA SAVIĆ

Rođena u Beogradu 21. juna 2003. godine. Trenutno završava drugi razred XIII beogradske gimnazije. Stečeno znanje voli da proverava na takmičenjima, ali još od malena više voli da ga deli tj. da druge podučava. Ponosna je na svoje uspehe iz matematike, fizike, hemije, biologije, geografije, šaha ali posebno je ponosna na aktivnosti u okviru Crvenog krsta Rakovica. Nosilac je crvenog pojasa iz tekvandoa, cilj joj je da za dve godine dođe do crnog, a u šahu trenutno ima I kategoriju sa ciljem da ove godine postane majstorski kandidat. U slobodno vreme sa drugaricama vozi bicikl ili rolere, a zimi klizaljke. Završila je kurs za male manekenke, letnju radionicu za promociju nauke, malu školu elektronike, kao i mnoge promotivne cikluse letnjih i zimskih radionica. Par njenih likovnih radova je predstavljalo školu u Muzeju primenjenih umetnosti, a jedna pesma je na konkursu „Mali pobednik” završila u Zborniku. Obožava da putuje i da skuplja magnetete, gleda kvizove, ide sa tatom na bowling i da pravi papirne zmajevе. Poseban izazov za nju i njene prijatelje je učestvovanje u detektivskoj igri „Escape room”. U školskoj 2019/20 je dobila nagradu za talentovane učenike srednjih škola Beograda i stipendiju države Srbije za izuzetno nadarene učenike.

СОФИЈА ВЕЉКОВИЋ

Рођена је 13.04.1946. године у Рујевици општина Сокобања. Радни век је провела у просвети-наставник ликовне културе у Босни и Херцеговини и Србији. За остваривање наставних садржаја користила је и методу корелације са више наставних области. То се одразило на успешне резултате ликовног изражавања ученика. Радови сокобањских, њених, ђака налазе се у Чешкој, Кини, Јапану, Египту, Индији и САД. Музеј децје уметности из Њујорка је послао шест радова њених ученика на велику светску изложбу у Вашингтону која је била посвећена стваралаштву деце света на крају II и почетком III миленијума на планети Земљи. У Њу Делхију, од 57 хиљада радова, из 130 земаља света, њен ученик је освојио сребрну медаљу. Сарађивала је у стварању објављених Хроника сокобањских села и Монографије „Природне особине сокобањске котлине” припремљене за

штампу. Илустровала је штампане збирке песама и заступљена је поезијом и илустрацијама у зборницима Књижевног клуба „Соколово перо” за 2017, 2018 и 2019. годину. Писала је и осврт на стваралаштва у зборнику „Из пера аматера” Бечеј, као и промотивне осврте на сликарска дела са изложби и књиге Научно-истраживачког рада. Тренутно бави се стваралачким радом као члан Књижевног клуба „Соколово перо”.

НАТАША РАДЕВСКА

Дипломирани филолог који живи и ради у Куманову (рођена 1971 године). Студирала је на Филолошком факултету у Скопљу на групи Македонска књижевност и јужнословенске књижевности. Пише поезију на македонском, српском и енглеском језику. Поред тога, пише и прозне текстове, кратке приче, поезију у прози и есеје, а бави се и рецензетском делатношћу. Објављивала је своје текстове у кумановском мултикултурном часопису „Корени”. Добитница ја неколико награда (прва - за најбољу еколошку, затим и патриотску песму; друга - за есеј „Крстопат” на конкурс часописа „Корени”); похвала (уз објаву радова) у ваљевском часопису „Акт”; заступљена са својим песмама у разним зборницима у Северној Македонији и Србији.

Дипл.ецц АЛЕКСАНДАР В. ПАВЛОВИЋ

Син јединац, мајке Данице Рикало и оца Властимира Павловића, рођен је у Бечеју 2.јануара 1957.године. Основно и средње образовање завршава у родном граду, а диплому Економског факултета у Приштини стиче 1983. године. Радни век проводи у струци радећи често на одговорним руководећим местима. Тренутно је запослен у Влади АПВ као инспектор за заштиту ауторског и сродних права са седиштем у Новом Саду. Таленат за писање показао се још у узрасту основца када су освојене три Змајеве дипломе за школске литерарне радове. Отац је женског детета и деда двоје унучади.

JOSIP MATEJ BILIĆ

Hercegovac s razlogom. Na lice Zemlje pao 18. listopada i do danas ostao zbunjen okolinom. Djetinjstvo proveo u *Čakovcu*. Bio je veoma osjetljivo dijete, koje sve pamti i zbog svega pati. S vremenom postao mrzovoljan, antipatičan i, nadasve, genijalan... U Čakovcu pohađao osnovnu i srednju školu. Školovanje nastavio u Osijeku, Zagrebu i Mostaru. Od malih nogu zaljubljen u glazbu, književnost i Pamelu Anderson. Piše poeziju u formi soneta; svira klavijature, pomalo sklada, vrišti na mikrofon i nervira „komšiluk”. Velika mu želja, jednoga dana biti laureatom književne nagrade „Tin Ujević”. O Nobelovoj nagradi još ne razmišlja. Kada poraste, želi biti Charles Baudelaire ili Richard Clayderman. Krajnje oprezan, promišljen, izbirljiv i doslijedan. Poradi intelektualne higijene, pažljivo bira književne suradnje. Književna biografija mu je skromna i tek ju je započeo pisat. Pojavio se na jubilarnom XX. međunarodnom susretu pjesnika „Garavi sokak”, 12. rujna 2009. godine u Indiji. Sve ostalo je povijest... Članarinu - doduše, neredovno - uplaćuje Književnom klubu „Miroslav Mika Antić” iz Indije, kao i Udruženju Nezavisnih Pisaca iz Beograda. Pridruženi je član Hrvatskog društva skladatelja (HDS-ZAMP). Zastupljen u dvije antologije i 54 književna zbornika. Nagrađivan. I - dakako - relativno nepoznat u relativno poznatim književnim krugovima...

TATJANA ĆAĆIĆ

Rođena 1987. u Beogradu, završila je osnovnu školu u Golubicima i opštu gimnaziju u Staroj Pazovi. Potom, diplomira Ekologiju i zaštitu prirode i Hortikulturu na Sveučilištu u Zagrebu. Za vreme studiranja bavi se edukacijom i popularizacijom znanosti za decu, a trenutno radi kao ekolog. Ceo život posvećena je kulturnom radu, a posebno je interesuje etnologija. Zaljubljenik je u čitanje i recitovanje pesama od detinjstva, a pesme piše od tinejdžerskih dana. Zbirka njenih pesama naziva *Versuslogija* objavljena je 2019. godine.

GORAN KRAPIĆ

Rođen je 1984. u Rijeci. Kao jedan od odabranih autora dobitnik je priznanja za sudjelovanje na XI. Susretima mladih pjesnika i prozaika 2014. u organizaciji Društva hrvatskih književnika – Ogranak u Rijeci. Književni su mu radovi objavljivani u brojnim tiskanim i digitalnim časopisima, zbornicima te na internetskim stranicama (*Re, Književna Rijeka, Fantom slobode, ZiN Daily, Art Lab, Strane, Metafora, Kvaka, Astronaut, Horse Rider, Zvezdani kolodvor, Enheduana, Afirmator*, digitalni zbornik *Zvuk vode* i digitalna pjesnička zbirka *Tragovi u snijegu – Sjeme za budućnost*, tiskani zbornici *Trojica iz Gradišta, U srcu gazele, Zbornik čuvara tradicije* i *Najljepše ljubavne pjesme*). Tijekom siječnja 2019. sudjelovao je, u organizaciji Art Laba i ZMAG-a, na trodnevnom pjesničko-ekološkom rezidencijskom programu *Tragovi u snijegu: Sjeme za budućnost*. Svoje je književne radove više puta javno predstavljao. Napisao je nekoliko romana, pripovijetki i zbirki pjesama te je u potrazi za izdavačima

КРИСТИНА СЕЛЕНИЋ

Студент Грађевинског факултета Универзитета у Београду, испољава интересовања за књижевност, природне науке и позориште. Воли традицију и игра фолклор. Песмом *Мајчина клетва* заступљена је у зборнику *Српкиња снаго и утехо* (КИЦ *Српска кућа, Пожаревац* 2017), песмом *Младић шума и ливада* заступљена је у зборнику *Стиховез од сна и јаве* (КЦ Горњи Милановац 2018), песмом *Била је једна јесења ноћ* у зборнику *Била је једна јесења ноћ* (У издаваштву веб-портала „Horse Rider” 2018), песмом *Ти, савршена слика у мојим очима* у зборнику *Љубави од стакла* (У издаваштву веб-портала „Horse Rider” 2019) и песмом *Мелодија* заступљена је у зборнику *Песма никад допева-на* (КЦ Горњи Милановац 2019). Живи у Великој Плани

СЛАВИЦА МАКСИЋ

Рођена 1957, психолог, запослена као научни саветник у Институту за педагошка истраживања у Београду (Србија).

Пише и има објављене путописе, приче, песме и афоризме у новинама, часописима и зборницима у земљи и окружењу.

ГОРДАНА ВЛАДИСАВЉЕВИЋ

Рођена у Нишу, 18.06.1961. године, где и сада живи. По образовању дипломирани правник. Члан удружења писаца „Чегар” Ниш. Пише поезију за децу и одрасле. До сада су јој песме објављиване у Зборницима радова *KP Балкан* 2016, 2017, 2018 и 2019. Затим у оквиру антологије поезије за децу „Осмехни се” Дејана Богојевића, Зборницима „Кутија љубави” и „Комад вечности” Х. Химел, Зборнику радова Х међународне уметничке колоније’ „Панонски бисери” инспирисане стваралаштвом Душка Трифуновића, у Зборницима „Уметничка синергија”, „Све љубави Балкана”, „Моћ љубави” у издању *Златног пера* из Књажевца, Зборнику „Музика прича” - Удружења Мокрањац, Зборнику „Гарави сокак” који је објављен поводом 29. *Међународног сусрета песника* у Инђији где је такође била учесник. Објављена је у *Лексикону савремених српских писаца 2018*. Учесник је 15. Фестивала писаца за децу „Витезово пролеће”. Своју прву самосталну збирку песама за децу под називом „Шишање једног лава” објавила је 2017. године. Такође је написала и дечији роман под називом „Луткарева кућа” који није објављен.

JELENA GRUJIĆ

Рођена 1984, одрасла и живи у Батајници, spletom не баš срећних околности јединствена и неponovљива, но изузетно поносна на себе и ту своју посебност. Master економских наука, а заправо песник који тек од недавно и записује своја дела! Автор је неkomercijализоване збирке песама „Porodični album oslikан rečima” и учесник у већем броју poetsких зbornика. На интернету је присутна као *Trešnjica – pesme sa dušom*.

ДАВИД ВУКМИР

Рођен 1998. у Сремској Митровици. Завршио друштвено-језички смер у Митровачкој гимназији. Тренутно студент фи-

лозофије у Новом Саду. Почео да пише песме на почетку четврте године гимназије а тад су му песме и први пут биле штампане у часопису „Гимназијалац”. Прошле 2019. године његове песме су ушле у зборнике „Сремско-карловачки песнички бродови” „Јато бесмртника” - зборник посвећен Великом рату и „Зборник чувара традиције”, а потом и песмом „Између хлеба и круха” осваја ПРВО МЕСТО на конкурсју „Различитост нас чини јединственим” песничког клуба „ОРФЕЈ Суботица”.

NEVIA KOŽLJAN

Рођена 18.03.1961. у Пули, гдје је завршила средњу школу и Педагошки факултет те стекла звање наставнице предшколског одгоја. Живи и ствара у Голешеву, недалеко Барбана (Истра, Хрватска). Бави се културним аматеризмом као чланица КУД-а *Barban* те је ауторича текстова двју монографија које је до сада објавило Друштво. Чланица је *Hrvatskog sabora kulture* и добитница призањања 2018. године као завичајна пјесникинја. Пише поезију, хаику и кратке приче на čakавском дијалекту и хрватском књижевном језику. Чланица је удруге *Kultura snova* из Загреба и још неколико удруга које окупљају писце и пјеснике. Поезију је почела објављивати 2016. године и до сада су јој стихови, хаику и кратке приче објављени у 43 групне збирке. Своју прву самосталну збирку поезије на čakавском дијалекту „Škatula ud spomeni” објавила је 2018. године. Неке од збирки: *Antologija fb pjesnika*, *More na dlanu*, *Slavonija na dlanu*, *Zagreb na dlanu*, *Beside u jatu*, *Dubrovnik na dlanu*, *Svim na zemlji mir veselje*, *Dušom tebi za Valentinovo*, *Mislima zapisujem pjesmu*, *U zagrljaju stiha*, *Zlatna kočija stihova na putu za očaravanje*, *Biseri na dlanu*, *Ljubavi od stakla*, *Sarajevo na dlanu*, *Perom ispisujem dušu*, *Zbornik Trojica iz Gradišta*, *Split na dlanu*, *Sva srca u jednom*, *Ete takoj*, *Sloboda pjesnici bez granica*, *XXVI Verši na šterni*, *Žena kraljica života*, *Najljepše ljubavne pjesme*, *Opet sam ulovio tišinu*, *Jesenja sonata*, *Zbornik čuvara tradicije*, *Milenium stiha*, *Otisci naših stopa...*

MAŠA BORILOVIĆ

Rođena je na Cetinju. Učenica je sedmog razreda Osnovne škole „Njegoš”, najstarije škole u Crnoj Gori. Rado učestvuje u različitim vannastavnim aktivnostima, gdje pokazuje zavidne rezultate. Voli glumu, ples, recitovanje, pa je od malena član recitatorske, dramske i literarne sekcije u svojoj školi. Takođe je i redovan član školskog hora. Rado učestvuje na svim školskim i opštinskim manifestacijama. Od nedavno je članica KUD-a „Njegoš”. Maša je član đlačkog parlamenta, gdje rado uzima učešće u različitim diskusijama, doprinosi na razne načine svojoj školi i svom gradu odazivajući se na sve humanitarne akcije. Takođe je učenica Škole za osnovno muzičko obrazovanje „Savo Popović” na Cetinju, odsjek violina. Osvajala je prvo mjesto na školskom takmičenju iz engleskog jezika, kao i prvo mjesto na opštinskom literarnom konkursu. Takođe je dobitnica nagrade i u muzičkoj školi. Voli sport i bavila se atletikom.

MARIJA ĆIROVIĆ GALAT

Rođena u Zemunu 20. novembra 1963. godine. Diplomirala u Beogradu na Fakultetu likovnih umetnosti na odseku slikarstva u klasi Ćedomira Krstića i Branislava Protića i pre toga na Višoj pedagoškoj na odseku likovna kultura, nastavnički smer. Trideset godina radi kao profesor u osnovnoj školi u Dobanovcima. Kod učenika neguje duh čuvara prirode.

VLADISLAV VLAHOVIĆ

Rođen 1963. godine, u Rovcima, opština Kolašin, u Crnoj Gori. Školovao se u Vlahovićima, Međuriječju, Mostaru, Zadru i Beogradu i obrazovanjem stekao visoku stručnu spremu i postdiplomska usavršavanja ranga doktorata. Piše: aforizme, epigrame, poeziju i satiričnu prozu. Djelovi njegovog stvaralaštva prevedeni su na više od 10 jezika, među kojima su engleski, nemački, francuski i ruski. Objavio je zbirku poezije „Skitnica u ružičnjaku”, zbirke aforizama: „Noć dugih jezika”, „Uvjerenje o državljanstvu”, „Nepoznati izvršilac” i „Noćne more”, te zbirke satirične proze „(P)omamljeni” i „Bestežinsko stanje”. Zastupljen je u više od 70 zbornika, leksikona i antologija.

Dobitnik je više od 70 književnih nagrada i priznanja, među kojima oko 50 međunarodnog karaktera. Prema mišljenju kritike spada u sam vrh satiričnih pisaca srednje generacije, jugoslovenskog govornog područja. Član je: Udruženja književnika Crne Gore, Udruženja književnika Srbije, Beogradskog aforističarskog kluba (BAK) i „London Press Club-a”. Profesionalni je pilot i počasni član britanskog „RAF Club-a” (Klub kraljevskih ratnih pilota Velike Britanije). Živi u Podgorici i Briselu (Kraljevina Belgija)

DEJANA ŽUGIĆ DACIĆ

Fotografijom se bavi amaterski dugi niz godina. Poslednjih godina ima priliku da intenzivnije uči i stvara. Izložbe: *ArtApstrakt*, Kafe galerija *Tuluz Lotrek*, Beograd; *Linija*, Kafe galerija *Tuluz Lotrek*, Beograd; *REM*, Kafe galerija *Tuluz Lotrek*, Beograd; *Beautiful imperfections*, *Qlick gallery*, Amsterdam; *My favorite shot*, *BBA Gallery*, Berlin; *Street photography*, *Photosynthesis Gallery*, Sofia; *Ravnikar Gallery*, Ljubljana; *Art Market*, Budimpešta; *Laurent Gallery*, Melbourne, Australia.

ДУШКО Р. НЕДОВИЋ

Рођен у Брњацима крај Светог Самограда Пријелози 2.3.1967. Живи у Бијелом Пољу. Објављивао радове у разним часописима и зборницима. Љубитељ доброг друштва и веселе забаве, јер је све ово једна лијепа игра као и сам живот уопште.

ЈОВАН БАЈЦ

Рођен је 13.07.1976. год. у Аранђеловцу. У родном граду завршио је Основну, а у Младеновцу Техничку школу. Од ране младости бави се писањем поезије, коју и објављује по књижевним часописима. Осликавајући реалну слику Србије кроз сва времена, ствара поетски роман *Ватрено оружје* (2003), чиме је доказао да поседује изузетан таленат за приповедање. Савременим романом *Распеће* (2005) потврђује своје књижевне способности, што му отвара многа врата у свету културе и уметности. Активно учествује на књижевној манифестацији *Инспирација*

Дунав, презентујући своје литерарно стваралаштво по европским дестинацијама. По многобројним зборницима објављене су његове одабране песме, приче и афоризми. Из штампе излазе и збирке афоризама *Лет беле вроне* (2014) и *Земља шарених лажа* (2017), где се истиче бритким, сатиричним хумором. Наступа на многим књижевним манифестацијама, промоцијама књига и књижевним вечерима, укључујући и гостовања по иностранству. Добитник је златног одличја на Фестивалу љубавне поезије у Барајеву (2014), као и златног одличја на Фестивалу *Поетска харфа* у Скопљу (2015), те диплома похвала на два Фестивала љубавне поезије у Београду (2015) и неколико диплома на Фестивалима сатире у Мркоњић-граду и сл. Константно је присутан у антологијским зборницима *Креативне радионице Балкан*, који презентују ауторе широм света. Уважени је члан књижевног клуба *Аранђеловац* у истоименом граду, где иначе живи и ствара.

НАДА ХАЦИ-ПЕРИЋ

Рођена 1959. године у Призрену. Од 1999. године живи у Београду. Ради као судија у Апелационом суду у Београду. Поезију је објављивала као ученица гимназије у омладинским часописима. Објавила је пет збирки песама „Враћам се”, „Пођите са мном”, „Надалиште” (поезија за децу и младе), „Прибежиште” и „Исходиште”. Њена поезија и путописи су заступљени у зборницима удружења писаца „Поета” из Београда, Удружења *Уметнички хоризонт* из Крагујевца (сјј је члан), *Дунавски венац* из Борче, културног удружења „Златна реч-српска круна” из Беча, Зборницима манастира Бешеново - *Бешеновска приношења*, поетског клуба „Знакови” из Вишеграда, у часопису „Стремљења”, Зборнику међународног песничког конкурса у Санкт Петербургу на којем је песма „Молитва Светом Спасу” освојила највећи број гласова читалаца а на конкурсима поводом годишњице смрти породице Романових у истом граду, песма „Свети Царе” освојила прво место.

ТАША ЂУРИЋ

Ученица IV/1 Основне школе „Рада Миљковић” у Јагодини. „Зима” је њен први публикован рад. Послао га је њен дека Звонко, који је код Таше увидео дар и маштовитост, за ЗБОРНИК ЧУВАР ПРИРОД да Ташин рад прочита велики број читалаца.

NEVENKA BOŠNJAK – ČOLIĆ

Profesor književnosti i lektor, živi i radi u Beogradu. Pretežno se bavi pisanjem kratkih priča, ali neguje i poeziju, kao i stvaralaštvo za decu. Objavila je tri knjige pripovedne proze: „Sofkine unuke”, „Čovek koji je dvaput živeo” i „Plave oči trave” (priče za decu). Pesme i priče su joj više puta na književnim konkursima nagrađivane i pohvaljivane, te objavljivane u zbornicima i časopisima. Između ostalog, bavi se i pisanjem poezije i proze na dijalektu.

МАРИЈА СТОЈИЉКОВИЋ МАРСТРОЈ

Рођена 1974. године у Београду, где живи и ради. У сарадњи са *Чигоја штампом* 2015. године је објављен њен први роман антиратне тематике и хибридног жанра – *Божанска је снага књижевности*. О роману су мишљење дали многи књижевни ствараоци и читаоци. Крајем 2017. године, у издању *Mediarta* из Новог Сада, изашло је и електронско издање романа *Божанска је снага књижевности*. Такође, у 2017. години, Удружење писаца *Поета* из Београда је објавило њену прву збирку поезије - *Птица иза жице*, подељену у неколико тематских целина. Неке песме, краће приче и одломке из романа објављивала је на интернету преко друштвених мрежа. Објављује песме и приче у штампаним и електронским часописима, зборницима и антологијама. Учесник је разних књижевних манифестација и промоција других стваралаца. Осим поезије и прозе, повремено пише рецензије, књижевне приказе, есеје, путописе, осврте и мишљења. Од фебруара 2018. до јануара 2020. године је била на функцији секретара Књижевног клуба „Сцена Црњански”. У редакцији је часописа „Сцена Црњански” и уредник је интернет портала овога клуба Члан је и других књижевних удружења.

TAMARA KUZMANOVIĆ TAMKUZ

Rođena u Beogradu jednog 11. jula za koji nismo pretpostavljali da će biti ozloglašen kao datum. Od 1996. godine radila je kao novinarka reporter prvo na *Radiju Politika*, a potom i na istoimenoj televiziji. Nedugo zatim uporedo je počela da radi za *Novinsku agenciju Beta* i prelazi u pisano novinarstvo. Od 1999. do 2006. izveštavala iz Ženeve iz Ujedinjenih nacija za *Agenciju Beta*, japansku agenciju *Kyodo News* i povremeno list *Politika*. Potom je bila saradnik sajta *B92*. U Beograd se vratila 2011. Počinje da piše kratke priče na blogu *tamkuz.wordpress.com* i da ih objavljuje u zajedničkim zbirkama. Radila je i za singapurski web sajt međunarodne ekonomske vesti, a saraduje i sa švajcarskim nedeljnikom *Gošebdo*. Govori tečno engleski i francuski jezik. Završila je Visoku strukovnu školu tržišnih komunikacija u Beogradu.

SVETLANA DIMIĆ ĆULUM

Rođena 07.02.1966. Pisanjem se bavi već 30-ak godina a fotografijom iz hobija zadnjih 10-ak godina. Pesme je štampala u Zborniku „Kraj vatre”, na takmičenju *Grifon Culture*. Takođe, pobedila na međunarodnom takmičenju u Zagrebu „Poezija zlatnih stihova” i „Poezija zlatnih stihova 2”, Ima još mnogo objavljenih pesama na internet portalima, najčešće na portalu *Public Figure*. Strastveni peccaroš dugi niz godina uz pobeđe na takmičenjima. Voli prirodu i reku. Po struci ekonomista. Živi i stvara u Bačkoj Palanci.

DUŠICA RADOSAVLJEVIĆ

Rođena u Aranđelovcu, živi u Mladenovcu. Radila je kao novinarka RTV Mladenovac, urednik informativnog programa, zamenik glavnog i odgovornog urednika, kao i dopisnik pojedinih beogradskih medija. Od školskih dana piše poeziju. Pesme su objavljivane u đачkim časopisima, neke i nagrađivane. Radovi novijeg datuma su objavljivani u književnim časopisima, zbornicima i antologijama.

DŽENITA VAJRIĆ-ADILOVIĆ

Ima 24 godine, po struci je socijalni pedagog i uživa da pišem o životu jednog čovjeka, o svemu onome što nas okružuje i što nas čini.

БАЛША РАЈЧЕВИЋ

Академик (члан Европске академије наука), вајар, сликар, песник и ликовни критичар, рођен је 23. јуна 1941. у Београду. Завршио је Академију примењених уметности на Филозофском факултету у Београду. Магистрирао на истом факултету 1976. излагао је на преко 450 групних изложби у земљи и иностранству и на 58 самосталних изложбе у земљи (Београд, Загреб, Ниш, Крагујевац и др.), као и у иностранству (Париз, Рим). За свој рад у области ликовне уметности више пута награђиван. Као ликовни критичар објавио је преко 800 текстова, ликовних критика и есеја о уметности. Објавио је 34 књиге: шест књига из историје уметности, двадесет песничких збирки, пет збирки кратких прича, као и један роман и књигу поетских огледа. О његовом раду објављено је преко 150 библиографских јединица. За књижевност добио награде: „Јован Скерлић” 2010, за књигу песама *Речник Страх*; Трећу награду за најбољу кратку причу на међународном конкурс часописа „Акт”, 2011; Прву награду за најбољу кратку причу на међународном конкурс часописа „Акт”, 2014; *Златни беочуг* за трајни допринос култури Београда, *Културно просветна заједница*, Београда, 2011; Златна значка *Културно просветне заједнице Србије* за укупне резултате у култури и уметности, 2001; Награду „Бранко Миљковић” (за песму) Удружења књижевника „Бранко Миљковић” Ниш, 2014; Награду на конкурс за поезију Књижевног клуба „Звездани колодвор”, Београд ; Трећу награду за путописну причу Удружења „Amity”, Београд ; Прву награду „Видовдански цвет” за родољубиву песму на конкурс Библиотеке „Мало Црниће” и Удружења потомака ратника 1912 - 1920, Пожаревац, Друга награда на књижевном конкурс *Песмодари мира* и др. Поезија му је заступљена у више песничких антологија и зборника.

ЧИКА ПЕЦА

Чика Пеца, љубимац деце - слушалаца Студија Б, пријатељ најпознатијих спортиста и стваралаца у области културе, човек непознатог лика, а препознатљивог гласа. Пеца Петровић-Марш је један од оснивача Студија Б. Осим познате дечје емисије „Пеца и деца” уређивао је и водио емисију из области културе „ОГЛЕДАЛО”, као и врло слушани недељни спортски програм „СОС - СВЕ О СПОРТУ”, у којима су гости били наши најеминентнији ствараоци и домаћи и светски асови у скоро свим спортовима... Написао је велики број песама за децу, које је пуних 5 година свакога јутра „саопштавао” слушаоцима Студија Б. 1979. НИГП „Јеж” му је штампао књигу песама „Слатка азбука” и ангажовао га као уредника едиције „РЗР - Романи за радознале” 1997. уређивао је месечни илустровани часопис за децу „Хоћу – Нећу”. 2000. године композитор Данило Даниловић Данилушка на Пецине текстове о словима наше азбуке компонује мјузикл „Музичка азбука”, а 2008. заједнички реализују пројекте навијачке химне „Напред, Србија!” и прелепе баладе „Заљубљен у Србију”. По његовом сценарију, аниматор Влада Маринковић урадио је цртани филм „Чудна шума” и петнаест епизода „Соскових чаролија” за ТВ „СОС канал”. 2007. освојио је престижну књижевну награду „Доситејево перо” за књигу песама „Срећна Нова година”. 2016. угледала је светлост дана његова збирка песама о зубима „Зубологија” у издању предузећа „Керама плус”. 2017. Године у издању КР Балкан објављује књигу ПЕЦИЛИН а 2019. књигу ШКОЛАРКЕ. Члан је *Креативног тима Креативне радионице Балкан*. Рођен је у Крагујевцу 1940., тренутно живи и ствара у Београду, и путује белим светом уз помоћ интернета.

ŽANKA ŽANA BOŠKOVIĆ COVEN

Rođena je u Sarajevu, gdje je provela djetinjstvo i mladost a kasnije diplomirala engleski jezik i književnost. Studirala romanistiku u Beogradu a potom odlazi u Milano gdje nastavlja daljnje obrazovanje. Radila kao pedagog, prevodilac i kulturni mediator. Piše od đачких дана. Udata i majka odraslog sina. Trenutno se bavi muzi-

kom, prevodilačkim radom, kulturološkim projektima. Piše poeziju, kratke priče, putopise na hrvatskom, srpskom i bosanskom jeziku, na više dijalekata, zatim engleskom, talijanskom i španjolskom. Do sada objavila poeziju u više zajedničkih zbirki, zbirke *Stihom vezani* i *Stihom ispisujem ljubav*, izdavača *Kultura snova*, zatim zajedničkim zbirkama *Snovi sjećanja* 1, 2, 3 i *Lahor stihova* izdavača PiK Redak. Objavila i samostalnu zbirku *Zaboravljena u stihu*, izdavač *Kultura snova*, te zbirku poezije *Entre sol y sombra* na španjolskom jeziku i *Lo dico alla luna* na talijanskom jeziku. Nova zbirka „Jedna ljubav” uskoro izlazi iz tiska. Njene poezije su publikovane u mnogima antologijama, zbornicima, časopisima i blogovima. Njena poezija je i u antologiji svjetske poezije. Prevođena na više jezika kao što su makedonski, ruski, urdu. Njene haiku objavljuje japanski web časopis *Asahi haikuist network*. Nedavno je nagrađena drugom nagradom na međunarodnom natjecaju *poesije Città di Galateo*, Italia i zatim prvom apsolutnom nagradom za haiku na evropskom pjesničkom šampionatu. Član UBU i *Kulture snova* od 2018. Živi između Milana i Barcelone.

МИЛАН С КОСОВИЋ

Доктор наука, Милан С. Косовић, рођен 10. јануара 1955. године у Београду од оца mr. ph. Слободана и мајке Данице, рођене Недељковић. Објавио је до сада осам књига поезије међу којима је приредио и једну антологију. Објављене књиге поезије: „У сенци которског сага”, ЗККС, 1989. године, Београд; „Где никад није постојало време”, *Интер ЈУ -Пресс*, Београд, 1992. године; „Хачкар”, *Просвета*, Београд, 1993. године; „Бока плаво ћути” (са групом аутора-Б. Цветковић-Витић; Н. Павловић, Б. Бојић и Д. Јовановић), *Просвета*, Београд, 1995. године; „Акобогда”, *Интерпринт*, Београд, 1995. године; „Лирика воде”- Изабране песме о водама, *Интерпринт*, Београд, 2002. године. „Благодарник”, *Интерпринт*, Београд, 2009. године; „Љута 317”, ЗМ- Макарије, Подгорица 2015. Заступљен је у многобројним антологијама, зборницима и часописима. Бави се књижевном и ликовном критиком. Преводи поезију са италијанског и на италијански језик.

Објављује стручне и научне радове из области заштите вода и екологије. Велики је заљубљеник животиња, спасава псе луталице и мачке са београдских улица и брине се о њима. Живи, ради и ствара у Београду и у Љутој у Боки Которској.

ЖИВОТА ЂУРИЋ

Рођен, децембра 1950. године у Загорју, поред реке Ситнице и Самодреже цркве опеваним у епским песмама косовског циклуса. До сада објавио 12 књижевних дела: 11 књига прозне садржине 2 Романа, и 1 Збирку песама за одрасле. Активан је члан Удружења писаца „Поета” из Београда, и Књижевног Клуба „Бранко Ћопић” Београд. Заступљен са својим радовима у преко 30 Зборника, Антологија, Лексикона, Алманаха, Часописа. Успешно сарађује са неким радио станицама, часописима и дневним новинама. Дугогодишњи сарадник и учесник у новогодишњим наградним конкурсима у организацији Радио Софије – Програм на српскохрватском језику - прилозима есејистичких радова на теме из разних области људског живота и људске делатности, које су читане (емитоване) на радио програму „Недељом у пола девет”. Од поменутог радија добитник је две награде: 8. априла 1990. године (Прва награда). и 27. децембра 1988. године (Друга награда). Преводи са албанског, бугарског и француског језика. Једна прича му је 1965. године преведена на албански језик и објављена у албанском листу за ђаке „Пионери”. Књижевни клуб „Златно перо” из Књажевца, објавио му је шест песама у Антологији „Љубав је све” и доделио му ДИПЛОМУ за учешће. ЗАХВАЛНИЦУ за учешће на конкурс, и ПОХВАЛУ за песму објављену у Зборнику „Дах лета”, добио је од књижевног удружења *Грифон културе* (Griffon culture). Живи и ствара у Београду!

ДАНИЈЕЛА ЈЕВРЕМОВИЋ

Рођена у Крушевцу 01.10.1974. По образовању професор разредне наставе. Завршила Учитељски факултет. Воли уметност и књижевност. Почела да пише још у основној школи и

тада су јој радови објављивани у школским часописима. У гимназији је била члан *Књижевне омладине*, а касније је наставила да пише на факултету, што и данас са великим задовољством чини. Многе њене песме су награђиване и заступљене у разним зборницима широм Србије. Писање је испуњава и то је њен лек за душу. Удата је и има двоје деце.

ZORAN STANOJEVIĆ

Pisac za decu i odrasle (dvadeset i jedna objavljena knjiga), satiričar, dramski pisac (drame za Radio, Pozorište i Televiziju), prevodilac (pet knjiga, među kojima trotomni „Gospodar prstenova” Dž. R. R. Tolkina), i dugogodišnji voditelj programa Radio Beograda („Vreme radoznalosti”; „Klub dva”; „Hobiskop” i „Lovac na bisere” i „Omniologija”).

SUZANA GLIŠOVIĆ

Rođena je 1994 god. u Čačku. Ljubav prema pisanju nastaje još od najranijih dana detinjstva. Podjednaku strast deli prema slikarstvu, crtanju, i jazz muzici. Završila je srednju Umetničku školu u Čačku 2013. god. Njena najveća i nepresušna inspiracija je platonska ljubav iz srednjoškolskih dana, kao i njena znatiželja u oblasti istorije umetnosti, filozofije i psihologije. Inspirišu je stvaralaštva Žak Prevera, Desanke Maksimović i umetnička dela renesansnih majstora. Nakon šest godina pisanja, napisala je stotine pesama šarenolike tematike i nekolicinu kratkih tekstova. Nada se da je to tek početak, i da će iznedriti još mnogo proznih i poetskih dela.

ENES TOPALOVIĆ

Rođen 10.03.1963. godine u selu Bare, opština Goražde. Diplomirao je jezik i književnost na Pedagoškoj akademiji u Sarajevu i struku nadogradio djelimičnim studijem u Norveškoj. Član je *Društva pisaca BiH*, *Društva pisaca Norveške* (Forfatterforening) i *Centra pisaca Norveške* (Forfattersentrum). Dobitnik je nekoliko književnih nagrada i priznanja od kojih su najznačajnije književna nagrada *Srebrenica* 2006. godine za priču *Mrtva trka*, književna nagrada Zija

Dizdarević 2006. godine za priču *Smijeh u sebi*, književna nagrada- iICC Behar (USA) 2008. godine za priču *Hafiz*. Njegov roman *Na kraju svega* je, na natječaju VBZ-a za najbolji neobjavljeni roman 2009. godine, izabran među pet najboljih rukopisa. Trenutno živi i radi kao prosvjetni radnik u norveškom gradu Bergenu. Objavljena književna djela: *Let kroz snove*, roman, Bosnia ars, Tuzla, 2003. *Šapat predaka*, zbirka pripovijedaka, Graforad, Zenica, 2004. *Mrtva trka*, zbirka pripovijedaka, Bosanska riječ, Tuzla, 2007. *Govor iz bešike*, zbirka pjesama, Dhira Verlag, Erlenbach ZH Schweiz, 2009. *Bankingen fra graven (Kucanje iz kabura)*, izbor pripovijedaka, prevod na norveškom jeziku, Commentum forlag, Norway, 2011. *AMANet MREŽA*, roman, TDK *Šahinpašić* Sarajevo, 2011. *Na kraju svega*, roman, VBZ Zagreb, 2011. *Preko granice*, roman, Šahinpašić, SA, 2014. *Sjeme u očima*, roman, Lijepa riječ, Tuzla, 2020.

НОВИЦА МАРЈАНОВИЋ

Прозни писац и професор, рођен је 25. августа 1951. године у Пожаревцу. Основну школу и Гимназију похађао је у Пожаревцу. Дипломирао је на Филозофском факултету у Новом Саду. Од рођења живи и ради у Пожаревцу. Књижевно стваралаштво: *Витезови безумља* - роман 1999. године; *Тајне прељубе* - роман 2000. године; *Трпеза лептира* - роман 2003. године; *Богови посматрају*- роман 2007. године; *Царство слободе* - роман 2008. године; *Осмех Емине* - роман 2009. године; *Ватрено неко време* - роман 2010. године; *Рађање Теуте* - роман 2010. године; *Историјом кроз Браничево и Србију* -2011. године; *Црква Света Петка у Пожаревцу* - монографија 2011. године; *Црква Светог Николе у Пожаревцу* - монографија 2012. године; *Шумадијска сага* – роман 2017. године; *Замак и замке Бранковића* – роман 2018. године; *Психологија личности у стваралаштву Толстоја* - студија 2019. године.

НАДА МАТОВИЋ

Рођена 27. 01.1996. године у Беранама. Основну школу завршила је на Полици, код Берана. 2014. године. Потом уписала

средњу школу „Вукадин Вукадиновић” у Беранама. Од 2016. године почиње да се све интезивније интересује за књижевност, поезију и прозу. Пјесме су јој објављиване на страници „Public figure”. Затим, 2018. године објављује збирку поезије „Ода мојој радости”. Исте године уписује Правни факултет у Подгорици. Добитница је признања „Пјесник – Светионик” међународног удружења књижевних стваралаца и умјетика „Неказано” у Бару. Такође су јој пјесме објављиване у часопису за културу и умјетност „Неказано” и у рубрици „Гирилица” дневних новина „Дан”, Заступљена је и у *Зборнику поезије* Београдског центра за културу и књижевност и на многим другим порталима. Чланица је многих књижевних удружења. Кроз пјесме осликава суштину живота и све што је лоше баца у заборав. Иако се буди свако јутро, још није престала сањати. „Живот сваког човјека је бајка коју је написала Божја рука”.

АНИТА ПЕШИЋ

Рођена је у Нишу 1987. године, а тренутно живи и ствара у Београду. По струци је васпитачица – специјалиста драмског васпитања. Ради у вртићу и члан је Асоцијације најбољих наставника у бившој Југославији. Бави се писањем љубавне и родољубиве поезије, као и поезије за децу којој је највише посвећена. Такође, пише драмске текстове за децу и младе. Таленат за писање развила је још у раном детињству. До сада је објавила три збирке песама за децу различитих узраста: „Боје душе моје”; „Баште из маште” и „Лет у свет” Заступљена је у бројним међународним зборницима и часописима за децу и одрасле. Њене песме преведене су на енглески, македонски и ромски језик. Учествовала је на многим уметничким колонијама, фестивалима и манифестацијама где често води креативне радионице за децу или има улогу жирија. За своје књижевно стваралаштво, награђивана је код нас, али и у ширем региону. У слободно време, бави се луткарством, сликарством и фотографијом.

БОГДАН ЈЕВТИЋ

Рођен 21.08.1965. године у Крушевцу, Република Србија. По занимању Правник, члан Удружења песника Поезија СРБ из Крушевца. Награђиван на песничким конкурсима. 2017-е и 2018-е у 27 Зборника објављено 35 његових песама. 2019-е године у 9 Зборника објављено 15 његових песама.

ANNA FERRIERO

Anna je Reiki majstorica. Na Sveučilištu studira europske jezike. Objavila je dvije poetske zbirke (*Čarolija ljubavi - Punto, Oltre l'Orizzinte*) i dvije priče (*Kripta želja - Sjene u ogledalu*). Djela su joj prevedena na hrvatski, srpski, engleski, bosanski, kineski, palestinski arapski, egipatski arapski, sirijski arapski, hindski, španjolski, albanski, mađarski, turski, švedski, norveški jezik. Osvojila je nekoliko nacionalnih i međunarodnih nagrada, a prisutna je u mnogim nacionalnim i međunarodnim časopisima, radio postajama, internetskim novinama, recenzijama. Njena pjesnička zbirka „Nirvana karaoke” zauzela je drugo mjesto na međunarodnom natjecanju Nabokov 2018, Italija. Osvojila je važno međunarodno priznanje u Vrbasu, Srbija (svibanj 2019.), a njezine su pjesme važna antologija „Trag”. Svibanj 2019.: XXX ed. *Panonski galeb* (Srbija), finalist s prevedenim radom na engleski jezik INFINITE STILL EXIVING posvećen Giacomu Leopardiju - drugo mjesto, strani autori (sa srebrnom nagradom). Kolovoz 2019.: suradnja s Daršom, indijskim časopisom o hinduističkoj / budističkoj kulturi i religiji u režiji indijskog pisca Smita. Ann je pregledala svoju pjesničku zbirku OSTRVO BAVI (OTOK LJUBAVI) Dragana Uroševića (pjesnik i učitelj u osnovnom školskom selu Čungula, „Stojan Novaković” u Blacu, Srbija). Od 22. srpnja do 31. kolovoza zauzeta je filmom Elena Ferrante „Sjajni prijatelj - povijest novog prezimena”.

LJILJANA NIKOLIĆ

Rođena u Somboru 1981. године. Udata, živi u Zemunu sa suprugom i dvoje dece, Natašom i Nikolom. Zaposlena u knjigovodstvenoj agenciji. Pisanje je njena najveća ljubav i strast. U junu 2016.

godine odlučila je da podelim svoju pisaniju, te je napravila fb stranicu pod nazivom „Na kraju priče, istina“, koja svakim danom sve više raste. Iza sebe ima nekoliko objavljenih priča u poznatim časopisima, a u julu ove godine iz štampe je izašao i njen roman prvenac „Na kraju priče, istina“, koji je prvi deo trilogije. Trenutno radi na drugom delu, putuje, druži se, smeje, iznova uči razlomke i istoriju uz njene školarce, crtaju, igraju se, stvaraju lepe uspomene...

СПОМЕНКА ДЕНДА ХАМОВИЋ

Рођена 23. фебруара 1955. у Мостару где је и одрасла. После гимназије уписује Правни факултет који после друге године напушта због запослења. Прве песме су јој штампане у мостарском листу *Слобода* још у основној школи, а после дугог периода писања само за своју душу песме и приче су објављиване у књижевним часописима: *Суштина поетике*, *Звездани Колодвор*, *Сретања*, *Српска вила*, *Сизиф*, *Сцена Црњански*, *Ада*, *Космајска вила*, *Неказано*, *Поезија СРБ*, *Јесењин*, *Умно*, новинама *Српски глас* из Аустралије, међународним збиркама, поетским сајтовима, порталима, зборницима, лексиконима. Заступљена је у антологијама савремених песника 21. века: *James Joyce na Mediteranu* – Часопис за уметност и културу *Звездани колодвор* (2018), *Raindrops of Love (First rain of first love)* – Др Brajesh Kumar Gupta Mewadev, Индија (2018), *Antologija srpske poezije i proze* – Удружење слободних уметника Аустралије (2018). Песме су јој преведене на руски, бугарски и енглески језик. Објавила је збирке песама: *На крилима лептира* (2015), *Срце из камена* (2018), а у припреми су и нове збирке. Од 1992. године са супругом Драгољубом и ћеркама Марјом и Тиханом живи у Београду.

AMER SOFTIĆ

Рођен 21.02.1973. године, одрастао и живи на Илџи, покрај Сарајева, оженjen, отаc двоје девојчице, углавном пише поезију, преко 50 неobjављених пјесама, пјесме социјално – људске тематике.

ПЛАМЕНКА ПЕШИЋ – НИКОЛИЋ

Рођена 18.12.1967. године Црни Врх, Књажевац. Од 2009. године живи и ради у Београду. Њене песме су објављиване у зборницима, има и две преведене песме на енглески језик.

JELENA JEKA KOČOVIĆ

Rođena Stepanović 26.08.1984. god. Živi i radi u Kragujevcu. Piše poeziju i kratke priče. Njeni radovi zastupljeni su u zbornicima *Kreativne radionice Balkan* i *Umetnički horizonti*. Član je *Kreativne radionice Balkan*.

ANA MAGDA

Rođena 27 novembra 1988. godine u Beogradu, gde je studirala Arheologiju na Filozofskim fakultetu. Od svoje desete godine piše pesme i priče, a svoju prvu zbirku pesama pod nazivom „Pepeo davnih” objavila je 2012. godine u izdanju *Književne omladine Srbije*, i za istu osvojila treće mesto u kategoriji poezije. Zbirku priča „Priče iz beznađa” objavila je 2014. godine u izdanju Čigoja štampa, i za istu osvojila „Zlatno slovo”, nagradu koju dodeljuje časopis *Akt*, 2015. godine. Roman „Utroba greha i jedna mačka” izašao joj u 2015. godini takođe u izdanju Čigoja štampa. Roman je nagrađen nagradom *Akademije Ivo Andrić*. Zbirku kratkih priča „Papagaj o odžačarima” i roman „Buretom protiv GOLIJATA” objavljuje 2017. godine u izdanju *Prosvete*. Od 2015. godine član je *Udruženja književnika Srbije*

DOBRINKA JOKIĆ

Objavila prvu knjigu poezije nedavno, pod naslovom „Ako mi se ikad nova ljubav desi”. Izdavač „Megraf”. Recenzija Vasa Radonović.

ДРАГИЦА БЕКА САВИЋ

Рођена Слијепчевић 1958. године у банатском месту Сечањ, где је завршила основну школу и гимназију. Дипломирала је на Правном факултету Универзитета у Београду. По занимању је

дипломирани правник, а по вокацији песникиња. До сада је објавила три збирке песама. Као аутор заступљена је у више десетина Зборника поезије у Србији и региону. Добитник је више похвала и награда. Члан је *Савеза књижевника у отаџбини и расејању* Нови Сад, *Креативне радионице Балкан* Београд те Удружења књижевника *Уметнички хоризонт* Крагујевац. Живи и ствара у Бачкој Паланци.

VLADAN STEVANOVIĆ

Рођен 23.08.1967. у Београду. До сада је објавио збирку песама „Једна обична прича” 2008. године, збирку текстова песама „У luci свемира” 2017. године и збирку прича, misли и песама „Radosti i tuge iz svaštare” 2019. године. Живи у Београду.

ЖИКО Б. МИЛАНОВИЋ

Рођен је 17.03.1994. године у Пријепољу. Гимназију, природно-математички смер, завршио је 2013. године у Пријепољу. Основе академске студије хемије завршио је 07.07.2017. године на Департману за хемијско-технолошке науке, *Државног универзитета* у Новом Пазару. Мастер академске студије, смер мастер хемичар-истраживање и развој, завршио је 10.07.2018. године на *Природно-математичком факултету* у Крагујевцу. Докторске академске студије хемије уписао је школске 2018/2019 на *Природно-математичком факултету* у Крагујевцу. Два пута заредом добитник је стипендије фонда за младе таленте - *Доситеја*. Поред природних наука, велику љубав развио је према писаној речи и књижевности. Његов скромни таленат, преточен у поезију, публикован је у неколико зборника са песничких манифестација.

VESNA PEŠIĆ

Рођена 1961. године. Живи у Нишу, по занимању професорка психологије и грађанског васпитања. Целог живота пише поезију за децу и одрасле. Објављивала је песме у разним зборницима поезије: *Zbornik Filozofskog fakulteta* из Ниша, 20 Зборника нишког удружења писача

„Čegar”, „Njene su misli ptice” IP *Sagittarius* iz Niša, „Garavi sokak” (2010 i 2018) iz Indije, „Rudnička vrela” (2010, 2011)” iz Gornjeg Milanovca, „Vršačko pero” (2011), „Sećanje na Branka Miljkovića” (2011), „Moć vatre” (2011), „Kapi slobode” (2014), „Slapovi Vučjanke” (2011), „Panonski galeb” (2010 i 2018) ... Na internet sajtu „Tragovi blog” objavila je 12 pesama. Učestvovala je na pet *Fejsbuk* pesničkih festivala. Nema još ni jednu zbirku poezije, ali jednog dana...

SNEŽANA RADIĆ

Rođena 1993. godine u Prokuplju, a trenutno živi i radi u Nišu. Završila Ekonomski fakultet u Nišu. Još u osnovnoj školi počela sa pisanjem pesama, kasnije i priča i u tom periodu svog života osvojila prvo mesto na lokalnom takmičenju, za najbolju priču/esej. U skorije vreme učestvovala na nekim konkursima sa pojedinim pesmama, ali nikada do sada nije objavila svoju knjigu. Neke od tih pesama su objavljene u zbornicima.

DINKO OSMANOVIĆ

Pisac kratkih formi, aforizama, kratkih satričnih priča, sf priča, krimi priča. Bavi se enigmatikom. Kolumnista *Nezavisnih novina*. Aforizmima zastupljen u antologijama Bosne i Hercegovine, bivše Jugoslavije i Balkana, kao i u mnogim antologijskih zbirkama. Autor zbirke aforizama, *Veliki prasak* (Alma, Beograd). Objavljivan u medijima regiona i inostranstvu. Nagrađivan na konkursima i festivalima humora i satire. Pričama zastupljen u mnogim antologijama i zbirkama regiona. Nagrađen za najbolju domaću sf priču časopisa *Galaksija* (2000.) Kolumnista banjalučkih *Nezavisnih novina*, dopisnik časopisa Šeher. Živi i stvara u rodnoj Banjaluci.

ВЕРОСЛАВА ВЛАСТИЋ

Рођена 1975. у Смедеревској Паланци, живи у околном селу Селевцу. Завршила Учитељски факултет у Јагодини и ради као учитељица већ двадесет година. Воли да ради са децом и увек уноси новине како би им учинила часове и наставу занимљивом. Нова знања стичу кроз игру. Прича *Алиса –тракториста* је

једна од низа прича које припрема као збирку прича деци за лаку ноћ.

ABDURAHMAN HALILOVIĆ - AHIL

Рођен је 1958. у Корāju, Босна и Херцеговина, данас живи и ствара у Риједи. Добитник је прве награде за афоризме 2011. године електронског часописа „Maxminus”, гдје му је објављена и е-књига „Grozница афористика”. На расписаном конкурс у „Milovan Ilić Minimaks” 2012., освојио је другу награду за афоризме, идуће године на истом фестивалу је освојио прву награду. До сада издао три књиге афоризама: *Umor na mozgu* 2014. За тај првијенац добио је признање која је проглашена књигом године испред *Hrvatskog književnog društva* из Ријеке у Хрватској. Друга књига му је иша под насловом *Glavom kroz zid* 2016. и трећа „Lijepa naša sve je njihovo”! 2019. 2015. Испред електронског часописа за хумор и сатиру *Nosorog* из Банјалуке добио је почасно признање – диплому за укупан допринос у хумору и сатири на овим подручју. У коловозу 2014. године у Чјетини је добио другу награду за најбољег афористичара на тему *Jugonostalgija*. 2015-те на расписаном конкурс *Milovan Ilić Minimaks* добио је другу награду за афоризме. Заступљен је у више збирки и антологија које су издане на овим просторима. Сарадник је и више радио станица са ових простора. Од аутора *Zbornika radova KR Balkan* 2017. године добио је трећу награду за афоризме.

BORKO JEČMENICA

Апсолвент RGF-a, живи и ради у Београду. Пored писања бави се борилачким вештинама. Волонтира у раду са особама са посебним потребама.

BORISLAV BATIN

Рођен у Београду 23.12.1954. године. По занимању је инжењер мањинства. Од ране младости пише поезију и прозу, објављивао је своје текстове у многим штампама и електронским медијима. До сада је објавио: »Зборник свесновидости« – збирку поезије, есеја и кратких прича, 2001. године у издању: ИК »Заслон« – Шабац. »Три дана

novembra« - roman u izdanju iste kuće, objavljen 2004. godine i iste godine bio u konkurenciji za »Nin-ovu« nagradu. »Logonauti« – sf. roman objavljen 2004. godine i preveden u digitalnom izdanju na engleski jezik i nalazi se u nacionalnim bibliotekama SAD, Australije, Kanade. Objavljivao je svoje pesme i priče u raznim zbornicima, književnim časopisima kao i internet informativnim sajtovima u regionu. Sva njegove objavljene knjige mogu se naći u elektronskoj formi na raznim sajtovima. U pripremi ima obimnu zbirku poezije, kao i zbirku priča, eseja i aforizama... Živi u Beogradu.

HARIS JUSUFOVIĆ

Rođen 14. 12. 1996. u Zenici. Sa poezijom vodi bitku još od osnovne škole koju je završio u MZ Begov Han. Srednju geološko-tehničku završava u Zenici, jer ga zanima geologija. U svrhu boljeg „brušenja“ stihova upisuje se na odsjek za b/h/s jezik i književnost Filozofskog fakulteta Univerziteta u Zenici i trenutno je student IV godine. Prva njegova pjesma objavljena je u ovogodišnjoj zajedničkoj zbirci mladih pjesnika Bosne i Hercegovine koju je priredilo Udruženje *Metamorfoza*. Također je nekoliko njegovih pjesama objavljeno u časopisu *Poezija* „Hrvatskog društva pisaca“, kao i u zajedničkoj zbirci studenata Univerziteta u Zenici *POIESIS* koju je priredilo Udruženje za filozofiju i društveno-humanistička istraživanja *Eidos* Zenica. Na ovogodišnjim *Milim Duelima* (balkanski poetski kontest) završio je na 5. mjestu od 545 autora. Poezija mu je objavljivana i na online blogovima od kojih se izdvaja *P.E.N.* (A WORLD ASSOCIATION OF WRITERS).

TANJA AJTIĆ

Rođena 8. oktobra 1964. godine u Beogradu u kome je odrasla i školovala se.

Radila je na administrativnim poslovima u Saveznom sudu do 2002. godine u jesen, kada je sa porodicom nastavila da živi u Kanadi, Vancouver. Član je *Saveza književnika u otadžbini i rasejanju*, Novi Sad i *Kreativne radionice Balkan*, Beograd, kao i mnogih drugih književnih grupa i udruženja. Objavljene su njene pesme i priče u više

od šezdeset zbornika (knjiga) i elektronskih knjiga i u časopisima. Za svoje stvaralaštvo dobitnik je diploma, nagrada i zahvalnica i jedne medalje. Na proleće 2018. godine na takmičenju „Pegaz” Književne omladine Srbije, Beograd, osvojila je nagradu štampanje prve knjige poezije „Obrisi ljubavi”. Njena knjiga „Obrisi ljubavi” je bila izlagana na Sajmu knjiga 2018. godine u Beogradu kao i na Salonu knjiga u Torontu 2019. godine. Trenutno se bavi umetničkom grafikom. Osnovala je malu firmu koja se zove „T-Ray studio” za umetnost i primenjeni dizajn. Zainteresovana je za jogu i tai-chi. Uživa u šetnjama sa psom bobtejl rase – Atosom.

LEJLA BEĆIROVIĆ

Rođena je 06.01.1991. godine u Brčkom gdje završava klasičnu gimnaziju u kojoj otkriva naklonost prema književnosti i pisanoj riječi. U Sarajevu upisuje Fakultet političkih nauka na kojem stiče diplomu bechelora i magistra politikologije. Objavila je nekoliko pjesama pri udruženju „Metamorfoza” u tri zajedničke zbirke autora iz BiH te članke radeći kao novinar. Trenutno živi i radi u Sarajevu.

AIDA ORAHOVAC

Rođena 1985. godine u Podgorici. Diplomirani ekonomista. Pisanjem se bavi već pet godina. Poezija joj je objavljivana u zbornicima širom regiona počevši od zbornika „Kultura snova” iz Zagreba, zatim „Na raskršću” iz Beograda, „Ete takoj” iz Vranja kao i antologija najljepših djela balkanskih pisaca iz Knjaževca. Član je foruma mladih pisaca kulturno informativnog centra *Budo Tomović* iz Podgorice.

Osim književnošću bavi se i fotografijom i slikarstvom za koje priprema drugu samostalnu izložbu.

БОРИСАВ ТРАЈКОВИЋ

Пише песме за децу (две објављене), хаику поезију (три објављене, три прве награде), афоризме и епиграме (објављивао у сатирично-хумористичким часописима).

VLADIMIR BLAGOJEVIĆ

Rođen 18. januara 1992. u Beogradu, gde je završio Treću beogradsku gimnaziju i Fakultet muzičke umetnosti. 2014. godine bio je u polufinalu *Slem* konkursa, koji organizuje *Društvo književnika Vojvodine* u Novom Sadu. Neke pesme i priče su mu nagrađivane na regionalnim konkursima.

АЛ ДЕ ЉУТА

Живи и ствара у Београду. Дипломирани је филолог – оријенталиста а завршио је и Правни факултет Београдског Универзитета на којем је и магистрирао. У каријери се опробао у различитим областима. Аутор је једног документарног филма и једне ТВ драме емитоване на ТВ Београд. Из области мнемотехнике објавио је више стручних чланака у разним часописима. Објавио је књиге из области психологије учења: ментална бележница, психологија успеха, полиглотско учење језика, програмирање мозга за спремање испита, филозофија живота. Аутор је романа „Митрова воденица” (2004), и романа „Ледина” (2005.) бубашваба у кади. Кратке приче објављује у разним књижевним часописима и порталима у региону и у земљи.

ENSAR BUKARIĆ

Rođen je u Bugojnu (1968). Živi i radi u Gornjem Vakufu – Uskoplju (Bosna i Hercegovina). Diplomirani je inženjer mašinstva. Piše od 1977. godine. Suraduje sa časopisima, zastupljen je u zbornicima i antologijama. Djela su mu objavljivana u BiH, Hrvatskoj, Srbiji, Crnoj Gori i SAD-u. Nema samostalne zbirke. U pripremi je zbirka pjesama sa još dvoje kolega književnika sa kojima je publici u više navrata predstavio poetsko veče „Tri grada, tri pjesnika”. Najviše piše kratke priče i pjesme od kojih su neke i nagrađivane. Posebno voli da piše za djecu.

ЈОВАНА Б. СПАСИЋ

Рођена у Лесковцу 21.03.1991. Живи и ствара у Власотинцу. По струци је дипломирани филолог енглеског језика и књижев-

ности, административни радник у Јавнобележничкој канцеларији и студент на мастер студијама на Филозофском факултету у Нишу. Сваке године, почевши од 2009. године, учествује на Октобарском Салону у Власотинцу. Такође је излагала и на Традиционалним Мајским Сусретима 2014. и 2018. године у Београду, а 2019. године је учествовала на III Међународном бијелу уметничког цртежа у Смедеревској Паланци изложивши свој рад *Алтер его*. На арт сајту *Фиока* је изложена серија њених радова под називом *Креативни хаос*.

ДРАГАН САВИЋ - ДРАГОВИЋ

Рођен је у Београду 1958.године. Написао роман „Туђ”, његово прво дело које је издато крајем 2017. године и доживело друго издање. Пише приче и песме које су му објављене у многим зборницима. Члан СКОР – а. Један је од оснивача и председник удружења Књижевни Уметнички Клуб „Перо аматера” Бечеј. Живи у Србији.

ANDREA VAŠTAG

Рођена 7. јуна 2001. године. Живи у Бечеју, једном малом граду Ваčke. Има два млађа брата, Стефана и Филипа. Још од малена је интересовала уметност. Мама јој је говорила да се увек налазила за столом и crtала. Такође, када год би долазила по њу у вртић, увек би donosila неке crтеже кући. Pored crtанја, још као мања је zavolela да pleše. Prvi контакт са plesом је имала још у вртићу и од тада је zavolela и ту врсту уметности. Како је време пролазило počela је да је интересује и фотографија. Najвише voli да фотографише природу, ствари из близа, јер pored уметности једна од њених љубави је и наука, а највише биологија. Završila је OŠ „Sever Đurkić”, у Бечеју 2016. године. Trenутно је на завршној години средње школе. Ide у Gimnaziju у Бечеју и ученица је општег смера. Једна од postignućа којим се ponosi су њена *Vukova diploma*, učešće на републичком такмичењу из биологије 2017. године, као и 2. место на конкурсима „Računarskog fakulteta”, у Београду 2018. године. Pored ових dostignućа učestvovala је и на likovним конкурсима и на једном конкурсима освојила 2

karte za akva park u Arandjelovcu. Početkom ove godine upisala se u Književno umetnički klub „Pero amatera“, u Bečeju, jer preko njega će imati više mogućnosti da razvija svoje interesovanje u umetnosti, kao i mogućnost da upozna nove prijatelje koji takođe vole umetnost i sa kojim će moći da razmenjuje ideje i da nauči nešto novo.

ЈАРОСЛАВ КОМБИЉ

Рођен 24.04.1944. у Старој Дубрави, општина Челинац, сада Република Српска. После завршетка Другог светског рата са родитељима прелази у Врбас, у Бачкој, где и данас живи. Завршио Технолошки факултет у Новом Саду (мастер), а радни стаж остварио претежно у фабрици уља, биљних масти и маргарина „Витал“ у Врбасу. Годину дана био в.д. директор новинско-издавачке установе „Ридне слово“. Од школских дана активно укључен у културни живот своје средине; прво у Дому културе а затим у Културно-просветном друштву „Карпати“ у Врбасу. Аматерски се бавио глумом и режијом. Три године волонтерски уређивао емисију на украјинском језику на радио станици Врбас-Кула. Песме почео да пише у школским данима а наставио у току студија. Писао на српском, украјинском и русинском. После тога је настала дугогодишња пауза, да би, у позним годинама поново почео да пише песме и приповетке, али и сада врло спорадично. Две песме објављене су двојезично, на украјинском и српском, у антологији „Трајник“. Осим по часописима, нема објављених радова. Од 2000. године бави се преводилаштвом.

СВЕТО СТАМЕНОВ

Дугогодишњи новинар и уредник спољно-политичке редакције Македонског радија – Радио Скопје, истакнути македонски публицист, антологичар и афористичар. Аутор и ко-аутор више од 40 књига. Добитник највише државне награде за новинарство и публицистику „Мито Хаџи Василев Јасмин“ (2005 – за новинарство, а 2012 – за публицистику) и награде Удружења новинара Македоније за новинарство „Крсте Мисирков“ – 2004 године, као и више књижевних награда. Недавно

из штампе му је изашла прва књига афоризама под насловом „Апокалипса на умот”, („Апокалипса ума”), а са својим афоризмима заступљен је у зборницима „Афоризми и афористичари 19” („Алма” – Београд, 2019) и „Два пера у једном даху” (Књижевни клуб „Мајдан” – Костолац, 2019).

НИКОЛИНА ТОПИЋ

Рођена у Вуковару 1994., дипломирала клавир на Академији за умјетност и културу у Осиеку, тренутно запослена у вуковарској музичкој школи као професорка клавира и корепетитор. Осим професионалним свирањем бави се и певањем и компоновањем. Освајала је многе награде, давала неколико изјава за ТВ и радио, а новине пишу неколико чланака о њој. Уз музику велика страст јој је и поезија. Пише и рецитује још од основне школе када је с песмом *О Светом Сави* победила на школском такмичењу. Запажена је и у средњој школи од стране своје професорке Хрватског језика која је увек њене песме и есеје излагала као пример осталим гимназијалцима. Од 2018. члан је друшва књижевника *Уметнички хоризонт*, а њена песма *Написах за једну Гру* објављена је у зборнику *Лирска круна*. У децембру 2019. с песмом *Искрена песма* конкурише на међународном књижевном конкурс у духовне поезије у Бечу *Светосавска звона – Поезија шапуће о нама*. Песма је одабрана да буде објављена у зборнику у фебруару 2020.

НИКОЛА РАДОСАВЉЕВИЋ

Станује у Смедеревској Паланци, а ради као наставник немачког језика у ОШ „Свети Сава” у Младеновцу. Има пар објављених кратких прича у књижевном часопису *Књижевне вертикале*.

ТОДЕ РИСТА БЛАЖЕВСКИ

Карикатурист, хуморист, есеист и аниматор. Рођен је 06.05.1948 године у Скопљу. Дипломирао је на правном факултету Универзитета „Св. Кирила и Методија” у Скопљу. Уметнич-

ким радом почео се бавити од 1966 године, када је у новинама *Студентски збор*, објавио своју прву карикатуру. Од тада црта карикатуре, цртеже и стрипове, пише хумористичке приче, афоризме и есеје за карикатуру, израђује анимиране и цртане филмове и слика слике. Остварио је учешће на многим међународним фестивалима. Његове карикатуре, стрипове, цртеже, хумористичке приче, афоризме, есеје, су објављиване у многим новинама широм Балкана. Сlike Т. Блажевског, налазе се у колекцији Музеја наивне и маргиналне уметности у Јагодини – Србија, у Националној галерији Македоније – Скопље, у Музеја савремене уметности – Скопље и у многим приватним збиркама. До сада је одржао четири самосталне и био је представљен на сто десет групних изложби. Објавио књиге: *Нула Вавилонска* (1995), албум карикатура, *Хомо балканикус ептен занесеникус* (1999), албум политичких карикатура, *Јас сум виновен за сè* (2008), збирка хумореске и афоризме, *Аспекти на карикатурата* (2014), јесеи и *Воинственото перце* (2015) албум антиратних карикатура. Године 2014 година збирка *Јас сум виновен за сè* је објављена и на француском језику, под називом *Mea culpa, Ja ne сум виновен за ништо*, збирка хумореске и афоризме (2018) преведена и на руски језик. 1980 године, на супер 8 мм траци, је израдио свој први анимирани филм *Дилема*. Затим је израдио цртане филмове: *Капка*, *Идеја*, *Пешак*, *Слизнување*, *Оратор* и *Душогрижници*. Његова дела са македонског, су преведена на енглески, бугарски, српски, турски, француски и руски језик. Добитник је шест специјалних награда за карикатуру и шест за цртани филм.

ЉИЉАНА ВУЈИЋ ТОМЉАНОВИЋ

Рођена је 25.02.1958. у Међувођу надомак Приједора. Школовала се у Дубравама, Осијеку, Градишци и Бањалуци. Живи и ствара у Градишци. Пише пјесме, есеје, критике, приказе и огледе. Објавила је 12 књига поезије и 1 књигу есеја. Радове је објављивала у многим домаћим и страним часописима и новинама. Заступљена је у тридесетак зборника и избора поезије, у региону и ван њега. Добитница је награда и признања, повеља и

захвалница. Пјесме су јој превођене на: енглески, њемачки, холандски, руски и бугарски језик. Члан је Удружења књижевника Републике Српске од 1999. године, а од 2016. члан Удружења књижевника Србије.

НАДИЦА КАРАКОЛЕВА

Рођена је 9 априла 1990 године у Скопљу. Завршила је Филозофски факултет у Скопљу 2013 године, а 2017 године магистрала је на истом факултету и постала магистар за мир и развој из области мировне дипломатије. Поезијом се бави још од ране младости. У 2005 г. објавила је своју прву збирку поезије „Копрена” за коју је добила награду „Даница Ручигај” за најбољу дебитантску књигу поезије. У 2017 године добила је награду „Бели мугри” за књигу „Кирија за срце”. Добитница је прве награде за најбољу песму на књижевној манифестацији „Охридјада 2018”, прве награде на манифестацији „Гордана Нацева” - 2019 и Гранд при поезије младих песника на манифестацији „Планетопија 2019”- Штип, као и прво место за најбољу песму за месец децембар 2019 у избору књижевног клуба „Поетијада” из Београда. Са својим песмама заступљена је у зборницима: „Гарави сокак 2019”, „Кипријанов кладенац 2019” и „Тајну река приповеда”. Објављује песме у македонској и у балканској периодици.

DANIJELA MILOSAVLJEVIĆ

Rođena je 1965. godine u Zrenjaninu. Srednje obrazovanje stekla je u muzičkoj školi „Josif Marinković” – instrumentalni odsek violina, a potom, svoje formalno obrazovanje zaokružuje na Tehničkom fakultetu „Mihajlo Pupin”. Danas, živi i radi u Novom Sadu, kao sistem analitičar i projektant informacionih sistema. Iako joj je forma kratke priče osnovno opredeljenje, piše i književne kritike, a ponekad pravi izlet i u kombinovane forme. Priče su joj zastupljene u zbornicima radova, elektronskim i književnim časopisima u zemlji i inostranstvu. 2017. godine, u izdanju IA „Nova Poetike – Argus Books&Magazines” iz Beograda, objavljena joj je knjiga kratkih pri-

ča „Dreaming”. Nestereotipne priče koje piše imaju za cilj da ostave dubok trag u umu i duši čitaoca, da pokrenu emociju i potaknu na razmišljanje. Zanimljiv izbor tema i bezgranična mašta, preduslov su dugom ostajanju u sećanju. Razvijajući empatiju prema glavnim likovima, svaku priču lično proživljava, zato ih i naziva „priče iz duše”. FB stranica @DreamingDanijelaMilosavljevic

MIROSLAVA MILJKOVIĆ

Miroslava Miljković, 64 godine, lekar u penziji, živi u Nišu. Ima neobjavljenu zbirku poezije i desetak priča. Prvo objavljeno i nagrađeno delo 2018. putopisna priča „Slike sa Vlasine” u zborniku „Riznica sećanja”. Zatim 2019. objavljena „Pesma suncu” u zborniku „Poezofija” i pesma „Borba biljna preozbiljna” u zborniku „Biljober”. Pored pisanja Miroslavina interesovanja su učenje stranih jezika i gajenje biljaka.

ARNELA ŠABANOVIĆ

Rođena 16. juna 1991. u Zenici, gdje trenutno živi i stvara. Piše iz ljubavi prema poeziji. Pjesme su joj više puta nagrađivane i pohvaljene, a neke od njih su objavljene u časopisima *Narativa* i *Afirmator*, te u zbornicima pjesama: „Gdje si sada ljubavi moja?!”, „Luka osjećaja”, „Silasci u godine - Memorijal Avdo Mujkić”, „Carpe Diem”, „Garavi sokak”, „Sindelićeve čegarske vatre”, itd. Po struci je magistrica matematike i informatike, trenutno zaposlena kao profesorica u OŠ „Kiseljak 1”. Osim toga, aktivno se bavi nogometom i kao golmanica brani boje najtrofejnijeg ženskog nogometnog kluba „SFK 2000 Sarajevo” i ženske nogometne reprezentacije BiH.

МИЛИСАВ ЂУРИЋ

Рођен 01.04.1965. год у Копривни у подножју Требаве од оца Марка, мајке Данице. Чудесни живота пути воде га кроз разне средине да би почетком деведесетих застао и остао у Швајцарској у подножју швајцарских Алпа које га често подсећају на живописну љепотицу Дугу њиву на Требави којој се увијек радо враћа у загрљај, а и кроз пјесму. Пише поезију од 2000. год. да

би 2004 г. објавио свој првенац под називом „Требавски зов”, потом 2007. „Требавска зора” 2008. „Под сунцем балкана”, 2010. „У цвијету ириса” и дјечија збирка поезије „Азбука-Абецеда”, 2011. прозни рад „Монографија-Жарко Марјановић-Тоза”, 2012. роман, првенац „Трагом љубави”, Огледало душе, пјесме, 2013. проза, „Горостас” 2014. Члан је Удружења српских писаца Швајцарске, чији је актуелни председник и редовно учествује у заједничком зборнику „ЗАВЕШТАЊА”.

GORDANA GLIGORVIĆ

Рођена 14.02.1957. године у Загребу. Као дете војног лица и из међаног брака успела је да упозна скоро све делове наше бивше земље и да остане njen zaljubljenik. После Загреба загрлила ју је Тузла njenog detinjstva, основну школу завршила у Задру и своје срце оставила на обalama најлепшег Јадранског мора.

Gimnaziju upisala u Zadru. Upisala jezički smer, jezički nadarena, u dalmatinskom jeziku ima puno italijanskih reči te je učila italijanski, engleski i francuski u gimnaziji u Leskovcu. U Leskovcu je nastavila školovanje od drugog razreda gimnazije. Odličan učenik, uvek među najboljima, oslobođena mature. Zaljubljenik u knjige od trećeg razreda osnovne, verni čitalac. Svega što joj je došlo pod ruku nekako su tu bili najviše klasici koji se danas šepure na policama njene lične biblioteke od više stotina knjiga. U gimnaziji pisala pesme u potaji, slala ih umesto ljubavnih pisama. Nakon gimnazije studirala pravo u Nišu. Udata od 1977 godine. Majka dva uspešna sina i baka pet unuka. Radila u farmaceutskoj industriji *Zdravlje* trideset godina, poslednje radno mesto supervizor odeljenja GMP dokumentacije. Od ove godine penzioner i konačno i opet pesnik. Novo pevanje starog pesnika. Zaljubljenik reči.

SANJA RADOJKOVIĆ ĐURĐEVIĆ

Piše već par godina kao neafirmisani pisac. Živi u Kragujevcu. Vodi svoj blog <https://mojaiskraa.blogspot.com/>. Uporedo objavljuje tekstove putem književnih grupa na FB stranicama. Dve godine kako radi za elektronski sajt magazin na slobodnu temu pod nazi-

vom „Shine Magazin”. Tekstovi joj nisu sponzorirani i nisu do sada nikada izašli iz štampe. Inače je majka troje dece, voli da čita puno, najviše pozitivnu psihologiju i lakše delove filozofije što se u njenim tekstovima i prolama.

JELENA MIŠLJENović

Rođena 03.02.1997 i student je četvrte godine Akademije umetnosti u Novom Sadu, modul Dizajn enterijera. Pre toga je pohađala srednju umetničku školu „Bogdan Šuput” smer Dizajn enterijera, takođe u Novom Sadu. Tokom svog osmogodišnjeg školovanja, pored stečenog znanja iz oblasti dizajna enterijera i arhitekture, pohađala je časove crtanja, slikanja, vajanja i drugih predmeta iz oblasti tradicionalne umetnosti. Njen najveći fokus jesu programi za 3D vizuelizaciju kako bi što realističnije prikazala radove iz oblasti dizajna i tu je nekoliko puta učestvovala u kolektivnim izložbama. Poslednja izložba je bila u oktobru prošle godine odražana u Rektoratu gde su predstavljeni radovi studenata *Departmana za arhitekturu i urbanizam* Fakulteta tehničkih nauka i studenata Akademije umetnosti u Novom Sadu (modul Dizajn enterijera. Takođe je tokom srednjoškolskih dana bila član „Akademije 28” u Beogradu gde je učestvovala u nekoliko izložbi od kojih je najznačajnija kolektivna izložba 2016. na kojoj su predstavljeni najmlađi talenti „Akademije 28” kao i osvojeno treće mesto na zimskoj izložbi 2015. godine. Za vreme srednje škole se zainteresovala za tehniku akvarela. Videvši njene radove u prvoj godini studiranja na Akademiji, profesori su je podstakli da nastavi sa radom u toj tehnici tako što su joj davali smernice kako bi što više napredovala. Pored ovoga je imala i nekoliko manjih pohvala na račun svoje poezija koju je uglavnom pisala tokom srednje škole.

SANJA TRNINIĆ

Rođena u Pančevu. Radi kao knjigovođa 19 godina, udata, ima dva sina. U februaru 2008. objavila je zbirku pesama „Kontrola uma” a u januaru 2020. zbirku kratkih priča „Dvenik moje mašte”. Na *facebooku* ima stranicu *Sanjino ćoš*e od 17.06.2018. Obožava knjige i uživa u pisanju i svom svetu mašte.

EDITA BUKVA

Rođena 5.12.1977. god. u Bosanskoj Krupi gdje počinje njena ljubav prema pisanoj riječi a poezija tiho uplovljava u njeno srce u osnovnoj školi i dugo godina skupa plove rijekom života. Živi u Goraždu - gradu na Drini, supruga i majka dvoje djece. Mnoge pjesme objavljene su joj u različitim zbirkaama kao što su: Paralelni svjetovi KNS, DZP - digital IV, Biseri na dlanu (Diligo - liber), U zagrljaju stiha (Diligo - liber) и na književnim konkursima Kulturnog udruženja „Musa Ćazim Ćatić“ i dr.

ŽIVANA JOVANOVIĆ

Rođena u drugoj polovini 20. veka. Imala je priliku da upozna ljude i kulture mnogih zemalja sveta, jedno vreme živela van granica ove države i uvek se vraćala rodnom Zrenjaninu gde i sada živi. I ako svoju ljubav prema pisanoj reči gaji više od tri decenije književnu biografiju nema. Tri pesme u ovom Zborniku su njen prvi iskorak u javnost, izuzevši pesmu pohvaljenu u 5. Zborniku „Pesme Andrić gradu 2019.“ (poetski klub „Znakovi“ iz Višegrada)

SENKA RAKOČEVIĆ ĐEKIĆ

Rođena 12. marta 1971. u Vukovaru. Živi u Veterniku, gde stvara i piše... Po struci krojač, bavi se manikirom i radi kao trgovac. Član je *Umetničkog horizonta* u Kragujevcu i *Satiričkih vertikal*a u Sremskim Karlovcima. Kao autor sa aforizmima i poezijom zastupljena je u mnogim zbornicima i deo je antologijske knjige *Žensko pismo*.

OGNJENKA KALAJDŽIĆ

Rođena 1949 u gradu sunca i pjesnika, Mostaru. Završila je elektrotehničku školu i radila kao elektrotehničar u Mostaru do 1993. godine, kada je ratni vihor donio u Švedsku. Uvijek se isticala sa svojim sastavima i bila nagrađivana, ali zvanično piše nakon zaslužene penzije. Pomalo se bavi slikarstvom, a u zadnje vrijeme mnogo se posvetila poeziji. Učestvovala je u mnogim zbornicima, osvajala prestižna mjesta, dobijala razne plakete, a dva puta je osvojila prvo mjesto na evropskim konkursima. Napisala je prvu knjigu poezije,

Dunjaluk u fildžanu. Želi da i ostale, mnogobrojne stihove, nastale iz bola, nostalgije, zahvalnosti, a najviše ljubavi skupi na jedno mjesto. Nova zbirka pjesama je u završnoj fazi. Želi da se njeni stihovi ne zaborave i da ih njeni najbliži, kao i prijatelji imaju, kao simbol njene ljubavi prema njima. Za ovu godinu je pripremila novu knjigu „Istinite priče”. Nada se da će takođe realizovati još mnoge napisane stihove. Voljeni grad, mir, ljubav i porodica su joj omiljene teme.

GORDANA GOLUBOVIĆ

Rođena 1965 godine u Beogradu. Završila je Treću beogradsku gimnaziju, a potom Pravni fakultet. Radi u PTT-u a svoju kreativnost i emocije već deset godina izražava kroz pesme. Nema književnu biografiju. Svoj prvi korak u svet „štampane” književnosti započeće sa svoje četiri pesme u *Zborniku čuvara prirode*.

DEJAN MILIĆ

Rođen 1976. u Petrovcu na Mlavi, Srbija. Posle gimnazije se 1994. odselio za Švajcarsku. Piše od svojih malih nogu. U izdanju *Kreativne radionice Balkan* mu 2019. godine izlazi prva zbirka poezije pod nazivom „Intermezzo”, sa pesmama na srpskom, nemačkom i francuskom jeziku. Predsednik je Udruženja likovnih umetnika Švajcarske „Uroš Predić”, vodi svoj blog www.babylonsongs.com i u slobodno vreme se bavi umetničkom fotografijom. Kao nagrađivani fotograf je izlagao na više izložbi u Švajcarskoj. Na društvenoj mreži Facebook vodi grupu „Samo knjige”, posvećenu piscima i ljubiteljima literature, kao i stranicu „KulturDiaspora”, koja se bavi umetničkim događanjima u dijaspori. Diplomirani ekonomista, poslednjih godina se bavi radom sa migrantima, angažovan na polju integracije i radi kao predavač nemačkog jezika. Govori nemački, švajcarski nemački, engleski i francuski.

VIOLETA ALEKSIĆ

Rođena 01.01.1974 godine u Levču, (PREVEŠT), piše od svoje 15 godine. Svoju prvu zbirku pesama „Negde u mojoj pesmi” objavila je 2011 godine. Iste godine u štampu ulazi druga zbirka pesama „Ži-

vot je čudan momak” koju izdaje u BEOKNJIZI. Treća, ne planirana zbirka pesama „Nisi ti meni bilo ko”, nastala je 2012 godine, izdavačka kuća „IP Jovan”. Četvrta zbirka poezije „Kada se hrabrost odrobija” (IP Jovan) i roman „U tvojim godinama” (Beoknjiga), izlaze 2013. Godine 2014, knjiga „Nisi ti meni bio ko” štampa se na romskom jeziku u izdavačkoj kući Rrom produkcija Beograd. Iste godine nastaje i knjiga „Ako me razumeš” koja je izdata u izdavačkoj kući ARTE. Knjiga „Dan kada se bre vratilo kući”, prva knjiga kratkih priča izlazi 2016 godine, urađena je u saradnji sa izdavačkom kućom *Kreativna radionica Balkan*, iste godine izlazi još jedna zbirka poezije „Kompas” koju izdaje izdavačka kuća Rrom produkcija Beograd. Peto, dopunjeno izdanje zbirke pesama „Nisi ti meni bilo ko” u saradnji sa *Kreativnom radionicom Balkan* izlazi 2016. godine. Od 2011. do 2016. godine, učesnik je na Beogradskom međunarodnom sajmu knjiga u Beogradu. Godine 2013. postaje član Udruženja književnika Srbije a 2014. i član Udruženja srpskih pisaca Švajcarske, te 2015. književnog kluba „Sedmica” iz Frankfurta a 2016. član Udruženja *Milutin Milanković* iz Beograda. Član je mnogih književnih klubova u matici, dijaspori i regionu, iza sebe broji mnoge medijske nastupe kao i promocije u zemlji, regionu i rasejanju. Aktivno se bavi humanitarnim i društvenim radom u mnogim udruženjima u Švajcarskoj. Dopisnik Radio Beograda, svake srede ima svoj dodatak u emisiji „VEČERAS ZAJEDNO”. Bila je voditelj i zamenik urednika srpskog radija „Radio Mladost”. Prvo svoje znanje u „etru”, stiče u emisiji „Iz prvog reda”. Kao kolumnista Violeta Aleksić je pisala i za nekoiko naših novina. Dopisnik je i RTK2, srpske televizije na Kosovu i RTS-a. Već 24 godine živi i stvara u Švajcarskoj i aktivno saraduje sa kolegama u dijaspori... Od juna 2018. godine zajedno sa Tanjom Radojević osniva emisiju na srpskom jeziku u medijskoj kući Kanal K pod imenom Radio KRUG. Iste godine postaje dopisnik *Levačkih novina*, te objavljuje još dva naslova, zbirku pesama i priča „PREVEŠT” i drugo izdanje romana „U TVOJIM GODINAMA”, takođe urađenih u *Kreativnoj radionici Balkan*. Član je i Društva književnika Vojvodine.

RAMIZ ŠAĆIROVIĆ

Rođen 11. VII 1949. god. u selu Ruđa (opština Tutin). Po zanimanju je profesor jezika i književnosti u OŠ „25. maj” Melaje. Pored redovnog posla bavi se i etnologijom, etno genezom, historijskom prošlošću, kao i pisanjem kratkih formi, a naročito pisanjem dječijih kratkih priča i poezije. Objavljuje po raznim časopisima i književnim publikacijama. Zastupljen je i u školskim sadržajima na bosanskom jeziku. Objavljivao u desetine književnih časopisa i publikacija širom Srbije, Crne Gore, Hrvatske i drugih. Ramiz živi, radi i stvara u selu Melaje na Koštopolju, obronku Pešteri. Objavio je osam knjiga: dvije zbirke ljubavnih pjesama, četiri knjige proze, jednu knjigu za djecu i dječiju ilustrovanu priču: „Zečija dolina”, 2005. *Sandžacki intelektualni krug* (SIK); „Plavetnilo u poznom svitanju”, 2011; „Kletva”, 2012. *Beoknjiga*; „Ispiću nebo u svitanju”, 2013. *IP Jovan*, doo Beograd; roman „Krvavi trag” 2015. *KR Balkan* i NB „dr Ejup Mušović”, Tutin; zbirka pripovjedaka „Vasika i druge priče Koštopolja# 2017. *KR Balkan*, NB „dr Ejup Mušović”, Tutin; „Šaljanske legende i druge priče”, 2017. *KR Balkan* i NB „dr Ejup Mušović”, Tutin; „Trojan” priče i pjesme za djecu, 2018. *KR Balkan*, BNV i NB „dr Ejup Mušović”, Tutin; Drugo izdanje pripovjedaka „Kletva” *KR Balkan*, Beograd i NB „dr Ejup Mušović” Tutin i roman „Suza” upravo izišao iz štampe.

МАЈА ГРЧИЋ САРА

Рођена у Београду не тако давне 1970. године увек на граници између маште и јаве са отвореним погледом на свет и неизмерним разумевањем свега што је окружује. Од малих ногу навикнута да слуша и ослушкује све оно што јесте и оно што би могло бити, жудећи да трагове уметности коју осећа у себи пренесе другима на неки свој чудан начин. Заљубљена у филозофију, књижевност и филм годинама је трагала начин на који може показати свет очима којим она сама види. Пише поезију о спољашњем и унутрашњем свету, плеше и фотографише тај свет око себе који је неретко пун боја, неретко одевен у црно беле скуте. Поносни власник књиге поезије „Свемир опасан чежњом” објављену од КР Балкан и луди мушки поета у жен-

ском телу. Стихови који описују њу саму и њен свет: „But if you could just see the beauty, These things I could never describe, These pleasures a wayward distraction, This is my one lucky prize.” *Joy Division*

NIKOLA DRAGAŠ

Rođen je 15.09.1981. u Pančevu, gde i danas živi. Diplomirao 2004. godine na Višoj politehničkoj školi u Beogradu na smeru za grafički dizajn. Zaposlen kao grafički dizajner u Pošti Srbije u Beogradu. Član je ULUPUDS-a i Udruženja karikaturista Srbije - FECO. Bavi se karikaturom, dečjom ilustracijom i grafičkim dizajnom. Ilustruje dečje knjige i udžbenike. Svoje ilustracije i karikature objavljuje u novinskim listovima: „Večernje Novosti”, „Politika”, „Jež”, „Ilustrovana politika”, „Neven”. Redovan je učesnik domaćih i međunarodnih salona i izložbi karikature i ilustracije kao što su: „Pjer”, „Zlatna Kaciga”, „Zlatni osmeh”, „Zlatno pero”, „Majski salon ULUPUDS-a”, „Osten”, „Balkanska smotra mladih strip autora - Leskovac”, „Bijenale Ekološke karikature Sokobanja”, „Krajiški salon”. Održao je veliki broj radionica za decu i mlade iz oblasti ilustracije i karikature u Čikagu, Šervilu, Mervilu, Temišvaru, Velenju, Beogradu, Pančevu, Vladimirovcu, Omoljici, Kačarevu, Dolovu, Banatskom Brestovcu, Starčevu, Čardaku, Gračanici, Starom Grackom, Orahovcu... Bavi se i pedagoškim radom, od aprila 2016. do juna 2018. godine vodi školu karikature pri „Domu omladine Pančevo”, a od marta 2019. vodi školu crtanja za decu „Čarobni svet crtanja”.

САДРЖАЈ / SADRŽAJ

BUKA U SAOBRAĆAJU I ŽIVOTNA SREDINA – Ivana Živanić	5
JESEN U BEOGRADU 1 – Lejla Kerimović	7
ШУМСКА ВИЛА – Маја Савић	8
ZAR NAM TREBA? – Miodrag Stojanović - Krle	9
FOTO – HAIKU – Miodrag Stojanović – Krle	10
PREDATOR – Miodrag Stojanović Krle	11
ŠUGAVA NOĆ – Miodrag Stojanović Krle	12
FOTO – HAIKU – Miodrag Stojanović - Krle.....	13
KROZ PESMU PRIČA-ČIČA... – Miodrag Stojanović Krle	14
NOSTALGIJA – Miodrag Stojanović Krle	15
STRUJA – Zorana Gavrilović	16
HAIKU – Nadica Ilić	17
ALEJA PLATANA – Milan Marjanović	18
ЛИПА – Срђан Ђурић.....	19
НЕПРОЛАЗНА МЛАДОСТ – Немања Стевић.....	20
ЈЕЗЕРО СНОВА – Небојша Стојоски.....	21
BETONIRANJE – Zora Davidović	22
ČARAPE, LJUBAV I DEPRESIJA – Zora Davidović	23
KOMAD – Zora Davidović.....	25
OSIGURAČ – Zora Davidović	26
ФОТОГРАФИЈЕ – Данијела Стојановић	27
СЈАЈНА НОЋ – Данијела Стојановић.....	28
PUŠKOM NA SLAVUJA – Nikola Šimić Tonin.....	29
AFORIZMI – Marina Raičević.....	30

UMETNIK NAD UMETNICIMA – Marina Raičević	31
FOTOGRAFIJE – Miroslava Radojević	32
VERNIK – Paulina Vozar	33
HOĆEŠ LI? – Paulina Vozar	34
U SUZI SAM TE SAKRILA – Paulina Vozar	35
PRESTAĆU – Paulina Vozar	36
POEZIJA SI TI – Mika Vlacović Vladislavljević	38
OGLEDALA – Marijana Lj. Jovanović	39
ЧОВЕК ОСЕЋА И ВОЛИ – Синиша Митрић	40
ПРИРОДА ЦРВЕНОГ И ПЛАВОГ СЛЕЗА – Синиша Митрић	41
USPAVANKA – Vesna Đukanović	43
BUĐENJE PESNIKA – Vesna Đukanović	44
SLIKA NA SVILI – Vesna Đukanović	45
КАМЕН – Милена Златеска	46
КАМЕН – Milena Zlateska	47
САСВИМ ПРИРОДНО – Бранка Влајић Ђакић	48
МОЈ BISER – Branka Vlajić Ćakić	49
ПАЛИНДРОМИ – Бранка Влајић Ђакић	51
FOTOGRAFIJE – Biljana Hukić	52
POLJE MAKA – Biljana Hukić	53
FOTO – HAIKU – Milan Vujko	54
ГОДОВИ – Јован Н Бундало	55
НАЈДЕ U PRIRODU – Sandra Škrbić	57
АФОРИЗМИ – Жељко Марковић	58
PEŠTERSKA BIVOLICA – Emir Bajrović	59
DRVO – Emir Bajrović	61
CRTEŽI – Emir Bajrović	63
VODA IZVOR ŽIVOTA – Avdulah Ramčilović	64
NA DIVANU – Avdulah Ramčilović	65
HAIKU – Olivera Šestakov	66
ХРИЗАНТЕМА – Младомир Кнежевић	67

КАДА СВЕ УЦВЕТА – Младомир Кнежевић.....	68
АМБИЈЕНТ – Младомир Кнежевић.....	69
БЕЛА БРЕЗА – Весна Зазић.....	70
КАД ЈЕ ЇОВЈЕК ŽИВОТИЊА – Suada Malkoć - Kovačević.....	71
(НЕ)ВОЉЕНО ДРВЕЋЕ – Магдалена Реџовић.....	72
ВИДОВИТА – Магдалена Реџовић.....	73
ТРАЖИМ – Магдалена Реџовић.....	74
ОСМЕХ – Магдалена Реџовић.....	75
ХРЧАК – Мартин Марек.....	77
НЕРЇОК – Martin Marek.....	78
ФОТОГРАФИЈА – Vida Nenadić.....	79
АFORIZMI – Petar Jovanović.....	80
VODA – Jasminka Nikolić.....	81
DRVO ZAPIS – Jasminka Nikolić.....	82
ПОСЛЈЕДЊИ SAN – Lela Vučković.....	83
ЈЕСЕЊА – Lela Vučković.....	84
ЧУВАРИ ПРИРОДЕ – Тијана Нашпалић.....	85
ДЕТЕ У ОДРАСЛОМ – Тијана Нашпалић.....	86
ПОГЛЕД ХЛАДАН – Тијана Нашпалић.....	87
НЕ ЗНАМ ЈА – Тијана Нашпалић.....	88
СТИХОВИ - БИСЕРИ –Тијана Нашпалић.....	89
TUŽBALICA МАЈКЕ ZЕМЉЕ – Svetlana Janković Mitić.....	90
PUT U TAMNI VILAJET – Dragica Križanac.....	92
MIMIKRIJA – Gordana Radovanović.....	93
NEBESKE RUŽE – Gordana Radovanović.....	94
LEPTIR – Gordana Radovanović.....	96
NA PESKU SUZA – Gordana Radovanović.....	97
NEVENI – Gordana Radovanović.....	99
POVRATAK – Gordana Radovanović.....	100
MATRICARIA ШАМОМИЉА – Мирјана Ћапо.....	102
LJUBAV CVEĆA – Mirjana Đapo.....	103

ZLATIBORSKI KONJ – Sanda Ristić Stojanović.....	104
ČUVARI PRIRODE – Katarina Kujundžić.....	105
POSLUŠAJ I POGLEDAJ – Marijana Lazarević	108
PROMATRAČ PTICA – Sara Kopeczky Bajić	109
JESEN U MENI – Biba Mujačić	110
BALADA O JEDNOM PLATANU – Dragan Petković.....	111
PECANJE – Nada Ranković	112
PRVOMAJSKI URANAK – Nada Ranković.....	113
PESNIKOVA JESEN – Jovanka Jančić.....	114
ХРАСТ – Јованка Јанчић	115
ЖИВЕО ЖИВОТ У ЗЕЛЕНОМ РУХУ – Слађана Липтак	116
CVJETIĆ – Zada Šahdanović	117
PONOĆNA LUNA NAD GRADOM – Dušan Pejaković.....	118
UKROTITELJ VJETRA – Jasmin Dorić	119
DUNAVE – Milka Vasić Glušac	120
CRTEŽI – Margita Zmijanović	121
LEPOTA STVARANJA – Margita Zmijanović.....	122
CRTEŽI – Margita Zmijanović	123
KAD SUTON LEGNE KRAJ MENE – Margita Zmijanović.....	124
Crteži – Margita Zmijanović.....	125
JEDNE NOĆI – Margita Zmijanović.....	126
FOTOGRAFIJE – Slavica Bakšaj	127
KORACI – Slavica Bakšaj.....	128
PISMO U BOCI – Slavica Bakšaj	129
ŽENA SAM – Slavica Bakšaj.....	130
DA LI JE SUVIŠE KASNO? – Elena Aničić.....	131
PRKOSNO STABLO – Dubravko Matančević.....	132
STARI HRAST – Jasmina Isajlov.....	133
ALAS – Jasmina Isajlov.....	134
ДРИНА ЈЕ ПЕТКА СТИХИЈА – Томислав Крсмановић	135
FOTOGRAFIJE – Mirjana Milačić - Vajić	136

IZ DNEVNIKA JEDNOG VREMENA DOK KLATNO	
SVOJOJ SENCI BEŽI 21. – Mirjana Milačić-Bajić.....	137
IZ DNEVNIKA JEDNOG VREMENA DOK KLATNO SVOJOJ	
SENCI BEŽI 22. – Mirjana Milačić-Bajić.....	138
MIRIS PROLJEĆA – Slavica Beloš	139
MIR, TIŠINA – Slavica Beloš.....	140
KAFA – Slavica Beloš.....	141
NAŠE NOĆI – Slavica Beloš.....	142
ПРОФИТ – Милан Манић.....	143
NA SAV GLAS FALI – Snežana Marko – Musinov	144
POGLED S VISINE – Snežana Marko – Musinov.....	145
НА КРАЈУ ДАНА – Иванка Тодорова Милошевска.....	146
ŠAPE LUTALICE – dr Marjan Urekar	147
ВЕТАР МИ ШАПУЋЕ – Мирослав Мишо Бакрач.....	148
KOLAŽI – Renata Seković	149
DRVO I CVEĆE – Saša Milivojević.....	150
POŠUMLJAVANJE – Saša Milivojević	151
ВЕЧНОСТ ЦВЕТА – Верица Милосављевић	152
ПОТЕЦИ ДУНАВЕ! – Љиљана Терентић.....	153
СВЕТИ ЈОВАН БИЉОБЕР – Љиљана Терентић.....	154
POZDRAVI ŠUMU – Senka Bradarić.....	155
ZAGRLI RAVNICU – Senka Bradarić	156
FOTOGRAFIJE – Anisia Savić	157
КОСМИЧКА ПОРУКА ПРИРОДЕ – Софија Вељковић	158
ПЛЕС ПОЛЕНА – Софија Вељковић.....	159
НАДА У ХИБЕРНАЦИЈИ – Наташа Радевска.....	160
ТОК КАПЉИЦА ВОДЕ – Александар В. Павловић.....	161
PRKOSNA I LIJERA – Josip Matej Bilić.....	162
OPSTANAK – Tatjana Ćaćić.....	163
ПОТОМАСТО – Goran Крапић.....	164
СВЕСТ – Кристина Селенић	165
FOTOGRAFIJE – Andrea Vaštag.....	166

ОКО – Славица Максић	167
ПРАШЊАВИ СОКАК – Гордана Владисављевић	168
ОЧУВАТИ ПРИРОДУ - PLANETA Jelena Grujić	170
ОЧУВАТИ ПРИРОДУ - SRBIJA – Jelena Grujić.....	171
ОЧУВАТИ ПРИРОДУ - ŽIVOTINJE – Jelena Grujić	172
MESEČINA PORED REKE – David Vukmir.....	173
БАСНОПИСАЦ – Давид Вукмир.....	174
HAIKU – Nevia Kožljan.....	175
DJEDOVA TREŠNJA – Nevia Kožljan	176
ZA MOJU PLANETU – Maša Borilović.....	177
ZAŠTITIMO JE! – Maša Borilović	178
PLAVA PLANETA – Marija Ćirović Galat	179
FOTOGRAFIJE – Dejana Žugić Dacić	180
FOTOGRAFIJE –Dejana Žugić Dacić	181
„PLANINSKE TARVE” – AFORIZMI O DURMITORU	
– Vladislav Vlahović.....	182
ЗАШТО – Душко. Р. Недовић.....	183
ЗОВ ПЛАНИНЕ – Јован Бајц	184
ИГРА МОРСКИХ ТАЛАСА – Јован Бајц	185
МОЈ БОСИОЧЕ! – Нада Хаџи-Перић.....	186
ОДА ЈАБУЦИ – Нада Хаџи-Перић	187
ЗИМА – Таша Ђурић.....	188
DETLIĆI – Nevenka Vošnjak - Čolić	190
MI, LJUDI – Nevenka Vošnjak-Čolić.....	191
ЦРНИ БОР И СМРЕКА – Марија Стојиљковић Марстој.....	192
СЛИКА ПРИРОДЕ – Марија Стојиљковић Марстој.....	193
VERNI ČUVAR NOZE – Tamara Kuzmanović Tamkuz.....	194
FOTOGRAFIJE – Svetlana Dimić Ćulum.....	196
BES – Svetlana Dimić Ćulum	197
IDITE – Svetlana Dimić Ćulum	198
JA – Svetlana Dimić Ćulum	199
FOTOGRAFIJE – Svetlana Dimić Ćulum.....	200

КОЌИЈА GROMA – Svetlana Dimić Ćulu	201
FOTOGRAFIJE – Svetlana Dimić Ćulum.....	202
NEŽELJENA – Svetlana Dimić Ćulum	203
FOTOGRAFIJE – Svetlana Dimić Ćulum.....	204
DRVO U PARKU – Dušica Radosavljević.....	205
BEGUNAC – Dušica Radosavljević.....	206
LIPA – Dženita Bajrić-Adilović.....	207
ИДИЛА – Балша Рајчевић.....	210
РЕЧНИ СЛИВ – Чика Пеца	211
DRVEĆE – Žanka Žana Bošković Coven	212
ЕКОЛОШКА – Милан С Косовић.....	213
ГОЛА ВОДА – Милан С Косовић.....	214
ГДЕ СУ СЕ ПОШТОВАЛЕ ПЧЕЛЕ	
И САХРАЊИВАЛЕ КОШНИЦЕ – Милан С Косовић	215
РЕКЕ НЕ ПАДАЈУ С НЕБА – Милан С Косовић.....	217
НЕКАД БИЛО ПА СЕ ПАМТИЛО – Живота Ђурић.....	219
ОЧУВАЈМО ЛЕПОТУ НЕТАКНУТЕ ПРИРОДЕ –	
Живота Ђурић.....	220
СЛЕЗ У БАШТИ – Данијела Јевремовић.....	221
AFORIZMI – Zoran Stanojević	223
NA IVICI – Suzana Glišović	224
ŽENO – Enes Topalović	225
ЉУБАВ ЈЕ КАТАЛОГ ИМПУЛСА ДУШЕ –	
Новица Марјановић.....	226
КЉУЧ – Нада Матовић.....	227
OSTROG – Nada Matović.....	228
ПОД ГРЧКИМ НЕБОМ – Анита Пешић.....	229
ЉУБАВНА МЕЂАВА – Богдан Јевтић	230
ПОСВЕЂЕНО ТЕБИ – Богдан Јевтић	231
SAKRIVENI LJUBAVNICI – Anna Ferriero	232
KAD KAŽEM LJUBAV! – Ljiljana Nikolić.....	233
JUN – Ljiljana Nikolić.....	234

GDE JE LJUBAV NESTALA? – Ljiljana Nikolić	236
PROLEĆE – Ljiljana Nikolić.....	237
СВИРАЈТЕ СВИРЦИ – Споменка Денда Хамовић	238
I SRUŠI I SASTAVI – Amer Softić	239
ЗАПИС – Пламенка Пешић - Николић	240
МОЈЕ RODNO SELO – Jelena Jeka Kočović.....	241
POVELJA O LICEMERIMA – Ana Magda.....	242
POŽUDA – Dobrinka Jokić.....	243
КАЉУГА – Драгица Бека Савић.....	244
AFORIZMI – Vldan Stevanović.....	245
ОПРОСТА БЕЗ – Жико Б. Милановић	246
У МЕНИ ЖИВЕ СВИ МОЈИ ПРЕЦИ – Весна Пешић.....	247
LJUBAV – Snežana Radić.....	248
AFORIZMI – Dinko Osmančević	249
АЛИСА - ТРАКТОРИСТА – Верослава Властић	250
AFORIZMI – Abdurahman Halilović-Ahil	251
NOVO JUTRO – Borko Ječmenica.....	252
IDEMO PO PRIČU – Borislav Batin.....	253
ГРАФИКЕ – Танја Ајтић.....	254
ГРАФИКЕ – Танја Ајтић.....	255
SIRAT-ĆUPRIJA – Haris Jusufović.....	256
ZORO – Lejla Bećirović.....	257
BALKANSKA KRV – Aida Orahovac	258
БУБАМАРА – Борисав Трајковић	259
OSMEN VILE – Vladimir Blagojević.....	260
БИЛА МИ ЈЕ МАЈКА – Ал Де Љута.....	261
СЛИКЕ – Јована Б. Спасић	262
KAD UNU LJUBIM – Ensar Bukarić.....	263
САН – Драган Савић – Драговић	264
* * * – Јарослав Комбиљ	265
АФОРИЗМИ – Свето Стаменов.....	266

NEMOJ DA ODUSTANEŠ OD MENE – Nikolina Topić	267
КАРИКАТУРЕ – Тоде Риста Блажевски.....	268
ПОСЛЕДЊА СТРАЖА – Никола Радосављевић.....	269
РЕВОЛУЦИОНАРНИ УМЕТНИК – Тоде Риста Блажевски.....	270
МРВА ЗА ЈЕДНОСТАВНОСТ – Љиљана Вујић Томљановић	271
СУДИЈА – Надица Караколева	272
ЉУДИ ОД ПАПИРА – Danijela Milosavljević	273
ЂАТА – Мирослава Миљковић	275
DVIЈЕ ХИЉАДЕ I НЕКЕ... – Arnela Šabanović	276
ВУК – Милисав Ђурић.....	277
ТВОЈЕ ИМЕ МИРИШЕ К’О ЗОРА – Милисав Ђурић	278
НАДАЊА У НОЋИ – Милисав Ђурић	279
BESKRAJNA PESMA – Gordana Gligorović	280
ЈА НЕМАМ ДРУГИ ДОМ – Sanja Radojković Đurđević.....	281
АКВАРЕЛИ – Jelena Mišljenović.....	282
НА RASKRŠĆU – Sanja Radojković Đurđević.....	283
НОЋИ У КЊИЖАРИ – Sanja Trninić.....	284
SVET IZ MAŠTE – Sanja Trninić	286
ŽUDNJA – Edita Bukva	289
NEČUJNA PESMA – Živana Jovanović	290
PEČURKA – Živana Jovanović	291
BEDEMI – Živana Jovanović	292
AFORIZMI – Senka Rakočević Đekić	294
GUDRUN – Ognjenka Kalajdžić	295
АКО МЕ ОСТАВИШ – Ognjenka Kalajdžić	297
DAN PO DAN – Ognjenka Kalajdžić	298
BJEŽANJE – Ognjenka Kalajdžić	299
ŠTA AKO ODEŠ – Ognjenka Kalajdžić	300
VODA MODRA – Ognjenka Kalajdžić.....	301
ZVUK NOĆI – Gordana Golubović.....	302

AKO PRESKOČIŠ – Gordana Golubović	303
DA SAM ZNALA – Gordana Golubović	304
ŠTIT – Gordana Golubović.....	305
PUSTITE GA NA MIRU – Dejan Milić.....	306
SVET DA RAZUMEM – Dejan Milić	307
AKO NEĆE NIKO – Dejan Milić	308
ZEMLJA – Dejan Milić.....	309
UGASI MRAK – Violeta Aleksić	310
SEĆANJE – Ramiz Šaćirović	311
HAJDEMO – Ramiz Šaćirović.....	312
POSLEDNJI POZIV MADAM BLAVACKI – Maja Grčić Sara ...	313
SLIKA – Nikola Dragaš	386

AUTORI/AУТОРИ

Abdurahman Halilović-Ahil.....	251, 370
Aida Orahovac.....	258, 372
Amer Softić	239, 366
Ana Magda	242, 367
Andrea Vaštag.....	166, 374
Anisia Savić	157, 347
Anna Ferriero.....	232, 365
Arnela Šabanović.....	276, 379
Avdulah Ramčilović	64, 65, 328
АЛ Де Љута.....	261, 373
Александар В. Павловић.....	161, 348
Анита Пешић.....	229, 364
Biba Мујаџић.....	110, 336
Biljana Hukić.....	52, 53, 326
Borislav Vatin	253, 370
Borko Ječmenica.....	252, 370
Балша Рајчевић	210, 358
Богдан Јевтић	230, 231, 365
Борисав Трајковић	259, 372
Бранка Влајић Ђакић	48, 49, 51, 326
Чика Пеца.....	211, 359

Danijela Milosavljević.....	273, 378
David Vukmir	173, 174, 351
Dejana Žugić Dacić.....	180,181, 354
Dejan Milić.....	306, 307, 308, 309, 383
Dinko Osmančević.....	249, 369
Dobrinka Jokić.....	243, 367
Dragan Petković	111, 337
Dragica Križanac	92, 334
Dr Marjan Urekar.....	147, 344
Dubravko Matančević.....	132, 340
Dušan Pejaković	118, 338
Dušica Radosavljević	205, 206, 357
Dženita Vajrić-Adilović	207, 358
Данијела Стојановић	27, 28, 322
Данијела Јевремовић	221, 361
Драган Савић – Драговић	264, 374
Драгица Бека Савић.....	244, 367
Душко. Р. Недовић.....	183, 354
Edita Bukva	289, 382
Elena Aničić	131, 340
Emir Vajrović	59, 61, 63, 328
Enes Topalović	225, 362
Ensar Bukarić.....	263, 373
Goran Krapić.....	164, 350
Gordana Gligorović.....	280, 380
Gordana Golubović.....	302, 303, 304, 305, 383
Gordana Radovanović	93, 94, 96, 97, 99, 100, 334
Гордана Владисављевић.....	168, 351

Haris Jusufović.....	256, 371
Ivana Živanić.....	5, 319
Иванка Тодорова Милошевска	146, 344
Jasmina Isajlov	133, 134, 341
Jasmin Dorić	119, 337
Jasminka Nikolić.....	81, 82, 332
Jelena Grujić.....	170, 171, 172, 351
Jelena Jeka Kočović.....	241, 367
Jelena Mišljenović.....	282, 381
Josip Matej Bilić	162, 349
Jovanka Jančić	114, 115, 337
Јарослав Комбиљ	265, 375
Јована Б. Спасић	262, 373
Јован Бајц	184, 185, 354
Јован Н Бундало	55, 327
Katarina Kujundžić	105, 335
Кристина Селенић	165, 350
Lejla Bećirović.....	257, 371
Lejla Kerimović.....	7, 314
Lela Vučković.....	83, 84, 332
Ljiljana Nikolić.....	233, 234, 236, 237, 365
Љиљана Вујић Томљановић.....	271, 3773
Љиљана Терентић	153, 154, 346
Maја Grčić Sara.....	313, 385
Margita Zmijanović.....	121, 122, 123, 124, 125, 126, 339

Marijana Lazarević.....	108, 336
Marijana Lj. Jovanović.....	39, 324
Marija Ćirović Galat.....	179, 353
Marina Raičević.....	30, 31, 322
Martin Marek.....	77, 78, 331
Maša Borilović.....	177, 178, 353
Mika Vlacović Vladislavljević.....	38, 323
Milan Marjanović.....	18, 320
Milan Vujko.....	54, 327
Milka Vasić Glušac.....	120, 339
Miodrag Stojanović - Krle.....	9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 319
Mirjana Milačić - Bajić.....	136, 137, 138, 342
Miroslava Miljković.....	275, 379
Miroslava Radojević.....	32, 323
Магдалена Реџовић.....	72, 73, 74, 75, 331
Марија Стојиљковић Марстој.....	192, 193, 356
Маја Савић.....	8, 319
Милан Манић.....	143, 343
Милан С Косовић.....	213, 214, 215, 217, 360
Милена Златеска.....	46, 47, 325
Милисав Ђурић.....	277, 278, 279, 379
Мирјана Ђапо.....	102, 103, 334
Мирослав Мишо Бакрач.....	148, 344
Младомир Кнежевић.....	67, 68, 69, 330
Nada Ranković.....	112, 113, 337
Nadica Ilić.....	17, 320
Nevenka Bošnjak - Čolić.....	190, 191, 356
Nevia Kožljan.....	175, 176, 352
Nikola Dragaš.....	317, 386
Nikola Šimić Tonin.....	29, 322

Nikolina Topić	267, 376
Нада Матовић	227, 228, 363
Нада Хаџи-Перић.....	186, 187, 355
Надица Караколева.....	272, 378
Наташа Радевска.....	160, 348
Небојша Стојоски	21, 321
Немања Стевић.....	20, 321
Никола Радосављевић.....	269, 376
Новица Марјановић.....	226, 363
Ognjenka Kalajdžić	295, 297, 298, 299, 300, 301, 382
Olivera Šestakov	66, 314, 316, 329
Paulina Vozar	33, 34, 35, 36, 323
Petar Jovanović	80, 331
Пламенка Пешић - Николић	240, 367
Ramiz Šaćirović	311, 312, 385
Renata Ceković	149, 345
Sanda Ristić Stojanović.....	104, 335
Sandra Škrbić	57, 328
Sanja Radojković Đurđević.....	281, 283, 380
Sanja Trninić	284, 286, 381
Sara Kopeckzy Bajić	109, 336
Saša Milivojev	150, 151, 345
Senka Bradarić.....	155, 156, 346
Senka Rakočević Đekić.....	294, 382
Slavica Bakšaj	127, 128, 129, 130, 340
Slavica Beloš.....	139, 140, 141, 142, 343
Snežana Marko – Musinov.....	144, 145, 343

Snežana Radić	248, 369
Suada Malkoč - Kovačević	71, 330
Suzana Glišović.....	224, 362
Svetlana Dimić Ćulum.....	196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 357
Svetlana Janković Mitić.....	90, 333
Свето Стаменов	266, 375
Синиша Митрић.....	40, 41, 324
Славица Максић	167, 350
Слађана Липтак	116, 338
Софија Вељковић	158, 159, 347
Споменка Денда Хамовић	238, 366
Срђан Ђурић	19, 320
Tamara Kuzmanović Tamkuz	194, 357
Tanja Ajtić.....	254, 255, 371
Tatjana Ćaćić.....	163, 349
Таша Ђурић	188, 356
Тијана Нашпалић	85, 86, 87, 88, 89, 333
Тоде Риста Блажевски	268, 270, 376
Томислав Крсмановић	135, 341
Vesna Đukanović.....	43, 44, 45, 324
Vida Nenadić.....	79, 331
Violeta Aleksić	310, 383
Vladan Stevanović	245, 368
Vladimir Blagojević.....	260, 373
Vladislav Vlahović.....	182, 353
Верица Милосављевић.....	152, 346
Верослава Властић	250, 369
Весна Зазић	70, 330

Весна Пешић.....	247, 368
Zada Šahdanović	117, 338
Zora Davidović	22, 23, 25, 26, 321
Zorana Gavrilović.....	16, 320
Zoran Stanojević.....	223, 362
Žanka Žana Bošković Coven	212, 359
Živana Jovanović	290, 291, 292, 382
Жељко Марковић.....	58, 328
Живота Ђурић	219, 220, 361
Жико Б. Милановић	246, 368

DONATORI/ ПРЕНУМЕРАНТИ

Ivana Živanić, Novi Sad, Srbija – 1 primerak
Marina Raičević, Bor, Srbija – 1 primerak
Marijana Lj. Jovanović, Novi Sad, Srbija – 1 primerak
Vesna Đukanović, Kikinda, Srbija – 3 primerka
Maja Savić, Beograd, Srbija – 1 primerak
Milena Zlateska, Pula, Hrvatska – 1 primerak
Branka Vlajić Ćakić, Beograd, Srbija – 2 primerka
Emir Bajrović, Naskov, Danska – 3 komada
Јован Н Бундало, Београд, Србија – 1 примерак
Avdulah Ramčilović, Linz, Austrija – 1 primerak
Miodrag Stojanović – Krle, Novi Sad, Srbija – 5 primeraka
Синиша Митрић, Београд, Србија – 2 примерка
Lela Vučković, Koprivnica, Hrvatska – 1 primerak
Nada Matović, Berane, Crna Gora – 1 primerak
Katarina Kujundžić, Beograd, Srbija – 1 primerak
Jasminka Nikolić, Aleksinac, Srbija – 1 primerak
Mirjana Đapo, Beograd, Srbije – 1 primerak
Biba Mujačić, Brčko district, BiH – 1 primerak
Јованка Јанчић, Панчево, Србија – 1 примерак
Dragan Petković, Loznica, Srbija – 1 primerak
Gordana Radovanović, Banjaluka, RS – BiH – 8 primeraka
Nada Ranković, Pančevo, Srbija – 2 primerka
Vladan Stevanović, Beograd, Srbija – 1 primerak
Martin Marek, Beograd, Srbija – 1 primerak
Margita Zmijanović, Prag, Češka – 5 primeraka

Tijana Našpalić, Kikinda, Srbija – 4 primerka
Slavica Bakšaj, Varaždin, Hrvatska – 3 primerka
Jasmina Isajlov, Срепаја, Srbija – 1 primerak
Svetlana Janković Mitić, Beograd, Srbija – 1 primerak
Младомир Кнежевић, Липница, Србија – 2 primerka
Snežana Marko – Musinov, Zemun, Srbija – 1 primerak
Biljana Hukić, Beograd, Srbija – 1 primerak
Љиљана Терентић, Смедерево, Србија – 1 primerak
Slavica Beloš, Ciri, Švajcarska – 3 primerka
Saša Milivojević, Zrenjanin, Srbija – 1 primerak
Гордана Владисављевић, Ниш, Србија – 1 primerak
Dejana Žugić Dacić, Beograd, Srbija – 1 primerak
Софија Вељковић, Сокобања, Србија – 1 primerak
Јована Б. Спасић, Власотинце, Србија – 1 primerak
Danijela Milosavljević, Novi Sad, Srbija – 1 primerak
Miroslava Miljković, Niš, Srbija – 1 primerak
Тоде Риста Блажевски, Скопје, Македонија – 1 primerak
Senka Bradarić, Osijek, Hrvatska – 1 primerak
Jelena Grujić, Beograd, Srbija – 2 primerka
Tanja Ajtić, Vancouver, Kanada – 1 primerak
Магдалена Реџовић, Костолац, Србија – 3 primerka
Sanja Trninić, Pančevo, Srbija – 3 primerka
Јован Бајц, Аранђеловац, Србија – 1 primerak
Нада Хаџи-Перић, Београд, Србија – 1 primerak
Nevia Kožljan, Goleševo, Hrvatska – 1 primerak
Paulina Vozar, Bački Petrovac, Srbija – 3 primerka
Sanja Radojković Đurđević, Kragujevac, Srbija – 1 primerak
Zora Davidović, Guncate, Srbija – 3 primerka
Ljiljana Nikolić, Zemun, Srbija – 3 primerka
Nevenka Bošnjak-Čolić, Beograd, Srbija – 1 primerak
Živana Jovanović, Zrenjanin, Srbija – 3 primerka

Mirjana Milačić-Bajić, Beograd, Srbija – 2 primerka
Maša Borilović, Cetinje, Crna Gora – 1 primerak
Ognjenka Kalajdžić, Växjö, Švedska – 6 primeraka
Gordana Golubović, Beograd, Srbija – 3 primerka
Svetlana Dimić Ćulum, Bačka Palanka, Srbija – 8 primeraka
Давид Вукмир, Сремска Митровица, Србија – 1 примерак
Кристина Селенић, Велика Плана, Србија – 1 примерак
Dejan Milić, Biel, Švajcarska – 3 primerka
Dženita Bajrić-Adilović, Sarajevo, BiH – 2 primerka
Anisia Savić, Beograd, Srbija – 1 primerak
Марија Стојиљковић Марстрој, Београд, Србија – 1 примерак
Dušica Radosavljević, Mladenovac, Srbija – 1 primerak
Данијела Јевремовић, Крушевац, Србија – 1 примерак
Данијела Стојановић, Ниш, Србија – 1 примерак
Renata Seković, Prag, Češka – 1 primerak
Немања Стевић, Врњачка Бања, Србија – 1 примерак
Tamara Kuzmanović Tamkuz, Beograd, Srbija – 2 primerka
Богдан Јефтић, Крушевац, Србија – 1 примерак
Живота Ђурић, Београд, Србија - 1 примерак
Olivera Šestakov, Beograd, Srbija – 2 primerka
Verica Milosavljević, Jagodina, Srbija – 1 primerak
Jovanka Jančić, Pančevo, Srbija – 1 primerak
Aleksandar Pavlović, Bečeј, Srbija – 2 primerka

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.4/.42-1(082.2)

821.163.4/.42-36(082.2)

ZBORNİK čuvara prirode / [grupa autora ; redakcijski kolegijum Marina Đenadić ... et al.]. - Beograd : Kreativna radionica Balkan, 2020 ([Beograd] : Jovan). - 408 str. : ilustr. ; 21 cm. - (Biblioteka Antologije / [Kreativna radionica Balkan])

Tiraž 300. - Tekst lat. i ćir. - Аутори = Autori: str. 319-386.

ISBN 978-86-6403-114-1

COBISS.SR-ID 13439241